

Euroopan unionin virallinen lehti

L 211

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

52. vuosikerta

14. elokuuta 2009

Sisältö

I EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen on pakollista

ASETUKSET

- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 713/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta ⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 714/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta ⁽¹⁾ 15
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta ⁽¹⁾ 36

DIREKTIIVIT

- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta ⁽¹⁾ 55
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta ⁽¹⁾ 94

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

Hinta: 26 EUR

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

I

(EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen on pakollista)

ASETUKSET

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 713/2009,

annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009,

energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa "Energiapolitiikka Euroopalle" korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi sähkön ja maakaasun sisämarkkinat. Sääntelykehyksen parantaminen yhteisön tasolla yksilöitiin yhdeksi keskeiseksi toimenpiteeksi tämän tavoitteen saavuttamisen kannalta.
- (2) Komission päätöksellä 2003/796/EY ⁽⁴⁾ perustettiin sähkö- ja kaasualan riippumaton neuvoa-antava ryhmä eli Euroopan sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomaisten ryhmä (European Regulators Group for Electricity and Gas,

jäljempänä ERGEG), jonka tehtävänä on helpottaa neuvonpitoa, koordinoitua ja yhteistyötä jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten välillä sekä näiden elinten ja komission välillä sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden lujittamiseksi. Ryhmä koostuu niiden kansallisten sääntelyviranomaisten edustajista, jotka on perustettu sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/54/EY ⁽⁵⁾ sekä maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/55/EY ⁽⁶⁾ mukaisesti.

- (3) ERGEG:n perustamisensa jälkeen tekemällä työllä on ollut myönteinen vaikutus sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamiseen. Energia-alalla tunnustetaan kuitenkin laajasti ja ERGEG on itse ehdottanut, että kansallisten sääntelyviranomaisten välinen vapaaehtoinen yhteistyö olisi vasteredes toteutettava yhteisön rakenteessa, jolla on selkeä toimivalta ja valtuudet tehdä sääntelypäätöksiä tietyissä tapauksissa.
- (4) Eurooppa-neuvosto kehotti 8. ja 9. maaliskuuta 2007 komissiota ehdottamaan toimenpiteitä riippumattoman elimen luomiseksi kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyötä varten.
- (5) Jäsenvaltioiden olisi toimittava tiiviissä yhteistyössä ja poistettava rajat ylittävän sähkön ja maakaasun kaupan esteet yhteisön energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskuselimen resurssitarpeita koskevan vaikutustenarvioinnin pohjalta pääteltiin, että muihin vaihtoehtoihin verrattuna riippumattomalla keskuselimellä on useita etuja pitkällä aikavälillä. Olisi perustettava energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto, jäljempänä "virasto",
- (5) EUVL C 176, 15.7.2003, s. 37.
- (6) EUVL L 176, 15.7.2003, s. 57.

⁽¹⁾ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUVL C 172, 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 18. kesäkuuta 2008 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 9. tammikuuta 2009 (EUVL C 75 E, 31.3.2009, s. 1), ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 22. huhtikuuta 2009 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös, tehty 25. kesäkuuta 2009.

⁽⁴⁾ EUVL C 296, 14.11.2003, s. 34.

jolla täydennetään yhteisön tasolla olevaa sääntelyn puutteellisuutta ja edistetään sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa. Viraston avulla kansallisten sääntelyviranomaisten olisi myös voitava tehostaa yhteistyötään yhteisön tasolla ja osallistua yhdessä yhteisöön liittyvien tehtävien hoitamiseen.

- (6) Viraston olisi varmistettava, että kansallisten sääntelyviranomaisten sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY ⁽¹⁾ ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY ⁽²⁾ mukaisesti harjoittama sääntely koordinoidaan asianmukaisesti ja että sitä tarvittaessa täydennetään yhteisön tasolla. Tätä varten olisi taattava viraston riippumattomuus energian ja kaasun tuottajista ja siirto- ja jakeluverkonhaltijoista, riippumatta siitä ovatko nämä julkisia vai yksityisiä, sekä kuluttajista ja varmistettava viraston toiminnan yhdenmukaisuus yhteisön oikeuden kanssa, tekniset ja sääntelyvalmiudet, avoimuus, kyky toimia demokraattisen valvonnan alaisena ja tehokkuus.
- (7) Viraston olisi seurattava siirtoverkonhaltijoiden alueellista yhteistyötä sähköalalla ja kaasualalla sekä sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston (European Network of Transmission Operators for Electricity, jäljempänä Sähkö-ENTSO) ja kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston (European Network of Transmission System Operators for Gas, jäljempänä Kaasu-ENTSO) tehtävien suorittamista. Viraston mukanaolo on keskeinen edellytys sille, että siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö toteutuu tehokkaalla ja avoimella tavalla sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden hyödyksi.
- (8) Viraston olisi valvottava sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita yhteistyössä komission, jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa ja tiedotettava tarvittaessa havainnoistaan Euroopan parlamentille, komissiolle ja kansallisille viranomaisille. Nämä viraston suorittamat valvontatoimet eivät saisi olla päällekkäisiä komission tai kansallisten viranomaisten tai etenkin kansallisten kilpailuviranomaisten suorittaman valvonnan kanssa eivätkä ne saisi haitata sitä.
- (9) Virastolla on tärkeä rooli kehitettäessä luonteeltaan ei-sitovia puiteohjeita (jäljempänä ”puiteohjeet”), joiden mukaisia verkkosääntöjen on oltava. Lisäksi katsotaan viraston kannalta asianmukaiseksi ja viraston tarkoituksen kannalta johdonmukaiseksi, että sillä on oma roolinsa verkkosääntöjen tarkastelussa (sekä niitä luotaessa että niitä muutettaessa), jotta se voisi varmistaa, että verkkosäännöt ovat puiteohjeiden mukaisia, ennen kuin se mahdollisesti suosittelee niitä komissiolle hyväksyttäväksi.

- (10) On tarkoituksenmukaista luoda yhtenäiset puitteet, joiden rajoissa kansalliset sääntelyviranomaiset voivat osallistua ja tehdä yhteistyötä. Näiden puitteiden olisi helpotettava lainsäädännön yhdenmukaista soveltamista sähkön ja kaasun sisämarkkinoilla koko yhteisössä. Useampaa kuin yhtä jäsenvaltiota koskevilla tilanteilla virastolla olisi oltava valtuudet tehdä yksittäisiä päätöksiä. Näiden valtuuksien olisi tietyin edellytyksin katettava tekniset kysymykset, sellaisen sähkö- ja maakaasualan infrastruktuurin sääntely, joka yhdistää tai voisi yhdistää vähintään kahta jäsenvaltiota, sekä uusiin sähkön rajayhdysjohtoihin ja useamassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa sijaitseviin uusiin kaasuinfrastruktuureihin sovellettavien vapautusten myöntäminen sisämarkkinasäännöistä viimeisenä keinona.
- (11) Koska virastolla on yleisnäkemyksensä kansallisista sääntelyviranomaisista, sillä olisi oltava komissioon ja EU:n muihin toimielimiin sekä kansallisiin sääntelyviranomaisiin nähden neuvoo-antava rooli kaikissa kysymyksissä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten virasto on perustettu. Sen olisi myös ilmoitettava komissiolle, jos se havaitsee, että siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö ei tuota tarvittavia tuloksia tai että kansallinen sääntelyviranomainen, jonka päätös ei ole suuntaviivojen mukainen, ei pane viraston lausuntoa, suositusta tai päätöstä asianmukaisella tavalla täytäntöön.
- (12) Viraston olisi myös voitava antaa suosituksia, joilla autetaan sääntelyviranomaisia ja markkinatoimijoita jakamaan hyviä toimintatapoja.
- (13) Viraston olisi tarvittaessa kuultava asianomaisia osapuolia ja annettava niille kohtuullinen mahdollisuus esittää huomautuksensa ehdotetuista toiminnoista, kuten verkko- ja muista säännöistä.
- (14) Viraston olisi edistettävä Euroopan laajuisia energiaverkostoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta 6 päivänä syyskuuta 2006 tehdystä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1364/2006/EY ⁽³⁾ vahvistettujen Euroopan laajuisia energiaverkostoja koskevien suuntaviivojen toteutusta etenkin silloin, kun se antaa tämän asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti lausuntonsa ei-sitovista yhteisön laajuisista verkon kymmenvuotisista kehittämissuunnitelmista (yhteisön laajuiset verkon kehittämissuunnitelmat).
- (15) Viraston olisi omalta osaltaan edistettävä energiahuollon varmuutta.
- (16) Viraston rakenteen olisi vastattava energia-alan sääntelyn erityistarpeita. Erityisesti on otettava kaikilta osin huomioon kansallisten sääntelyviranomaisten erityisrooli ja varmistettava niiden riippumattomuus.

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 55.

⁽²⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 94.

⁽³⁾ EUVL L 262, 22.9.2006, s. 1.

- (17) Johtokunnalla olisi oltava tarvittava toimivalta, jotta se voi vahvistaa talousarvion, valvoa sen toteuttamista, laatia sisäiset säännöt, antaa varainhoitoa koskevat säännöt ja nimittää johtajan. Neuvoston nimittämien johtokunnan jäsenten vaihtumisen yhteydessä olisi sovellettava kiertojärjestelmää jäsenvaltioiden tasapuolisen osallistumisen varmistamiseksi ajan mittaan. Johtokunnan olisi hoidettava tehtävänsä riippumattomasti ja puolueettomasti sekä yleisen edun mukaisesti pyytämättä tai noudattamatta poliittisia ohjeita.
- (18) Virastolla olisi oltava tarvittava toimivalta, jotta se voi huolehtia sääntelytehtävistään tehokkaasti, avoimesti, johdonmukaisesti ja ennen kaikkea riippumattomasti. Sen lisäksi, että viraston riippumattomuus energian ja kaasun tuottajista sekä siirto- ja jakeluverkonhaltijoista on hyvän hallintotavan keskeinen periaate, se on myös välttämätön edellytys markkinoiden luottamuksen varmistamiselle. Sääntelyneuvoston olisi siksi toimittava riippumatta kaupallisista eduista ja välttäen eturistiriitoja sekä pyytämättä tai noudattamatta ohjeita tai vastaanottamatta suosituksia minkään jäsenvaltion hallitukselta, komissiolta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä, sanotun kuitenkin rajoittamatta sääntelyneuvoston jäsenten toimimista omien kansallisten viranomaisensa puolesta. Sääntelyneuvoston olisi noudatettava päätöksissään samanaikaisesti energiaa (kuten energian sisämarkkinoita), ympäristöä ja kilpailua koskevaa yhteisön oikeutta. Sääntelyneuvoston olisi tiedotettava yhteisön toimielimille lausunnoistaan, suosituksistaan ja päätöksistään.
- (19) Jos virastolla on päätöksentekovaltuudet, asianosaisille olisi menettelyn tehokkuuden vuoksi myönnettävä oikeus valittaa valituslautakuntaan, joka on osa virastoa mutta riippumaton sekä sen hallinto- että sääntelyelimestä. Jatkuvuuden takaamiseksi valituslautakunnan jäsenten nimittämisen tai vaihtumisen yhteydessä olisi voitava uudistaa valituslautakunta osittain. Valituslautakunnan päätöksestä on mahdollista valittaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen.
- (20) Viraston rahoituksen olisi tultava pääasiassa Euroopan unionin yleisestä talousarviosta, maksuista ja vapaaehtoisena rahoituksena. Resurssien, jotka kansalliset sääntelyviranomaiset ovat asettaneet yhteisesti käyttöön yhteistyötään varten yhteisön tasolla, olisi oltava jatkossa viraston käytössä. Yhteisön talousarviomenettelyä olisi sovellettava tukiin, joita maksetaan Euroopan unionin yleisestä talousarviosta. Lisäksi tilintarkastustuomioistuimen tulisi vastata tilintarkastuksesta Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 185 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta 19 päivänä marraskuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002 ⁽¹⁾ 91 artiklan mukaisesti.
- (21) Viraston perustamisen jälkeen budjettivallan käyttäjän olisi aloitettava viraston talousarvion jatkuva arviointi suhteessa viraston työmäärään ja tuloksiin. Budjettivallan käyttäjän olisi varmistettava, että toiminta on mahdollisimman tehokasta.
- (22) Virastolla tulisi olla erittäin pätevä henkilöstö. Viraston olisi erityisesti hyödynnettävä sääntelyviranomaisten, komission ja jäsenvaltioiden virastoon tilapäisesti siirtämän henkilöstön pätevyyttä ja kokemusta. Viraston henkilöstöön olisi sovellettava neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68 ⁽²⁾ vahvistettuja Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavia henkilöstösääntöjä (henkilöstösäännöt) ja Euroopan yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevia palvelussuhteen ehtoja (palvelussuhteen ehdot), sekä Euroopan yhteisöjen toimielimien näiden henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen soveltamiseksi yhteisesti antamia sääntöjä. Johtokunnan olisi yhteisymmärryksessä komission kanssa vahvistettava tarvittavat soveltamissäännöt.
- (23) Viraston olisi sovellettava yleisiä sääntöjä, jotka koskevat yhteisön toimielinten asiakirjojen saamista yleisön tutustuttavaksi. Johtokunnan olisi vahvistettava käytännön toimenpiteet kaupallisesti arkaluonteisten tietojen ja henkilötietojen suojaamiseksi.
- (24) Viraston olisi oltava tapauksen mukaan vastuussa toiminnastaan Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle.
- (25) Maiden, jotka eivät ole Euroopan yhteisön jäseniä, olisi yhteisön kanssa tehtävien asianmukaisten sopimusten mukaisesti voitava osallistua viraston työhön.
- (26) Tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽³⁾ mukaisesti.
- (27) Komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta antaa suuntaviivat, jotka ovat tarpeen tilanteissa, joissa virasto tulee toimivaltaiseksi päättämään rajat ylittävään infrastruktuuriin pääsyn ehdoista ja kyseisen infrastruktuurin käyttöturvallisuudesta. Koska nämä toimenpiteet ovat laajakantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä uusilla muilla kuin keskeisillä osilla, ne on hyväksyttävä päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklassa säädettyä valvonnan käsitteä sääntelymenettelyä noudattaen.

⁽¹⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72.⁽²⁾ EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1.⁽³⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

(28) Komission olisi esitettävä Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä, kun viraston ensimmäinen johtaja on aloittanut tehtävässään, ja sen jälkeen neljän vuoden välein kertomus viraston erityistehtävistä ja saavutetuista tuloksista ja liitettävä kertomukseen tarvittaessa asianmukaisia ehdotuksia. Komission olisi esitettävä kyseisessä kertomuksessa viraston lisätehtäviä koskevia ehdotuksia.

(29) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita eli kansallisten sääntelyviranomaisten osallistumista ja yhteistyötä yhteisön tasolla, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

PERUSTAMINEN JA OIKEUDELLINEN ASEMA

1 artikla

Kohde

1. Tällä asetuksella perustetaan energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto, jäljempänä "virasto".

2. Viraston tarkoituksena on avustaa sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY ⁽¹⁾ 35 artiklassa ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY ⁽²⁾ 39 artiklassa tarkoitettuja sääntelyviranomaisia jäsenvaltioissa suoritettavien sääntelytehtävien suorittamisessa yhteisön tasolla ja tarvittaessa koordinoida näiden sääntelyviranomaisten toimintaa.

3. Kunnes viraston tilat ovat käytettävissä, se toimii komission tiloissa.

2 artikla

Oikeudellinen asema

1. Virasto on yhteisön elin, jolla on oikeushenkilön asema.

2. Virastolla on kussakin jäsenvaltiossa laajin kansallisen oikeuden mukainen oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus. Se voi erityisesti hankkia tai luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta ja esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä.

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 55.

⁽²⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 94.

3. Virastoa edustaa sen johtaja.

3 artikla

Kokoonpano

Virastoon kuuluu

- a) johtokunta, jonka tehtävät määritellään 13 artiklassa;
- b) sääntelyneuvosto, jonka tehtävät määritellään 15 artiklassa;
- c) johtaja, jonka tehtävät määritellään 17 artiklassa; ja
- d) valituslautakunta, jonka tehtävät määritellään 19 artiklassa.

4 artikla

Viraston päätösten tyypit

Virasto

- a) antaa siirtoverkonhaltijoille osoitettuja lausuntoja ja suosituksia;
- b) antaa sääntelyviranomaisille osoitettuja lausuntoja ja suosituksia;
- c) antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle tai komissiolle osoitettuja lausuntoja ja suosituksia;
- d) tekee yksittäisiä päätöksiä 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa; ja
- e) esittää komissiolle ei-sitovat puiteohjeet, jäljempänä "puiteohjeet", verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 ⁽³⁾ 6 artiklan ja maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009 ⁽⁴⁾ 6 artiklan mukaisesti.

II LUKU

TEHTÄVÄT

5 artikla

Yleiset tehtävät

Virasto voi Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle tai komissiolle lausunnon tai suosituksen kaikista kysymyksistä, jotka liittyvät tarkoituksiin, joita varten virasto on perustettu.

⁽³⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 15.

⁽⁴⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 36.

6 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöhön liittyvät tehtävät

1. Virasto antaa komissiolle lausunnon Sähkö-ENTSON perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta asetuksen (EY) N:o 714/2009 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja Kaasu-ENTSON perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta asetuksen (EY) N:o 715/2009 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Virasto seuraa Sähkö-ENTSolle asetettujen tehtävien suorittamista asetuksen (EY) N:o 714/2009 9 artiklan mukaisesti ja Kaasu-ENTSolle asetettujen tehtävien suorittamista asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan mukaisesti.

3. Virasto antaa lausunnon

a) Sähkö-ENTSolle asetuksen (EY) N:o 714/2009 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja Kaasu-ENTSolle siten kuin asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 2 kohdassa säädetään verkkosäännöistä, ja

b) Sähkö-ENTSolle asetuksen (EY) N:o 714/2009 9 artiklan 2 alakohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti ja Kaasu-ENTSolle siten kuin asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan 2 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään ehdotuksesta vuotuisiksi työohjelmaksi ja ehdotuksesta yhteisön laajuiseksi verkon kehittämissuunnitelmaksi sekä siten kuin säädetään asetuksen (EY) N:o 714/2009 8 artiklan 3 kohdassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa muissa asioita koskevissa asiakirjoissa, ottaen huomioon syrjimättömyyden, todellisen kilpailun sekä sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokkaan ja varman toiminnan tavoitteet.

4. Jos virasto katsoo, että sille asetuksen (EY) N:o 714/2009 9 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti toimitettu vuotuinen työohjelmaluonnos tai yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelmaluonnos ei edistä syrjimättömyyttä, tosiasiallista kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa tai kolmansille osapuolille avoimen rajat ylittävän yhteenliittämisen riittävää tasoa taikka ei vastaa direktiivin 2009/72/EY ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 tai direktiivin 2009/73/EY ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 asianomaisia säännöksiä, se antaa tosiasioihin perustuvan, asianmukaisesti perustellun lausunnon ja suosituksia Sähkö-ENTSolle, Kaasu-ENTSolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle.

Virasto osallistuu verkkosääntöjen kehittämiseen asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan mukaisesti.

Virasto toimittaa komissiolle ei-sitovat puiteohjeet, mikäli siltä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 2 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 2 kohdan nojalla tätä edellytetään. Virasto tarkastelee uudelleen ei-sitovia puiteohjeita ja toimittaa ne

uudelleen komissiolle, jos siltä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 4 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 4 kohdan nojalla tätä edellytetään.

Virasto toimittaa Sähkö-ENTSolle tai Kaasu-ENTSolle perustellun lausunnon verkkosäännöistä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 7 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Virasto toimittaa verkkosäännöt komissiolle ja voi suositella sen hyväksymistä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 9 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 9 kohdan mukaisesti. Virasto laatii ja toimittaa komissiolle ehdotuksen verkkosäännöiksi, mikäli siltä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 10 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 10 kohdan nojalla tätä edellytetään.

5. Virasto toimittaa komissiolle asianmukaisesti perustellun lausunnon asetuksen (EY) N:o 714/2009 9 artiklan 1 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos Sähkö-ENTSO tai Kaasu-ENTSO ei ole pannut täytäntöön asetuksen (EY) N:o 714/2009 8 artiklan 2 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 2 kohdan nojalla vahvistettuja verkkosääntöjä tai verkkosääntöjä, jotka on vahvistettu kyseisten asetusten 6 artiklan 1–10 kohdan mukaisesti mutta joita komissio ei ole hyväksynyt kyseisten asetusten 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti.

6. Virasto seuraa ja analysoi komission asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti vahvistamien verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa, niiden vaikutusta markkinoiden yhdentymistä helpottavien sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen samoin kuin syrjimättömyyteen, tehokkaaseen kilpailuun ja markkinoiden tehokkaaseen toimivuuteen, sekä raportoi siitä komissiolle.

7. Virasto valvoo edistymistä rajayhdysjohtokapasiteetin lisäämistä koskevien hankkeiden täytäntöönpanossa.

8. Sääntelyviranomaisen seuraa yhteisön laajuisten verkon kehittämissuunnitelmien täytäntöönpanoa. Jos virasto havaitsee sellaisen suunnitelman ja sen täytäntöönpanon välillä epäjohtomukaisuuksia, se tutkii epäjohtomukaisuuksien syitä ja antaa siirtoverkonhaltijoille, kansallisille sääntelyviranomaisille tai muille toimivaltaisille elimille, joita asia koskee, suosituksia investointien toteuttamiseksi verkon yhteisön laajuisten kehittämissuunnitelmien mukaisesti.

9. Virasto seuraa asetuksen (EY) N:o 714/2009 12 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 12 artiklassa tarkoitettua siirtoverkonhaltijoiden alueellista yhteistyötä ja ottaa tämän yhteistyön tulokset asianmukaisesti huomioon laatissaan lausuntojaan, suosituksiaan ja päätöksiään.

7 artikla

Kansallisiin sääntelyviranomaisiin liittyvät tehtävät

1. Virasto tekee teknisiä kysymyksiä koskevat yksittäiset päätökset, kun päätöksiä edellytetään direktiivissä 2009/72/EY, direktiivissä 2009/73/EY, asetuksessa (EY) N:o 714/2009 tai asetuksessa (EY) N:o 715/2009.

2. Virasto voi työohjelmansa mukaisesti tai komission pyynnöstä antaa suosituksia auttaakseen sääntelyviranomaisia ja markkinatoimijoita hyvien toimintatapojen edistämiseksi.

3. Virasto luo puitteet kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyölle. Se edistää yhteistyötä kansallisten sääntelyviranomaisten välillä sekä sääntelyviranomaisten välillä alueellisella ja yhteisen tasolla ja ottaa tämän yhteistyön tulokset asianmukaisesti huomioon laatiessaan lausuntojaan, suosituksiaan ja päätöksiään. Jos virasto katsoo, että kyseistä yhteistyötä varten tarvitaan sitovia sääntöjä, se antaa tarvittavat suositukset komissiolle.

4. Virasto antaa minkä tahansa sääntelyviranomaisen tai komission pyynnöstä tosiasioiden perustuvan lausunnon siitä, onko sääntelyviranomaisen tekemä päätös direktiivissä 2009/72/EY, direktiivissä 2009/73/EY, asetuksessa (EY) N:o 714/2009 tai asetuksessa (EY) N:o 715/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen tai kyseisten direktiivien ja asetusten muiden asiaa koskevien säännösten mukainen.

5. Jos kansallinen sääntelyviranomaisen ei noudata 4 kohdassa tarkoitettua viraston lausuntoa neljän kuukauden kuluessa sen saamispäivästä, virasto ilmoittaa asiasta komissiolle ja jäsenvaltiolle, jota asia koskee.

6. Jos kansallinen sääntelyviranomaisen kohtaa yksittäisessä tapauksessa vaikeuksia direktiivissä 2009/72/EY, direktiivissä 2009/73/EY, asetuksessa (EY) N:o 714/2009 tai asetuksessa (EY) N:o 715/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen soveltamisessa, se voi pyytää virastolta lausuntoa. Virasto antaa komissiota kuultuaan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa tällaisen pyynnön vastaanottamisesta.

7. Virasto päättää vähintään kahta jäsenvaltiota yhdistävään tai mahdollisesti yhdistävään sähkön ja kaasun infrastruktuuriin (rajat ylittävä infrastruktuuri) pääsyn ehdoista ja kyseisen infrastruktuurin käyttöturvallisuudesta 8 artiklan mukaisesti.

8 artikla

Rajat ylittävään infrastruktuuriin pääsyn ehtoja ja sen käyttöturvallisuutta koskevat tehtävät

1. Virasto päättää rajat ylittävään infrastruktuuriin liittyvistä sääntelykysymyksistä, jotka kuuluvat kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan ja joihin voi sisältyä pääsyä ja kyseisen infrastruktuurin käyttöturvallisuutta koskevia ehtoja, ainoastaan

- a) kun toimivaltaiset kansalliset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona asia annettiin näistä sääntelyviranomaisista viimeisen käsiteltäväksi, tai
- b) toimivaltaisten kansallisten sääntelyviranomaisten yhteisestä pyynnöstä.

Toimivaltaiset kansalliset sääntelyviranomaiset voivat yhdessä pyytää a alakohdassa tarkoitettua määräajan jatkamista enintään kuudella kuukaudella.

Päätöksensä valmistelussa virasto kuulee kansallisia sääntelyviranomaisia ja siirtoverkonhaltijoita, joita asia koskee, ja sille annetaan tieto kaikkien asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden ehdotuksista ja huomioista.

2. Rajat ylittävään infrastruktuuriin pääsyn ehtoihin on kuuluttava

- a) kapasiteetin jakamismenettely;
- b) jakamisen ajalliset kehykset;
- c) ylikuormituksesta aiheutuvien tulojen jakaminen; ja
- d) kyseisen infrastruktuurin käyttäjiltä perittävät kustannukset, joita tarkoitetaan asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tai direktiivin 2009/73/EY 36 artiklan 1 kohdan d alakohdassa.

3. Jos asia on saatettu viraston käsiteltäväksi 1 kohdan nojalla

- a) virasto tekee päätöksensä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona asia saatettiin sen käsiteltäväksi;
- b) virasto voi tarvittaessa tehdä väliaikaisen päätöksen sen varmistamiseksi, että kyseisen infrastruktuurin toimitusvarmuus tai käyttöturvallisuus on suojattu.

4. Komissio voi antaa suuntaviivoja siitä, missä tilanteissa virasto tulee toimivaltaiseksi päättämään rajat ylittävään infrastruktuuriin pääsyn ehdoista ja kyseisen infrastruktuurin käyttöturvallisuudesta. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään tämän asetuksen 32 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

5. Jos 1 kohdassa tarkoitetut sääntelykysymykset kattavat asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklassa tai direktiivin 2009/73/EY 36 artiklassa tarkoitetut vapautukset, tässä asetuksessa asetetut määräajat eivät kumuloidu kyseisissä asetuksissa asetettujen määräaikaisten kanssa.

9 artikla

Muut tehtävät

1. Virasto voi myöntää asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja vapautuksia. Virasto voi myös myöntää direktiivin 2009/73/EY 36 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja vapautuksia, jos kyseinen infrastruktuuri sijaitsee useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella.

2. Virasto antaa komission pyynnöstä lausunnon kansallisten sääntelyviranomaisten sertifiointia koskevista päätöksistä asetuksen (EY) N:o 714/2009 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

Virastolle voidaan komission selkeästi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 23 artiklan perusteella annettujen suuntaviivojen mukaisesti määrittämissä olosuhteissa antaa lisätehtäviä, joihin ei liity päätösvaltaa, kaikissa kysymyksissä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten virasto on perustettu.

10 artikla

Kuuleminen ja avoimuus

1. Tehtäviään suorittaessaan ja etenkin kehittäessään puiteohjeita asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan mukaisesti sekä ehdottaessaan muutoksia jommankumman asetuksen 7 artiklassa tarkoitettuihin sääntöihin virasto kuulee laajasti ja varhaisessa vaiheessa avoimesti markkinaosallistujia, siirtoverkonhaltijoita, kuluttajia, lopputähtäjiä ja tarvittaessa kilpailuviranomaisia, sanotun kuitenkin rajoittamatta niiden toimivaltaa, erityisesti tehtävien liittyessä siirtoverkonhaltijoihin.

2. Virasto varmistaa, että yleisölle ja kaikille asianomaisille osapuolille annetaan tarvittaessa puolueetonta ja luotettavaa tietoa, joka on helposti saatavissa, varsinkin jos on kyse viraston työn tuloksista koskevasta tiedosta.

Kaikki sellaiset asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava, jotka liittyvät puiteohjeiden laatimiseen asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan tai jommankumman asetuksen 7 artiklan nojalla tehtävien verkkosääntöjen muuttamisen yhteydessä järjestettyihin kuulemisiin.

3. Ennen asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 mukaisten puiteohjeiden hyväksymistä taikka jommankumman asetuksen 7 artiklan mukaisen verkkosääntöjen muuttamisen ehdottamista viraston on ilmoitettava, miten kuulemismenettelyn aikana vastaanotetut huomautukset on otettu huomioon ja perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

4. Virasto julkaisee omilla verkkosivuillaan ainakin johtokunnan, sääntelyneuvoston ja valituslautakunnan kokousten esityslistat ja tausta-asiakirjat sekä mahdollisesti pöytäkirjat.

11 artikla

Sähkö- ja maakaasualaa koskeva seuranta ja raportointi

1. Läheisessä yhteistyössä komission, jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa, kansalliset sääntelyviranomaiset mukaan luettuina, ja rajoittamatta kilpailuviranomaisten toimivaltaa virasto seuraa sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita ja erityisesti sähkön ja maakaasun vähittäishintojen kehitystä, verkkoon ja myös uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan sähkön verkkoon pääsyä sekä direktiivin 2009/72/EY ja direktiivin 2009/73/EY mukaisten kuluttajanoikeuksien noudattamista.

2. Virasto julkaisee 1 kohdassa tarkoitettujen valvontatoimien tuloksista vuosikertomuksen. Se yksilöi kyseisessä kertomuksessa sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisen mahdolliset esteet.

3. Vuotuisen kertomuksensa julkaisemisen yhteydessä virasto voi antaa Euroopan parlamentille ja komissiolle lausunnon toimista, joita voitaisiin toteuttaa 2 kohdassa tarkoitettujen esteiden poistamiseksi.

III LUKU

ORGANISAATIO

12 artikla

Johtokunta

1. Johtokunta koostuu yhdeksästä jäsenestä. Kullakin jäsenellä on yksi varajäsen. Komissio nimittää kaksi jäsentä ja heidän varajäsenensä, Euroopan parlamentti kaksi jäsentä ja heidän varajäsenensä ja neuvosto viisi jäsentä ja näiden varajäsenet. Euroopan parlamentin jäsen ei voi samalla olla johtokunnan jäsen. Johtokunnan jäsenten ja heidän varajäsentensä toimikausi on neljä vuotta, ja sitä voidaan jatkaa kerran. Ensimmäinen toimikausi on kuusi vuotta puolella jäsenistä ja näiden varajäsenillä.

2. Johtokunta valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Varapuheenjohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena aina tämän ollessa estynyt. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi on kaksi vuotta, ja samat henkilöt voidaan valita tehtäviinsä kerran uudelleen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi päättyy, kun heidän jäsenyytensä johtokunnassa päättyy.

3. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta. Sääntelyneuvoston puheenjohtaja tai sääntelyneuvoston nimeämä sääntelyneuvoston jäsen ja johtaja osallistuvat asian käsittelyyn ilman äänioikeutta, jollei johtokunta toisin päättä viraston johtajan osalta. Johtokunta kokoontuu vähintään kahdesti vuodessa säännönmukaiseen istuntoon. Muulloin se kokoontuu puheenjohtajan aloitteesta tai jos komissio tai vähintään kolmasosa johtokunnan jäsenistä sitä pyytää. Johtokunta voi kutsua kokouksiinsa tarkkailijaksi kenet tahansa henkilön, jonka lausuntoa se voi tarvita. Johtokunnan jäsenten apuna voi olla neuvonantajia tai asiantuntijoita, jollei sen työjärjestyksestä muuta johdu. Virasto huolehtii johtokunnan sihteeristötehtävistä.

4. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, johtokunta tekee päätöksensä läsnä olevien jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä. Kullakin johtokunnan jäsenellä tai hänen varajäsenellään on yksi ääni.

5. Työjärjestyksessä vahvistetaan yksityiskohtaisemmin

a) äänestysäännöt ja erityisesti ehdot, joihin perustuen jäsen voi toimia toisen jäsenen puolesta, sekä tarvittaessa päätösvaltaisuutta koskevat säännöt; ja

b) neuvoston nimittämien johtokunnan jäsenten uudelleen valinnassa sovellettavaa kiertoa koskevat säännöt jäsenvaltioiden tasapuolisen osallistumisen varmistamiseksi ajan mittaan.

6. Johtokunnan jäsen ei voi olla sääntelyneuvoston jäsen.

7. Johtokunnan jäsenet sitoutuvat toimimaan riippumattomasti ja puolueettomasti yleisen edun mukaisesti pyytämättä tai noudattamatta poliittisia ohjeita. Tätä varten kukin jäsen tekee sitoumuksistaan ja etunäkökohdistaan kirjallisen ilmoituksen, jossa hän joko ilmoittaa, että hänen riippumattomuuttaan mahdollisesti heikentäviä etunäkökohtia ei ole, tai mainitsee sellaiset välittömät tai välilliset etunäkökohdat, joiden voitaisiin katsoa heikentävän hänen riippumattomuuttaan. Nämä ilmoitukset annetaan vuosittain ja ne julkistetaan.

13 artikla

Johtokunnan tehtävät

1. Johtokunta nimittää johtajan 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti kuultuaan sääntelyneuvostoa ja saatuaan sen puoltavan lausunnon 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Johtokunta nimittää sääntelyneuvoston jäsenet virallisesti 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Johtokunta nimittää valituslautakunnan jäsenet virallisesti 18 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti.

4. Johtokunta huolehtii siitä, että virasto toteuttaa toiminta-ajatuksensa ja suorittaa sille osoitetut tehtävät tämän asetuksen mukaisesti.

5. Johtokunta vahvistaa ennen kunkin vuoden syyskuun 30 päivää sen jälkeen, kun se on kuullut komissiota ja saanut sääntelyneuvoston hyväksynnän 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti, viraston seuraavan vuoden työohjelman ja toimittaa sen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle. Työohjelman vahvistaminen ei vaikuta vuosittaiseen talousarviomenettelyyn, ja työohjelma julkistetaan.

6. Johtokunta hyväksyy monivuotisen ohjelman ja tarvittaessa tarkistaa sitä. Tarkistamisen on perustuttava riippumattoman ulkopuolisen asiantuntijan johtokunnan pyynnöstä laatimaan arviointikertomukseen. Kyseiset asiakirjat julkistetaan.

7. Johtokunta käyttää talousarviovaltaansa 21–24 artiklan mukaisesti.

8. Johtokunta päättää komission suostumuksen saatuaan kaikkien muista yhteisön lähteistä tulevien testamenttilahjoitusten, lahjoitusten ja tukien tai jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten maksaman vapaaehtoisen rahoituksen hyväksymisestä. Lausunnossa, jonka johtokunta 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti antaa, on nimenomaisesti käsiteltävä tässä kohdassa säädettyjä rahoituslähteitä.

9. Johtokunta käyttää sääntelyneuvostoa kuultuaan kurinpitovaltaa johtajaan nähden.

10. Johtokunta vahvistaa tarvittaessa viraston säännöt henkilöstösääntöjen soveltamiseksi 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

11. Johtokunta vahvistaa 30 artiklan mukaisesti käytännön toimenpiteet, jotka koskevat yleisön oikeutta tutustua viraston asiakirjoihin.

12. Johtokunta vahvistaa ja julkaisee 17 artiklan 8 kohdassa tarkoitetun vuosikertomusluonnoksen pohjalta viraston toimintaa koskevan vuosikertomuksen ja toimittaa kyseisen kertomuksen viimeistään kunkin vuoden 15 päivänä kesäkuuta Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle, tilintarkastustuomioistuimelle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. Viraston toimintaa koskevassa vuosikertomuksessa on oltava erillinen sääntelyneuvoston hyväksymä osa, joka koskee viraston sääntelytoimintaa kyseisenä vuonna.

13. Johtokunta vahvistaa ja julkaisee työjärjestyksensä.

14 artikla

Sääntelyneuvosto

1. Sääntelyneuvoston kokoonpano on seuraava:

a) direktiivin 2009/72/EY 35 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/73/EY 39 artiklan 1 kohdan mukaisten sääntelyviranomaisten korkean tason edustajia ja yksi varajäsen jäsenvaltiota kohden näiden viranomaisten nykyisistä korkeassa asemassa olevista työntekijöistä; ja

b) komission edustaja, jolla ei ole äänivaltaa.

Sääntelyneuvostossa saa olla ainoastaan yksi edustaja kunkin jäsenvaltion kansallisesta sääntelyvirastosta.

Kunkin kansallisen sääntelyviranomaisen tehtävänä on varajäsenen nimeäminen kansallisen sääntelyviranomaisen nykyisen henkilöstön keskuudesta.

2. Sääntelyneuvosto valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Varapuheenjohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena tämän ollessa estynyt. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi on kaksi ja puoli vuotta, ja sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi päättyy joka tapauksessa silloin, kun heidän jäsenyytensä sääntelyneuvostossa päättyy.

3. Sääntelyneuvosto tekee päätöksensä läsnä olevien jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä. Kullakin jäsenellä tai varajäsenellä on yksi ääni.

4. Sääntelyneuvosto vahvistaa ja julkaisee työjärjestyksensä, jossa vahvistetaan yksityiskohtaisemmat äänestys säännöt ja erityisesti ehdot, joiden mukaisesti jäsen voi toimia toisen jäsenen puolesta, sekä tarvittaessa päätösvaltaisuutta koskevat säännöt. Työjärjestyksessä voidaan määrätä erityisistä työmenetelmistä alueellista yhteistyötä koskevien aloitteiden yhteydessä esiin nousevien kysymysten käsittelyä varten.

5. Sääntelyneuvosto toimii sille tässä asetuksessa annettuja tehtäviä suorittaessaan riippumattomasti, eikä se pyydä ohjeita miltään jäsenvaltion hallitukselta, komissiolta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä etutaholta eikä noudata tällaisia ohjeita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sen jäsenten toimimista edustamansa sääntelyviranomaisen puolesta.

6. Virasto huolehtii sääntelyneuvoston sihteeristötehtävistä.

15 artikla

Sääntelyneuvoston tehtävät

1. Sääntelyneuvosto antaa johtajalle lausunnon 5, 6, 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitetuista vahvistettavista lausunnoista, suosituksista ja päätöksistä. Lisäksi sääntelyneuvosto antaa toimivaltaansa kuuluvissa asioissa ohjeita johtajalle johtajan tehtävien suorittamisessa.

2. Sääntelyneuvosto antaa johtokunnalle lausunnon henkilöstä, joka esitetään nimitettäväksi johtajaksi 13 artiklan 1 kohdan ja 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Sääntelyneuvosto tekee kyseisen päätöksen jäsentensä kolmen neljäsosan enemmistöllä.

3. Sääntelyneuvosto hyväksyy 13 artiklan 5 kohdan ja 17 artiklan 6 kohdan mukaisesti sekä 23 artiklan 1 kohtaan perustuvan alustavan talousarvioesityksen puitteissa viraston seuraavan vuoden työohjelman ja esittää sen ennen kunkin vuoden syyskuun 1 päivää johtokunnan vahvistettavaksi.

4. Sääntelyneuvosto hyväksyy vuosikertomuksessa olevan sääntelytoimintaa koskevan erillisen osan 13 artiklan 12 kohdan ja 17 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

5. Euroopan parlamentti voi kutsua sääntelyneuvoston puheenjohtajan tai hänen varajäsenensä antamaan lausunnon parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle ja vastaamaan tämän valiokunnan jäsenen esittämiin kysymyksiin kunnioittaen kuitenkin täysin kutsutun henkilön riippumattomuutta.

16 artikla

Johtaja

1. Virastoa johtaa sen johtaja, joka toimii 15 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettujen ohjeiden ja siltä osin kuin tässä asetuksessa niin säädetään, sääntelyneuvoston lausuntojen mukaisesti. Johtaja ei saa pyytää ohjeita miltään hallitukselta, komissiolta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä etutaholta eikä noudattaa tällaisia ohjeita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta johtokunnan ja sääntelyneuvoston roolia johtajan tehtäviin liittyen.

2. Johtokunta nimittää johtajan sääntelyneuvoston puoltavan lausunnon jälkeen ansioiden sekä energia-alaan liittyvän pätevyyden ja kokemuksen perusteella komission julkisen kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella ehdottamista vähintään kolmesta henkilöstä. Johtokunnan valitsema ehdokas voidaan ennen nimitämistä kutsua antamaan lausunto Euroopan parlamentin toimivaltaiselle valiokunnalle ja vastaamaan sen jäsenten esittämiin kysymyksiin.

3. Johtajan toimikausi on viisi vuotta. Toimikauden päättymistä edeltävien yhdeksän kuukauden aikana komissio suorittaa arvioinnin. Arvioinnissa komissio tarkastelee erityisesti

a) johtajan tehtävien hoitoa;

b) viraston tehtäviä ja velvoitteita lähivuosina.

Edellä olevaa b alakohdtaa koskeva arviointi tehdään riippumattoman ulkopuolisen asiantuntijan avustuksella.

4. Johtokunta voi komission ehdotuksesta sääntelyneuvostoa kuultuaan ja ottaen kaikin tavoin huomioon sääntelyneuvoston arvioinnin ja sen arvioinnista antaman lausunnon ja ainoastaan niissä tapauksissa, joissa tämä on viraston tehtävien ja velvoitteiden kannalta perusteltua, jatkaa johtajan toimikautta kerran enintään kolmella vuodella.

5. Johtokunta ilmoittaa Euroopan parlamentille aikeestaan jatkaa johtajan toimikautta. Johtaja voidaan toimikauden jatkamista edeltävän yhden kuukauden aikana kutsua antamaan lausunto Euroopan parlamentin toimivaltaiselle valiokunnalle ja vastaamaan valiokunnan jäsenten esittämiin kysymyksiin.

6. Jos johtajan toimikautta ei jatketa, hän jatkaa tehtävässään seuraajansa nimittämiseen asti.

7. Johtaja voidaan erottaa ainoastaan johtokunnan päätöksellä tämän saatua sääntelyneuvoston puoltavan lausunnon. Sääntelyneuvosto tekee kyseisen päätöksen jäsentensä kolmen neljäsosan enemmistöllä.

8. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat pyytää johtajaa raportoimaan tehtäviensä suorittamisesta. Euroopan parlamentti voi myös kutsua johtajan antamaan lausunnon parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle ja vastaamaan kyseisen valiokunnan jäsenten esittämiin kysymyksiin.

17 artikla

Johtajan tehtävät

1. Johtaja edustaa virastoa ja vastaa sen johtamisesta.

2. Johtaja valmistelee johtokunnat työt. Hän osallistuu johtokunnan työhön ilman äänioikeutta.

3. Johtaja vahvistaa ja julkaisee ne 5, 6, 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitetut lausunnot, suositukset ja päätökset, joista sääntelyneuvosto on antanut puoltavan lausunnon.

4. Johtaja huolehtii viraston vuotuisen työohjelman täytäntöpanosta sääntelyneuvoston ohjaamana ja johtokunnan hallinnollisessa valvonnassa.

5. Johtaja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, mukaan luettuina sisäisten hallinnollisten ohjeiden antaminen ja tiedonantojen julkaiseminen, varmistaakseen viraston tämän asetuksen mukaisen toiminnan.

6. Johtaja laatii joka vuosi viraston työohjelmaluonnoksen seuraavalle vuodelle ja toimittaa sen sääntelyneuvostolle, Euroopan parlamentille ja komissiolle kyseisen vuoden kesäkuun 30 päivään mennessä.

7. Johtaja laatii alustavan talousarvioesityksen 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja huolehtii viraston talousarvion toteutamisesta 24 artiklan mukaisesti.

8. Johtaja laatii joka vuosi luonnoksen vuosikertomukseksi, jossa on viraston sääntelytoimintaa koskeva erillinen osa sekä talous- ja hallintokysymyksiä koskeva osa.

9. Johtajalla on viraston henkilöstöön nähden 28 artiklan 3 kohdan mukainen toimivalta.

18 artikla

Valituslautakunta

1. Valituslautakunta koostuu kuudesta jäsenestä ja kuudesta varajäsenestä, jotka on valittu kansallisten sääntelyviranomaisten, kilpailuviranomaisten tai muiden kansallisten tai yhteisön elinten nykyisistä tai entisistä korkeassa asemassa olevista työntekijöistä, joilla on asiaankuuluva energia-alan kokemus. Valituslautakunta nimeää puheenjohtajansa. Valituslautakunta tekee päätöksensä määräenemmistöllä, jonka muodostavat vähintään neljä sen kuudesta jäsenestä. Valituslautakunta kutsutaan koolle tarpeen mukaan.

2. Johtokunta nimeää valituslautakunnan jäsenet virallisesti julkisen kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella komission esityksestä ja kuultuaan sääntelyneuvostoa.

3. Valituslautakunnan jäsenten toimikausi on viisi vuotta. Sama henkilö voidaan valita tehtävänsä uudelleen. Valituslautakunnan jäsenet ovat päätöksenteossaan riippumattomia. Heitä eivät sido mitkään ohjeet. He eivät saa hoitaa muita tehtäviä virastossa, sen johtokunnassa tai sen sääntelyneuvostossa. Valituslautakunnan jäsen voidaan vapauttaa tehtävistään toimikautensa aikana ainoastaan, jos hänen on todettu syyllistyneen vakavaan rikkomukseen, ja johtokunta tekee päätöksen vapauttamisesta sääntelyneuvostoa kuultuaan.

4. Valituslautakunnan jäsen ei saa osallistua valituskäsittelyyn, jos asia koskee hänen omaa etuaan, jos hän on aikaisemmin edustanut jotakin menettelyn osapuolta tai jos hän on osallistunut sen päätöksen tekemiseen, jota valitus koskee.

5. Jos valituslautakunnan jäsen jostakin 4 kohdassa tarkoitusta tai muusta syystä katsoo, ettei jonkin valituslautakunnan jäsenen pitäisi osallistua valituskäsittelyyn, hänen on ilmoitettava asiasta valituslautakunnalle. Valitusmenettelyn asianosainen voi vastustaa valituslautakunnan jäsenen osallistumista asian käsittelyyn jollakin 4 kohdassa tarkoitetuista perusteista tai jos jäsenellä epäillään olevan ennakkokäsitys asiasta. Vastustaminen jätetään tutkimatta, jos sen perusteena on jäsenen kansallisuus tai jos asianosainen on vastustamisperusteen olemassaolosta tietoisena ryhtynyt muuhun valitusmenettelyä koskevaan toimeen kuin valituslautakunnan kokoonpanon vastustaminen.

6. Valituslautakunta päättää ilman asianomaista jäsentä, miten 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on meneteltävä. Valituslautakuntaan otetaan kyseisen jäsenen tilalle tämän ratkaisun tekoa varten hänen sijaisensa. Jos sijainen katsoo olevansa samalla tavoin esteellinen, puheenjohtaja nimeää sijaisen muista varajäsenistä.

7. Valituslautakunnan jäsenet sitoutuvat toimimaan riippumattomasti ja yleisen edun mukaisesti. Tätä varten he tekevät sitoumuksistaan ja etunäkökohdistaan kirjalliset ilmoitukset, joissa he joko ilmoittavat, että heidän riippumattomuuttaan mahdollisesti heikentäviä etunäkökohtia ei ole, tai mainitsevat sellaiset välittömät tai välilliset etunäkökohdat, joiden voitaisiin katsoa heikentävän heidän riippumattomuuttaan. Nämä ilmoitukset julkaistaan vuosittain.

19 artikla

Muutoksenhaku

1. Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, kansalliset sääntelyviranomaiset mukaan luettuina, voivat hakea muutosta 7, 8 tai 9 artiklassa tarkoitettuun päätökseen, joka on osoitettu heille tai joka koskee heitä suoraan ja erikseen, vaikka se olisi osoitettu muulle henkilölle.

2. Valitus ja sen perusteet on toimitettava virastolle kirjallisesti kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedoksi kyseiselle henkilölle, tai jos tällaista tiedoksiantoa ei ole suoritettu, siitä päivästä, jona virasto on julkaissut päätöksen. Valituslautakunta ratkaisee asian kahden kuukauden kuluessa valituksen tekemisestä.

3. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti tehdyllä valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Valituslautakunta voi kuitenkin harkitessaan asian sitä edellyttävän päättää lykätä riitautetun päätöksen soveltamista.

4. Jos valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, valituslautakunta tutkii, onko sille perusteita. Se kehottaa valitusmenettelyn asianosaisia aina tarvittaessa esittämään tietyssä määräajassa huomautuksensa valituslautakunnalta tai muilta valitusmenettelyn asianosaisilta vastaanotetuista tiedoksiannoista. Valitusmenettelyn asianosaisilla on oikeus esittää suullinen lausuma.

5. Valituslautakunta voi joko käyttää viraston toimivaltaa tämän artiklan mukaisesti tai siirtää asian viraston toimivaltaisen elimen hoidettavaksi. Valituslautakunnan tekemä päätös on lainvoimainen elintä sitova.

6. Sääntelyneuvosto vahvistaa ja julkaisee työjärjestyksensä.

7. Virasto julkaisee valituslautakunnan tekemät päätökset.

20 artikla

Kanne yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja yhteisöjen tuomioistuimessa

1. Valituslautakunnan tai, jos valituslautakunta ei ole toimivaltainen, viraston tekemä päätös voidaan riitauttaa nostamalla kanne yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tai yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen 230 artiklan mukaisesti.

2. Jos virasto laiminlyö päätöksen tekemisen, laiminlyöntiä koskeva kanne voidaan nostaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tai yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen 232 artiklan mukaisesti.

3. Virasto on velvollinen toteuttamaan toimenpiteet, joita yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tai yhteisöjen tuomioistuimen tuomion noudattaminen edellyttää.

IV LUKU

VARAINHOITOA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

21 artikla

Viraston talousarvio

1. Viraston tulot muodostuvat erityisesti

a) Euroopan unionin yleiseen talousarvioon (pääluokka "Komissio") sisältyvästä yhteisön tuesta;

- b) virastolle 22 artiklan nojalla suoritetuista maksuista;
- c) 13 artiklan 8 kohdan mukaisesta jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten maksamasta vapaaehtoisesta rahoituksesta; ja
- d) mahdollisista 13 artiklan 8 kohdan mukaisista testamenttilahjoituksista, lahjoituksista ja tuista.

2. Viraston menot muodostuvat henkilöstö-, hallinto-, infrastruktuuri- ja toimintamenoista.

3. Viraston tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.

4. Viraston kaikista tuloista ja menoista tehdään kutakin varainhoitovuotta, joka on kalenterivuosi, varten ennakkoarviot, jotka otetaan sen talousarvioon.

22 artikla

Maksut

- 1. Virasto voi periä maksun 9 artiklan 1 kohdan mukaisen vapautuspäätöksen hakemisesta.
- 2. Komissio vahvistaa 1 kohdassa tarkoitetut maksut.

23 artikla

Talousarvion laatiminen

1. Johtaja laatii kunkin vuoden helmikuun 15 päivään mennessä alustavan talousarvioesityksen, joka käsittää seuraavan varainhoitovuoden suunnitellut toimintamenot ja työohjelman, ja toimittaa tämän alustavan talousarvioesityksen sekä alustavan henkilöstötaulukon johtokunnalle. Johtokunta laatii vuosittain johtajan laatimaan alustavaan talousarvioesitykseen perustuvan ennakkoarvion viraston tuloista ja menoista seuraavaa varainhoitovuotta varten. Johtokunta toimittaa kyseisen ennakkoarvion, joka sisältää alustavan henkilöstötaulukon, komissiolle 31 päivään maaliskuuta mennessä. Johtajan laatima esitys toimitetaan ennen ennakkoarvion vahvistamista sääntelyneuvostolle, joka voi antaa siitä perustellun lausunnon.

2. Komissio toimittaa 1 kohdassa tarkoitetun ennakkoarvion Euroopan unionin yleistä talousarviota koskevan alustavan esityksen yhteydessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle (jäljempänä yhteisesti "budjettivallan käyttäjä").

3. Ennakkoarvion perusteella komissio sisällyttää Euroopan unionin yleistä talousarviota koskevaan alustavaan esitykseen tarpeelliseksi katsomansa arviot henkilöstötaulukkoon liittyvistä kustannuksista ja tukimäärästä, joihin osoitetaan rahoitus Euroopan unionin yleisestä talousarviosta perustamissopimuksen 272 artiklan mukaisesti.

4. Budjettivallan käyttäjä vahvistaa viraston henkilöstötaulukon.

5. Johtokunta laatii viraston talousarvion. Siitä tulee lopullinen, kun Euroopan unionin yleinen talousarvio on lopullisesti vahvistettu. Sitä mukautetaan tarvittaessa.

6. Johtokunta ilmoittaa budjettivallan käyttäjälle viipymättä aikomuksestaan toteuttaa hankkeita, joilla voi olla huomattavaa taloudellista vaikutusta viraston talousarvion rahoittamiseen, erityisesti kiinteistöihin liittyviä hankkeita kuten rakennusten vuokraus tai hankinta. Johtokunta ilmoittaa aikomuksistaan myös komissiolle. Jos jompikumpi budjettivallan käyttäjä aikoo antaa lausunnon, se ilmoittaa virastolle tästä aikomuksestaan kahden viikon kuluessa siitä, kun se on saanut tiedon hankkeesta. Jos se ei tee tällaista ilmoitusta, virasto voi käynnistää suunnitellun hankkeen.

24 artikla

Talousarvion toteutus ja valvonta

1. Johtaja toimii tulojen ja menojen hyväksyjänä ja toteuttaa viraston talousarvion.

2. Viraston tilinpitäjä toimittaa alustavan tilinpäätöksen ja selvityksen varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallinnosta komission tilinpitäjälle ja tilintarkastustuomioistuimelle kunkin varainhoitovuoden päättymistä seuraavan maaliskuun 1 päivään mennessä. Viraston tilinpitäjä toimittaa selvityksen talousarvio- ja varainhallinnosta myös Euroopan parlamentille ja neuvostolle varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä. Komission tilinpitäjä konsolidoi tämän jälkeen toimielinten ja hajautettujen elinten alustavat tilinpäätökset Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002⁽¹⁾, (jäljempänä "varainhoitoasetus"), 128 artiklan mukaisesti.

3. Komission tilinpitäjä toimittaa viraston alustavan tilinpäätöksen ja selvityksen varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallinnosta tilintarkastustuomioistuimelle kunkin varainhoitovuoden päättymistä seuraavan maaliskuun 31 päivään mennessä. Selvitys varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallinnosta toimitetaan myös Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

4. Saatuaan viraston alustavaa tilinpäätöstä koskevat huomautukset, jotka tilintarkastustuomioistuin on laatinut varainhoitoasetuksen 129 artiklan mukaisesti, johtaja vahvistaa viraston lopullisen tilinpäätöksen omalla vastuullaan ja toimittaa sen johtokunnalle lausuntoa varten.

5. Johtokunta antaa lausunnon viraston lopullisesta tilinpäätöksestä.

6. Johtaja toimittaa lopullisen tilinpäätöksen ja johtokunnan lausunnon Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle 1 päivään heinäkuuta mennessä varainhoitovuoden päättymisen jälkeen.

7. Lopullinen tilinpäätös julkaistaan.

⁽¹⁾ EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1.

8. Johtaja toimittaa 15 päivään lokakuuta mennessä tilintarkastustuomioistuimelle vastineensa sen huomautuksiin. Johtaja toimittaa tämän vastineen myös johtokunnalle ja komissiolle.

9. Johtaja toimittaa varainhoitoasetuksen 146 artiklan 3 kohdan mukaisesti Euroopan parlamentille sen pyynnöstä kaikki tiedot, joita tarvitaan vastuuvapauden myöntämiseksi talousarvion toteuttamisesta kyseiseltä varainhoitovuodelta sujuvasti.

10. Ennen vuoden N + 2 toukokuun 15 päivää Euroopan parlamentti myöntää neuvoston määränemistöllä antamasta suosituksesta johtajalle vastuuvapauden varainhoitovuoden N talousarvion toteuttamisesta.

25 artikla

Varainhoitosäännöt

Johtokunta vahvistaa virastoon sovellettavat varainhoitosäännöt komissiota kuultuaan. Säännöt saavat poiketa asetuksesta (EY, Euratom) N:o 2343/2002, jos se on välttämätöntä viraston toiminnasta johtuvien erityisvaatimusten vuoksi, ja ainoastaan, jos komissio antaa tähän suostumuksen etukäteen.

26 artikla

Petostentorjunta

1. Petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan torjumiseksi virastoon sovelletaan rajoituksetta Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista 25 päivänä toukokuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ⁽¹⁾ säännöksiä.

2. Virasto liittyy Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission välillä 25 päivänä toukokuuta 1999 tehtyyn toimielinten väliseen sopimukseen Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) sisäisistä tutkimuksista ⁽²⁾ ja antaa välittömästi asianmukaiset määräykset, jotka koskevat kaikkia viraston työntekijöitä.

3. Rahoituspäätöksissä ja niistä johtuvissa täytäntöönpanoa koskevista sopimuksista tai asiakirjoissa on määrättävä nimenomaisesti, että tilintarkastustuomioistuin ja OLAF voivat tarvittaessa tehdä tarkastuksia paikan päällä viraston varojen edunsaajien luona ja näiden varojen jakamisesta vastaavan henkilöstön luona.

V LUKU

YLEISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

27 artikla

Erioikeudet ja vapaudet

Virastoon sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevaa pöytäkirjaa.

⁽¹⁾ EYVL L 136, 31.5.1999, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 136, 31.5.1999, s. 15.

28 artikla

Henkilöstö

1. Viraston henkilöstöön, mukaan lukien sen johtaja, sovelletaan henkilöstösääntöjä, palvelussuhteen ehtoja ja Euroopan yhteisöjen toimielimien näiden henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen soveltamiseksi yhteisesti antamia sääntöjä.

2. Johtokunta antaa yhteisymmärryksessä komission kanssa tarvittavat soveltamissäännöt henkilöstösääntöjen 110 artiklassa edellytettyjen järjestelyjen mukaisesti.

3. Virasto käyttää henkilöstönsä suhteen niitä valtuuksia, jotka kuuluvat nimittävälle viranomaiselle henkilöstösääntöjen mukaan ja sopimusten tekemiseen toimivaltaiselle viranomaiselle palvelussuhteen ehtojen mukaan.

4. Johtokunta voi antaa säännöksiä, joilla sallitaan kansallisten asiantuntijoiden siirto jäsenvaltioista viraston määräaikaiseen palvelukseen.

29 artikla

Viraston vastuu

1. Jos kyseessä on sopimukseen perustumaton vastuu, viraston on jäsenvaltioiden lainsäädäntöön sisältyvien yhteisten perusperiaatteiden mukaisesti korvattava aiheuttamansa tai henkilöstönsä tehtäviensä yhteydessä aiheuttamat vahingot. Yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan tällaisten vahinkojen korvaamiseen liittyvät riita-asiat.

2. Viraston työntekijöiden henkilökohtainen taloudellinen ja kurinpidollinen vastuu virastoa kohtaan säännellään viraston henkilöstöön sovellettavissa asioita koskevista määräyksissä.

30 artikla

Tiedonsaantioikeus

1. Viraston hallussa oleviin asiakirjoihin sovelletaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001 ⁽³⁾.

2. Johtokunta hyväksyy asetuksen (EY) N:o 1049/2001 täytäntöönpanoa koskevat käytännön järjestelyt 3 päivään maaliskuuta 2010 mennessä.

3. Viraston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 8 artiklan nojalla tekemistä päätöksistä voidaan tehdä kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle perustamissopimuksen 195 artiklassa esitetyn edellytyksin tai nostaa kanne Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen 230 artiklassa esitetyn edellytyksin.

⁽³⁾ EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

31 artikla

Kolmansien maiden osallistuminen

1. Kolmannet maat voivat osallistua viraston toimintaan, jos ne ovat tehneet yhteisön kanssa sopimuksen, jonka perusteella ne ovat omaksuneet energiaa ja soveltuvalta osin ympäristöä ja kilpailua koskevan yhteisön oikeuden ja soveltavat sitä.

2. Mainittujen sopimusten määräysten mukaisesti päätetään järjestelyistä, joissa määritellään etenkin viraston toimintaan osallistumisen luonne ja laajuus kyseisten maiden osalta sekä niiden osallistumista koskevat säännöt, mukaan lukien rahoitusosuuksia ja henkilöstöä koskevat säännöt.

32 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa sekä 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

33 artikla

Kielijärjestelyt

1. Virastoon sovelletaan Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä 15 päivänä huhtikuuta 1958 annetun neuvoston asetuksen N:o 1 ⁽¹⁾ säännöksiä.

2. Johtokunta päättää viraston sisäisistä kielijärjestelyistä.

3. Euroopan unionin elinten käännöskeskus huolehtii viraston toiminnan edellyttämistä käännöspalveluista.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 2009.

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies
H.-G. PÖTTERING

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

34 artikla

Arviointi

1. Komissio tekee riippumattoman ulkopuolisen asiantuntijan avustamana arvioinnin viraston toiminnasta. Arviointi kattaa viraston saavuttamat tulokset ja sen työmenetelmät suhteessa sen tavoitteeseen, toimeksiantoon ja tehtäviin, jotka määritellään tässä asetuksessa ja viraston vuotuisissa työohjelmissä. Kyseisen arvioinnin perustana on oltava laaja-alainen kuuleminen 10 artiklan mukaisesti.

2. Komissio toimittaa 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin sääntelyneuvostolle. Sääntelyneuvosto antaa tämän asetuksen, viraston ja sen työmenetelmien muuttamista koskevia suosituksia komissiolle, joka voi toimittaa ne oman lausuntonsa sekä asianmukaisten ehdotusten kanssa Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

3. Komissio toimittaa ensimmäisen arvioinnin Euroopan parlamentille ja neuvostolle kolmen vuoden kuluessa siitä, kun ensimmäinen johtaja on aloittanut tehtävässään. Komissio toimittaa tämän jälkeen arvioinnin vähintään joka neljäs vuosi.

35 artikla

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

1. Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

2. Edellä olevaa 5–11 artiklaa sovelletaan 3 päivästä maaliskuusta 2011.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
E. ERLANDSSON

⁽¹⁾ EYVL 17, 6.10.1958, s. 385/58.

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 714/2009,**annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009,****verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Vuodesta 1999 lähtien asteittain toteutettujen sähkön sisämarkkinoiden tavoitteena on luoda todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille sähkönkuluttajille yhteisössä, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli. Näin pyritään saavuttamaan parempi tehokkuus, kilpailuun perustuvat hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävä kehitystä.
- (2) Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/54/EY ⁽⁴⁾ sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa 26 päivänä kesäkuuta 2003 annettu asetus (EY) N:o 1228/2003 ⁽⁵⁾ ovat myötävaikuttaneet merkittävästi sähkön sisämarkkinoiden luomiseen.
- (3) Tällä hetkellä on kuitenkin olemassa esteitä sähkön myynnille tasapuolisin ehdoin tai ilman syrjintää tai epäsuotuisampaa asemaa yhteisössä. Jäsenvaltioiden välillä ei ole toteutunut varsinkaan syrjimätön pääsy verkkoihin eikä myöskään tasoltaan yhdenmukainen viranomaisvalvonta, ja eristyneitä markkinoita on edelleen.

- (4) Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa "Energiapolitiikka Euroopalle" korostettiin tarvetta saattaa valmiiksi sähkön sisämarkkinat ja luoda tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille sähköalan yrityksille yhteisössä. Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamat tiedonannot "Kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden tulevaisuudesta" ja "Asetuksen (EY) N:o 1/2003 17 artiklaan perustuvasta Euroopan kaasun ja sähköalan tutkinta (loppuraportti)" ovat osoittaneet, että nykyiset säännöt ja toimenpiteet eivät tarjoa riittäviä puitteita eivätkä edellytä yhteenliittämiskapasiteetin luomista tavoitteena olevien moitteettomasti toimivien, tehokkaiden ja avoimien sisämarkkinoiden saavuttamiseksi.

- (5) Nykyisen sääntelykehiksen täysimääräisen täytäntöönpanon lisäksi sähkön sisämarkkinoiden sääntelykehystä, sellaisena kuin siitä säädetään asetuksessa (EY) N:o 1228/2003, olisi mukautettava edellä mainittujen tiedonantojen mukaisesti.

- (6) Erityisesti olisi lisättävä siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä ja koordinoitua, jotta voitaisiin laatia avointa rajat ylittävää siirtoverkkoihin pääsyä ja pääsyn hallinnointia koskevia verkkosääntöjä ja varmistaa yhteisön siirtoverkkojärjestelmän koordinoitu ja riittävän ennakoiva suunnittelu ja vakaa tekninen kehitys, yhteenliittämiskapasiteetin luominen mukaan lukien, ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen. Verkkosääntöjen olisi oltava energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 713/2009 ⁽⁶⁾ perustetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä "virasto", laatimien puiteohjeiden, jotka eivät ole sitovia (jäljempänä "puiteohjeet"), mukaisia. Viraston olisi osallistuttava verkkosääntöjä koskevien ehdotusten tosiseikkoihin perustuvaan arviointiin, esimerkiksi sen arviointiin, ovatko ehdotukset puiteohjeiden mukaisia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Viraston olisi arvioitava verkkosääntöjä koskevia muutosehdotuksia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi käytettävä verkkojaan näiden verkkosääntöjen mukaisesti.

⁽¹⁾ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUVL C 172, 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto 18. kesäkuuta 2008 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta, annettu 9. tammikuuta 2009 (EUVL C 75 E, 31.3.2009, s. 16) ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 22. huhtikuuta 2009 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös, tehty 25. kesäkuuta 2009.

⁽⁴⁾ EUVL L 176, 15.7.2003, s. 37.

⁽⁵⁾ EUVL L 176, 15.7.2003, s. 1.

(7) Sähkön siirtoverkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi sekä sähkön myymisen ja toimittamisen mahdollistamiseksi yli rajojen yhteisössä olisi perustettava sähkön

⁽⁶⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 1.

- siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto (European Network of Transmission System Operators for Electricity, jäljempänä Sähkö-ENTSO). Sähkö-ENTSON tehtävien toteuttamisessa olisi noudatettava yhteisön kilpailusääntöjä, joita sovelletaan myös Sähkö-ENTSON tekemiin päätöksiin. Sähkö-ENTSON tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi voitava varmistaa tehokkuus, avoimuus ja Sähkö-ENTSON edustava luonne. Sähkö-ENTSON laatimilla verkkosäännöillä ei ole tarkoitus korvata niitä tarvittavia kansallisia verkkosääntöjä, jotka koskevat muita kuin rajat ylittäviä kysymyksiä. Koska nopeampi edistyminen voi olla saavutettavissa alueellisilla toimilla, siirtoverkonhaltijoiden olisi perustettava yleisen yhteistyöverkoston puitteissa alueellisia rakenteita sekä varmistettava, että alueellisilla toimilla saavutettavat tulokset sopivat yhteen yhteisön tason verkkosääntöjen ja ei-sitovien kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien kanssa. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä yhteistyötä ja valvottava verkon tehokkuutta alueatasolla. Alueellisen yhteistyön olisi oltava sopusoinnussa sähkön sisämarkkinoiden kilpailukyvyn ja tehokkuuden edistämistä koskevien pyrkimysten kanssa.
- (8) Sähkö-ENTSOLle suunnitellut tehtävät koskevat kaikkien markkinaosapuolten etuja. Sen vuoksi tehokas kuulemismenettely on välttämätön, ja sen helpottamiseksi ja sujuvoittamiseksi keskeinen asema olisi annettava jo olemassa oleville rakenteille kuten sähkönsiirron koordinoitilaitolle, kansallisille sääntelyviranomaisille tai virastolle.
- (9) Sähkö-ENTSON olisi laadittava, julkaistava ja päivitettävä säännöllisesti ei-sitova yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelma yhteisön koko sähkönsiirtoverkon avoimuuden lisäämiseksi (yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelma). Tähän verkon kehittämissuunnitelmaan olisi sisällytettävä toteuttamiskelpoiset sähkönsiirtoverkot ja tarvittavat alueelliset yhteenliittämiset, jotka ovat merkityksellisiä kaupalliselta tai toimitusvarmuuden kannalta.
- (10) Tässä asetuksessa olisi säädettävä hinnoittelua ja kapasiteetin jakamista koskevista perusperiaatteista. Lisäksi olisi säädettävä muita asiaan liittyviä periaatteita ja menetelmiä koskevien suuntaviivojen hyväksymisestä, jotta voidaan nopeasti mukautua muuttuviin olosuhteisiin.
- (11) Avoimilla kilpailuun perustuvilla markkinoilla siirtoverkonhaltijoiden olisi saatava korvaus verkossaan siirrettävistä sähkön rajat ylittävistä virroista aiheutuvista kustannuksista niiltä siirtoverkonhaltijoilta, joiden verkosta nämä rajat ylittävät virrat ovat peräisin ja joiden verkkoon virrat päätyvät.
- (12) Maksetut ja saadut maksut, jotka aiheutuvat siirtoverkonhaltijoiden välisistä korvauksista, olisi otettava huomioon kansallisten verkkojen hinnoittelussa.
- (13) Rajat ylittävistä verkkoon pääsystä maksettavat todelliset summat voivat vaihdella huomattavasti sekä asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden mukaan että jäsenvaltioissa sovellettavien hinnoittelujärjestelmien rakenteiden erojen vuoksi. Jonkinasteinen yhdenmukaistaminen on siksi tarpeen, jotta kaupan vääristymät vältetään.
- (14) On tarpeen luoda pitkän aikavälin toivottavaa sijaintia koskevien signaalien järjestelmä, joka perustuu siihen periaatteeseen, että verkkoon pääsystä perittävissä maksuissa olisi otettava huomioon asianomaisten alueen tuotannon ja kulutuksen välinen tasapaino, mikä toteutetaan eriyttämällä tuottajien ja/tai kuluttajien verkkoon pääsystä perittävät maksut.
- (15) Ei ole aiheellista soveltaa etäisyyteen perustuvia tariffeja, tai siinä tapauksessa, että asianmukaiset signaalit toivottavasta sijainnista ovat käytössä, erillisiä tariffeja, jotka koskisivat vain viejiä tai tuojia kansalliseen verkkoon pääsyä koskevan yleisen maksun lisäksi.
- (16) Todellisen kilpailun kehittyminen sähkön sisämarkkinoilla edellyttää syrjimättömiä ja avoimia maksuja verkon käytöstä, siirtoverkon yhdysjohdot mukaan luettuina. Näiden johtojen käytettävissä olevan kapasiteetin olisi oltava niin suuri kuin turvatun verkkotoiminnan turvallisuusvaatimukset huomioon ottaen on mahdollista.
- (17) On tärkeää välttää se, että siirtoverkonhaltijoiden jäsenvaltioissa käyttämät erilaiset turvallisuus-, toiminta- ja suunnitteluvaatimukset johtavat kilpailun vääristymiseen. Lisäksi käytettävissä olevan siirtokapasiteetin sekä siihen vaikuttavien turvallisuus-, suunnittelu- ja toimintavaatimusten olisi oltava avoimia markkinaosapuolille.
- (18) Kansallisten sääntelyviranomaisten ja komission viime vuosina harjoittaman markkinoiden seurannan yhteydessä on ilmennyt, että nykyiset avoimuusvaatimukset ja infrastruktuuriin pääsyä koskevat säännöt eivät ole riittäviä todellisten, moitteettomasti toimivien, avointen ja tehokaiden sähkön sisämarkkinoiden takaamiseksi.
- (19) Verkon fyysistä tilaa ja tehokkuutta koskevien tietojen olisi oltava tasavertaisesti kaikkien markkinaosapuolten saatavilla, jotta niillä olisi mahdollisuus arvioida kysynnän ja tarjonnan yleistä tilannetta ja tunnistaa syyt tukkuhinnan muutoksiin. Tämä edellyttää täsmällisempiä tietoja sähkön tuotannosta, tarjonnasta ja kysynnästä, ennusteet mukaan luettuina, verkko- ja yhteenliittämiskapasiteetista, sähkövirroista ja ylläpidosta sekä tasapainottamisesta ja varakapasiteetista.

- (20) Jotta luottamus markkinoihin lisääntyisi, markkinaosapuolilla on oltava varmuus siitä, että väärinkäytöksiin syyllistyyiin voidaan kohdistaa tehokkaita, varoittavia ja oikeasuhteisia seuraamuksia. Toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava valtuudet tutkia väitteet markkinoiden väärinkäytöstä tehokkaasti. Tämän vuoksi toimivaltaisten viranomaisten on tarpeen saada käyttöönsä tiedot sähköntoimittajien operatiivisista päätöksistä. Sähkömarkkinoilla tuotantoyritykset tekevät monet keskeisistä päätöksistä, ja niiden olisi pidettävä näitä päätöksiä koskevat tiedot toimivaltaisten viranomaisten saatavilla ja helposti käytettävissä tietyin ajan. Toimivaltaisten viranomaisten olisi lisäksi säännöllisesti valvottava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat sääntöjä. Pienet tuotantoyritykset, joilla ei ole todellisia mahdollisuuksia vääristää markkinoita, olisi vapautettava tästä velvollisuudesta.
- (21) Olisi oltava säännöt siitä, miten ylikuormituksen hallinnasta johtuvia tuloja käytetään, ellei poikkeaminen näistä säännöistä ole perusteltua asianomaisen rajayhdysjohdon erityispiirteiden vuoksi.
- (22) Ylikuormitusongelmien hallinnan olisi annettava oikeanlaisia taloudellisia signaaleja siirtoverkonhaltijoille ja markkinaosapuolille sekä perustuttava markkinamekanismeihin.
- (23) Investointeja uusiin merkittäviin infrastruktuureihin olisi edistettävä voimakkaasti samalla kun varmistetaan sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta. Jotta tasavirtarajayhdysjohdojen vapauttamisella säännösten soveltamisesta olisi mahdollisimman suuri myönteinen vaikutus kilpailuun ja toimitusvarmuuteen, olisi selvitettävä markkinoiden mielenkiinto hankkeen suunnitteluvaiheessa ja hyväksyttävä ylikuormituksen hallintaa koskevat säännöt. Jos tasavirtarajayhdysjohdot sijaitsevat useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella, viraston olisi viimeisenä vaihtoehtona käsiteltävä vapautuspyyntö, jotta voidaan ottaa paremmin huomioon vapautuksen rajojen yli ulottuvat vaikutukset sekä helpottaa pyynnön hallinnollista käsitelyä. Lisäksi kun otetaan huomioon näiden vapautettujen merkittävien infrastruktuurihankkeiden rakentamisen poikkeuksellinen riskiprofiili, olisi annettava yrityksille, joilla on toimitus- ja tuotantointressejä, mahdollisuus poiketa väliaikaisesti eriyttämissääntöjen täysimääräisestä soveltamisesta kyseisten hankkeiden osalta. Asetuksen (EY) N:o 1228/2003 nojalla myönnettyjen vapautusten soveltamista jatketaan suunniteltuun voimassaolon päättymisajankohtaan asti, kuten myönnettyssä vapautuspäätöksessä on päätetty.
- (24) Sähkön sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan turvaamiseksi olisi säädettävä menettelyistä, joiden avulla komissio voi hyväksyä päätöksiä ja suuntaviivoja muun muassa hinnoittelusta ja kapasiteetin jakamisesta. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset osallistuvat näihin toimiin tarvittaessa eurooppalaisen yhdistyksensä kautta. Sääntelyviranomaisilla sekä muilla asianomaisilla jäsenvaltioiden viranomaisilla on tärkeä tehtävä sähkön sisämarkkinoiden hyvän toiminnan edistämisessä.
- (25) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava tässä asetuksessa annettujen sääntöjen ja sen nojalla hyväksyttyjen suuntaviivojen noudattaminen.
- (26) Jäsenvaltioita ja toimivaltaisia kansallisia viranomaisia olisi vaadittava toimittamaan asiaankuuluvat tiedot komissiolle. Komission olisi käsiteltävä tällaiset tiedot luottamuksellisesti. Komissiolla olisi tarvittaessa oltava mahdollisuus pyytää asiaankuuluvia tietoja suoraan niiltä yrityksiltä, joita asia koskee, kunhan siitä ilmoitetaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.
- (27) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava, että niitä sovelletaan. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (28) Tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY (1) mukaisesti.
- (29) Komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta vahvistaa tai hyväksyä suuntaviivat, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavan yhdenmukaistamisen vähimmäistason määrittelemiseksi. Koska nämä toimenpiteet ovat laajankantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä uusilla muilla kuin keskeisillä osilla, ne on hyväksyttävä päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.
- (30) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli rajat ylittävän sähkökaupan yhdenmukaistetun kehyksen käyttöönottoa, vaan se voidaan saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (31) Koska asetukseen (EY) N:o 1228/2003 tehdään nyt huomattavia muutoksia, kyseiset säännökset on selkeyden ja järkeistämisen vuoksi syytä laatia uudelleen kokoamalla ne uudessa asetuksessa yhdeksi säädökseksi,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tämän asetuksen tarkoituksena on

- a) vahvistaa oikeudenmukaiset säännöt rajat ylittävää sähkön kauppaa varten ja edistää siten kilpailua sähkön sisämarkkinoilla kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet

(1) EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

huomioon ottaen. Tähän sisältyy se, että luodaan rajat ylittävien sähkövirtojen korvausmekanismi ja vahvistetaan yhdenmukaistetut periaatteet rajat ylittäviä siirtoja koskeville maksuille sekä jaetaan käytettävissä oleva yhteenliittämiskapasiteetti kansallisten siirtoverkkojen kesken;

- b) helpottaa sellaisten toimivien ja avoimien tukkumarkkinoiden syntymistä, joilla sähköön toimitusvarmuuden taso on korkea. Sillä säädetään mekanismeista rajat ylittävää sähköä kauppaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamiseksi.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa sovelletaan sähköä sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY (1) 2 a artiklan määritelmiä, lukuun ottamatta "rajayhdysjohdon" määritelmää, jonka sijasta sovelletaan seuraavaa määritelmää:

— "rajayhdysjohdolla" tarkoitetaan voimansiirtojohtoa, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan ja joka yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot.

2. Lisäksi sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- a) "sääntelyviranomaisilla" tarkoitetaan direktiivin 2009/72/EY 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sääntelyviranomaisia;
- b) "rajat ylittävällä sähkövirralla" tarkoitetaan jäsenvaltion siirtoverkossa kulkevaa fyysistä sähkövirtaa, jonka saa aikaan sähköä tuottajien ja/tai kuluttajien toiminnasta kyseisen jäsenvaltion ulkopuolella aiheutuva vaikutus sen siirtoverkkoon;
- c) "ylikuormituksella" tarkoitetaan tilannetta, jossa kansallisia siirtoverkkoja yhdistävä siirtoyhteys ei pysty asianomaisten rajayhdysjohdosten ja/tai kansallisten siirtoverkkojen kapasiteetin puutteen vuoksi välittämään kaikkia markkinaosapuolten pyytämiä kansainvälisestä kaupasta johtuvia fyysisiä virtoja;
- d) "ilmoitetulla viennillä" tarkoitetaan sähköä syöttämistä jäsenvaltion alueella sijaitsevaan verkkoon sopimusjärjestelyn perusteella, jolloin vastaava määrä sähköä otetaan samanaikaisesti verkosta (ilmoitettu tuonti) toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan alueella;
- e) "ilmoitetulla kauttakululla" tarkoitetaan tilannetta, jossa kyseessä on sähköä ilmoitettu vienti, jolle valittu reitti kulkee sellaisen maan kautta, jossa sähköä ei syötetä verkkoon eikä vastaavasti samanaikaisesti oteta verkosta;

- f) "ilmoitetulla tuonnilla" tarkoitetaan sähköä ottamista verkosta jäsenvaltion tai kolmannen maan alueella samanaikaisesti toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvan sähköä verkkoon syöttämisen (ilmoitettu vienti) kanssa;

- g) "uudella rajayhdysjohdolla" tarkoitetaan rajayhdysjohtoa, joka ei ollut valmis 4 päivään elokuuta 2003 mennessä.

Jos kahden tai useamman jäsenvaltion siirtoverkot muodostavat kokonaisuudessaan tai osittain osan yhdestä ainoasta valvontalohkosta, kyseisen valvontalohkon katsotaan ainoastaan 13 artiklassa tarkoitetun siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin yhteydessä kokonaisuudessaan muodostavan osan yhden asianomaisten jäsenvaltion siirtoverkosta, jotta vältetään valvontalohkojen sisäisten virtojen pitäminen tämän kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettuna rajat ylittävänä sähkövirtana ja niistä johtuvat 13 artiklassa tarkoitettut korvaukset. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset voivat ratkaista, mihin näistä jäsenvaltioista kyseisen valvontalohkon katsotaan kokonaisuudessaan kuuluvan.

3 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi

1. Komissio tutkii ilmoituksen direktiivin 2009/72/EY 10 artiklan 6 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta päätöksestä heti sen saatuaan. Komissio toimittaa asianomaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa sellaisen ilmoituksen vastaanottamispäivästä lausuntonsa siitä, onko ilmoitus direktiivin 2009/72/EY 10 artiklan 2 kohdan tai 11 artiklan sekä 9 artiklan mukainen.

Laatiessaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua lausuntoa komissio voi pyytää virastolta lausuntoa kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksestä. Tällöin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kahden kuukauden määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä tai toisessa alakohdassa tarkoitettua määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

2. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä lopullinen siirtoverkon haltijan sertifiointia koskeva päätöksensä kahden kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta, ottaen komission lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon. Sääntelyviranomaisen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä.

3. Sääntelyviranomaiset ja/tai komissio voivat milloin tahansa menettelyn kuluessa pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja/tai tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

4. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

(1) Katso tämän virallisen lehden sivu 55.

5. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamisessa noudatettava menettely. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittelevää sääntelymenettelyä noudattaen.

6. Kun komissio on saanut direktiivin 2009/72/EY 9 artiklan 10 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointista, se tekee sertifiointia koskevan päätöksen. Sääntelyviranomaisen on noudatettava komission päätöstä.

4 artikla

Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto

Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä yhteisön tason yhteistyötä Sähkö-ENTSON puiteissa, jonka tarkoituksena on edistää sähkön sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa ja rajatylittävää kauppaa sekä turvata Euroopan sähkönsiirtoverkon optimaalinen hallinta, koordinoitu toiminta ja vakaa tekninen kehitys.

5 artikla

Sähkö-ENTSON perustaminen

1. Sähkön siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava 3 päivään maaliskuuta 2011 mennessä komissiolle ja virastolle luonnos perustettavan Sähkö-ENTSON perussäännöksi, luettelo sen tulevista jäsenistä sekä luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt muiden sidosryhmien kuulemisesta.

2. Virasto antaa komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanottamispäivästä kuultuaan virallisesti kaikkia sidosryhmiä edustavia organisaatioita, erityisesti verkon käyttäjiä, asiakkaat mukaan lukien.

3. Komissio antaa lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta edellä 2 kohdassa tarkoitettu viraston lausunto huomioon ottaen ja kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona se on vastaanottanut viraston lausunnon.

4. Siirtoverkonhaltijoiden on perustettava Sähkö-ENTSO sekä hyväksyttävä ja julkaistava sen perussääntö ja työjärjestys kolmen kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamispäivästä.

6 artikla

Verkkosääntöjen vahvistaminen

1. Komissio laatii viraston, Sähkö-ENTSON ja muiden asiaan kuuluvien sidosryhmien kuulemisen jälkeen vuosittaisen prioriteettiluettelon, jossa yksilöidään 8 artiklan 6 kohdassa säädetty alat, joilla verkkosääntöjä on kehitettävä.

2. Komissio pyytää virastoa toimittamaan sille kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä kuutta kuukautta, ei-sitovan puiteohjeen (jäljempänä "puiteohje"), jossa esitetään 8 artiklan 7 kohdan mukaisesti selkeät ja objektiiviset periaatteet prioriteettiluettelossa mainittuja aloja koskevan verkkosäännön kehittämiseksi. Kunkin puiteohjeen on edistettävä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa. Komissio voi pidentää tätä määräaikaa viraston esittämästä perustellusta pyynnöstä.

3. Virasto kuulee virallisesti Sähkö-ENTSOa ja muita asiaan kuuluvia sidosryhmiä puiteohjeesta vähintään kahden kuukauden ajan julkisella ja avoimella tavalla.

4. Jos komissio katsoo, että puiteohje ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, se voi pyytää virastoa tarkistamaan puiteohjetta kohtuullisessa ajassa ja toimittamaan sen takaisin komissiolle.

5. Jos virasto ei esitä puiteohjetta tai toimita sitä takaisin komission 2 tai 4 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio laatii kyseisen puiteohjeen.

6. Komissio pyytää Sähkö-ENTSOa esittämään virastolle asianomaisen puiteohjeen mukaisen verkkosäännön kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä 12:tä kuukautta.

7. Virasto esittää Sähkö-ENTSOlle perustellun lausunnon verkkosäännöstä kolmen kuukauden kuluessa verkkosäännön vastaanottamispäivästä; kyseisenä aikana virasto voi kuulla virallisesti asianomaisia sidosryhmiä.

8. Sähkö-ENTSO voi muuttaa verkkosääntöä viraston lausunnon perusteella ja toimittaa sen takaisin virastolle.

9. Kun virasto on todennut, että verkkosääntö on asianomaisten puiteohjeiden mukainen, virasto toimittaa verkkosäännön komissiolle ja voi suositella sen hyväksymistä kohtuullisessa ajassa. Jos komissio ei hyväksy verkkosääntöä, se perustelee päätöksensä.

10. Jos Sähkö-ENTSO ei ole laatinut verkkosääntöä komission 6 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio voi kehottaa virastoa laatimaan luonnoksen verkkosäännöksi asianomaisen puiteohjeen pohjalta. Virasto voi aloittaa uuden kuulemisen verkkosääntöä koskevan ehdotuksen laadinnan aikana tämän kohdan mukaisesti. Virasto toimittaa komissiolle luonnoksen tämän kohdan nojalla laaditukseksi verkkosäännöksi ja voi suositella sen hyväksymistä.

11. Jos Sähkö-ENTSO ei ole laatinut verkkosääntöä tai jos virasto ei ole laatinut verkkosääntöluonnosta tämän artiklan 10 kohdan mukaisesti, komissio voi antaa omasta aloitteestaan tai viraston tämän artiklan 9 kohdan nojalla antamasta suosituksesta yhden tai useamman verkkosäännön 8 artiklan 6 kohdassa luetelluilla aloilla.

Jos komissio ehdottaa omasta aloitteestaan verkkosäännön hyväksymistä, se kuulee virastoa, Sähkö-ENTSOa ja kaikkia asiankuuluvia sidosryhmiä verkkosääntöluonnoksesta vähintään kahden kuukauden ajan. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

12. Tämä artikla ei rajoita komission oikeutta antaa ja muuttaa 18 artiklan mukaisia suuntaviivoja.

7 artikla

Verkkosääntöjen muuttaminen

1. Edellä olevan 6 artiklan mukaisesti hyväksytyjen verkkosääntöjen muuttamista koskevia ehdotuksia voivat tehdä henkilöt, joiden etua kyseinen verkkosääntö todennäköisesti koskee, kuten Sähkö-ENTSO, siirtoverkonhaltijat, verkon käyttäjät ja kuluttajat. Virasto voi tehdä muutosehdotuksia myös omasta aloitteestaan.

2. Komissio kuulee kaikkia sidosryhmiä asetuksen (EY) N:o 713/2009 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tämän menettelyn pohjalta virasto voi tehdä komissiolle perusteltuja muutosehdotuksia ja perustella, miten ehdotukset ovat 6 artiklan 2 kohdassa säädettyjen verkkosääntöjen tavoitteiden mukaisia.

3. Komissio voi hyväksyä muutoksia 6 artiklan mukaisesti hyväksyttyihin verkkosääntöihin viraston ehdotuksen pohjalta. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

4. Arvioitaessa muutosehdotuksia 23 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen rajoitetaan arvioimaan muutosehdotukseen liittyviä näkökohtia. Ehdotetut muutokset eivät estä komissiota tekemästä muita muutosehdotuksia.

8 artikla

Sähkö-ENTSO:n tehtävät

1. Sähkö-ENTSO laatii verkkosäännöt tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitetuilla aloilla pyynnöstä, jonka komissio esittää sille 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

2. Sähkö-ENTSO voi laatia verkkosääntöjä 6 kohdassa säädettyillä aloilla 4 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tapauksissa, joissa nämä verkkosäännöt eivät koske aloja, joita komission sille osoittama pyyntö koskee. Näistä verkkosäännöistä on pyydyttävä lausuntoa virastolta. Sähkö-ENTSO ottaa lausunnon asianmukaisesti huomioon.

3. Sähkö-ENTSO on hyväksyttävä:

- a) yhteiset verkon toimintaan liittyvät välineet, joilla varmistetaan verkon toiminnan koordinointi normaalioloissa ja hätätilanteissa, mukaan lukien yhteinen häiriöiden luokitteluasteikko, ja tutkimussuunnitelmat;
- b) joka toinen vuosi ei-sitova yhteisön laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma (yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelma), johon sisältyvät Euroopan tuotannon riittävyysnäköymät;
- c) suositukset yhteisön ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden teknisen yhteistyön koordinoitua varten;
- d) vuotuinen työohjelma;
- e) vuosikertomus;
- f) vuotuiset kesä- ja talvituotannon riittävyysnäköymät.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin tuotannon riittävyysnäköymiin on sisällyttävä arvio sähköjärjestelmän yleisestä riittävydestä kattaa nykyinen ja arvioitu sähkön kysyntä seuraavan viisivuotiskauden aikana sekä riittävyysnäköymien hyväksymispäivää seuraavien viiden ja viidentoista vuoden välisenä aikana. Näiden Euroopan tuotannon riittävyysnäköymien on perustuttava kansallisiin tuotannon riittävyysnäköymiin, jotka kukin yksittäinen siirtoverkonhaltija laatii.

5. Edellä 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettua vuotuisessa työohjelmassa on oltava luettelo ja kuvaus laadittavista verkkosäännöistä, verkon käytön koordinoitua koskeva suunnitelma ja kyseisenä vuonna toteutettavat tutkimus- ja kehittämistoimet sekä alustava aikataulu.

6. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen verkkosääntöjen on katettava seuraavat alat, ottaen tarvittaessa huomioon alueelliset erityispiirteet:

- a) verkon varmuutta ja luotettavuutta koskevat säännöt, mukaan lukien teknistä siirron varakapasiteettia koskevat säännöt verkon käyttövarmuutta varten;
- b) verkkoon kytkemistä koskevat säännöt;
- c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyä koskevat säännöt;
- d) tietojen vaihtoa ja taseselvitystä koskevat säännöt;
- e) yhteentoimivuutta koskevat säännöt;
- f) toimintatavat hätätilanteissa;
- g) kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat säännöt;
- h) kauppaa koskevat säännöt, jotka liittyvät verkkoon pääsyä koskevien palvelujen tekniseen ja operatiiviseen tarjoamiseen ja järjestelmän tasapainottamiseen;

- i) avoimuutta koskevat säännöt;
- j) tasehallintaa koskevat säännöt, mukaan lukien verkkoon liittyvät varavoimaa koskevat säännöt;
- k) yhdenmukaistettuja siirtotariffirakenteita koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt sijaintia koskevista signaaleista ja korvauksista siirtoverkonhaltijoiden välillä; ja
- l) sähköverkkojen energiatehokkuus.

7. Verkkosääntöjä laaditaan verkkoja koskevia rajat ylittäviä ja markkinaintegraatiota koskevia kysymyksiä varten, eivätkä ne rajoita jäsenvaltioiden oikeutta määritellä kansallisia verkkosääntöjä, jotka eivät vaikuta rajat ylittävään kauppaan.

8. Sähkö-ENTSON on seurattava ja analysoitava verkkosääntöjen ja komission 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti hyväksymien suuntaviivojen täytäntöönpanoa sekä niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä. Sähkö-ENTSON on raportoitava havainnoistaan virastolle ja esitettävä analyysin tulokset tämän artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitetussa vuosikertomuksessa.

9. Sähkö-ENTSON on annettava viraston käyttöön kaikki tiedot, joita virasto tarvitsee 9 artiklan 1 kohdan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi.

10. Sähkö-ENTSON on joka toinen vuosi hyväksyttävä ja julkaistava yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelma. Yhteisön laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan on sisällyttävä integroidun verkon mallintaminen, skenaarioiden laatiminen, Euroopan tuotannon riittävyysnäkökulmat sekä verkon häiriönkestävyyden arviointi.

Yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelman on erityisesti

- a) perustuttava kansallisiin investointisuunnitelmiin, ja siinä on otettava huomioon 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut alueelliset investointisuunnitelmat ja tarvittaessa verkkosuunnitelun yhteisöön liittyvät näkökohdat, kuten Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevat suuntaviivat Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1364/2006/EY⁽¹⁾ mukaisesti;
- b) rajat ylittävien yhteenliittäntöjen osalta perustuttava myös verkon eri käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin, ja siihen on sisällytettävä direktiivin 2009/72/EY 8, 13 ja 22 artiklassa tarkoitettujen investojien pitkäaikaisia sitoumuksia; ja
- c) määriteltävä puuttuvat investoinnit erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Edellä toisen alakohdan c alakohdan osalta yhteisön laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan voidaan liittää katsaus esteistä, joita aiheutuu erilaisista lupamenettelyistä tai -käytännöistä verkon rajat ylittävän kapasiteetin lisäämiselle.

⁽¹⁾ EUVL L 262, 22.9.2006, s. 1.

11. Viraston on annettava lausunto, jossa arvioidaan kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman yhteensovittuvuutta ei-sitovan yhteisön laajuinen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa. Jos virasto havaitsee kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman ja yhteisön laajuisen verkon kehittämissuunnitelman välillä epä johdonmukaisuuksia, sen on tapauksen mukaan suositeltava kansallisen verkon kehittämissuunnitelman tai yhteisön laajuisen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista. Jos tällainen kansallinen verkon kehittämissuunnitelma on laadittu direktiivin 2009/72/EY 22 artiklan mukaisesti, viraston on suositeltava toimivaltaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista kyseisen direktiivin 22 artiklan 7 kohdan mukaisesti ja ilmoitettava asiasta komissiolle.

12. Sähkö-ENTSON on esitettävä näkemyksensä komissiolle sen pyynnöstä 18 artiklan mukaisia suuntaviivoja annettaessa.

9 artikla

Viraston toteuttama seuranta

1. Virasto seuraa Sähkö-ENTSON 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamista ja raportoi asiasta komissiolle.

Virasto seuraa, miten Sähkö-ENTSO panee täytäntöön 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti laadittuja verkkosääntöjä ja verkkosääntöjä, jotka on vahvistettu 6 artiklan 1–10 kohdan mukaisesti mutta joita komissio ei ole hyväksynyt 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti. Tapauksissa, joissa Sähkö-ENTSO ei ole pannut täytäntöön jotakin verkkosääntöä, virasto pyytää Sähkö-ENTSOa toimittamaan asianmukaisesti perustellun selvityksen siitä, miksi se ei ole näin tehnyt. Virasto ilmoittaa komissiolle tästä selvityksestä ja antaa siitä lausuntonsa.

Virasto seuraa ja analysoi verkkosääntöjen ja komission 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti antamien suuntaviivojen täytäntöönpanoa sekä niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä, sekä syrjimättömyyteen, toimivaan kilpailuun ja markkinoiden tehokkaaseen toimintaan, ja raportoi asiasta komissiolle.

2. Sähkö-ENTSON on toimitettava virastolle lausunnon antamista varten yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelman ja vuotuisen työohjelman luonnokset, mukaan lukien tiedot kuulemismenettelystä, sekä muut 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut asiakirjat.

Jos virasto katsoo, että Sähkö-ENTSON toimittama vuotuinen työohjelmaluonnos tai yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelmaluonnos ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua, markkinoiden tehokasta toimintaa tai kolmansille osapuolille avoimen rajatylittävän yhdyskapasiteetin riittävää tasoa, virasto antaa Sähkö-ENTSOlle ja komissiolle kahden kuukauden kuluessa luonnosten vastaanottamisesta asianmukaisesti perustellun lausunnon sekä suosituksia.

10 artikla

Kuuleminen

1. Laatiessaan 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja verkkosääntöjä, yhteisön laajuista verkon kehittämissuunnitelmaluonnosta ja verkoston vuotuista työohjelmaa Sähkö-ENTSON on julkisella ja avoimella tavalla ja varhaisessa vaiheessa kuultava laajasti 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen menettelytapasääntöjen mukaisesti kaikkia markkinaosapuolia, joita asia koskee, ja erityisesti kaikkia sidosryhmiä edustavia organisaatioita. Kuultavia tahoja ovat myös kansalliset sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, toimitus- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, ja jakeluverkonhaltijat, mukaan lukien asianomaiset toimialajärjestöt, tekniset elimet ja sidosryhmien yhteisöt, joita asia koskee. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.

3. Ennen 8 artiklan 1 ja 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen vuotuisen työohjelman ja verkkosääntöjen hyväksymistä Sähkö-ENTSON on ilmoitettava kuulemismenettelyn aikana vastaanotetut huomautukset ja se, miten ne on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

11 artikla

Kulut

Sähkö-ENTSON 4–12 artiklassa tarkoitettuihin toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat siirtoverkonhaltijat, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Sääntelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

12 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä Sähkö-ENTSON puitteissa alueellista yhteistyötä, jolla edistetään 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja toimia. Niiden on erityisesti julkaistava joka toinen vuosi alueellinen investointisuunnitelma, ja ne voivat sen perusteella tehdä investointipäätöksiä.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on edistettävä operatiivisia järjestelyjä verkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi sekä edistettävä energiapörssien kehittämistä, koordinoitua rajat ylittävän kapasiteetin jakamista syrjimättömillä markkinapohjaisilla ratkaisuilla, kiinnittäen asianmukaisesti huomiota implisiittisten huutokauppojen erityisiin etuihin lyhytaikaisen kapasiteetin jakamisen osalta, sekä tasapainotus- ja varavoimamekanismien yhdentämistä.

3. Komissio voi tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi määritellä kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattaman maantieteellisen alueen ottaen huomioon olemassa olevat alueelliset yhteistyörakenteet. Kukin jäsenvaltio voi edistää yhteistyötä useammalla kuin yhdellä maantieteellisellä alueella. Ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu toimenpide, jonka tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

Tätä tarkoitusta varten komissio kuulee virastoa ja Sähkö-ENTSOa.

13 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden välinen korvausmekanismi

1. Siirtoverkonhaltijat saavat korvauksen kustannuksista, joita niille aiheutuu niiden verkoissa siirrettävistä rajat ylittävistä sähkövirroista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen korvauksen maksavat niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijat, joista rajat ylittävät sähkövirrat ovat peräisin ja joihin ne päätyvät.

3. Korvaukset suoritetaan säännöllisesti tietyltä menneeltä ajanjaksolta. Korvauksia on tarvittaessa tarkistettava jälkeenpäin, jotta ne vastaavat todellisia kustannuksia.

Ensimmäinen ajanjakso, jolta korvauksia suoritetaan, määritellään 18 artiklassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa.

4. Komissio päättää maksettavien korvausten määristä. Nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

5. Verkossa siirrettyjen rajat ylittävien sähkövirtojen sähkömäärä sekä kansallisista siirtoverkoista peräisin oleviksi ja/tai niihin päätyviksi osoitettujen rajat ylittävien sähkövirtojen sähkömäärä määritetään tietynä ajanjaksona tosiasiaa mitattujen fyysisten sähkövirtojen perusteella.

6. Rajat ylittävien sähkövirtojen siirtämisestä aiheutuneet kustannukset määritetään ennakoitujen pitkän aikavälin keskimääräisten lisäkustannusten perusteella ottaen huomioon häviöt, investoinnit uuteen infrastruktuuriin ja asianmukainen osuus nykyisestä infrastruktuurista aiheutuvista kustannuksista sikäli kuin sellaista infrastruktuuria käytetään rajat ylittävien sähkövirtojen siirtämiseen, ja niissä on erityisesti otettava huomioon tarve taata toimitusvarmuus. Aiheutuneiden kustannusten määrittämisessä käytetään tunnustettuja tavanomaisia kustannuslaskentamenetelmiä. Rajat ylittävien sähkövirtojen siirrosta verkolle aiheutuvat hyödyt otetaan huomioon saatuja korvauksia alentavasti.

14 artikla

Verkkoon pääsystä perittävät maksut

1. Verkonhaltijoiden verkkoon pääsystä perimien maksujen on oltava avoimia, niissä on otettava huomioon tarve turvata verkon toimintavarmuus ja niiden on vastattava todellisia kustannuksia sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkkonhaltijan kustannuksiin, ja niitä on sovellettava tasapuolisesti. Maksut eivät saa olla sidoksissa etäisyyksiin.

2. Tarvittaessa tuottajiin ja/tai kuluttajiin sovellettavien tariffien tason avulla on annettava signaaleja toivottavasta sijainnista yhteisön tasolla ja otettava huomioon verkon häviöt sekä aiheutunut ylikuormitus ja infrastruktuurin investointikustannukset.

3. Verkkoon pääsyn hinnoittelussa on otettava huomioon seuraavat seikat:

- a) siirtoverkonhaltijoiden välisestä korvausmekanismista johtuvat menot ja tulot;
- b) suoritettut ja saadut maksut sekä tulevien ajanjaksojen osalta odotettavissa olevat maksut, jotka arvioidaan menneiden ajanjaksojen perusteella.

4. Verkkoon pääsyn hinnoittelussa tämän artiklan mukaisesti ei rajoiteta sellaisia ilmoitettua vientiä ja ilmoitettua tuontia koskevia maksuja, jotka aiheutuvat 16 artiklassa tarkoitetusta ylikuormituksen hallinnasta.

5. Sähkön ilmoitettuun kauttakulkuun liittyvistä yksittäisistä liiketoimista ei saa periä erillisiä verkkomaksuja.

15 artikla

Tietojen antaminen

1. Siirtoverkonhaltijoiden on otettava käyttöön yhteensovittamis- ja tiedonvaihtomekanismit, joilla varmistetaan verkon varmuus ylikuormitustapauksissa.

2. Siirtoverkonhaltijoiden soveltamat turvallisuus-, toiminta- ja suunnitteluvaatimukset on julkistettava. Julkistettuihin tietoihin on kuuluttava yleinen suunnitelma kokonaissiirtokapasiteetin ja siirron luotettavuusmarginaalin laskemisesta verkon sähköisten ja fyysisten ominaisuuksien perusteella. Sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä kyseinen suunnitelma.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava arviot kunakin päivänä käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista ja ilmoitettava jo mahdollisesti varattu siirtokapasiteetti. Nämä tiedot on julkistettava tietyin aikavälein ennen siirtopäivää, ja niihin on joka tapauksessa sisällyttävä arviot viikoksi ja kuukaudeksi eteenpäin sekä määrällinen osoitin käytettävissä olevan kapasiteetin arvioidusta luotettavuudesta.

4. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava asiaankuuluvat tiedot ennakoidusta ja todellisesta kokonaiskysynnästä, käytettävissä olevasta ja toteutuneesta tuotannosta ja kulutuksesta, verkkojen ja rajayhdysjohtojen saatavuudesta ja käytöstä sekä tasapainottamiseen tarvittavasta sähköstä ja varavoimakapasiteetista. Pienten tuotanto- ja kulutusyksiköiden käytettävyydestä ja toteutuneesta käytöstä voidaan käyttää koottuja arviotietoja.

5. Niiden markkinaosapuolten, joita asia koskee, on toimitettava siirtoverkonhaltijoille asiaankuuluvat tiedot.

6. Tuotantoyritysten, jotka omistavat tai käyttävät tuotanto-omaisuutta, josta vähintään yhden tuotantolaitoksen asennettu kapasiteetti on vähintään 250 megawattia, on pidettävä kansallisen sääntelyviranomaisen, kansallisen kilpailuviranomaisen ja komission saatavilla viiden vuoden ajan voimalaitos- ja tuntikohtaisesti kaikki tarvittavat tiedot, joiden perusteella voidaan tarkistaa kaikki ajojärjestystä koskevat päätökset ja tarjouskäyttäytyminen sähköpörsseissä, yhdysjohtojen kapasiteettia koskevissa huutokaupoissa sekä varavoimamarkkinoilla ja sähköpörsin ulkopuolisilla sähkön tukkumarkkinoilla. Säilytettäviin voimalaitos- ja tuntikohtaisiin tietoihin on sisällyttävä vähintään tiedot saatavilla olevasta tuotantokapasiteetista ja varastusta varavoimasta, mukaan lukien tiedot varatun varavoiman jakamisesta voimalaitoskohtaisesti, tarjousten teon ja tuotannon toteutumisen ajankohtana.

16 artikla

Ylikuormituksen hallintaa koskevat yleiset periaatteet

1. Verkon ylikuormitusongelmiin on puututtava syrjimättömin markkinaehtoisin ratkaisuin, jotka antavat markkinaosapuolille ja siirtoverkonhaltijoille tehokkaita taloudellisia signaaleja. Verkon ylikuormitusongelmat on mieluiten ratkaistava liiketoimien perustamattomilla menetelmillä eli menetelmillä, joihin ei liity valintaa yksittäisten markkinaosapuolten tekemien sopimusten välillä.

2. Toimitusrajoituksia on käytettävä ainoastaan sellaisissa hätätapauksissa, joissa siirtoverkonhaltijan on toimittava kiireellisesti ja ajojärjestyksen uudelleen määrittäminen tai vastakauppa ei ole mahdollinen. Kaikkia tällaisia menettelyjä on sovellettava syrjimättömästi.

Jollei kyseessä ole ylivoimainen este, mahdollinen kapasiteetin supistaminen on korvattava markkinaosapuolille, joille kapasiteettia on jaettu.

3. Yhteenliitäntöjen ja/tai rajat ylittäviin sähkövirtoihin vaikuttavien siirtoverkkojen enimmäiskapasiteetti on asetettava markkinaosapuolten käyttöön turvattu verkkotoiminnan turvallisuusvaatimuksia noudattaen.

4. Markkinaosapuolten on ilmoitettava asianomaisille siirtoverkonhaltijoille hyvissä ajoin ennen asianomaista käyttöajankohdtaa, aikovatko ne käyttää jaettua kapasiteettia. Kaikki jaettu kapasiteetti, joka ei tule käytetyksi, on palautettava markkinoille julkisella, avoimella ja syrjimättömällä tavalla.

5. Siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista, siirtoverkonhaltijoiden on tasautettava ylikuormitettua yhteenliitäntälinjaa vastakkaiseen suuntaan kulkevien sähkövirtojen kapasiteettivaatimukset, jotta linjan koko kapasiteetti voidaan käyttää hyväksi. Ottaen täysimääräisesti huomioon verkon varmuuden, ylikuormitusta keventävistä toimituksista ei saa koskaan kieltäytyä.

6. Yhteenliittännän jakamisesta saatavat tulot on käytettävä seuraaviin tarkoituksiin:

- a) jaetun kapasiteetin tosiasiallisen saatavuuden takaaminen; ja/tai
- b) yhteenliittämiskapasiteettia ylläpitävät tai lisäävät verkkoinvestoinnit, erityisesti uusiin rajayhdysjohdoin.

Jos tuloja ei voida käyttää tehokkaasti ensimmäisen alakohdan a ja/tai b alakohdassa säädettyihin tarkoituksiin, ne voidaan käyttää asianomaisten jäsenvaltion sääntelyviranomaisten päättämän enimmäismäärän puitteissa tulona, jonka kyseiset sääntelyviranomaiset ottavat huomioon hyväksyessään verkkoja koskevien tariffien laskentamenetelmää ja/tai vahvistaessaan tariffeja, edellyttäen että asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset antavat asialle hyväksyntänsä.

Loput tuloista on talletettava erilliselle sisäiselle tilille siihen asti, kun ne on mahdollista käyttää ensimmäisen alakohdan a ja/tai b alakohdassa säädettyihin tarkoituksiin. Sääntelyviranomainen tiedottaa virastolle toisessa alakohdassa tarkoitettua hyväksymisestä.

17 artikla

Uudet rajayhdysjohdot

1. Uudet tasavirtarajayhdysjohdot voidaan pyynnöstä vapauttaa rajoitetuksi ajaksi tämän asetuksen 16 artiklan 6 kohdan ja direktiivin 2009/72/EY 9 ja 32 artiklan sekä 37 artiklan 6 ja 10 kohdan säännösten soveltamisesta seuraavin edellytyksin:

- a) investoinnin on lisättävä kilpailua sähköntoimitusten alalla;
- b) investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- c) rajayhdysjohdon omistajan on oltava luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa;
- d) kustannukset peritään kyseisen rajayhdysjohdon käyttäjiltä;

e) mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta tai johdon käyttökustannuksista ei ole sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY (¹) 19 artiklassa tarkoitettujen markkinoiden osittaisen avautumisen jälkeen saatu takaisin osana maksuja, joita rajayhdysjohdon yhdistämien siirto- tai jakeluverkkojen käytöstä on peritty; ja

f) vapautuksen myöntäminen ei saa haitata kilpailua eikä sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännelyn verkon tehokasta toimintaa, johon rajayhdysjohto on liitetty.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan poikkeuksellisesti myös vaihtovirtayhdysjohdoin, jos kyseisen investoinnin kustannukset ja riskit ovat erityisen korkeat verrattuna niihin kustannuksiin ja riskeihin, joita yleensä aiheutuu kahden vierekkäisen kansallisen siirtoverkon liittämistä toisiinsa vaihtovirtayhdysjohdolla.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös nykyisten rajayhdysjohdosten kapasiteetin huomattavaan lisäämiseen.

4. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on tehtävä 1, 2 ja 3 kohdan mukainen päätös vapautuksen myöntämisestä tapauskohtaisesti. Vapautus voi koskea uuden rajayhdysjohdon tai olemassa olevan rajayhdysjohdon, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, koko kapasiteettia tai osaa siitä.

Kahden kuukauden kuluessa päivämäärästä, jona viimeinen asianomaisista sääntelyviranomaisista vastaanotti vapautusta koskevan hakemuksen, virasto voi antaa näille sääntelyviranomaisille neuvoa-antavan lausunnon, jota ne voivat käyttää päätöksensä perusteena.

Vapautuksen myöntämisestä päätettäessä on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen asettaa vapautuksen kesto ja rajayhdysjohdosten syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia ehtoja. Näistä ehdoista päätettäessä on erityisesti otettava huomioon rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikakehys ja kansalliset olosuhteet.

Ennen vapautuksen myöntämistä asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on päätettävä kapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevista säännöistä ja menetelmistä. Ylikuormituksen hallintaa koskeviin sääntöihin on sisällyttävä velvollisuus tarjota käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille, ja käyttäjillä on oltava oikeus käydä hankkimallaan kapasiteetilla kauppaa jälkimarkkinoilla. Arvioitaessa 1 kohdan a, b ja f alakohdassa tarkoitettujen perusteiden täyttymistä on otettava huomioon kapasiteetinjakomenettelyn tulokset.

Kun kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat päässeet sopimukseen vapautuspäätöksestä kuuden kuukauden kuluessa, ne ilmoittavat virastolle päätöksestään.

(¹) EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20.

Vapautusta koskeva päätös ja mahdolliset tämän kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettut ehdot on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava.

5. Virasto voi tehdä 4 kohdassa tarkoitettua päätöksen

- a) jos kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun vapautusta koskeva hakemus jätettiin näistä sääntelyviranomaisista viimeisen käsiteltäväksi, tai
- b) asianomaisten sääntelyviranomaisten yhteisestä pyynnöstä.

Ennen päätöksen tekoa viraston on kuultava niitä sääntelyviranomaisia, joita asia koskee, ja hakijoita.

6. Sen estämättä, mitä 4 ja 5 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat edellyttää, että sääntelyviranomainen tai tapauksesta riippuen virasto antaa jäsenvaltion asianomaiselle toimielimelle lausunnon vapautusta koskevasta pyynnöstä muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä kyseisen päätöksen kanssa.

7. Sääntelyviranomaisten on viipymättä toimitettava virastolle ja komissiolle tiedoksi jäljennös jokaisesta vapautuspyynnöstä heti, kun pyyntö on vastaanotettu. Asianomaisten sääntelyviranomaisten tai viraston, jäljempänä ”ilmoituksen antavat viranomaiset”, on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä perustellun päätöksen. Tietoihin on sisällyttävä erityisesti:

- a) viraston myöntämän tai epäämän vapautuksen yksityiskohdalliset perustelut, mukaan luettuina taloudelliset tiedot, joilla vapautuksen tarve on perusteltu;
- b) analyysi siitä, miten vapautuksen myöntäminen vaikuttaa kilpailuun ja sähkön sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;
- c) perustelut ajanjaksolle ja kyseisen yhdysjohdon kokonaiskapasiteetin osalle, jolle vapautus myönnetään; ja
- d) asianomaisten sääntelyviranomaisten kuulemisen tulokset.

8. Komissio voi tehdä kahden kuukauden kuluessa 7 kohdan mukaisen ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä päätöksen, jolla ilmoituksen antavia viranomaisia pyydetään muuttamaan tai peruuttamaan vapautuksen myöntämistä koskeva päätös. Jos komissio pyytää asiasta lisätietoja, kahden kuukauden määräaika voidaan pidentää kahdella kuukaudella. Tämä määräaika alkaa kaikkien tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Alkuperäistä kahden kuukauden määräaika voidaan myös jatkaa sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella.

Jos pyydettyjä tietoja ei toimiteta pyynnössä esitettyyn määräaikaan mennessä, ilmoitus on katsottava peruutetuksi, ellei sitä ole ennen määräajan päättymistä joko jatkettu sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella tai elleivät ilmoituksen antavat viranomaiset ole asianmukaisesti perustellen ilmoittaneet komissiolle, että ne katsovat ilmoituksen olevan täydellinen.

Ilmoituksen antavien viranomaisten on noudatettava vapautuspäätöksen muuttamista tai peruuttamista koskevaa komission päätöstä yhden kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

Komission vapauttamispäätökselle antaman hyväksynnän voimassaolo päättyy kahden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohdon rakentamista ei ole aloitettu kyseiseen päivään mennessä, ja viiden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohtoa ei ole otettu käyttöön kyseiseen päivään mennessä, jollei komissio päättää, että viivästykset johtuvat huomattavista esteistä, joihin henkilö, jolle vapautus on myönnetty, ei voi vaikuttaa.

9. Komissio voi antaa suuntaviivoja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten soveltamisesta ja säätää menettelystä tämän artiklan 4, 7 ja 8 kohdan soveltamiseksi. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenetelyä noudattaen.

18 artikla

Suuntaviivat

1. Siirtoverkonhaltijoiden välistä korvausmekanismia koskevissa suuntaviivoissa on 13 ja 14 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti tarvittaessa täsmennettävä

- a) yksityiskohdat menettelystä niiden siirtoverkonhaltijoiden määrittelemiseksi, joiden on maksettava korvauksia rajat ylittävistä sähkövirroista, myös jaon osalta niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijoiden, joista rajat ylittävät sähkövirrat ovat peräisin, ja niiden verkkojen haltijoiden, joihin kyseiset virrat päätyvät, välillä 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
- b) yksityiskohdat noudatettavasta maksumenettelystä, myös siitä, miten määritetään ensimmäinen ajanjakso, jonka osalta korvausta on määrä maksaa, 13 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti;
- c) yksityiskohdat menetelmistä, joilla määritetään sekä määritetään että tyypeiltään verkossa kulkevat, rajat ylittävät sähkövirrat, joista on maksettava korvausta 13 artiklan mukaisesti, sekä se osa kyseisten sähkövirtojen määrästä, joka on peräisin tai josta päättyy yksittäisten jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin, 13 artiklan 5 kohdan mukaisesti;

- d) yksityiskohdat menetelmistä, joilla määritetään rajat ylittävistä sähköverroista aiheutuneet kustannukset ja hyödyt 13 artiklan 6 kohdan mukaisesti;
- e) yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten siirtoverkonhaltijoiden välisessä korvausmekanismissa käsitellään sähkövirtoja, jotka ovat peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tai jotka päättyvät niihin; ja
- f) tasavirtajohdoilla yhteenliitettyjen kansallisten verkkojen osallistuminen 13 artiklan mukaisesti.

2. Suuntaviivoissa voidaan vahvistaa myös aiheelliset säännöt niiden periaatteiden asteittaiseksi yhdenmukaistamiseksi, joiden mukaan määritellään tuottajiin ja kuluttajiin (kuormitus) sovellettavat maksut kansallisissa hinnoittelujärjestelmissä, mukaan lukien siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin huomiointi ottaminen kansallisten verkkojen maksuissa sekä sijaintia koskevien signaalien antaminen asianmukaisesti ja tehokkaasti, 14 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

Suuntaviivoissa on määrättävä asianmukaisista, tehokkaista ja yhdenmukaistetuista sijaintia koskevista signaaleista yhteisön tasolla.

Tähän liittyvä yhdenmukaistaminen ei saa estää jäsenvaltioita soveltamasta järjestelmiä, joilla varmistetaan, että kuluttajilta verkkoon pääsystä (kuormitus) perittävät maksut ovat vertailukelpoisia kaikkialla niiden alueella.

3. Suuntaviivoissa, joilla on tarkoitus varmistaa tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, täsmennetään lisäksi tarvittaessa

- a) 15 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisen tietojen antamiseen liittyvät yksityiskohdat;
- b) sähkön kauppaa koskevien sääntöjen yksityiskohdat;
- c) rajayhdysjohtojen kapasiteettiin liittyviä investointikannustimia, sijaintia koskevat signaalit mukaan lukien, koskevien sääntöjen yksityiskohdat;
- d) 8 artiklan 6 kohdassa lueteltuja asioita koskevat yksityiskohdat.

Komissio kuulee tätä varten virastoa ja Sähkö-ENTSOa.

4. Kansallisten verkkojen välisten yhdysjohtojen käytettävissä olevan siirtokapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevat suuntaviivat vahvistetaan liitteessä I.

5. Komissio voi antaa suuntaviivoja tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista kysymyksistä. Se voi muuttaa tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja suuntaviivoja 15 ja 16 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti, erityisesti sisällyttääkseen niihin yksityiskohtaisia suuntaviivoja kaikista käytännössä sovellettavista kapasiteetinjakomenetelmistä ja varmistaakseen, että ylikuormituksen hallintamekanismeja kehitetään sisämarkkinoiden tavoitteiden mukaisesti. Tällaisten muutosten yhteydessä annetaan tarvittaessa myös yhteisiä sääntöjä 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista verkon käyttöä ja toimintaa koskevasta turvallisuuden ja toiminnan vähimmäisvaatimuksista. Kyseiset toimenpiteet,

joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

Antaessaan tai muuttaessaan suuntaviivoja komissio

- a) varmistaa, että suuntaviivoilla saavutetaan tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi edellytettävä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso eikä niissä ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen; ja
- b) ilmoittaa, mitä toimia se on toteuttanut yhteisön sähköverkkoon kuuluvissa kolmansissa maissa sovellettavien sääntöjen ja kyseessä olevien suuntaviivojen vastaavuuden suhteen.

Hyväksyessään tämän artiklan mukaiset suuntaviivat ensimmäistä kertaa komissio varmistaa, että yhteen ehdotettuun toimenpiteeseen sisältyvät ainakin 1 kohdan a ja d alakohdassa ja 2 kohdassa tarkoitettut asiat.

19 artikla

Sääntelyviranomaiset

Sääntelyviranomaisten on tehtäviään hoitaessaan varmistettava, että tätä asetusta ja 18 artiklan mukaisesti annettuja suuntaviivoja noudatetaan. Tämän asetuksen tavoitteisiin pääsemiseksi sääntelyviranomaisten on tarvittaessa toimittava yhteistyössä keskenään sekä komission ja viraston kanssa direktiivin 2009/72/EY IX lukua noudattaen.

20 artikla

Tietojen antaminen ja luottamuksellisuus

1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on annettava pyynnöstä komissiolle kaikki 13 artiklan 4 kohdan ja 18 artiklan soveltamisen edellyttämät tiedot.

Erityisesti 13 artiklan 4 ja 6 kohdan soveltamista varten sääntelyviranomaisten on ilmoitettava säännöllisesti tiedot kansallisille siirtoverkonhaltijoille aiheutuneista todellisista kuluista sekä tiedot ja kaikki asian kannalta merkittävät yksityiskohdat fyysisistä sähköverroista siirtoverkonhaltijoiden verkoissa ja verkkojen kustannuksista.

Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja tietojen saamisen kiireellisyyden.

2. Jos asianomainen jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen ei toimita 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti asetetussa määräajassa, komissio voi pyytää kaikkia 13 artiklan 4 kohdan ja 18 artiklan soveltamisen edellyttämiä tietoja suoraan asianomaisilta yrityksiltä.

Kun komissio lähettää yritykselle tietojensaantipyynnön, se lähettää samanaikaisesti jäljennöksen pyynnöstä sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella yrityksen kotipaikka on.

3. Komissio mainitsee 1 kohdan mukaisessa pyynnössään sen oikeusperustan, määrääjan tietojen antamiselle, pyynnön tarkoituksen sekä virheellisten, epätäydellisten tai harhaanjohtavien tietojen toimittamisesta 22 artiklan 2 kohdassa säädetty seuraamukset. Komissio vahvistaa kohtuullisen määrääjan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja tietojen saamisen kiireellisyys.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden osalta henkilöillä, joilla lain tai niiden perustamisasiakirjan mukaan on kelpoisuus edustaa niitä. Jos asianmukaisesti valtuutetut lakimiehet voivat antaa tiedot asiakkaidensa puolesta, asiakkaalla säilyy täysi vastuu, jos annetut tiedot eivät ole täydellisiä taikka ovat virheellisiä tai harhaanjohtavia.

5. Jos yritys ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määrääjassa tai se antaa tietoja, jotka eivät ole täydellisiä, komissio voi vaatia päätöksellään tietojen antamista. Päätöksessä yksilöidään pyydetty tiedot ja annetaan aiheellinen määräaika tietojen antamiselle. Siinä ilmoitetaan 22 artiklan 2 kohdassa säädettyistä seuraamuksista. Lisäksi siinä ilmoitetaan oikeudesta saattaa päätös Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tutkittavaksi.

Komissio toimittaa samanaikaisesti päätöksensä jäljennöksen sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella kyseisen henkilön taikka yrityksen kotipaikka on.

6. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja käytetään ainoastaan 13 artiklan 4 kohdassa ja 18 artiklassa säädettyihin tarkoituksiin.

Komissio ei ilmaise salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka se on saanut tämän asetuksen nojalla.

21 artikla

Jäsenvaltioiden oikeus säätää yksityiskohtaisempia toimenpiteitä

Tällä asetuksella ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeuksia pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka sisältävät tätä asetusta tai 18 artiklassa tarkoitettuja suuntaviivoja yksityiskohdaisempia säännöksiä.

22 artikla

Seuraamukset

1. Rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistukseksi, että kyseiset säännökset pannaan täytäntöön.

Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava näistä säännöksistä, jotka vastaavat asetuksen (EY) N:o 1228/2003 säännöksiä, komissiolle 1 päivään heinäkuuta 2004 mennessä ja ilmoitettava komissiolle niihin vaikuttavista mahdollisista myöhemmistä muutoksista viipymättä. Niiden on ilmoitettava niistä säännöksistä, jotka eivät vastaa asetuksen (EY) N:o 1228/2003 säännöksiä, komissiolle 3 päivään maaliskuuta 2011 mennessä ja ilmoitettava komissiolle niihin vaikuttavista mahdollisista myöhemmistä muutoksista viipymättä.

2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille sakkoja, joiden määrä on enintään yksi prosentti edellisen tilikauden kokonaisliikevaihdosta, jos nämä ovat 20 artiklan 3 kohdan mukaiseen pyyntöön vastatessaan antaneet tarkoituksellisesti tai tuottamuksellisesti tietoja, jotka ovat virheellisiä, epätäydellisiä tai harhaanjohtavia, taikka eivät ole antaneet tietoja 20 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla tehdyllä päätöksellä vahvistettuun määräaikaan mennessä.

Sakon määrää vahvistaessaan komissio ottaa huomioon ensimmäisen alakohdan vaatimusten noudattamatta jättämisen vakavuuden.

3. Edellä olevan 1 kohdan nojalla säädetyt seuraamukset ja 2 kohdan nojalla tehdyt päätökset eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

23 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa direktiivin 2009/72/EY 46 artiklalla perustettu komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa ja 7 artiklaa ottaen huomioon kyseisen päätöksen 8 artiklan säännökset.

24 artikla

Komission kertomus

Komissio seuraa tämän asetuksen täytäntöönpanoa. Komissio selostaa direktiivin 2009/72/EY 47 artiklan 6 kohdan mukaisessa kertomuksessaan myös tämän asetuksen soveltamisesta saatuja kokemuksia. Kertomuksessa tarkastellaan erityisesti, missä määrin tällä asetuksella on onnistuttu varmistamaan, että rajat ylittävään sähkön kauppaan sovelletaan syrjimättömiä ja kustannusvastaavia verkkoon pääsyn edellytyksiä niin, että edistetään asiakkaiden valinnanvapautta toimivilla sähkön sisämarkkinoilla ja pitkän aikavälin toimitusvarmuutta, sekä missä määrin tehokkaita toivottavaa sijaintia koskevia signaaleja on käytössä. Kertomukseen liitetään tarvittaessa asianmukaisia ehdotuksia ja/tai suosituksia.

25 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EY) N:o 1228/2003 3 päivästä maaliskuuta 2011. Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä, 13 päivänä heinäkuuta 2009.

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies
H.-G. PÖTTERING

26 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 3 päivästä maaliskuuta 2011.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
E. ERLANDSSON

LIITE I

**KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAN KANSALLISTEN VERKKOJEN VÄLISTEN YHTEENLIITÄNTÖJEN
SIIRTOKAPASITEETIN HALLINTAA JA JAKAMISTA KOSKEVAT SUUNTAVIIVAT****1. Yleiset määräykset**

- 1.1 Siirtoverkonhaltijoiden on pyrittävä hyväksymään kaikki kaupalliset sähköntoimitukset, myös sellaiset, joihin liittyy rajat ylittävää kauppaa.
- 1.2 Jos ylikuormitusta ei ole, pääsyä yhteenliitintään ei saa rajoittaa. Jos ylikuormitusta ei yleensä ole, ei tarvita pysyvää yleistä jakomenettelyä, jonka mukaan oikeudet käyttää rajat ylittävää yhteyttä jaettaisiin.
- 1.3 Jos suunnitellut kaupalliset sähköntoimitukset eivät vastaa verkkotoiminnan käyttövarmuuden vaatimuksia, siirtoverkonhaltijoiden on lievitettävä ylikuormitusta verkkotoiminnan käyttövarmuuteen liittyvien vaatimusten mukaisesti ja samalla pyrittävä varmistamaan, että mahdolliset tähän liittyvät kustannukset pysyvät taloudellisesti tehokkaalla tasolla. Jos kustannustehokkaampia toimia ei voida toteuttaa, on harkittava ajojärjestyksen uudelleen määrittämistä tai vastakauppaa.
- 1.4 Jos esiintyy rakenteellista ylikuormitusta, siirtoverkonhaltijoiden on välittömästi pantava täytäntöön ennalta määritellyt ja sovitut ylikuormituksen hallintamenetelmät ja järjestelyt. Ylikuormituksen hallintamenetelmillä on varmistettava, että kaikkien jaettuun siirtokapasiteettiin liittyvät fyysiset sähkövirrat ovat verkon käyttövarmuusnormien mukaisia.
- 1.5 Ylikuormituksen hallintaa varten hyväksytyillä menetelmillä on annettava tehokkaita taloudellisia signaaleja markkinaosapuolille ja siirtoverkonhaltijoille, edistettävä kilpailua ja sovelluttava alueelliseen ja yhteisönlajukseen käyttöön.
- 1.6 Ylikuormituksen hallinnassa ei saa soveltaa eri sääntöjä eri sähkönsiirtosopimuksiin. Siirtopyynnön saa evätä vain, jos seuraavat edellytykset täyttyvät yhtä aikaa:
 - a) fyysiset sähkövirrat kasvavat pyynnön hyväksymisestä seurauksena niin, ettei sähköverkon käyttövarmuutta enää voida taata, ja
 - b) pyyntöön liittyvä rahallinen arvo ylikuormituksen hallintamenettelyssä on pienempi kuin kaikkien muiden pyyntöjen, jotka aiotaan hyväksyä samasta palvelusta ja samoin ehdoin.
- 1.7 Määrittäessään verkkoalueita, joiden sisällä ja välillä ylikuormituksen hallintaa sovelletaan, siirtoverkonhaltijoiden on noudatettava periaatteita, joiden mukaan ylikuormituksen hallinnan on oltava mahdollisimman kustannustehokasta ja aiheutettava mahdollisimman vähän kielteisiä vaikutuksia sähkön sisämarkkinoihin. Erityisenä vaatimuksena on, että siirtoverkonhaltijat eivät saa rajoittaa yhteenliittämiskapasiteettia ratkaistakseen ylikuormitustilanteet oman valvonta-alueensa sisällä, paitsi edellä mainituista ja käyttövarmuuteen ⁽¹⁾ liittyvistä syistä. Jos tämä tilanne syntyy, siirtoverkonhaltijoiden on kuvattava ja esitettävä se avoimesti kaikille verkon käyttäjille. Tilanne voidaan hyväksyä vain siihen saakka, kunnes löydetään pitkän aikavälin ratkaisu. Siirtoverkonhaltijoiden on kuvattava ja esitettävä avoimesti kaikille verkon käyttäjille menetelmät ja hankkeet, joita käytetään pitkän aikavälin ratkaisun saavuttamiseen.
- 1.8 Tasapainottaessaan verkkoa omalla valvonta-alueellaan operatiivisilla toimenpiteillä ja ajojärjestyksen uudelleen määrittämisellä siirtoverkonhaltijoiden on otettava huomioon näiden toimenpiteiden vaikutus viereisiin valvonta-alueisiin.
- 1.9 Rajayhdysjohtokapasiteetin ylikuormituksen päiväkohtaisen hallinnan mekanismit on 1 päivään tammikuuta 2008 mennessä vahvistettava koordinoitusti ja käyttövarmuus varmistuen, jotta voidaan maksimoida sähkökaupan mahdollisuudet ja luoda edellytykset rajojen yli ulottuvalle tasapainottamiselle.

⁽¹⁾ Käyttövarmuus merkitsee siirtoverkon säilyttämistä sovittujen käyttövarmuusrajojen sisällä.

- 1.10 Kansallisten sääntelyviranomaisten on säännöllisesti arvioitava ylikuormituksen hallintamenetelmiä kiinnittäen erityistä huomiota tässä asetuksessa ja näissä suuntaviivoissa vahvistettujen periaatteiden ja sääntöjen noudattamiseen sekä sääntelyviranomaisten itsensä kyseisten periaatteiden ja sääntöjen perusteella vahvistamien ehtojen ja edellytysten noudattamiseen. Arvioinnissa on kuultava kaikkia markkinaosapuolia ja otettava huomioon asiaa koskevat tutkimukset.

2. Ylikuormituksen hallintamenetelmät

- 2.1 Ylikuormituksen hallintamenetelmien on oltava markkinapohjaisia, jotta voidaan edistää tehokasta kauppaa rajojen yli. Tämän vuoksi kapasiteettia voidaan jakaa vain nimenomaisissa huutokaupoissa (kapasiteetti) tai implisiittisissä huutokaupoissa (kapasiteetti ja energia). Saman yhteenliittännän osalta voidaan soveltaa kumpaakin menetelmää. Päivänsisäinen kaupankäynti voidaan hoitaa jatkuvana kaupankäyntinä.
- 2.2 Ylikuormituksen hallintamekanismeissa voidaan kilpailuolosuhteista riippuen joutua ottamaan huomioon siirtokapasiteetin jakaminen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.
- 2.3 Kussakin kapasiteetin jakomenetelyssä on jaettava ennalta määrätty osuus käytettävissä olevasta yhteenliittämiskapasiteetista sekä lisäksi aiemmin jakamatta jäänyt kapasiteetti ja mahdollinen kapasiteetin haltijoiden edellisistä jaoista luovuttama kapasiteetti.
- 2.4 Siirtoverkonhaltijoiden on optimoitava kapasiteetin vakauden aste ottaen huomioon kyseisten siirtoverkonhaltijoiden velvoitteet ja oikeudet sekä markkinaosapuolten velvoitteet ja oikeudet, jotta voidaan edistää tehokasta ja toimivaa kilpailua. Kohtuullinen osuus kapasiteetista voidaan tarjota markkinoille heikommalla vakauden asteella, mutta rajat ylittävän siirron tarkat ehdot on aina ilmoitettava markkinaosapuolille.
- 2.5 Pitkän ja keskipitkän aikavälin kapasiteetin käyttöoikeuksien on oltava vakaan siirtokapasiteetin käyttöoikeuksia. Niihin sovelletaan käyttötarkoitukseen osoitettaessa käytä tai menetä tai käytä tai myy -periaatetta.
- 2.6 Siirtoverkonhaltijoiden on määritettävä sopiva rakenne eri aikaväleillä tapahtuvaa kapasiteetin jakamista varten. Tähän voi sisältyä mahdollisuus varata vähimmäisprosenttiosuus yhteenliittämiskapasiteetista päivittäin tai useita kertoja päivässä tehtävään kapasiteetin jakamiseen. Tämä jakamisrakenne on tarkistutettava sääntelyviranomaisilla. Ehdotuksiaan laatiessaan siirtoverkonhaltijoiden on otettava huomioon:
- a) markkinoiden ominaispiirteet;
 - b) toimintaolosuhteet, kuten vakaalta pohjalta ilmoitettuihin suunnitelmiin kohdistuvan tasauttamisen vaikutukset;
 - c) käytössä oleville kapasiteetinjakomekanismeille vahvistettujen prosenttiosuuksien ja aikavälien yhdenmukaisuus.
- 2.7 Kapasiteetin jakamisessa ei saa syrjiä markkinaosapuolia, jotka haluavat käyttää oikeuksiaan käyttäen kahdenvälisiä toimitussopimuksia tai tehdä tarjouksia sähköpörssissä. Korkeimmat tarjoukset (jotka voivat olla tietyllä aikavälillä joko nimenomaisia tai implisiittisiä) hyväksytään.
- 2.8 Alueilla, joilla sähkön finanssimarkkinat ovat pitkälle kehittyneitä ja ovat osoittaneet tehokkuutensa, koko yhteenliittämiskapasiteetti voidaan jakaa implisiittisissä huutokaupoissa.
- 2.9 Muissa kuin uusien rajayhdysjohtojen tapauksissa, joihin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan tai tämän asetuksen 17 artiklan mukaista poikkeusta, ei sallita lähtöhintojen käyttöä kapasiteetinjakomenetelmissä.
- 2.10 Periaatteessa kaikkien potentiaalisten markkinaosapuolten on sallittava osallistua jakoprosessiin rajoituksitta. Jotta vältettäisiin luomasta tai vaikeuttamasta tietyn markkinatoimijan mahdolliseen määräävään markkina-asemaan liittyviä ongelmia, sääntely- ja/tai kilpailuviranomaiset voivat tarvittaessa asettaa rajoituksia, joita sovelletaan yleisesti tai yksittäisen yhtiön osalta määräävään markkina-aseman vuoksi.
- 2.11 Markkinaosapuolten on varmistettava siirtoverkonhaltijoille kapasiteetin käyttönsä määrääjän kuluessa kullakin aikavälillä. Määrääjän on oltava sellainen, että siirtoverkonhaltijat voivat osoittaa käyttämättömäksi jäävän kapasiteetin uudelleenjakoa varten seuraavalla relevantilla aikavälillä, mukaan luettuna päivänsisäinen kaupankäynti.

- 2.12 Kapasiteetin on oltava vapaasti kaupattavissa jälkimarkkinoilla sillä edellytyksellä, että siirtoverkonhaltijalle ilmoitetaan kaupasta riittävän ajoissa. Jos siirtoverkonhaltija ei hyväksy jälkimarkkinakauppaa, sen on ilmoitettava ja selitettävä tämä selkeästi ja avoimesti kaikille markkinaosapuolille ja ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle.
- 2.13 Kapasiteetin jakamiseen liittyvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvat taloudelliset seuraukset on osoitettava niille, jotka ovat vastuussa velvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Jos markkinaosapuolet eivät käytä kapasiteettia, jonka käyttöön ne ovat sitoutuneet, tai – kun on kyse nimenomaisessa huutokaupassa jaetusta kapasiteetista – myy kapasiteettia jälkimarkkinoilla tai palauta sitä ajoissa, niiden on menetettävä oikeutensa kyseiseen kapasiteettiin ja maksettava kustannusvastaava korvaus. Kapasiteetin käyttämättä jättämisestä perittävien kustannusvastaavien korvausten on oltava perusteltuja ja oikeasuhteisia. Samoin jos siirtoverkonhaltija ei täytä velvoitettaan, sen on suoritettava markkinaosapuolelle korvaus kapasiteettioikeuksien menetyksestä. Välillisiä menetyksiä ei oteta huomioon tätä tarkoitusta varten. Velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvan vastuuvollisuuden määrittämiseen käytettävät peruseriaatteet ja -menetelmät on taloudellisten seurausten osalta määriteltävä ennakolta, ja ne on tarkistettava kansallisella sääntelyviranomaisella tai sääntelyviranomaisilla.

3. Koordinointi

- 3.1 Kapasiteetin jakaminen yhteenliittämissä on koordinoitava ja toteutettava käyttäen jakomenettelyjä, jotka ovat yhteisiä kaikille kyseisille siirtoverkonhaltijoille. Tapauksissa, joissa kahden maan (siirtoverkonhaltijoiden) välisen kaupan odotetaan merkittävästi vaikuttavan fyysisten sähkövirtojen olosuhteisiin kolmannessa maassa (siirtoverkonhaltijan osalta), ylikuormituksen hallintamenetelmät on koordinoitava kaikkien kyseisten siirtoverkonhaltijoiden kesken yhteisen ylikuormituksen hallintamenettelyjen avulla. Kansallisten sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden on varmistettava, ettei oteta yksipuolisesti käyttöön ylikuormituksen hallintamenettelyjä, jolla on merkittävä vaikutus fyysisiin sähkövirtoihin muissa verkoissa.
- 3.2 Yhteisiä yhteensovitettuja ylikuormituksen hallintamenetelmiä sekä yhteisiä yhteensovitettuja menettelyjä, joissa kapasiteettia jaetaan markkinoille vähintään vuosittain, kuukausittain ja päivittäin, on sovellettava 1. tammikuuta 2007 mennessä seuraavien alueiden maiden välillä:

- a) Pohjois-Eurooppa (Tanska, Ruotsi, Suomi, Saksa ja Puola),
- b) Luoteis-Eurooppa (Benelux-maat, Saksa ja Ranska),
- c) Italia (Italia, Ranska, Saksa, Itävalta, Slovenia ja Kreikka),
- d) Keski- ja Itä-Eurooppa (Saksa, Puola, Tšekki, Slovakia, Unkari, Itävalta ja Slovenia),
- e) Lounais-Eurooppa (Espanja, Portugali ja Ranska),
- f) Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti ja Ranska,
- g) Baltian maat (Viro, Latvia ja Liettua).

Jos yhteenliittämissä on mukana eri alueisiin kuuluvia maita, ylikuormituksen hallinnassa voidaan käyttää eri menetelmiä, jotta voidaan varmistaa yhteensopivuus niiden menetelmien kanssa, joita käytetään niillä muilla alueilla, joihin nämä maat kuuluvat. Tässä tapauksessa asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä menetelmästä ehdotus, jonka sääntelyviranomaiset sitten tarkistavat.

- 3.3 Edellä 2.8 kohdassa tarkoitetuilla alueilla kaikki yhteenliittämiskapasiteetti voidaan jakaa seuraavaa päivää koskevana jakona.
- 3.4 Kaikilla näillä seitsemällä alueella on määriteltävä yhteensopivat ylikuormituksen hallintamenettelyt aidosti yhdenyhteisen sähkön sisämarkkinoiden muodostamiseksi. Markkinaosapuolet eivät saa joutua tilanteeseen, jossa alueelliset järjestelmät ovat yhteensopimattomia.
- 3.5 Terveen ja tehokkaan kilpailun sekä rajat ylittävän kaupan edistämiseksi siirtoverkonhaltijoiden välisen koordinoinnin 3.2 kohdassa määritellyillä alueilla on katettava kaikki vaiheet kapasiteetin laskennasta ja jakamisen optimoinnista aina verkon käyttövarmuuteen, ja vastuualueet on osoitettava selkeästi. Koordinointiin on sisällyttävä erityisesti:
- a) sellaisen yhteisen siirtomallin käyttö, jonka avulla voidaan käsitellä tehokkaasti toisistaan riippuvia fyysisiä silmukavirtoja ja jossa otetaan huomioon kaupallisten ja fyysisten virtojen väliset erot,

- b) kapasiteetin jakaminen ja käyttötarkoituksiin varaaminen siten, että voidaan käsitellä tehokkaasti toisistaan riippuvia fyysisiä silmukavirtoja,
 - c) kapasiteetin haltijoiden yhtäläiset velvoitteet antaa tietoa niiden aiotusta kapasiteetin käytöstä (käyttötarkoituksen ilmoittaminen nimenomaisia huutokauppoja varten),
 - d) samat aikavälit ja kaupankäynnin päättymisajat,
 - e) sama rakenne kapasiteetin jakamiselle käytettyjen aikavälien suhteen (1 päivä, 3 tuntia, 1 viikko jne.) ja myytävien kapasiteettilohkojen suhteen (sähkön määrä MW:eina, MWh:eina jne.),
 - f) johdonmukaiset sopimuspuitteet markkinaosapuolten kanssa,
 - g) virtojen tarkistus verkon käyttövarmuuteen liittyvien vaatimusten noudattamiseksi toiminnan suunnittelussa ja varsinaisessa toiminnassa,
 - h) ylikuormituksen hallintatoimenpiteitä koskeva kirjanpito ja niistä sopiminen.
- 3.6 Koordinaation on katettava myös siirtoverkonhaltijoiden välinen tiedonvaihto. Tiedonvaihdon on oltava luonteeltaan, ajankohdiltaan ja tiheydeltään sellaista, että se on 3.5 kohdan mukaisten toimien ja sähkömarkkinoiden toiminnan kannalta sopivaa. Tiedonvaihdon avulla siirtoverkonhaltijoiden on erityisesti voitava tehdä parhaat mahdolliset ennusteet kokonaisvaltaisesta verkkotilanteesta voidakseen arvioida virtoja omassa verkossaan ja käytettävissä olevaa yhteenliittämiskapasiteettia. Siirtoverkonhaltijan, joka kokoaa tietoja muiden siirtoverkonhaltijoiden puolesta, on toimitettava tiedonkeruun tulokset kyseisille siirtoverkonhaltijoille.

4. Markkinaoperaatioiden aikataulu

- 4.1 Käytettävissä oleva siirtokapasiteetti on jaettava riittävän ajoissa etukäteen. Kyseisten siirtoverkonhaltijoiden on ennen kutakin siirtokapasiteetin jakamista yhdessä julkistettava jaettava kapasiteetti ottaen tarpeen mukaan huomioon mahdollinen vakaan siirtokapasiteetin oikeuksista ja niihin mahdollisesti liittyvistä tasauksista vapautuva kapasiteetti samoin kuin mahdolliset ajanjaksot, joiden aikana kapasiteettia rajoitetaan tai se ei ole käytettävissä (esimerkiksi huolto).
- 4.2 Verkon käyttövarmuus täydellisesti huomioon ottaen siirto-oikeuksia koskevat ilmoitukset on tehtävä riittävän aikaisin etukäteen ennen päivittäisiä kaupankäyntikierroksia kaikilla kyseisillä järjestäytyneillä markkinoilla ja ennen jaetavan kapasiteetin julkistamista päivittäisessä tai useita päivittäisiä jakoja sisältävässä jakomekanismissa. Vastakkaiseen suuntaan kulkevien virtojen siirto-oikeudet on tasautettava, jotta yhteenliittämää voidaan käyttää tehokkaasti.
- 4.3 Käytettävissä olevan siirtokapasiteetin peräkkäisten päivänsisäisten jakojen päivälle n on tapahduttava päivinä $n-1$ ja n sen jälkeen, kun ennakoitua tai tosiasialliset päivittäiset tuotantosuunnitelmat on annettu.
- 4.4 Valmistellessaan päivän verkkokäyttöä siirtoverkonhaltijoiden on vaihdettava tietoa viereisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa (mukaan luettuna niiden ennakoitu verkkotopologia, tuotantoyksiköiden käytettävyyden ja ennakoitu tuotanto sekä verkon kuormitukset), jotta voidaan optimoida koko verkon käyttö operatiivisilla toimenpiteillä verkkotoiminnan käyttövarmuuteen liittyvien vaatimusten mukaisesti.

5. Avoimuus

- 5.1 Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava verkon saatavuuteen, verkkoon pääsyyn ja verkon käyttöön liittyvät asianmukaiset tiedot, mukaan luettuna selvitys siitä, missä ja miksi ylikuormitusta esiintyy, ylikuormituksen hallintamenetelmät sekä suunnitelmat sen tulevaa hallintaa varten.
- 5.2 Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava yleinen kuvaus ylikuormituksen hallintamenetelmästä, jota käytetään eri olosuhteissa markkinoita varten käytettävissä olevan kapasiteetin maksimoimiseksi, sekä yleisestä menetelmästä, jota käytetään yhteenliittämiskapasiteetin laskemiseksi eri aikavälejä varten verkon sähkötekniisten ja fyysisten ominaisuuksien perusteella. Menetelmä on tarkistutettava asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisilla.
- 5.3 Siirtoverkonhaltijoiden on kuvattava yksityiskohtaisesti ja annettava avoimesti kaikkien potentiaalisten verkonkäyttäjien tietoon käytössä olevat ylikuormituksen hallinnan ja kapasiteetin jakamisen menettelyt (yhdessä kapasiteetin hakuajojen ja -menettelyjen kanssa), tarjotut tuotteet sekä siirtoverkonhaltijoiden ja kapasiteetin vastaanottavan osapuolen velvoitteet ja oikeudet, mukaan luettuna velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuva vastuuvuorollisuus.

- 5.4 Toiminnan ja suunnittelun käyttövarmuusnormien on oltava olennainen osa siirtoverkonhaltijoiden julkisessa asiakirjassa antamia tietoja. Myös tämä asiakirja on tarkistutettava kansallisilla sääntelyviranomaisilla.
- 5.5 Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava kaikki rajat ylittävää kauppaa koskevat asiaankuuluvat tiedot parhaiden mahdollisten ennusteiden pohjalta. Kyseisen veloitteen täyttämiseksi asianomaisten markkinaosapuolten on toimitettava siirtoverkonhaltijoille asiaankuuluvat tiedot. Tietojen julkistamistapa on tarkistutettava sääntelyviranomaisilla. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava vähintään:
- a) vuosittain: tiedot siirtoinfrastruktuurin pitkän aikavälin kehityksestä ja sen vaikutuksesta rajat ylittävään siirtokapasiteettiin;
 - b) kuukausittain: seuraavaa kuukautta ja vuotta koskevat ennusteet markkinoille käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista ottaen huomioon kaikki asiaankuuluvat tiedot, jotka ovat siirtoverkonhaltijan käytettävissä ennustetta laadittaessa (esimerkiksi kesä- ja talvikausien vaikutus linjojen kapasiteettiin, verkon huolto, tuotantoyksiköiden sijoittuminen jne.);
 - c) viikoittain: viikkoennusteet markkinoita varten käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista ottaen huomioon kaikki asiaankuuluvat tiedot, jotka ovat siirtoverkonhaltijan käytettävissä ennustetta laadittaessa, kuten sääennusteet, verkon suunnitellut huoltotyöt, tuotantoyksiköiden käytettävyys jne.;
 - d) päivittäin: markkinoita varten käytettävissä oleva siirtokapasiteetti päivittäin tai useita kertoja päivässä toteutettavissa jaoissa ottaen huomioon kaikki päivän tasautettu siirtokapasiteetti, päivän tuotantosuunnitelmat, ennakoitu kysyntä ja verkon suunnitellut huoltotyöt;
 - e) jo jaettu kokonaiskapasiteetti markkina-aikayksiköittäin ja kaikki relevantit ehdot, joiden mukaisesti tätä kapasiteettia voidaan käyttää (esimerkiksi huutokaupan clearing-hinta, kapasiteetin käyttövelvoitteet jne.), jotta voidaan määrittää mahdollinen jäljellä oleva kapasiteetti;
 - f) jaettu kapasiteetti mahdollisimman pian kunkin jaon jälkeen sekä suuntaa-antavat tiedot maksetuista hinnoista;
 - g) käytetty kokonaiskapasiteetti markkina-aikayksiköittäin heti ilmoituksen jälkeen;
 - h) mahdollisimman reaaliaikaisesti: yhteenlasketut toteutuneet kaupalliset ja fyysiset virrat markkina-aikayksiköittäin, mukaan luettuna kuvaus mahdollisista korjaavista toimenpiteistä (esimerkiksi kapasiteetin supistaminen), joita siirtoverkonhaltijat ovat toteuttaneet verkko- tai järjestelmäongelmien ratkaisemiseksi;
 - i) ennakkotiedot suunnitelluista käyttökatkoista ja edellispäivää koskevat jälkikäteen annetut tiedot yli 100 MW:n tuotantoyksiköiden suunnitelluista ja ennakoimattomista käyttökeskeytyksistä.
- 5.6 Kaiken asiaankuuluvan tiedon on oltava markkinoiden saatavilla ajoissa kaikkien sähkötoimitusten neuvottelemista varten (esimerkiksi siten, että voidaan neuvotella teollisten asiakkaiden vuosittaisista toimitussopimuksista tai toimittaa tarjoukset järjestäytyneille markkinoille).
- 5.7 Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava asiaankuuluvat tiedot ennakoidusta kysynnästä ja tuotannosta 5.5 ja 5.6 kohdassa tarkoitetuilla aikaväleillä. Siirtoverkonhaltijoiden on myös julkistettava tarvittavat asiaankuuluvat rajat ylittävät tasemarkkinatiedot.
- 5.8 Kun julkaistaan ennusteita, myös ennusteita vastaavat toteutuneet arvot on julkaistava ennusteen kattamaa ajanjaksoa seuraavana ajanjaksona tai viimeistään seuraavana päivänä ($n + 1$).
- 5.9 Kaiken siirtoverkonhaltijoiden julkaiseman tiedon on oltava vapaasti saatavilla helppokäyttöisessä muodossa. Kaikki tieto on myös annettava saataville noudattaen riittäviä ja standardoituja tiedonvaihtotapoja, jotka määritellään läheisessä yhteistyössä markkinaosapuolten kanssa. Tietoihin on sisällyttävä tiedot menneiltä ajanjaksoilta (vähintään kaksi vuotta), jotta myös markkinoiden uudet tulokkaat voivat käyttää näitä tietoja.
- 5.10 Siirtoverkonhaltijoiden on säännöllisesti vaihdettava riittävän tarkat verkko- ja kuormitustiedot, jotta kukin siirtoverkonhaltija voi tehdä tehonjakolaskennan omalla alueellaan. Samat tiedot on annettava pyynnöstä sääntelyviranomaisien ja komission käyttöön. Sääntelyviranomaisien ja komission on varmistettava, että ne itse ja mahdolliset konsultit, jotka tekevät niille analyyskejä kyseisten tietojen pohjalta, käsittelevät tietoja luottamuksellisin.

6. Ylikuormitukseen liittyvien tulojen käyttö

- 6.1 Ennakkoon määriteltyyn aikaväliin liittyvät ylikuormituksen hallintamenettelyt saavat tuottaa tuloa vain kyseiseen aikaväliin liittyvässä ylikuormitustilanteessa; tämä ei koske uusia rajayhdysjohtoja, joihin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan tai tämän asetuksen 17 artiklan mukaista poikkeusta. Sääntelyviranomaisten on tarkistettava kyseisten tulojen jakomenettely, joka ei saa vääristää siirtokapasiteetin jakamisprosessia minkään kapasiteettia ja energiaa pyytävän osapuolen hyväksi eikä heikentää halukkuutta vähentää ylikuormitusta.
- 6.2 Kansallisten sääntelyviranomaisten on toimittava avoimesti yhteenliittämiskapasiteetin jakamisesta aiheutuvien tulojen käytön suhteen.
- 6.3 Ylikuormitukseen liittyvät tulot on jaettava kyseeseen tulevien siirtoverkonhaltijoiden kesken niiden sopimien ja sääntelyviranomaisten tarkistamien perusteiden mukaisesti.
- 6.4 Siirtoverkonhaltijoiden on vahvistettava selkeästi etukäteen, miten ne käyttävät mahdollisesti saamansa ylikuormitukseen liittyvät tulot ja raportoitava näiden tulojen tosiasiallisesta käytöstä. Sääntelyviranomaisten on tarkastettava, että tämä käyttö vastaa tätä asetusta ja näitä suuntaviivoja ja että yhteenliittämiskapasiteetin jakamisesta aiheutuvat ylikuormitukseen liittyvät tulot osoitetaan kokonaisuudessaan yhteen tai useampaan tämän asetuksen 16 artiklan 6 kohdassa säädetystä kolmesta tarkoituksesta.
- 6.5 Sääntelyviranomaisten on vuosittain kunkin vuoden heinäkuun 31. päivään mennessä julkaistava raportti, jossa ilmoitetaan saman vuoden kesäkuun 30. päivään ulottuvan 12 kuukauden jakson aikana saadut tulot ja niiden käyttö. Samassa yhteydessä on varmennettava, että tulojen käyttö vastaa tätä asetusta ja näitä suuntaviivoja ja että ylikuormitukseen liittyvät tulot on osoitettu kokonaisuudessaan yhteen tai useampaan säädetystä tarkoituksesta.
- 6.6 Ylikuormitukseen liittyvien tulojen käyttö investointeihin yhteenliittämiskapasiteetin ylläpitämiseksi tai lisäämiseksi on mieluiten kohdistettava erityisiin ennalta määriteltyihin hankkeisiin, jotka lieventävät nykyisiä ylikuormitustilanteita ja jotka voidaan lisäksi toteuttaa kohtuullisessa ajassa erityisesti lupaprosessia ajatellen.
-

LIITE II

VASTAAVUUSTAULUKKO

Asetus (EY) N:o 1228/2003	Tämä asetus
1 artikla	1 artikla
2 artikla	2 artikla
—	3 artikla
—	4 artikla
—	5 artikla
—	6 artikla
—	7 artikla
—	8 artikla
—	9 artikla
—	10 artikla
—	11 artikla
—	12 artikla
3 artikla	13 artikla
4 artikla	14 artikla
5 artikla	15 artikla
6 artikla	16 artikla
7 artikla	17 artikla
8 artikla	18 artikla
9 artikla	19 artikla
10 artikla	20 artikla
11 artikla	21 artikla
12 artikla	22 artikla
13 artikla	23 artikla
14 artikla	24 artikla
—	25 artikla
15 artikla	26 artikla
Liite	Liite I

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 715/2009,**annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009,****maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Vuodesta 1999 lähtien asteittain toteutettujen maakaasun sisämarkkinoiden tavoitteena on luoda todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille maakaasunkuluttajille yhteisössä, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli. Näin pyritään saavuttamaan parempi tehokkuus, kilpailukykyiset hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävyyttä.
- (2) Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/55/EY ⁽⁴⁾ sekä maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä 28 päivänä syyskuuta 2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1775/2005 ⁽⁵⁾ ovat myötävaikuttaneet merkittävästi maakaasun sisämarkkinoiden luomiseen.
- (3) Euroopan kaasualan sääntelyfoorumin, jäljempänä ”Madridin foorumi”, vuonna 2002 hyväksymien hyviä toimintatapoja koskevien ensimmäisten suuntaviivojen täytäntöönpanosta ja seurannasta saadut kokemukset osoittavat, että on tarpeen huolehtia siitä, että kyseisissä suuntaviivoissa vahvistetuista säännöistä tulee oikeudellisesti täytäntöönpanokelpoisia, jotta varmistettaisiin niiden täysimääräinen täytäntöönpano kaikissa jäsenvaltioissa ja annettaisiin käytännössä vähimmäistakeet tasavertaisen markkinoillepääsyn edellytyksistä.

- (4) Toinen yhteinen säännöstö ”Hyviä toimintatapoja koskevat toiset suuntaviivat” hyväksyttiin Madridin foorumin 24 ja 25 päivänä syyskuuta 2003 pitämässä kokouksessa, ja tämän asetuksen tarkoituksena on vahvistaa kyseisten suuntaviivojen pohjalta peruseriaatteet ja -säännöt, jotka koskevat verkkoonpääsyä ja kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluja, ylikuormituksen hallintaa, avoimuutta, tasehallintaa ja kapasiteettioikeuksilla käytävää kauppaa.
- (5) Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/73/EY ⁽⁶⁾ säädetään yhdistetyn siirto- ja jakeluverkonhaltijan mahdollisuudesta. Tässä asetuksessa asetetut säännöt eivät näin ollen edellytä muutoksia kansallisiin siirto- ja jakeluverkojärjestelmiin, mikäli nämä ovat kyseisen direktiivin asianomaisten säännösten mukaisia.
- (6) Korkeapaineputkistot, jotka yhdistävät paikalliset jakelijat kaasuverkkoon ja joita ei käytetä ensisijaisesti paikallisen jakelun yhteydessä, kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan.
- (7) On määriteltävä perusteet, joilla verkkoonpääsytariffit vahvistetaan, jotta varmistettaisiin, että maksut ovat täysin syrjimättömyysperiaatteen ja hyvin toimivien sisämarkkinoiden tarpeiden mukaiset, että niissä otetaan täysin huomioon järjestelmän toimivuuden tarve ja että ne vastaavat todellisia kustannuksia sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin ja ne ovat avoimia. Samalla olisi otettava mukaan asianmukainen tuotto sijoitetulle pääomalle ja otettava tarvittaessa huomioon sääntelyviranomaisten suosittelemat tariffien vertaileva arviointi.
- (8) Verkkoonpääsytariffeja laskettaessa on tärkeää ottaa huomioon todelliset kustannukset, sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin ja ne ovat avoimia, sekä tarve luoda kannustimia uuden infrastruktuurin rakentamiseen ja saada asianmukainen tuotto siihen sijoitetulle pääomalle, mukaan lukien direktiivissä 2009/73/EY säädetty erityinen sääntely uusille investoinneille. Sääntelyviranomaisten suosittelemalla tariffien vertailevalla arvioinnilla on tässä suhteessa merkitystä, varsinkin jos putkistojen välillä on tehokasta kilpailua.
- (9) Markkinaehtoisten järjestelyjen, kuten huutokauppojen, käytön tariffien määrittämisessä on oltava direktiivin 2009/73/EY säännösten mukaista.

⁽¹⁾ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUVL C 172, 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 9. heinäkuuta 2008 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 9. tammikuuta 2009 (EUVL C 75 E, 31.3.2009, s. 38), ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 22. huhtikuuta 2009 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös, tehty 25. kesäkuuta 2009.

⁽⁴⁾ EUVL L 176, 15.7.2003, s. 57.

⁽⁵⁾ EUVL L 289, 3.11.2005, s. 1.

⁽⁶⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 94.

- (10) Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät yhteiset vähimmäispalvelut ovat tarpeen, jotta koko yhteisössä olisi käytännössä voimassa yhteiset verkkoonpääsyä koskevat vähimmäisvaatimukset, jotta varmistettaisiin kolmansien osapuolten verkkoonpääsyyn liittyvien palvelujen riittävä yhteentoimivuus ja jotta voitaisiin hyödyntää hyvin toimivien maakaasun sisämarkkinoiden tuomia etuja.
- (11) Tällä hetkellä on olemassa esteitä kaasun myynnille tasapuolisin ehdoin tai ilman syrjintää tai epäsuotuisampaa asemaa yhteisössä. Varsinkaan syrjimätön pääsy verkkoihin ja tasoltaan yhdenmukainen viranomaisvalvonta eivät ole vielä toteutuneet kaikissa jäsenvaltioissa, ja eristyneitä markkinoita on edelleen.
- (12) Valtioiden rajat ylittävän kaasuverkkojen yhteenliittämiskapasiteetin riittävä taso olisi saavutettava ja markkinoiden yhdentymistä olisi edistettävä maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamiseksi.
- (13) Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa "Energiapolitiikka Euroopalle" korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi maakaasun sisämarkkinat ja luoda tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille maakaasualan yrityksille yhteisössä. Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamat tiedonannot "Kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuudet" ja "Asetuksen (EY) N:o 1/2003 17 artiklaan perustuva Euroopan kaasun- ja sähköalan tutkinta (loppuraportti)" ovat osoittaneet, että nykyiset säännöt ja toimenpiteet eivät tarjoa riittäviä puitteita eivätkä edellytä yhteenliittämiskapasiteetin luomista tavoitteena olevien moitteettomasti toimivien, tehokkaiden ja avoimien sisämarkkinoiden saavuttamiseksi.
- (14) Nykyisen sääntelykehyksen täysimääräisen täytäntöönpanon lisäksi maakaasun sisämarkkinoiden sääntelykehystä, sellaisena kuin siitä säädetään asetuksessa (EY) N:o 1775/2005, olisi mukautettava edellä mainittujen tiedonantojen mukaisesti.
- (15) Erityisesti olisi lisättävä siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä ja koordinoitua, jotta voitaisiin laatia tehokasta ja avointa rajat ylittävää siirtoverkkoihin pääsyä ja pääsyn hallinnointia koskevia verkkosääntöjä ja varmistaa yhteisön siirtoverkkojärjestelmän koordinoitu ja riittävän ennakoiva suunnittelu ja hyvä tekninen kehitys, yhteenliittämiskapasiteetin luominen mukaan lukien, ympäristö-asiainmukaisesti huomioon ottaen. Verkkosääntöjen olisi oltava energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 713/2009⁽¹⁾ perustetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä "virasto", laatimien, luonteeltaan ei-sitovien puiteohjeiden mukaisia, jäljempänä "puiteohjeet". Viraston olisi osallistuttava verkkosääntöjä koskevien ehdotusten toiseikkoihin perustuvaan arviointiin, esimerkiksi sen arviointiin, ovatko ehdotukset puiteohjeiden mukaisia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Viraston olisi arvioitava verkkosääntöjä koskevia muutosehdotuksia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi käytettävä verkkojaan näiden verkkosääntöjen mukaisesti.
- (16) Kaasun siirtoverkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi yhteisössä olisi perustettava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto (European Network of Transmission System Operators for Gas, jäljempänä "Kaasu-ENTSO"). Kaasu-ENTSO:n tehtävien toteuttamisessa olisi noudatettava yhteisön kilpailusääntöjä, joita sovelletaan myös Kaasu-ENTSO:n tekemiin päätöksiin. Verkoston tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi voitava varmistaa tehokkuus, avoimuus ja Kaasu-ENTSO:n edustava luonne. Kaasu-ENTSO:n laati-milla verkkosäännöillä ei ole tarkoitus korvata niitä tarvittavia kansallisia verkkosääntöjä, jotka koskevat muita kuin rajat ylittäviä kysymyksiä. Koska nopeampi edistyminen voi olla saavutettavissa alueellisilla toimilla, siirtoverkonhaltijoiden olisi perustettava yleisen yhteistyöverkoston puitteissa alueellisia rakenteita sekä varmistettava, että alueellisilla toimilla saavutettavat tulokset sopivat yhteen yhteisön tason verkkosääntöjen ja ei-sitovien kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien kanssa. Yhteistyö tällaisissa alueellisissa rakenteissa edellyttää verkko-toiminnan tosiasiallista eriyttämistä tuotannosta ja toimituksista. Jos tällaista eriyttämistä ei toteuteta, siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö voi johtaa kilpailua rajoittavaan toimintaan. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä yhteistyötä ja seurattava verkon tehokkuutta aluetasolla. Alueellisen yhteistyön olisi oltava sopusoinnussa pyrkimysten kanssa tehdä kaasun sisämarkkinoista kilpailukykyiset ja tehokkaat.
- (17) Kaasu-ENTSOlle suunnitellut tehtävät koskevat kaikkien markkinaosapuolten etuja. Sen vuoksi tehokas kuulemis-menettely on välttämätön, ja sen helpottamiseksi ja sujuvoittamiseksi keskeinen asema olisi annettava jo olemassa oleville rakenteille kuten EASEE-Gasille (European Association for the Streamlining of Energy Exchange), kansallisille sääntelyviranomaisille tai virastolle.
- (18) Kaasu-ENTSO:n olisi laadittava, julkaistava ja päivitettävä säännöllisesti ei-sitova yhteisön laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, jäljempänä "yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelma", avoimuuden lisäämiseksi yhteisön kaasunsiirtoverkon kehittämisessä. Verkon kehittämissuunnitelmaan olisi sisällytettävä toteuttamiskelpoiset kaasunsiirtoverkot ja tarvittavat alueelliset yhteenliittännät, jotka ovat tärkeitä kaupalliselta tai toimintusvarmuuden kannalta.

(¹) Katso tämän virallisen lehden sivu 1

- (19) Kilpailun lisäämiseksi likvidien kaasun tukkumarkkinoiden avulla on välttämätöntä, että kaasulla voidaan käydä kauppaa riippumatta sen sijainnista verkossa. Tämä voi toteutua ainoastaan, jos verkon käyttäjät voivat varata otto- ja syöttökapasiteettia toisistaan riippumatta, jolloin kaasun siirtoa tapahtuu alueellisesti sopimusperusteisten virtojen sijasta. Jo kuudennessa Madridin foorumissa 30 ja 31 päivänä lokakuuta 2002 suurin osa sidosryhmistä katsoi syöttö- ja ottojärjestelmän olevan paras keino edistää kilpailun kehittämistä. Tariffien ei pitäisi olla riippuvaisia toimitusreitistä. Tästä syystä yhdelle tai useammalle syöttökohdalle määritellyn tariffin ei tulisi liittyä yhdelle tai useammalle ottokohdalle määriteltyyn tariffiin, ja päinvastoin.
- (20) Viittaukset yhdenmukaisiin siirtosopimuksiin siirtoverkonhaltijan verkkoon tapahtuvan syrjimättömän pääsyn yhteydessä eivät merkitse sitä, että tietyn verkonhaltijan siirtosopimusten ehtojen ja edellytysten jäsenvaltiossa olisi oltava samat kuin jonkin toisen siirtoverkonhaltijan sopimusehtojen ja -edellytysten kyseisessä tai jossakin toisessa jäsenvaltiossa, ellei ole asetettu vähimmäisvaatimuksia, jotka kaikkien siirtosopimusten on täytettävä.
- (21) Kaasuverkoissa on paljon sopimusperusteista ylikuormitusta. Sen vuoksi uusien ja hiljattain neuvoteltujen sopimusten osalta ylikuormituksen hallinnan ja kapasiteetin jaon periaatteet perustuvat käyttämättömän kapasiteetin vapauttamiseen siten, että käyttäjille annetaan mahdollisuus vuokrata tai myydä edelleen sovittua kapasiteettia ja siirtoverkonhaltijat veloitetaan tarjoamaan käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvän kapasiteettina. Uuden ja olemassa olevan kapasiteetin käyttäjille on tarpeen luoda tasapuoliset toimintaedellytykset. Tämän vuoksi näitä periaatteita olisi voimassa olevien sopimusten suuri määrä huomioon ottaen sovellettava kaikkeen sovittuun kapasiteettiin jo tehdyt sopimukset mukaan luettuina.
- (22) Vaikka verkkojen fyysinen ylikuormitus aiheuttaa nykyään harvoin ongelmia yhteisössä, siitä voi kuitenkin tulevaisuudessa tulla ongelma. Sen vuoksi on tärkeää vahvistaa peruseriaate ylikuormitetun kapasiteetin jakamiselle tällaisissa tilanteissa.
- (23) Kansallisten sääntelyviranomaisten ja komission viime vuosina harjoittaman markkinoiden seurannan yhteydessä on ilmennyt, että nykyiset avoimuusvaatimukset ja infrastruktuuriin pääsyä koskevat säännöt eivät ole riittäviä todellisten, moitteettomasti toimivien, avoimien ja tehokkaiden kaasun sisämarkkinoiden varmistamiseksi.
- (24) Verkon fyysistä tilaa ja tehokkuutta koskevien tietojen olisi oltava tasavertaisesti kaikkien markkinaosapuolten saatavilla, jotta niillä olisi mahdollisuus arvioida kysynnän ja tarjonnan yleistä tilannetta ja todeta syyt tukkuhinnan muutoksiin. Tämä edellyttää täsmällisempiä tietoja tarjonasta ja kysynnästä, verkon kapasiteetista, kaasuvirroista ja ylläpidosta, tasehallinnasta sekä varastojen saatavuudesta ja käyttöasteesta. Koska nämä tiedot ovat tärkeitä markkinoiden toiminnalle, nykyisiä luottamuksellisuussyistä asetettuja julkistamisrajoituksia olisi lievennettävä.
- (25) Kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta koskevat vaatimukset ovat kuitenkin erityisen tärkeitä, jos kyse on yrityksen kannalta kaupallisesti strategisista tiedoista, jos varastolla on vain yksi ainoa käyttäjä, tai jos on kyse tiedoista, jotka koskevat verkon tai alaverkon otto-kohtia, joita ei ole liitetty toiseen siirto- tai jakeluverkkoon vaan yhteen ainoaan teolliseen loppukäyttäjään, jos näiden tietojen julkaiseminen paljastaa kyseisen asiakkaan tuotantoprosessia koskevia luottamuksellisia tietoja.
- (26) Jotta luottamus markkinoihin lisääntyisi, markkinaosapuolilla on oltava varmuus siitä, että väärinkäytöksiin syyllistyi voidaan kohdistaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia. Toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava valtuudet tehokkaasti tutkia väitteet markkinoiden väärinkäytöstä. Sen vuoksi on tarpeen, että toimivaltaiset viranomaiset saavat käyttöönsä tiedot kaasuntoimittajien operatiivisista päätöksistä. Kaasumarkkinoilla kaikki tällaiset päätökset ilmoitetaan verkonhaltijalle kapasiteettivarauksina, ilmoituksina ja toteutuneina virtoina. Verkonhaltijoiden olisi pidettävä nämä tiedot toimivaltaisten viranomaisten saatavilla ja helposti käytettävissä tietyn ajan. Toimivaltaisten viranomaisten olisi lisäksi säännöllisesti seurattava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat sääntöjä.
- (27) Joissakin jäsenvaltioissa varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttömahdollisuudet eivät ole riittäviä, joten nykyisten sääntöjen täytäntöönpanoa on parannettava. Euroopan sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomaisten ryhmän toteuttaman seurannan perusteella on todettu, että varastointilaitteistojen haltijoille tarkoitettuja kolmannen osapuolen käyttöoikeuden hyviä toimintatapoja koskevia vapaaehtoisia suuntaviivoja, jotka kaikki sidosryhmät hyväksyivät Madridin foorumissa, ei sovelleta riittävästi. Sen vuoksi niistä olisi tehtävä sitovia.
- (28) Siirtoverkonhaltijoiden hoitamat syrjimättömät ja avoimet kaasualan tasehallintajärjestelmät ovat tärkeitä mekanismeja erityisesti markkinoiden uusille yrittäjille, joiden voi olla vaikeampaa tasapainottaa oma kokonaismyyntinsä kuin markkinoiden vakiintuneiden yritysten. Sen vuoksi on tarpeen vahvistaa säännöt, joilla varmistetaan, että siirtoverkonhaltijat käyttävät tällaisia mekanismeja syrjimättömien, avointen ja tehokkaiden verkkoonpääsyä koskevien edellytysten mukaisella tavalla.
- (29) Ensisijaisilla kapasiteettioikeuksilla käytävä kauppa on tärkeä osa kilpailulle avointen markkinoiden kehittämistä ja likviditeetin luomista. Sen vuoksi tässä asetuksessa olisi vahvistettava tällaista kaupankäyntiä koskevat perussäännöt.

- (30) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava tässä asetuksessa annettujen sääntöjen ja sen perusteella hyväksyttyjen suuntaviivojen noudattaminen.
- (31) Tämän asetuksen liitteenä olevissa suuntaviivoissa määritellään hyviä toimintatapoja koskevien toisten suuntaviivojen pohjalta yksityiskohtaiset säännöt, joilla nämä periaatteet pannaan täytäntöön. Kyseisiä sääntöjä muutetaan tarvittaessa ajan mittaan ottaen huomioon erot kansallisissa maakaasujärjestelmissä.
- (32) Ehdottaessaan asetuksen liitteessä olevien suuntaviivojen muuttamista komission olisi varmistettava, että kaikkia niitä asianomaisia osapuolia, ammatillisten järjestöjen edustamina, joita nämä suuntaviivat koskevat, sekä Madridin foorumissa kokoontuvia jäsenvaltioita kuullaan ennalta.
- (33) Jäsenvaltioita ja toimivaltaisia kansallisia viranomaisia olisi vaadittava toimittamaan asiaankuuluvat tiedot komissiolle. Komission olisi käsiteltävä tällaiset tiedot luottamuksellisina.
- (34) Tämä asetus ja sen mukaisesti hyväksytyt suuntaviivat eivät rajoita yhteisön kilpailusääntöjen soveltamista.
- (35) Tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁽¹⁾ mukaisesti.
- (36) Komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta vahvistaa tai hyväksyä suuntaviivat, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavan yhdenmukaistamisen vähimmäistason määrittelemiseksi. Koska nämä toimenpiteet ovat laajankantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia, myös täydentämällä sitä uusilla muilla kuin keskeisillä osilla, ne on hyväksyttävä päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.
- (37) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli oikeudenmukaisten sääntöjen antamista maakaasun siirtoverkkoihin, varastoihin ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin pääsyä koskevista edellytyksistä, vaan se voidaan saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (38) Koska asetukseen (EY) N:o 1775/2005 tehdään nyt huomattavia muutoksia, kyseiset säännökset on selkeyden ja järjeistämisen vuoksi syytä laatia uudelleen kokoamalla ne uudessa asetuksessa yhdeksi säädökseksi,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tällä asetuksella

- annetaan syrjimättömät säännöt maakaasun siirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä, ottaen huomioon kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet, kaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi;
- annetaan syrjimättömät säännöt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttöoikeuden edellytyksistä ottaen huomioon kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet;
- helpotetaan sellaisten toimivien ja avoimien tukkumarkkinoiden syntymistä, joilla kaasun toimitusvarmuuden taso on korkea, ja säädetään mekanismeista, joilla yhdenmukaistetaan verkkoon pääsyä koskevia sääntöjä rajat ylittävässä kaasun kaupassa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun tavoitteeseen kuuluu yhdenmukaisten periaatteiden vahvistaminen verkkoonpääsyn, mutta ei varastojen käyttöoikeuden, tariffeille tai niiden laskennan perustana oleville menetelmille, kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvien palvelujen luominen sekä kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevat yhdenmukaistetut periaatteet, avoimuusvaatimusten määrittely, tasehallintasäännöt ja tasepoikkeamamaksut sekä kapasiteettikaupan helpottaminen.

Tätä asetusta, lukuun ottamatta 19 artiklan 4 kohtaa, sovelletaan ainoastaan direktiivin 2009/73/EY 33 artiklan 3 tai 4 kohdan soveltamisalaan kuuluviin varastoihin.

Jäsenvaltiot voivat perustaa direktiiviä 2009/73/EY noudattaen yksikön tai elimen yhtä tai useampaa tyypillisesti siirtoverkonhaltijalle osoitettua tehtävää varten, ja tähän yksikköön tai elimeen sovelletaan tämän asetuksen vaatimuksia. Tähän yksikköön tai elimeen sovelletaan tämän asetuksen 3 artiklan mukaista sertifiointia sekä direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan mukaista nimeämistä.

2 artikla

Määritelmät

- Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- "siirrolla" maakaasun siirtämistä putkistoissa, jotka sisältävät pääasiassa korkeapaineputkia, mutta ei tuotantovaiheen aikaisia putkistoja eikä pääasiassa maakaasun paikalliseen jakeluun käytettäviä korkeapaineputkistojen osia, asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta;

⁽¹⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

- 2) "siirtosopimuksella" sopimusta, jonka siirtoverkonhaltija on tehnyt verkonkäyttäjän kanssa siirron toteuttamiseksi;
 - 3) "kapasiteetilla" tavanomaisina kuutiometreinä aikayksikköä kohden tai energiayksikkönä aikayksikköä kohden ilmaista enimmäisvirtausta, johon verkonkäyttäjällä on siirtosopimuksen määräysten mukaan oikeus;
 - 4) "käyttämättömällä kapasiteetilla" kiinteätä kapasiteettia, jota verkon käyttäjä on saanut haltuunsa siirtosopimuksen mukaisesti, mutta josta kyseinen käyttäjä ei ole tehnyt ilmoitusta sopimuksessa määrätyn määräajan kuluessa;
 - 5) "ylikuormituksen hallinnalla" siirtoverkonhaltijan kapasiteetin hallintaa, jonka tavoitteena on optimoida ja maksimoida teknisen kapasiteetin käyttö ja havaita ajoissa tulevat ylikuormitus- ja kyllästymispisteet;
 - 6) "jälkimarkkinoilla" markkinoita, joilla kapasiteettikauppaa käydään muulla tavoin kuin ensimarkkinoilla;
 - 7) "ilmoituksella" verkonkäyttäjän siirtoverkonhaltijalle tekemää ennakkoilmoitusta virrasta, jonka verkonkäyttäjä haluaa syöttää verkkoon tai ottaa verkosta;
 - 8) "uudelleenilmoituksella" myöhempää korjatun ilmoituksen antamista;
 - 9) "järjestelmän toimivuudella" siirtoverkon, mukaan lukien tarvittavat siirtojärjestelmän laitteet, tilannetta, jossa maakaasun paine ja laatu pysyvät siirtoverkonhaltijan vahvistamien alaja ylärajojen sisäpuolella ja jossa maakaasun siirto on näin ollen varmistettu teknisesti;
 - 10) "tasehallintajaksolla" jaksoa, jonka kuluessa kunkin verkonkäyttäjän on korvattava energiayksikköinä ilmaistun maakaasumäärän otto syöttämällä siirtoverkkoon sama määrä maakaasua siirtosopimuksen tai verkkosääntöjen mukaisesti;
 - 11) "verkonkäyttäjällä" siirtoverkonhaltijan asiakasta tai potentiaalista asiakasta sekä siirtoverkonhaltijaa itseään siinä määrin kuin niiden on tarpeen harjoittaa toimintojaan siirron yhteydessä;
 - 12) "keskeytyvillä palveluilla" siirtoverkonhaltijan tarjoamia keskeytyvään kapasiteettiin liittyviä palveluja;
 - 13) "keskeytyvällä kapasiteetilla" kaasunsiirtokapasiteettia, jonka käytön siirtoverkonhaltija voi keskeyttää siirtosopimuksessa asetetuilla ehdoilla;
 - 14) "pitkäaikaisilla palveluilla" siirtoverkonhaltijan tarjoamia palveluja, jotka kestävät vähintään yhden vuoden;
 - 15) "lyhytaikaisilla palveluilla" siirtoverkonhaltijan tarjoamia palveluja, jotka kestävät alle yhden vuoden;
 - 16) "kiinteällä kapasiteetilla" kaasunsiirtokapasiteettia, jonka siirtoverkonhaltija takaa sopimuksella olevan keskeytymätöntä;
 - 17) "kiinteillä palveluilla" siirtoverkonhaltijan tarjoamia kiinteään kapasiteettiin liittyviä palveluja;
 - 18) "teknisellä kapasiteetilla" kiinteää enimmäiskapasiteettia, jonka siirtoverkonhaltija voi tarjota verkonkäyttäjille, ottaen huomioon järjestelmän toimivuus ja siirtoverkkoa koskevat toimintavaatimukset;
 - 19) "sovitulla kapasiteetilla" kapasiteettia, jonka siirtoverkonhaltija on jakanut verkonkäyttäjälle siirtosopimuksen nojalla;
 - 20) "käytettävissä olevalla kapasiteetilla" teknisen kapasiteetin osaa, jota ei ole jaettu ja joka on tietyllä hetkellä verkon käytettävissä;
 - 21) "sopimuserusteisella ylikuormituksella" tilannetta, jossa kiinteän kapasiteetin kysyntä ylittää teknisen kapasiteetin;
 - 22) "ensimarkkinoilla" markkinoita, joilla siirtoverkonhaltija käy suoraan kauppaa kapasiteetilla;
 - 23) "fyysisellä ylikuormituksella" tilannetta, jossa todellisten toimitusten kysyntä ylittää teknisen kapasiteetin jonakin ajankohtana;
 - 24) "nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen kapasiteetilla" kapasiteettia nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemalla, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen, lisäpalveluihin, tilapäiseen varastointiin ja kaasuttamiseen;
 - 25) "tilalla" kaasun määrää, jonka varaston käyttäjä saa varastoida;
 - 26) "purkauskyvyllä" virtausnopeutta, jolla varaston käyttäjä saa ottaa kaasua varastosta;
 - 27) "latauskyvyllä" virtausnopeutta, jolla varaston käyttäjä saa syöttää kaasua varastoon;
 - 28) "varastointikapasiteetilla" mitä tahansa tilan, latauskyvyn ja purkauskyvyn yhdistelmää.
2. Lisäksi sovelletaan direktiivin 2009/73/EY 2 artiklassa olevia määritelmiä, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen soveltamiseksi, lukuun ottamatta kyseisen artiklan 3 kohdassa olevaa siirron määritelmää, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 1 kohdassa olevien määritelmien soveltamista.
- Tämän artiklan 1 kohdan 3–23 alakohdassa olevia siirtoa koskevia määritelmiä sovelletaan vastaavasti varastoihin ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin.

3 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi

1. Komissio tutkii ilmoituksen direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 6 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta päätöksestä heti sen saatuaan. Komissio toimittaa asianomaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa sellaisen ilmoituksen vastaanottamispäivästä lausuntonsa siitä, onko ilmoitus direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 2 kohdan tai 11 artiklan sekä 9 artiklan mukainen.

Laatiessaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua lausuntoa komissio voi pyytää virastolta lausuntoa kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksestä. Tällöin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kahden kuukauden määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä tai toisessa alakohdassa tarkoitettua määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

2. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä lopullinen siirtoverkon haltijan sertifiointia koskeva päätöksensä kahden kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta, ottaen komission lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon. Sääntelyviranomaisen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä.

3. Sääntelyviranomaiset ja/tai komissio voivat milloin tahansa menettelyn kuluessa pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja/tai tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

4. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisin.

5. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamisessa noudatettava menettely. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

6. Kun komissio on saanut ilmoituksen direktiivin 2009/73/EY 9 artiklan 10 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointista, se tekee sertifiointia koskevan päätöksen. Sääntelyviranomaisen on noudatettava komission päätöstä.

4 artikla

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto

Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä yhteisön tason yhteistyötä Kaasu-ENTSO:n puiteissa, jonka tarkoituksena on edistää maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa ja rajat ylittävää kauppaa sekä turvata maakaasunsiirtoverkon optimaalinen hallinta, koordinoitu toiminta ja hyvä tekninen kehitys.

5 artikla

Kaasu-ENTSO:n perustaminen

1. Kaasun siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava 3 päivään maaliskuuta 2011 mennessä komissiolle ja virastolle luonnos perustettavan Kaasu-ENTSO:n perussäännöksi, luettelo sen tulevista jäsenistä sekä luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt muiden sidosryhmien kuulemisesta.

2. Virasto antaa komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanottamispäivästä kuultuaan virallisesti kaikkia sidosryhmiä ja erityisesti verkkokäyttäjää, mukaan lukien asiakkaita, edustavia organisaatioita.

3. Komissio antaa lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta ottaen huomioon 2 kohdan mukaisen viraston lausunnon ja kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona se on vastaanottanut viraston lausunnon.

4. Siirtoverkonhaltijoiden on perustettava Kaasu-ENTSO, vahvistettava sen perussääntö ja työjärjestys sekä julkaistava ne kolmen kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamispäivästä.

6 artikla

Verkkosääntöjen vahvistaminen

1. Komissio laatii viraston, Kaasu-ENTSO:n ja muiden asiaan kuuluvien sidosryhmien kuulemisen jälkeen vuosittaisen prioriteettiluettelon, jossa yksilöidään 8 artiklan 6 kohdassa mainitut alat, joilla verkkosääntöjä on kehitettävä.

2. Komissio pyytää virastoa toimittamaan sille kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä kuutta kuukautta, ei-sitovan puiteohjeen, jäljempänä ”puiteohje”, jossa esitetään 8 artiklan 7 kohdan mukaisesti selkeät ja objektiiviset periaatteet kunkin prioriteettiluettelossa mainittuja aloja koskevan verkkosääntöjen kehittämiseksi. Kunkin puiteohjeen on edistettävä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa. Komissio voi pidentää tätä määräaikaä viraston esittämästä perustellusta pyynnöstä.

3. Virasto kuulee virallisesti Kaasu-ENTSOa ja muita asiaan kuuluvia sidosryhmiä puiteohjeesta vähintään kahden kuukauden ajan julkisella ja avoimella tavalla.

4. Jos komissio katsoo, että puiteohje ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, se voi pyytää virastoa tarkistamaan puiteohjetta kohtuullisessa ajassa ja toimittamaan sen takaisin komissiolle.

5. Jos virasto ei esitä puiteohjetta tai toimita sitä takaisin komission 2 tai 4 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio laatii kyseisen puiteohjeen.

6. Komissio pyytää Kaasu-ENTSOa esittämään virastolle asianomaisen puiteohjeen mukaisen verkkosäännön kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä 12:ta kuukautta.

7. Virasto esittää Kaasu-ENTSOlle perustellun lausunnon verkkosäännöstä kolmen kuukauden kuluessa verkkosäännön vastaanottamispäivästä; kyseisenä aikana virasto voi kuulla virallisesti asianomaisia sidosryhmiä.

8. Kaasu-ENTSO voi muuttaa verkkosääntöä viraston lausunnon perusteella ja toimittaa sen takaisin virastolle.

9. Kun virasto on todennut, että verkkosääntö on asianomaisten puiteohjeiden mukainen, virasto toimittaa verkkosäännön komissiolle ja voi suositella sen hyväksymistä kohtuullisessa ajassa. Komissio perustelee päätöksensä, jos se ei hyväksy sääntöjä.

10. Jos Kaasu-ENTSO ei ole laatinut verkkosääntöä komission 6 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio voi kehottaa virastoa laatimaan luonnoksen verkkosäännöksi asianomaisen puiteohjeen pohjalta. Virasto voi aloittaa uuden kuulemisen verkkosääntöluonnoksen laadinnan aikana tämän kohdan mukaisesti. Virasto toimittaa komissiolle tämän kohdan mukaisesti laaditun luonnoksen verkkosäännöksi ja voi suositella sen hyväksymistä.

11. Jos Kaasu-ENTSO ei ole laatinut verkkosääntöä tai jos virasto ei ole laatinut verkkosääntöluonnosta tämän artiklan 10 kohdan mukaisesti, komissio voi antaa omasta aloitteestaan tai viraston tämän artiklan 9 kohdan nojalla antamasta suosituksesta yhden tai useamman verkkosäännön 8 artiklan 6 kohdassa luetelluilla aloilla.

Jos komissio ehdottaa omasta aloitteestaan verkkosäännön hyväksymistä, se kuulee virastoa, Kaasu-ENTSOa ja kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä verkkosääntöluonnoksesta vähintään kahden kuukauden ajan. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

12. Tämä artikla ei rajoita komission oikeutta antaa ja muuttaa 23 artiklan mukaisia suuntaviivoja.

7 artikla

Verkkosääntöjen muuttaminen

1. Edellä olevan 6 artiklan mukaisesti hyväksytyjen verkkosääntöjen muuttamista koskevia ehdotuksia virastolle voivat tehdä henkilöt, joiden etua kyseinen verkkosääntö todennäköisesti koskee, kuten Kaasu-ENTSO, siirtoverkonhaltijat, verkon käyttäjät ja kuluttajat. Virasto voi tehdä muutosehdotuksia myös omasta aloitteestaan.

2. Virasto kuulee kaikkia sidosryhmiä asetuksen (EY) N:o 713/2009 10 artiklan mukaisesti. Tämän menettelyn pohjalta virasto voi tehdä komissiolle perusteltuja muutosehdotuksia ja selostaa, miten ehdotukset ovat tämän asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädettyjen verkkosääntöjen tavoitteiden mukaisia.

3. Komissio voi hyväksyä muutoksia 6 artiklan mukaisesti hyväksyttyihin verkkosääntöihin viraston ehdotuksen pohjalta. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

4. Arvioitaessa muutosehdotuksia 28 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen rajoitetaan arvioimaan muutosehdotukseen liittyviä näkökohtia. Ehdotetut muutokset eivät estä komissiota tekemästä muita muutosehdotuksia.

8 artikla

Kaasu-ENTSO:n tehtävät

1. Kaasu-ENTSO laatii verkkosäännöt tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitetuilla aloilla pyynnöstä, jonka komissio esittää sille 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

2. Kaasu-ENTSO voi laatia verkkosääntöjä 6 kohdassa mainituilla aloilla 4 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tapauksissa, joissa nämä verkkosäännöt eivät koske aloja, joita komission sille osoittama pyyntö koskee. Näistä verkkosäännöistä on pyydettyä lausuntoa virastolta. Kaasu-ENTSO:n on otettava lausunto asianmukaisesti huomioon.

3. Kaasu-ENTSO:n on hyväksyttävä

a) yhteiset verkon toimintaan liittyvät välineet, joilla varmistetaan verkon toiminnan koordinointi tavanomaisissa oloissa ja hätätilanteissa, mukaan lukien yhteinen häiriöiden luokitteluasteikko, ja tutkimussuunnitelmat;

b) joka toinen vuosi ei-sitova yhteisön laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, jäljempänä ”yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelma”, johon sisältyvät Euroopan toimitusten riittävyysnäkökulmat;

c) suositukset yhteisön ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden teknisen yhteistyön koordinoitua varten;

d) vuotuinen työohjelma;

e) vuosikertomus;

f) vuotuiset kesä- ja talvitoimitusten riittävyysnäkökulmat.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin Euroopan toimitusten riittävyyssnäkömiin on sisällyttävä arvio kaasujärjestelmän yleisestä riittävyydestä toimittaa kaasua tämänhetkisiä ja tulevia tarpeita varten seuraavan viisivuotiskauden aikana sekä riittävyyssnäkömiin hyväksymispäivää seuraavien viiden ja kymmenen vuoden välisenä aikana. Näiden Euroopan toimitusten riittävyyssnäkömiin on perustuttava kansallisiin toimitusnäkömiin, jotka kukin yksittäinen siirtoverkonhaltija laatii.

5. Edellä 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettussa vuotuisessa työohjelmassa on oltava luettelo ja kuvaus laadittavista verkkosäännöistä, verkon toiminnan koordinoitua koskeva suunnitelma ja kyseisenä vuonna toteutettavat tutkimus- ja kehittämistoimet sekä alustava aikataulu.

6. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen verkkosääntöjen on katettava seuraavat alat, ottaen tarvittaessa huomioon alueelliset erityispiirteet:

- a) verkon varmuutta ja luotettavuutta koskevat säännöt;
- b) verkkoon kytkemistä koskevat säännöt;
- c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyä koskevat säännöt;
- d) tietojen vaihtoa ja taseselvitystä koskevat säännöt;
- e) yhteentoimivuutta koskevat säännöt;
- f) toimintatavat hätätilanteissa;
- g) kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat säännöt;
- h) kauppaa koskevat säännöt, jotka liittyvät verkkoon pääsyä koskevien palvelujen tekniseen ja operatiiviseen tarjoamiseen ja järjestelmän tasapainottamiseen;
- i) avoimuutta koskevat säännöt;
- j) tasehallintaa koskevat säännöt, mukaan luettuina verkkoon liittyvät säännöt ilmoitusmenettelyistä, säännöt tasepoikkeamamaksuista ja säännöt siirtoverkonhaltijoiden verkkojen välisestä toiminnallisesta tasehallinnasta;
- k) yhdenmukaistettuja siirtotariffirakenteita koskevat säännöt;
- l) kaasuverkkojen energiatehokkuus.

7. Verkkosääntöjä laaditaan verkkoihin liittyviä rajat ylittäviä kysymyksiä ja markkinoiden yhdentymiseen liittyviä kysymyksiä varten, eivätkä ne vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen määritellä kansallisia verkkosääntöjä, jotka eivät vaikuta rajat ylittävään kauppaan.

8. Kaasu-ENTSON on seurattava ja analysoitava verkkosääntöjen ja komission 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti hyväksymien suuntaviivojen täytäntöönpanoa sekä niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä. Kaasu-ENTSON on raportoitava havainnoistaan virastolle ja esitettävä analyysin tulokset tämän artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitettussa vuosikertomuksessa.

9. Kaasu-ENTSON on annettava viraston käyttöön kaikki tiedot, joita virasto tarvitsee 9 artiklan 1 kohdan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi.

10. Kaasu-ENTSON on joka toinen vuosi hyväksyttävä ja julkaistava 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelma. Yhteisön laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan on sisällyttävä integroidun verkon mallintaminen, skenaarioiden laatiminen, Euroopan toimitusten riittävyyssnäkömät sekä verkon häiriönkestävyyden arviointi.

Yhteisön laajuinen verkon kehittämissuunnitelman on erityisesti

- a) perustuttava kansallisiin investointisuunnitelmiin, ja siinä on otettava huomioon 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen alueellisten investointisuunnitelmien ja tarvittaessa verkkosuunnittelun yhteisöön liittyvät näkökohdat, kuten Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevat suuntaviivat Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1364/2006/EY (¹) mukaisesti;
- b) rajat ylittävien yhteenliittäntöjen osalta perustuttava myös verkon eri käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin, ja siihen on sisällytettävä direktiivin 2009/73/EY 14 ja 22 artiklassa tarkoitettujen investoijien pitkäaikaisia sitoumuksia; ja
- c) määriteltävä puuttuvat investoinnit erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Toisen alakohdan c alakohdan osalta yhteisön laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan voidaan liittää katsaus esteistä, joita aiheutuu erilaisista lupamenettelyistä tai -käytännöistä verkon rajat ylittävän kapasiteetin lisäämiselle.

11. Virasto arvioi, ovatko kansalliset kymmenvuotiset verkon kehittämissuunnitelmat yhteisön laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman mukaisia. Jos virasto havaitsee kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman ja yhteisön laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman välillä epä johdonmukaisuuksia, sen on tapauksen mukaan suositeltava kansallisen verkon kehittämissuunnitelman tai yhteisön laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista. Jos tällainen kansallinen verkon kymmenvuotinen kehittämissuunnitelma on laadittu direktiivin 2009/73/EY 22 artiklan mukaisesti, viraston on suositeltava toimivaltaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista mainitun direktiivin 22 artiklan 7 kohdan mukaisesti ja ilmoitettava asiasta komissiolle.

12. Kaasu-ENTSON on esitettävä näkemyksensä komissiolle sen pyynnöstä 23 artiklan mukaisia suuntaviivoja annettaessa.

9 artikla

Viraston toteuttama seuranta

1. Virasto seuraa Kaasu-ENTSON 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamista ja raportoi asiasta komissiolle.

(¹) EUVL L 262, 22.9.2006, s. 1.

Virasto seuraa, miten Kaasu-ENTSO panee täytäntöön 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti laadittuja verkkosääntöjä ja verkkosääntöjä, jotka on kehitetty 6 artiklan 1–10 kohdan mukaisesti mutta joita komissio ei ole hyväksynyt 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti. Tapauksissa, joissa Kaasu-ENTSO ei ole pannut täytäntöön jotakin verkkosääntöä, virasto pyytää Kaasu-ENTSOa toimittamaan asianmukaisesti perustellun selvityksen siitä, miksi se ei ole näin tehnyt. Virasto ilmoittaa komissiolle tästä selvityksestä ja antaa siitä lausuntonsa.

Virasto seuraa ja analysoi verkkosääntöjen ja komission 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti antamien suuntaviivojen täytäntöönpanoa sekä niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä, sekä syrjimättömyyteen, toimivaan kilpailuun ja markkinoiden tehokkaaseen toimintaan, ja raportoi asiasta komissiolle.

2. Kaasu-ENTSO on toimitettava virastolle lausunnon antamista varten yhteisön laajuisen verkon kehittämissuunnitelman ja vuotuisen työohjelman luonnokset, mukaan lukien tiedot kuulemismenettelystä ja muut 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat.

Jos virasto katsoo, että Kaasu-ENTSO:n toimittama vuotuinen työohjelmaluonnos tai yhteisön laajuisen verkon kehittämissuunnitelmaluonnos ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua, markkinoiden tehokasta toimintaa tai kolmansille osapuolille avoimen rajat ylittävän yhteenliittämisen riittävää tasoa, virasto antaa Kaasu-ENTSOlle ja komissiolle kahden kuukauden kuluessa luonnosten vastaanottamispäivästä asianmukaisesti perustellun lausunnon sekä suosituksia.

10 artikla

Kuuleminen

1. Laatiessaan 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja verkkosääntöjä, yhteisönlaajuisen verkon kehittämissuunnitelmaluonnosta ja verkoston vuotuista työohjelmaa Kaasu-ENTSO on julkisella ja avoimella tavalla ja varhaisessa vaiheessa kuultava laajasti 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen menettelytapasääntöjen mukaisesti kaikkia markkinaosapuolia, joita asia koskee, ja erityisesti kaikkia sidosryhmiä edustavia organisaatioita. Kuultavia tahoja ovat myös kansalliset sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, toimitus- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, ja jakeluverkonhaltijat, mukaan lukien asianomaiset toimialajärjestöt, tekniset elimet ja sidosryhmien yhteisöt, joita asia koskee. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.

3. Ennen 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen vuotuisen työohjelman ja verkkosääntöjen hyväksymistä Kaasu-ENTSO on ilmoitettava kuulemismenettelyn aikana vastaanotetut huomautukset ja se, miten ne on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

11 artikla

Kulut

Kaasu-ENTSO:n 4–12 artiklassa tarkoitettuihin toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat siirtoverkonhaltijat, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Sääntelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

12 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä Kaasu-ENTSO:n puitteissa alueellista yhteistyötä, jolla edistetään 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja toimia. Niiden on erityisesti julkaistava joka toinen vuosi alueellinen investointisuunnitelma, ja ne voivat sen perusteella tehdä investointipäätöksiä.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on edistettävä operatiivisia järjestelyjä verkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi sekä edistettävä energiapörssien kehittämistä, rajat ylittävän kapasiteetin koordinoitua jakamista syrjimättömillä markkinapohjaisilla ratkaisulla, kiinnittäen asianmukaisesti huomiota implisiittisten huutokauppojen erityisiin etuihin lyhytaikaisen jakamisen osalta, sekä tasehallintamekanismien yhdentämistä.

3. Komissio voi 1 ja 2 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi määritellä kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattaman maantieteellisen alueen ottaen huomioon olemassa olevat alueelliset yhteistyörakenteet. Kukin jäsenvaltio voi edistää yhteistyötä useammalla kuin yhdellä maantieteellisellä alueella. Ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu toimenpide, jonka tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

Tätä tarkoitusta varten komissio kuulee virastoa ja Kaasu-ENTSOa.

13 artikla

Verkkoonpääsytariffit

1. Sellaisten siirtoverkonhaltijoiden soveltamien tariffien tai niiden laskennassa käytettävien menetelmien, jotka sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan 6 kohdan mukaisesti, samoin kuin mainitun direktiivin 32 artiklan 1 kohdan mukaisesti julkaistujen tariffien on oltava avoimia, niissä on otettava huomioon järjestelmän toimivuuden ja parantamisen tarve ja niiden on vastattava todellisia kustannuksia sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin ja ne ovat avoimia. Samalla on otettava mukaan sijoitetun pääoman asianmukainen tuotto, ja niissä on tarvittaessa otettava huomioon sääntelyviranomaisen suorittama tariffien vertaileva arviointi. Tariffeja tai niiden laskentamenetelmiä on sovellettava syrjimättömästi.

Jäsenvaltiot voivat päättää, että tariffit voidaan myös määrittää markkinaehtoisilla järjestelyillä, kuten huutokaupoilla, edellyttäen että sääntelyviranomainen on hyväksynyt kyseiset järjestelyt ja niistä syntyvät tulot.

Tariffien tai niiden laskennassa käytettävien menetelmien on helpotettava tehokasta kaasukauppaa ja kilpailua, vältettävä samalla verkkokäyttäjien välinen ristiintukeminen, tarjottava investointikannustimia ja ylläpidettävä tai luotava siirtoverkkojen yhteentoimivuutta.

Verkon käyttäjiltä perittävien tariffien on oltava syrjimättömiä, ja ne on määriteltävä erikseen siirtoverkon kunkin syöttö- ja ottokohdan osalta. Kansallisten sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä syöttö- ja ottokohtia koskevat kustannusten jakomekanismit ja maksujen määrittämismenettely. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen viimeistään 3 päivänä syyskuuta 2011 verkkomaksuja ei lasketa sopimusvirtojen perusteella.

2. Verkkoonpääsytariffeilla ei saa rajoittaa markkinoiden likviditeettiä eikä vääristää eri siirtoverkkojen välistä rajat ylittävää kauppaa. Jos tariffijärjestelmien tai tasehallintamekanismien erot haittaavat rajat ylittävää kauppaa, siirtoverkonhaltijoiden on tiiviissä yhteistyössä asianmukaisten kansallisten viranomaisten kanssa aktiivisesti pyrittävä lähentämään tariffirakenteita ja veloituspäätteitä tasehallinta mukaan lukien, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan 6 kohdan soveltamista.

14 artikla

Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät palvelut siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Siirtoverkonhaltijoiden on

- a) varmistettava, että ne tarjoavat palveluja syrjimättömästi kaikille verkkokäyttäjille;
- b) tarjottava sekä kiinteitä että keskeytyviä kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluja. Keskeytyvän kapasiteetin hinnassa otetaan huomioon keskeytyksen todennäköisyys;
- c) tarjottava verkkokäyttäjille sekä pitkä- että lyhytaikaisia palveluja.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdan osalta siirtoverkonhaltijan on tarjotessaan samaa palvelua eri käyttäjille noudatettava yhtäläisiä sopimusehtoja ja -edellytyksiä joko käyttämällä yhdenmukaisia siirtosopimuksia tai yhteistä verkkosääntöä, jotka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt direktiivin 2009/73/EY 41 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Tariffeja ei saa sillä perusteella, että siirtosopimuksella on poikkeuksellinen voimaantulopäivä tai että sillä on lyhyempi voimaantuloaika kuin vakiomuotoisella vuosittaisella siirtosopimuksella, korottaa tai alentaa mielivaltaisesti siten, että tariffit eivät vastaa palvelun markkina-arvoa 13 artiklan 1 kohdassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti.

3. Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluita voidaan tarvittaessa tarjota edellyttäen, että verkkokäyttäjät antavat asianmukaiset takeet tällaisten käyttäjien luottokelpoisuudesta. Kyseiset takeet eivät saa muodostaa aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle, ja niiden on oltava syrjimättömiä, avoimia ja oikeasuhteisia.

15 artikla

Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät palvelut varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta

1. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on

- a) tarjottava palveluja, jotka vastaavat markkinoiden kysyntään, syrjimättömästi kaikille verkkokäyttäjille; etenkin jos nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen tai varastointilaitteistojen haltija tarjoaa samaa palvelua eri asiakkaille, sen on tarjottava palvelu samanlaisilla sopimusehdoilla;
- b) tarjottava palveluja, jotka ovat yhteensopivia yhteenliitettyjen kaasunsiirtoverkkojen käytön kanssa, ja helpotettava verkkoon pääsyä tekemällä yhteistyötä siirtoverkonhaltijan kanssa; ja
- c) julkistettava asiaa koskevat tiedot ja erityisesti tiedot palvelujen käytöstä ja saatavuudesta siten, että ne ovat saatavilla varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttäjien kohtuullisten kaupallisten tarpeiden edellyttämässä ajassa; kansallisen sääntelyviranomaisen on seurattava näiden tietojen julkaisemista.

2. Kunkin varastointilaitteistojen haltijan on

- a) tarjottava sekä kiinteitä että keskeytyviä kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluja; keskeytyvän kapasiteetin hinnassa otetaan huomioon keskeytyksen todennäköisyys;
- b) tarjottava varastojen käyttäjille sekä pitkä- että lyhytaikaisia palveluja; ja
- c) tarjottava varastojen käyttäjille sekä eriyttämättömiä että eriytettyjä palveluja varastotilan ja lataus- ja purkauskyvyn osalta.

3. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia ja varastoja koskevat sopimukset eivät saa johtaa tariffien mielivaltaiseen korottamiseen sillä perusteella, että

- a) sopimusta ei allekirjoiteta maakaasuvuoden aikana ja sillä on poikkeuksellinen voimaantulopäivä tai
- b) sopimuksella on lyhyempi voimaantuloaika kuin vakiomuotoisella vuosittaisella varastointia ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosta koskevalla sopimuksella.

4. Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluita voidaan tarvittaessa tarjota edellyttäen, että verkkokäyttäjät antavat asianmukaiset takeet tällaisten käyttäjien luottokelpoisuudesta. Kyseiset takeet eivät saa muodostaa aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle, ja niiden on oltava syrjimättömiä, avoimia ja oikeasuhteisia.

5. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen kapasiteetin ja varastointikapasiteetin vaadittavan vähimmäiskoon sopimusperusteisen rajoittamisen on perustuttava teknisiin rajoituksiin, ja rajoittaminen ei saa haitata varastojen pienkäyttäjien mahdollisuuksia käyttää varastointipalveluja.

16 artikla

Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Jäljempänä 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen siirtoverkon kaikkien kyseeseen tulevien kohtien maksimikapasiteetti on saatettava markkinaosapuolten käytettäväksi ottaen huomioon järjestelmän toimivuus ja verkon tehokas toiminta.

2. Siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit, joiden on

- a) annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja teknisen kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten ja helpotettava investointeja uuteen infrastruktuuriin ja rajat ylittävää maakaasun kauppaa;
- b) oltava yhteensopivia markkinamekanismien kanssa, spot-markkinat ja kaupankäynnin keskukset mukaan luettuina, oltava samalla joustavia, ja niitä on voitava mukauttaa muutuviin markkinaolosuhteisiin; ja
- c) oltava yhteensopivia verkkoihin pääsyä koskevien jäsenvaltioiden järjestelmien kanssa.

3. Siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava ylikuormituksen hallitsemiseksi syrjimättömät ja avoimet menettelyt, jotka helpottavat rajat ylittävää maakaasun kauppaa ketään syrjimättä ja jotka perustuvat seuraaviin periaatteisiin:

- a) jos kyseessä on sopimusperusteinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan on tarjottava käyttämätöntä kapasiteettia ensimarkkinoilla vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina; ja
- b) verkonkäyttäjillä, jotka haluavat jälleenmyydä tai vuokrata edelleen käyttämättömän sovitun kapasiteettinsa jälkimarkkinoilla, on oltava siihen oikeus.

Ensimmäisen alakohdan b alakohdan osalta jäsenvaltio voi edellyttää, että verkonkäyttäjät tekevät tästä ilmoituksen tai antavat tästä tiedon siirtoverkonhaltijalle.

4. Jos kyseessä on fyysinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan tai tapauksen mukaan sääntelyviranomaisten on sovellettava syrjimättömiä ja avoimia kapasiteetinjakomekanismeja.

5. Siirtoverkonhaltijoiden on arvioitava säännöllisesti uusien investointien kysyntä markkinoilla. Uusia investointeja suunnitelllessaan siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä arvio markkinoiden kysynnästä ja otettava huomioon toimitusvarmuus.

17 artikla

Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta

1. Varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten enimmäiskapasiteetti on saatettava markkinaosapuolten käytettäväksi järjestelmän toimivuus ja verkon tehokas toiminta huomioiden ottaen.

2. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit, joiden on

- a) annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten ja helpotettava investointeja uuteen infrastruktuuriin;
- b) oltava yhteensopivia markkinamekanismien kanssa, spot-markkinat ja kaupankäynnin keskukset mukaan luettuina, oltava samalla joustavia, ja niitä on voitava mukauttaa muutuviin markkinaolosuhteisiin; ja
- c) oltava yhteensopivia yhteenliitettyyn verkkoon pääsyä koskevien järjestelyjen kanssa.

3. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen sopimukseen on sisällyttävä toimenpiteitä kapasiteetin turhan varaimisen estämiseksi, ottaen huomioon seuraavat periaatteet, joita sovelletaan sopimusperusteisen ylikuormituksen tapauksissa:

- a) laitteiston haltijan on tarjottava nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttämätöntä kapasiteettia ensimarkkinoilla viipymättä; varastojen osalta sitä on tarjottava vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina;
- b) nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten tai varastojen käyttäjillä, jotka haluavat jälleenmyydä käyttämättömän sovitun kapasiteettinsa jälkimarkkinoilla, on oltava siihen oikeus.

18 artikla

Avoimuusvaatimukset siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Siirtoverkonhaltijan on julkistettava yksityiskohtaiset tiedot tarjoamistaan palveluista ja sovellettavista ehdoista sekä tekniset tiedot, joita verkonkäyttäjien tehokas verkkoonpääsy edellyttää.

2. Siirtoverkonhaltijoiden tai asianomaisten kansallisten viranomaisten on julkaistava kohtuullisen ja riittävän yksityiskohtaista tietoa tariffien määrittämisestä, laskentamenetelmästä ja rakenteesta avoimien, puolueettomien ja syrjimättömien tariffien varmistamiseksi ja kaasuverkkojen tehokkaan käytön edistämiseksi.

3. Kunkin siirtoverkonhaltijan on säännöllisesti ja jatkuvasti julkistettava tarjoamiaan palveluja varten kaikkia asianomaisia verkon kohtia, syöttö- ja ottokohdat mukaan lukien, koskevat numerotiedot teknisestä, sovitusta ja käytettävissä olevasta kapasiteetista käyttäjäystävällisessä vakiomuodossa.

4. Toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät verkonkäyttäjää kuultuaan siirtoverkon kohdat, joita koskevat tiedot on julkistettava.

5. Siirtoverkonhaltijan on aina ilmoitettava tässä asetuksessa vaaditut tiedot tarkoituksenmukaisesti, määrien kannalta selkeästi, helposti saatavalla tavalla ja ketään syrjimättä.

6. Siirtoverkonhaltijan on julkistettava ennakoitua ja toteutunutta tarjontaa ja kysyntää koskevat tiedot, jotka perustuvat ilmoituksiin, ennusteisiin ja toteutuneisiin virtoihin verkosta ja verkkoon. Kansallisen sääntelyviranomaisen on varmistettava, että kaikki tällaiset tiedot julkistetaan. Julkistettavien tietojen on oltava yhtä yksityiskohtaisia kuin siirtoverkonhaltijan käytettävissä olevat tiedot.

Siirtoverkonhaltijan on julkistettava verkon tasapainottamiseksi toteutetut toimenpiteet ja siitä seuranneet tulot ja kustannukset.

Niiden markkinaosapuolten, joita asia koskee, on toimitettava siirtoverkonhaltijoille tässä artiklassa tarkoitetut tiedot.

19 artikla

Avoimuusvaatimukset varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta

1. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on julkistettava yksityiskohtaiset tiedot tarjoamistaan palveluista ja sovellettavista ehdoista sekä tekniset tiedot, joita nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttäjien tosiasiallinen mahdollisuus näiden laitosten käyttöön edellyttää.

2. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on julkistettava säännöllisesti ja jatkuvasti tiedot tarjoamastaan varaston ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston sovitusta ja käytettävissä olevasta kapasiteetista käyttäjästäväisessä vakiomuodossa.

3. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on aina ilmoitettava tässä asetuksessa vaaditut tiedot tarkoituksenmukaisesti, määrien kannalta selkeästi, helposti saatavalla tavalla ja ketään syrjimättä.

4. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on julkistettava tiedot kaasun määrästä kussakin varastossa ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksessa tai varastojen ryhmässä, jos tämä vastaa tapaa, jolla käyttöoikeutta tarjotaan verkonkäyttäjille, syöttö- ja ottovirroista sekä laitosten käytettävissä olevasta kapasiteetista, mukaan luettuina tiedot laitoksista, jotka on vapautettu kolmansien osapuolten käyttöoikeudesta. Nämä tiedot on toimitettava myös siirtoverkonhaltijalle, jonka on julkistettava kooste niistä verkkokohtaisesti tai asianomaisten kohtien mukaan määriteltyn osaverkkojen osalta. Tiedot on ajantasaistettava vähintään kerran vuorokaudessa.

Jos varastointilaitteiston käyttäjä on varaston ainoa käyttäjä, varastointilaitteiston käyttäjä voi esittää kansalliselle sääntelyviranomaiselle perustellun pyynnön ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tietojen luottamuksellisesta käsittelystä. Jos kansallinen sääntelyviranomainen katsoo, että kyseinen pyyntö on aiheellinen ottaen huomioon erityisesti tarpeen löytää tasapaino sellaisten liikesalaisuuksien oikeutetun suojan, joiden paljastaminen vaikuttaisi kielteisesti varaston käyttäjän yleiseen kaupalliseen strategiaan, ja kilpailulle avointen kaasun sisämarkkinoiden luomisen tavoitteen välille, se voi sallia varastointilaitteistojen haltijan jättää julkistamatta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot korkeintaan vuoden ajan.

Toinen alakohta ei poista ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua velvoitetta tiedottaa siirtoverkonhaltijalle eikä siirtoverkonhaltijan julkistamisvelvoitetta, paitsi jos koostetiedot vastaavat yksittäistä varastointilaitteistoa koskevia tietoja, joiden julkistamatta jättämisen kansallinen sääntelyviranomainen on hyväksynyt.

5. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden tai asianomaisten sääntelyviranomaisten on julkistettava riittävän yksityiskohtaista tietoa tariffien määrittämisestä, laskentamenetelmistä ja tariffien rakenteesta, kun on kyse säännellystä kolmansien osapuolten pääsystä infrastruktuureihin, avoimien, puolueettomien ja syrjimättömien tariffien varmistamiseksi ja infrastruktuurien tehokkaan käytön edistämiseksi.

20 artikla

Verkonhaltijoiden säilyttämät tiedot

Siirtoverkonhaltijoiden ja varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoiden on pidettävä kansallisten viranomaisten, myös kansallisen sääntelyviranomaisen, kansallisen kilpailuviranomaisen ja komission saatavilla kaikki 18 ja 19 artiklassa ja liitteessä I olevassa 3 osassa tarkoitetut tiedot viiden vuoden ajan.

21 artikla

Tasehallintasäännöt ja tasepoikkeamamaksut

1. Tasehallintasäännöt on suunniteltava oikeudenmukaisella, syrjimättömällä ja avoimella tavalla ja niiden on pohjaututtava puolueettomiin perusteisiin. Tasehallintasääntöjen on vastattava verkon todellisia vaatimuksia ottaen huomioon siirtoverkonhaltijan käytettävissä olevat resurssit. Tasehallintasääntöjen on oltava markkinaperusteisia.

2. Siirtoverkonhaltijan on annettava riittävää, oikea-aikaista ja luotettavaa on line -tietoa verkonkäyttäjien tasetilanteesta, jotta verkonkäyttäjät voivat tehdä oikea-aikaisen korjauksen.

Annettujen tietojen on oltava samaa tasoa kuin siirtoverkonhaltijan käytettävissä olevat tiedot ja vastattava selvityskautta, jolta tasepoikkeamamaksut lasketaan.

Tämän kohdan mukaisten tietojen antamisesta ei saa periä maksua.

3. Tasepoikkeamamaksujen on vastattava kustannuksia mahdollisimman pitkälti ja asianmukaisesti kannustettava verkkokäyttäjiä tasapainottamaan kaasun syöttämisen ja ottamisen. Niissä on vältettävä verkkokäyttäjien välistä ristiintukemista, eivätkä ne saa estää uusien yrittäjien tuloa markkinoille.

Toimivaltaisen viranomaisen tai siirtoverkonhaltijan on tarvittaessa julkistettava tasepoikkeamamaksujen laskentamenetelmät sekä lopulliset tariffit.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat pyrkivät yhdenmukaistamaan tasehallintajärjestelmiä ja tehostamaan rakenteita ja tasehallintamaksujen tasoja kaasukaupan helpottamiseksi.

22 artikla

Kapasiteettioikeuksien kauppa

Kunkin siirtoverkonhaltijan, varastointilaitteiston haltijan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet kapasiteettioikeuksilla käytävän vapaan kaupan mahdollistamiseksi ja sen helpottamiseksi avoimella ja syrjimättömällä tavalla. Jokaisen haltijan on kehitettävä yhdenmukaiset siirtoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia tai varastointia koskevat sopimukset ja menettelyt ensimmäisillä helpottaakseen kapasiteetilla käytävää jälkimarkkinakauppaa sekä tunnustettava ensisijaisten kapasiteettioikeuksien siirto, josta verkkokäyttäjät ovat ilmoittaneet.

Yhdenmukaisista siirtoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia tai varastointia koskevista sopimuksista ja menettelyistä on annettava ilmoitus sääntelyviranomaisille.

23 artikla

Suuntaviivat

1. Suuntaviivoissa, joilla on tarkoitus varmistaa tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, määritellään tarvittaessa

- a) kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvien palvelujen yksityiskohdat, mukaan luettuina näiden palvelujen luonne, kesto ja muut vaatimukset, 14 ja 15 artiklan mukaisesti;
- b) kapasiteetinjakomekanismien periaatteiden yksityiskohdat ja sopimuserusteisen ylikuormituksen hallintamenettelyjen soveltamisen yksityiskohdat 16 ja 17 artiklan mukaisesti;
- c) yksityiskohdat tietojen toimittamisesta ja niiden teknisten tietojen määrittely, joita verkkokäyttäjien tehokas verkkoonpääsy edellyttää, sekä avoimuusvaatimusten kannalta olennaisten kohtien määrittelystä, mukaan luettuina kaikista merkityksellisistä kohdista julkistettavat tiedot ja aikataulu tietojen julkistamiselle 18 ja 19 artiklan mukaisesti;
- d) maakaasun rajat ylittävään kauppaan liittyviä tariffimenetelmiä koskevat yksityiskohdat 13 artiklan mukaisesti;

e) 8 artiklan 6 kohdassa lueteltuja aloja koskevat yksityiskohdat.

Komissio kuulee tässä tarkoituksessa virastoa ja Kaasu-ENTSOa.

2. Liitteessä I vahvistetaan 1 kohdan a, b, ja c alakohdassa lueteltuja kysymyksiä koskevat suuntaviivat siirtoverkonhaltijoiden osalta.

Komissio voi antaa suuntaviivoja tämän artiklan 1 kohdassa luetelluista kysymyksistä sekä muuttaa 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettuja suuntaviivoja. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia, myös täydentämällä sitä, hyväksytään 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

3. Tämän asetuksen nojalla vahvistettuja suuntaviivoja sovellettaessa ja muutettaessa on otettava huomioon kansallisten kaasu- ja sähköjärjestelmien väliset erot, minkä vuoksi tällöin ei edellytetä yhdenmukaisia yksityiskohtaisia ehtoja ja edellytyksiä kolmannen osapuolen verkkoonpääsyn osalta yhteisön tasolla. Näissä suuntaviivoissa voidaan kuitenkin asettaa vähimmäisvaatimukset, jotka on täytettävä maakaasun sisämarkkinoiden kannalta välttämättömien syrjimättömien ja avointen verkkoonpääsyä koskevien edellytysten saavuttamiseksi ja joita voidaan sitten soveltaa kansallisten kaasu- ja sähköjärjestelmien väliset erot huomioon ottaen.

24 artikla

Sääntelyviranomaiset

Sääntelyviranomaisten on tämän asetuksen mukaisia tehtäviään suorittaessaan varmistettava tämän asetuksen ja sen 23 artiklan mukaisesti annettujen suuntaviivojen noudattaminen.

Niiden on tarvittaessa toimittava yhteistyössä keskenään sekä komission ja viraston kanssa direktiivin 2009/73/EY VIII lukua noudattaen.

25 artikla

Tietojen antaminen

Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on annettava komissiolle pyynnöstä kaikki 23 artiklan soveltamisen edellyttämät tiedot.

Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja tietojen saamisen kiireellisyyden.

26 artikla

Jäsenvaltioiden oikeus säätää yksityiskohtaisempia toimenpiteitä

Tällä asetuksella ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeuksia pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka sisältävät tätä asetusta ja 23 artiklassa tarkoitettuja suuntaviivoja yksityiskohtaisempia säännöksiä.

27 artikla

Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseiset säännökset pannaan täytäntöön. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 1 päivään heinäkuuta 2006 mennessä näistä säännöksistä, jotka vastaavat asetuksen (EY) N:o 1775/2005 säännöksiä, ja ilmoitettava komissiolle niihin vaikuttavista mahdollisista myöhemmistä muutoksista viipymättä. Niiden on ilmoitettava komissiolle säännöksistä, jotka eivät vastaa asetuksen (EY) N:o 1775/2005 säännöksiä, 3 päivään syyskuuta 2009 mennessä ja ilmoitettava komissiolle niihin vaikuttavista mahdollisista myöhemmistä muutoksista viipymättä.

2. Edellä olevan 1 kohdan nojalla säädetyt seuraamukset eivät saa olla luonteeltaan rikosoikeudellisia.

28 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa direktiivin 2009/73/EY 51 artiklan nojalla perustettu komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

29 artikla

Komission kertomus

Komissio seuraa tämän asetuksen täytäntöönpanoa. Komissio selostaa direktiivin 2009/73/EY 52 artiklan 6 kohdan mukaisessa kertomuksessaan myös tämän asetuksen soveltamisesta saatuja kokemuksia. Kertomuksessa tarkastellaan erityisesti, missä määrin tällä asetuksella on onnistuttu varmistamaan, että kaasun siirtoon sovelletaan syrjimättömiä ja kustannuksia vastaavia kaasunsiirtoverkkoon pääsyä koskevia edellytyksiä niin, että edistetään asiakkaiden valinnanvapautta toimivilla sisämarkkinoilla ja pitkän aikavälin toimitusvarmuutta. Kertomukseen liitetään tarvittaessa asianmukaisia ehdotuksia ja/tai suosituksia.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 2009.

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies
H.-G. PÖTTERING

30 artikla

Poikkeukset ja vapautukset

Tätä asetusta ei sovelleta

- jäsenvaltioissa oleviin maakaasun siirtoverkkoihin direktiivin 2009/73/EY 49 artiklan nojalla myönnettyjen poikkeusten voimassaolon aikana;
- direktiivin 2009/73/EY 36 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin merkittäviin uusiin infrastruktuureihin eli jäsenvaltioiden välisiin yhdysputkiin, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin ja varastoihin, olemassa olevien infrastruktuurien kapasiteetin merkittävään kasvuun ja tällaisiin infrastruktuureihin tehtäviin uusien kaasuntoimituslähteiden kehittämisen mahdollistaviin muutoksiin, joiden osalta on myönnetty vapautus mainitun direktiivin 9, 14, 32, 33 ja 34 artiklan tai 41 artiklan 6, 8 ja 10 kohdan soveltamisesta, niin kauan kuin ne on vapautettu tässä alakohdassa tarkoitetuista säännöksistä lukuun ottamatta tämän asetuksen 19 artiklan 4 kohtaa; tai
- maakaasun siirtoverkkoihin, joiden osalta on myönnetty poikkeuksia direktiivin 2009/73/EY 48 artiklan nojalla.

Ensimmäisen kohdan a alakohdan osalta jäsenvaltiot, joille on myönnetty poikkeuksia direktiivin 2009/73/EY 49 artiklan nojalla, voivat hakea komissiolta tilapäistä poikkeusta tämän asetuksen soveltamisesta enintään kahdeksi vuodeksi tässä alakohdassa tarkoitettujen poikkeuksien päättymispäivästä.

31 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EY) N:o 1775/2005 3 päivästä maaliskuuta 2011. Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

32 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 3 päivästä syyskuuta 2009.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
E. ERLANDSSON

LIITE I

SUUNTAVIIVAT

1. **Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät palvelut siirtoverkonhaltijoiden osalta**
 1. Siirtoverkonhaltijoiden on tarjottava kiinteitä ja keskeytyviä palveluja alkaen yhden päivän mittaisesta vähimmäiskestosta.
 2. Yhdenmukaiset siirtosopimukset ja yhteiset verkkosäännöt on suunniteltava tavalla, jolla helpotetaan verkkokäyttäjien ostamalla kapasiteetilla käytävää kauppaa ja tällaisen kapasiteetin uudelleenkäyttöä estämättä kapasiteetin vapauttamista.
 3. Siirtoverkonhaltijat laativat verkkosääntöjä ja yhdenmukaisia sopimuksia kuultuaan asianmukaisesti verkkokäyttäjiiä.
 4. Siirtoverkonhaltijoiden on sovellettava vakioituja ilmoitus- ja uudelleenilmoitusmenettelyjä. Niiden on kehitettävä tietojärjestelmiä ja sähköisiä viestintäkeinoja, joiden avulla annetaan asianmukaisia tietoja verkkokäyttäjille ja helpotetaan liiketoimia, kuten ilmoituksia, kapasiteetinmyyntisopimusten tekoa ja verkkokäyttäjien välistä kapasiteettioikeuksien siirtoa.
 5. Siirtoverkonhaltijoiden on yhdenmukaistettava muodollistetut pyyntömenettelyt ja vastausajat teollisuuden parhaiden toimintatapojen mukaisesti minimoidakseen vastausajat. Niiden on otettava käyttöön tietokonepohjaiset kapasiteetinvaraus- ja vahvistusjärjestelmät ja ilmoitus- ja uudelleenilmoitusmenettelyt viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2006 asianomaisia verkkokäyttäjiiä kuultuaan.
 6. Siirtoverkonhaltijat eivät saa periä verkkokäyttäjiltä erillisiä maksuja tietopyynnöistä ja liiketoimista, jotka liittyvät niiden siirtosopimuksiin ja jotka suoritetaan vakiosääntöjen ja -menettelyjen mukaisesti.
 7. Tietopyynnöistä, jotka aiheuttavat poikkeuksellisia tai erityisen suuria kustannuksia, kuten toteutettavuustutkimukset, voidaan periä erillisiä maksuja, jos kyseiset maksut voidaan perustella asianmukaisesti.
 8. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä yhteistyötä muiden siirtoverkonhaltijoiden kanssa verkkojensa huollon koordinoimisissa, jotta verkkokäyttäjille ja muiden alueiden siirtoverkonhaltijoille tarjotuissa siirtopalveluissa olisi mahdollisimman vähän keskeytyksiä ja jotta varmistettaisiin yhtäläiset edut toimitusvarmuuden osalta, kauttakulku mukaan luettuna.
 9. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava vähintään kerran vuodessa ennalta asetettuun määräaikaan mennessä kaikki suunnitellut huoltojaksot, jotka voivat vaikuttaa siirtosopimuksiin perustuviin verkkokäyttäjien oikeuksiin, sekä vastaavat toimintatiedot riittävän ajoissa etukäteen. Tähän kuuluu suunniteltujen huoltojaksojen muutosten julkistaminen nopeasti ja syrjimättömästi, ja ennalta suunnittele mattomasta huollosta on ilmoitettava niin pian kuin kyseiset tiedot tulevat siirtoverkonhaltijan saataville. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava huoltojaksojen aikana säännöllisesti ajantasaista tietoa huollon yksityiskohdista, arvioidusta kestosta ja vaikutuksista.
 10. Siirtoverkonhaltijoiden on pidettävä päivittäin kirjaa tosiasiallisesta huollosta ja esiintyneistä virtaushäiriöistä ja näytettävä kirjatut tiedot pyynnöstä toimivaltaiselle viranomaiselle. Tietoa on annettava pyynnöstä myös niille, joihin häiriöt ovat vaikuttaneet.
2. **Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet siirtoverkonhaltijoiden osalta ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen soveltaminen sopimusperusteisessa ylikuormituksessa**
 - 2.1. *Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet siirtoverkonhaltijoiden osalta*
 1. Kapasiteetinjakomekanismeilla ja ylikuormituksen hallintamenettelyillä on helpotettava kilpailun kehittymistä ja likvidiä kapasiteettikauppaa, ja niiden on oltava yhteensopivia markkinamekanismien kanssa, spot-markkinat ja kaupan käynnin keskukset mukaan luettuina. Niiden on oltava joustavia ja niitä on voitava mukauttaa muuttuviin markkinaolosuhteisiin.
 2. Näissä mekanismeissa ja menettelyissä on otettava huomioon kyseisen järjestelmän toimivuus sekä toimitusvarmuus.

3. Nämä mekanismit ja menettelyt eivät saa estää uusien toimijoiden pääsyä markkinoille eivätkä luoda asiattomia esteitä markkinoillepääsulle. Ne eivät saa estää markkinatoimijoita käymästä tehokasta kilpailua, markkinoiden uudet yrittäjät ja sellaiset yritykset mukaan luettuina, joilla on pieni markkinaosuus.
4. Näiden mekanismien ja menettelyjen on annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja teknisen kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten ja edistettävä investointeja uuteen infrastruktuuriin.
5. Verkonkäyttäjille on ilmoitettava, minkälaiset tilanteet voivat vaikuttaa sovitun kapasiteetin saatavuuteen. Keskeytyksiä koskevien tietojen olisi vastattava siirtoverkonhaltijoiden saatavilla olevan tiedon tasoa.
6. Jos siirtoverkonhaltijoilla on vaikeuksia täyttää sovitut toimitusvelvoitteet järjestelmän toimivuuteen liittyvistä syistä, niiden olisi ilmoitettava asiasta verkkonkäyttäjille ja pyrittävä löytämään viipymättä syrjimätön ratkaisu.

Siirtoverkonhaltijoiden on kuultava verkkonkäyttäjiiä menettelyistä ennen niiden käyttöönottoa ja sovittava niistä sääntelyviranomaisen kanssa.

2.2. Ylikuormituksen hallintamenettelyjen soveltaminen sopimusperusteisessa ylikuormituksessa

1. Jos sovittua kapasiteettia ei käytetä, siirtoverkonhaltijoiden on annettava tämä kapasiteetti ensimarkkinoilla saataville keskeytyvyyden pohjalta kestoltaan eripituisten sopimusten välityksellä niin kauan kuin asianomainen verkkonkäyttäjä ei tarjoa kyseistä kapasiteettia jälkimarkkinoilla kohtuulliseen hintaan.
2. Vapautetusta keskeytyvästä kapasiteetista saadut tulot on jaettava asianomaisen sääntelyviranomaisen vahvistamien tai hyväksymien sääntöjen mukaisesti. Näiden sääntöjen on oltava verkon tosiasiallista ja tehokasta käyttöä koskevan vaatimuksen mukaisia.
3. Asianomaiset sääntelyviranomaiset voivat määrittää vapautetulle keskeytyvälle kapasiteetille kohtuullisen hinnan ottaen huomioon vallitsevat erityisolosuhteet.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on tarvittaessa kohtuullisella tavalla pyrittävä tarjoamaan markkinoille ainakin joitakin osia käyttämättömästä kapasiteetista kiinteänä kapasiteettina.
3. **Sellaisten teknisten tietojen määrittely, joita verkkonkäyttäjien tehokas verkkoonpääsy edellyttää, ja avoimuusvaatimusten kannalta olennaisten verkon kohtien määrittely sekä kaikista asianomaisista kohdista julkistettavat tiedot ja aikataulu, jonka mukaan tiedot julkistetaan**

3.1. Sellaisten teknisten tietojen määrittely, joita verkkonkäyttäjien tehokas verkkoonpääsy edellyttää

Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava vähintään seuraavat tiedot verkoistaan ja palveluistaan:

- a) yksityiskohtainen ja laaja kuvaus tarjotuista palveluista ja niistä perittävistä maksuista;
- b) erityyppiset siirtosopimukset, joita on olemassa näitä palveluja varten, ja tarvittaessa verkkosääntö ja/tai vakioehdot, joissa määritellään kaikkien verkkonkäyttäjien oikeudet ja velvollisuudet, mukaan luettuina yhdenmukaiset siirtosopimukset ja muut asianomaiset asiakirjat;
- c) siirtoverkon käytön yhteydessä sovellettavat yhdenmukaiset menettelyt, keskeisten käsitteiden määrittely mukaan luettuna;
- d) kapasiteetin jakamista, ylikuormituksen hallintaa ja hamstrauksen estämistä koskevat säännökset ja uudelleenkäyttömenettelyt;
- e) säännöt, joita sovelletaan jälkimarkkinoilla käytävään kapasiteettikauppaan siirtoverkonhaltijan suhteen;
- f) tarvittaessa siirtopalveluihin ja muihin palveluihin liittyvät joustovarot ja toleranssirajat, joihin ei liity erillisiä maksuja, sekä näiden lisäksi tarjottu joustovara ja vastaavat maksut;

- g) siirtoverkonhaltijan kaasuverkon yksityiskohtainen kuvaus, jossa ilmoitetaan kaikki verkon kohdat, jotka liittyvät kyseisen verkon muiden siirtoverkonhaltijoiden verkkoihin ja/tai kaasuinfrastruktuuriin, kuten nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin sekä infrastruktuuriin, jota tarvitaan direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 14 kohdassa määriteltyjen lisäpalvelujen tarjoamiseen;
- h) tiedot kaasun laatua ja painetta koskevista vaatimuksista;
- i) siirtoverkonhaltijan hoitamaan verkkoon liittämiseen sovellettavat säännöt;
- j) oikea-aikaisesti esitetyt tiedot palveluihin tai ehtoihin ehdotetuista ja/tai tehdyistä muutoksista a–i alakohdassa luetellut asiat mukaan luettuina.

3.2. Avoimuusvaatimusten kannalta olennaisten verkon kohtien määrittely

Olennaisiin verkon kohtiin kuuluvat vähintään seuraavat:

- a) kaikki siirtoverkonhaltijan hoitaman verkon syöttökohdat;
- b) tärkeimmät ottokohdat ja -alueet, joiden ottokapasiteetti on vähintään 50 prosenttia kyseisen siirtoverkonhaltijan hoitaman verkon kokonaiskapasiteetista, mukaan lukien kaikki ottokohdat ja -alueet, joiden ottokapasiteetti on yli 2 prosenttia kyseisen verkon kokonaisottokapasiteetista;
- c) kaikki kohdat, jotka yhdistävät siirtoverkonhaltijoiden eri verkot;
- d) kaikki kohdat, jotka yhdistävät siirtoverkonhaltijan verkon nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemaan;
- e) kaikki tietyn siirtoverkonhaltijan verkon keskeiset kohdat, mukaan luettuina kohdat, jotka yhdistävät verkon verkon solmukohtiin. Keskeisinä pidetään kohtia, joissa kokemusten perusteella todennäköisesti esiintyy fyysistä ylikuormitusta;
- f) kaikki kohdat, jotka yhdistävät tietyn siirtoverkonhaltijan verkon infrastruktuuriin, jota tarvitaan direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 14 kohdassa määriteltyjen lisäpalvelujen tarjoamiseen.

3.3. Kaikista asianomaisista kohdista julkistettavat tiedot ja aikataulu, jonka mukaan tiedot julkistetaan

1. Siirtoverkonhaltijoiden on säännöllisesti ja jatkuvasti julkistettava Internetissä seuraavat tiedot kaikkien olennaisten kohtien päivittäisestä kapasiteetitilanteesta helppotajuisessa vakiomuodossa:
 - a) kumpaankin suuntaan kulkevia virtoja koskeva tekninen enimmäiskapasiteetti;
 - b) sovittu ja keskeytyvä kokonaiskapasiteetti; ja
 - c) käytettävissä oleva kapasiteetti.
2. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava kaikista olennaisista verkon kohdista tiedot siitä, kuinka paljon kapasiteettia on käytettävissä ainakin seuraavien 18 kuukauden aikana, ja ajantasaistettava nämä tiedot vähintään kerran kuussa tai useammin, jos uutta tietoa tulee saataville.
3. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava kaikista olennaisista verkon kohdista päivittäin ajantasaistetut tiedot, jotka koskevat lyhytaikaisten palvelujen saatavuutta (seuraavan vuorokauden ja viikon aikana) ja jotka perustuvat muun muassa ilmoituksiin, voimassa oleviin sopimusperusteisiin sitoumuksiin ja säännöllisiin vuosittaisiin käytettävissä olevaa kapasiteettia koskeviin pitkän aikavälin ennusteisiin, jotka koskevat enintään kymmentä seuraavaa vuotta.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on jatkuvasti julkistettava kolmea edellistä vuotta koskevat tiedot kapasiteetin kuukausittaisista enimmäis- ja vähimmäiskäyttöasteista ja vuosittaisista keskimääräisistä kaasuvirroista kaikissa olennaisissa verkon kohdissa.
5. Siirtoverkonhaltijoiden on pidettävä päivittäin kirjaa tosiasiallisista kokonaisvirroista vähintään kolmen kuukauden ajalta.
6. Siirtoverkonhaltijoiden on pidettävä kirjaa kaikista kapasiteetisopimuksista ja kaikista muista olennaisista tiedoista, jotka liittyvät käytettävissä olevien kapasiteettien laskemiseen ja niiden käyttöoikeuksiin, ja asianomaisten kansallisten viranomaisten on voitava tutustua niihin suorittaessaan tehtäviään.

7. Siirtoverkonhaltijoiden on tarjottava helppokäyttöisiä välineitä, joilla voidaan laskea saatavilla olevien palvelujen tariffit ja tarkistaa käytettävissä oleva kapasiteetti tietoverkkovälitteisesti.
 8. Jos siirtoverkonhaltijat eivät pysty julkistamaan 1, 3 ja 7 alakohdan mukaisia tietoja, niiden on kuultava asianomaisia kansallisia viranomaisia ja laadittava täytäntöönpanoa koskeva toimintasuunnitelma mahdollisimman pian ja viimeistään 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä.
-

LIITE II

VASTAAVUUSTAULUKKO

Asetus (EY) N:o 1775/2005	Tämä asetetus
1 artikla	1 artikla
2 artikla	2 artikla
—	3 artikla
—	4 artikla
—	5 artikla
—	6 artikla
—	7 artikla
—	8 artikla
—	9 artikla
—	10 artikla
—	11 artikla
—	12 artikla
3 artikla	13 artikla
4 artikla	14 artikla
—	15 artikla
5 artikla	16 artikla
—	17 artikla
6 artikla	18 artikla
—	19 artikla
—	20 artikla
7 artikla	21 artikla
8 artikla	22 artikla
9 artikla	23 artikla
10 artikla	24 artikla
11 artikla	25 artikla
12 artikla	26 artikla
13 artikla	27 artikla
14 artikla	28 artikla
15 artikla	29 artikla
16 artikla	30 artikla
—	31 artikla
17 artikla	32 artikla
Liite	Liite I

DIREKTIIVIT

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2009/72/EY,

annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009,

sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan sekä 55 ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Yhteisössä on vuodesta 1999 lähtien toteutettu asteittain sähkön sisämarkkinoita, joilla pyritään luomaan todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille Euroopan unionin sähkönkuluttajille, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupan käyntiä rajojen yli. Näin pyritään saavuttamaan parempi tehokkuus, kilpailukykyiset hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävyyttä.

(2) Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/54/EY ⁽⁴⁾ on merkittävästi edistänyt sähkön sisämarkkinoiden luomista.

(3) Perustamissopimuksessa unionin kansalaisille taatut vapaudet – muun muassa tavaroiden vapaa liikkuvuus, sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus –

ovat saavutettavissa ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.

(4) Tällä hetkellä on kuitenkin olemassa esteitä sähkön myynnille tasapuolisin ehdoin ja ilman syrjintää tai epäsuotuisampaa asemaa yhteisössä. Erityisesti syrjimätön pääsy verkkoihin sekä tehokkuudeltaan yhdenmukainen viranomaisvalvonta eivät ole vielä toteutuneet kaikissa jäsenvaltioissa.

(5) Sähkön toimitusvarmuus on erittäin tärkeä tekijä Euroopan yhteiskunnallisessa kehityksessä, kestävän ilmastonmuutospolitiikan toteutuksessa ja kilpailukykyyn tehostamisessa sisämarkkinoilla. Siksi olisi kehitettävä edelleen rajat ylittävää yhteenliittämistä, jotta voidaan varmistaa kaikista lähteistä saatavan energian toimitukset erittäin kilpailukykyisin hinnoin kuluttajille ja teollisuudelle yhteisössä.

(6) Moitteettomasti toimivilla sähkön sisämarkkinoilla voidaan tarjota tuottajille asianmukaisia kannustimia uuteen sähköntuotantoon, myös uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan sähkön tuotantoon, investoimiseksi kiinnittäen erityistä huomiota yhteisön energiamarkkinoiden eristyneimpiin maihin ja alueisiin. Moitteettomasti toimivilla markkinoilla voidaan myös tarjota kuluttajille asianmukaisia keinoja käyttää energiaa entistä tehokkaammin, mikä edellyttää energian toimitusvarmuutta.

(7) Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa ”Energiapolitiikka Euroopalle” korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi sähkön sisämarkkinat ja luoda tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille yhteisöön sijoitautuneille sähköalan yrityksille. Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamat tiedonannot ”Kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuudet” ja ”Asetuksen (EY) N:o 1/2003 17 artiklaan perustuva Euroopan kaasun ja sähköalan tutkinta (loppuraportti)” ovat osoittaneet, että nykyiset säännöt ja toimenpiteet eivät tarjoa riittäviä puitteita tavoitteena olevien moitteettomasti toimivien sisämarkkinoiden saavuttamiseksi.

⁽¹⁾ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUVL C 172, 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 18. kesäkuuta 2008 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 9. tammikuuta 2009 (EUVL C 70 E, 24.3.2009, s. 1), ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 22. huhtikuuta 2009 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös, tehty 25. kesäkuuta 2009.

⁽⁴⁾ EUVL L 176, 15.7.2003, s. 37.

- (8) Kilpailun ja hinnoiltaan erittäin kilpailukykyisten sähkötoimitusten varmistamiseksi jäsenvaltioiden ja kansallisten sääntelyviranomaisten olisi helpotettava eri energialähteitä hyödyntävien uusien sähköntoimittajien sekä uusien sähköntuottajien rajat ylittävää pääsyä verkkoihin.
- (9) Jos verkkotoimintoja ei tehokkaasti eriytetä toimitus- ja tuotantotoiminnoista (tehokas eriyttäminen), on olemassa luontainen vaara, että syrjintää esiintyy sekä verkon toiminnassa että myös sen suhteen, minkälaisia kannustimia vertikaalisesti integroituneilla yrityksillä on tehdä riittäviä investointeja verkkoihinsa.
- (10) Direktiivissä 2003/54/EY säädetyt oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat säännöt eivät kuitenkaan ole johtaneet siirtoverkonhaltijoiden tehokkaaseen eriyttämiseen. Siksi Eurooppa-neuvosto pyysi 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 pitämässään kokouksessa komissiota laatimaan lainsäädäntöehdotuksia, joiden tavoitteena on "toimitus- ja tuotantotoimien tehokas erottaminen verkkotoiminnoista".
- (11) Tehokas eriyttäminen voidaan varmistaa ainoastaan poistamalla vertikaalisesti integroituneiden yritysten kannustin kilpailijoidensa syrjimiseen verkkoon pääsyssä ja investoinneissa. Omistuksen eriyttäminen, mikä edellyttää verkon omistajan nimeämistä verkonhaltijaksi ja sen riippumattomuutta toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä, on selvästi tehokas ja vakaa tapa ratkaista luontainen eturistiriita ja turvata toimitusvarmuus. Tästä syystä Euroopan parlamentti totesi kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuuksista 10 päivänä heinäkuuta 2007 antamassaan päätöslauselmassa ⁽¹⁾, että se pitää siirtotasolla tapahtuvaa omistuksen eriyttämistä tehokkaimpana tapana edistää infrastruktuuriin tehtäviä investointeja syrjimättömästi, uusien tulokkaiden oikeudenmukaista pääsyä verkkoon ja markkinoiden avoimuutta. Omistuksen eriyttämisen mukaisesti jäsenvaltioita olisi siksi vaadittava varmistamaan, että samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole sekä oikeutta käyttää määräysvaltaa sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että oikeutta käyttää samaan aikaan määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden. Samalla tavoin määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan nähden olisi suljettava pois mahdollisuus, että samalla henkilöllä voisi olla oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia tuotanto- tai toimitusyritykseen nähden. Näissä rajoissa tuotanto- tai toimitusyritys voisi olla siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon vähemmistöosakas.
- (12) Eriytämisyjärjestelmällä olisi poistettava tehokkaasti eturistiriitoja tuottajien, toimittajien ja siirtoverkonhaltijoiden väliltä, jotta voidaan luoda kannustimia tarvittaville investoinneille ja turvata uusien yrittäjien pääsy markkinoille avoimen ja tehokkaan sääntelyjärjestelmän avulla, eikä sillä saisi luoda kansallisten sääntelyviranomaisten kannalta liian työlästä sääntelyjärjestelmää.
- (13) Ilmauksen "määräysvalta" määritelmä on otettu yrityskeskittymien valvonnasta 20 päivänä tammikuuta 2004 annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 139/2004 ("EY:n sulautuma-asetus") ⁽²⁾.
- (14) Omistuksen eriyttäminen vaatii joissain tapauksissa yritysten rakenneuudistuksia, joten niille jäsenvaltioille, jotka päättävät toteuttaa omistuksen eriyttämisen, olisi annettava lisäaikaa asiaa koskevien säännösten soveltamiseen. Sähkö- ja kaasualojen väliset vertikaaliset yhteydet huomioon ottaen näitä eriyttämissäännöksiä olisi sovellettava molemmilla aloilla.
- (15) Omistuksen eriyttämisen mukaisesti, jotta voitaisiin varmistaa verkkotoimintojen täydellinen riippumattomuus toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä ja estää luottamuksellisten tietojen vaihto, sama henkilö ei saisi olla sekä siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon että sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavan yrityksen johtokunnan jäsen. Samasta syystä henkilöllä ei saisi olla oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon johtokunnan jäseniä, jos sillä on oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia sähkön tuottajaan tai toimittajaan nähden.
- (16) Toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustamisen tulisi mahdollistaa se, että vertikaalisesti integroitunut yritys voi säilyttää verkon omistuksen samalla kun varmistetaan intressien tehokas eriyttäminen. Tämä edellyttää, että sellainen riippumaton järjestelmävastaava tai sellainen riippumaton siirtoverkonhaltija huolehtii kaikista verkonhaltijan toiminnoista, minkä lisäksi on varmistettava yksityiskohtainen sääntely ja otettava käyttöön kattavat mekanismit viranomaisvalvontaa varten.
- (17) Jos siirtoverkon omistava yritys kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus valita joko omistuksen eriyttäminen tai toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustaminen.
- (18) Vertikaalisesti integroituneiden yritysten osakkeenomistajien etujen säilyttämiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava valita omistuksen eriyttämisen toteuttamistavaksi joko suora divestointi tai integroituneen yrityksen osakkeiden jakaminen verkkoyrityksen osakkeisiin ja jäljelle jäävän toimitus- ja tuotantoyrityksen osakkeisiin sillä edellytyksellä, että omistuksen eriyttämisestä johtuvia vaatimuksia noudatetaan.

⁽¹⁾ EUVL C 175 E, 10.7.2008, s. 206.⁽²⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

- (19) Riippumattomaan järjestelmävastaavaan tai riippumattomaan siirtoverkonhaltijaan perustuvien ratkaisujen täysimääräinen vaikuttavuus olisi varmistettava asiaa koskevilla lisäsäännöillä. Riippumatonta siirtoverkonhaltijaa koskevat säännöt luovat asianmukaisen sääntelykehityksen oikeudenmukaisen kilpailun, riittävien investointien, uusien toimijoiden markkinoillepääsyn ja sähkömarkkinoiden yhdentymisen takaamiseksi. Jotta riippumattomia siirtoverkonhaltijoita koskevien säännösten avulla aikaansaatu eriyttäminen olisi tehokasta, sen olisi perustuttava organisaattorien toimenpiteiden ja siirtoverkonhaltijoiden hallintoa koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin sekä investointeja, uuden tuotantokapasiteetin liittämistä verkkoon ja markkinoiden yhdentymistä alueellisen yhteistyön avulla koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin. Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus olisi myös varmistettava muun muassa asianmukaisilla ”jääviysajoilla”, jolloin ei voi toimia vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä johtavassa asemassa tai muussa vastaavassa tehtävässä, jossa on saatavilla samat tiedot, jotka olisi voinut saada johtavassa asemassa. Riippumattomien siirtoverkonhaltijoiden malliin perustuva tehokas eriyttäminen on 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamien vaatimusten mukaista.
- (20) Kilpailun kehittämiseksi sähkön sisämarkkinoilla muiden suurten asiakkaiden kuin kotitalousasiakkaiden olisi voitava valita toimittajansa ja tehdä sopimuksia useiden eri toimittajien kanssa energiatarpeidensa turvaamiseksi. Näitä asiakkaita olisi suojeltava sopimusten yksinoikeuslausekkeilta, joiden tarkoituksena on estää kilpailevat tai täydentävät tarjoukset.
- (21) Jäsenvaltiolla on oikeus valita täysi omistajuuden eriyttäminen alueellaan. Jos jäsenvaltio on käyttänyt tätä oikeutta, yrityksellä ei ole oikeutta perustaa riippumatonta järjestelmävastaavaa tai riippumatonta siirtoverkonhaltijaa. Tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys ei myöskään voi käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tai oikeuksia täyden omistuksen eriyttämisen valinneesta jäsenvaltiosta peräisin olevaan siirtoverkonhaltijaan nähden.
- (22) Tämä direktiivi mahdollistaa erilaiset markkinajärjestelyt sähkön sisämarkkinoilla. Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi, olisi perustuttava ensisijaisesti yleisen edun mukaisiin pakottaviin vaatimuksiin. Komissiota olisi kuultava toimenpiteiden yhteensopivuudesta perustamissopimuksen ja yhteisön oikeuden kanssa.
- (23) Tosiasiallisen eriyttämisen toteutuksessa olisi noudatettava julkisen ja yksityisen sektorin välisen syrjimättömyyden periaatetta. Tätä varten samalla henkilöllä ei saisi olla sellaista yksinomaista tai jaettua määräysvaltaa tai oikeutta sekä siirtoverkonhaltijoiden tai siirtoverkkojen että sähkön tuottajien tai toimittajien toimielinten kokoonpanon, äänestysten tai päätösten suhteen, joka on ristiriidassa omistuksen eriyttämistä tai järjestelmävastaavan riippumattomuutta koskevien sääntöjen kanssa. Jos kyseinen jäsenvaltio voi osoittaa, että tätä vaatimusta noudatetaan omistuksen eriyttämisen ja riippumattoman järjestelmävastaavan osalta, kahden erillisen julkisen elimen olisi voitava käyttää määräysvaltaa toisaalta tuotanto- ja toimitustoiminnoissa ja toisaalta siirtotoiminnoissa.
- (24) Verkkotoiminnan mahdollisimman tehokasta eriyttämistä toimitus- ja tuotantotoiminnasta olisi sovellettava kaikkialla yhteisössä sekä yhteisön että yhteisön ulkopuolisiin yrityksiin. Sen varmistamiseksi, että verkkotoiminnot ja toimitus- ja tuotantotoiminnot pysyvät toisistaan riippumattomina kaikkialla yhteisössä, sääntelyviranomaisille olisi annettava valtuudet evätä sellaisten siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi, jotka eivät noudata eriyttämissääntöjä. Jotta voitaisiin varmistaa näiden sääntöjen yhdenmukainen soveltaminen kaikkialla yhteisössä, sääntelyviranomaisten olisi otettava huolellisesti huomioon komission lausunto sertifiointia koskevia päätöksiä tehdessään. Jotta voitaisiin varmistaa myös yhteisön kansainvälisten velvoitteiden noudattaminen sekä yhteisön sisäinen solidaarisuus ja energian toimitusvarmuus, komissiolla olisi oltava oikeus antaa sertifiointia koskevia lausuntoja kolmannesta maasta olevan henkilön tai henkilöiden määräysvallassa olevan verkonomistajan tai siirtoverkonhaltijan osalta.
- (25) Energian toimitusvarmuus on olennainen osa yleistä turvallisuutta ja siten luontaisesti sidoksissa sähkön sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan ja jäsenvaltioiden eristyneiden sähkömarkkinoiden yhdentymiseen. Unionin kansalaiset voivat saada sähköä ainoastaan verkon kautta. Toimivat sähkömarkkinat ja erityisesti verkot ja muu sähkötoimituksiin liittyvä omaisuus ovat olennaisen tärkeitä unionin yleisen turvallisuuden, sen talouden kilpailukyvyyn ja sen kansalaisten hyvinvoinnin kannalta. Tämän vuoksi kolmansista maista olevilla henkilöillä saisi olla määräysvaltaa siirtoverkossa tai siirtoverkonhaltijassa vain, jos he noudattavat yhteisön sisällä sovellettavia vaatimuksia tehokkaasta eriyttämisestä. Yhteisö katsoo, että sähkön siirtoverkkotoimiala on sille erityisen tärkeä, minkä vuoksi tarvitaan uusia varotoimenpiteitä energian toimitusvarmuuden turvaamiseksi yhteisössä, jotta voidaan välttää yhteisön yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen ja unionin kansalaisten hyvinvointiin kohdistuvat mahdolliset uhat, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön kansainvälisten velvoitteiden noudattamista. Energian toimitusvarmuus yhteisössä edellyttää erityisesti sitä, että verkon toiminnan riippumattomuus, yhteisön ja yksittäisten jäsenvaltioiden riippuvuus kolmansista maista tulevista energia-toimituksista sekä energia-alan koti- ja ulkomaankaupan kohtelu ja investoinnit tietyssä kolmannessa maassa arvioidaan. Toimitusvarmuutta olisi näin ollen arvioitava tapauskohtaisesti tosiasiallisten olosuhteiden perusteella ja

ottaen huomioon oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, erityisesti yhteisön ja asianomaisen kolmannen maan välisistä kansainvälisistä sopimuksista. Komissiota kannustetaan tarvittaessa esittämään suosituksia energian toimitusvarmuutta yhteisössä koskevien sopimusten neuvottelemiseksi kolmansien maiden kanssa tai sisällyttämään tarvittavat seikat kyseisten kolmansien maiden kanssa käytäviin muihin neuvotteluihin.

- (26) Syrjimätön pääsy jakeluverkkoon on edellytys toimitusyhteyksien luomiselle asiakkaisiin vähittäismarkkinatasolla. Mahdollisuudet kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn ja investointeihin liittyvään syrjintään ovat kuitenkin jakelutasolla rajallisemmat kuin siirtotasolla, jolla verkon ylikuormitus ja tuotantoon tai toimitukseen liittyvien intressien vaikutukset ovat yleensä suuremmat kuin jakelutasolla. Lisäksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisesta ja toiminnallisesta eriyttämisestä tuli direktiivin 2003/54/EY mukaisesti pakollista vasta 1 päivästä heinäkuuta 2007, ja sen vaikutukset sähkön sisämarkkinoihin on vielä analysoitava. Nykyiset oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat säännöt voivat johtaa tehokkaaseen eriyttämiseen sillä edellytyksellä, että ne määritellään selkeämmin, pannaan asianmukaisesti täytäntöön ja täytäntöönpanoa valvotaan tarkasti. Tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi vähittäismarkkinatasolla jakeluverkonhaltijoiden toimintaa olisi siis valvottava, jotta niitä estettäisiin hyödyntämästä vertikaalista integroitumistaan parantaakseen kilpailuasemaansa markkinoilla erityisesti suhteessa kotitalousasiakkaisiin ja pieniin muihin kuin kotitalousasiakkaisiin.
- (27) Jäsenvaltioiden olisi esimerkiksi älykkäiden verkkojen käyttöönoton kautta kannustettava uudistamaan sähkönjakeluverkkoja, jotka olisi rakennettava niin, että ne edistävät hajautettua sähköntuotantoa ja energiatehokkuutta.
- (28) Kun kyseessä ovat pienet verkot, pienen verkon kanssa yhteenliitetyt siirtoverkonhaltijat saattavat joutua varmistamaan lisäpalvelujen tarjonnan.
- (29) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus tarvittaessa vapauttaa pienet jakeluverkonhaltijat näistä jakelutoiminnan oikeudellisen eriyttämisen vaatimuksista, jotta kyseisille yrityksille ei aiheutuisi suhteetonta taloudellista ja hallinnollista taakkaa.
- (30) Kun erityisiä toimintavaatimuksia edellyttävän yhdenmukaisen energiahuollon optimaalisen tehokkuuden varmistamiseksi käytetään suljettua jakeluverkkoa tai kun suljettua jakeluverkkoa ylläpidetään ensisijaisesti verkon omistajan käyttöä varten, jakeluverkonhaltija pitäisi voida vapauttaa velvoitteista, jotka merkitsisivät tarpeetonta hallinnollista rasitetta jakeluverkonhaltijan ja verkon käyttäjien välisen suhteen erityisluonteen vuoksi. Teollisuus- tai elinkeinoalueet tai yhteisiä palveluja tarjoavat alueet, kuten

rautatieasemarakennukset, lentoasemat, sairaalat, suuret leirintäalueet, joilla on yhdenmukaisia palveluja, tai kemianteollisuuden alueet, voivat sisältää suljettuja jakeluverkkoja niiden toiminnan erityisluonteen vuoksi.

- (31) Lupamenettelyt eivät saisi aiheuttaa sähköntuottajille hallinnollista rasitetta, joka on kohtuuton niiden kokoon ja mahdolliseen vaikutukseen nähden. Tarpeettoman pitkät lupamenettelyt voivat muodostaa uusien markkinoilletulijoiden markkinoillepääsyn esteen.
- (32) Olisi toteutettava lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että verkkoon pääsyä koskevat tariffit ovat avoimia ja syrjimättömiä. Näitä tariffeja pitäisi soveltaa kaikkiin verkon käyttäjiin syrjimättömin perustein.
- (33) Direktiivin 2003/54/EY mukaan jäsenvaltioiden on perustettava sääntelyviranomaiset, joilla on määrätty toimivaltuudet. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että sääntelyn vaikuttavuutta on usein rajoittanut sääntelyviranomaisten puutteellinen riippumattomuus hallituksesta ja niiden riittämätön toimi- ja harkintavaltia. Tästä syystä Eurooppa-neuvosto pyysi 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 pitämässään kokouksessa komissiota laatimaan lainsäädäntöehdotuksia, joiden tavoitteena on kansallisten energia-alan sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien yhdenmukaistaminen edelleen sekä niiden riippumattomuuden lujittaminen. Olisi oltava mahdollista, että näiden kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan kuuluvat sekä sähkö- että kaasuala.
- (34) Energia-alan sääntelyviranomaisten olisi voitava tehdä päätöksiä kaikista sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta merkityksellisistä sääntelykysymyksistä, ja niiden tulisi olla täysin riippumattomia kaikista muista julkisista tai yksityisistä eduista. Tämä ei kuitenkaan estä muutoksenhakumahdollisuutta tuomioistuimessa kuten ei parlamentaarista valvontaakaan jäsenvaltioiden perustuslakien mukaisesti. Lisäksi kansallisen lainsäätäjän sääntelyviranomaisen talousarviolle antama hyväksyntä ei estä sitä, että sääntelyviranomaisella on talousarvioon liittyvä autonomia. Säännökset, jotka liittyvät sääntelyviranomaisen autonomiaan sille osoitetun talousarvion täytäntöönpanon suhteen, olisi pantava täytäntöön talousarviota koskevien kansallisten lakien ja sääntöjen mukaisissa puitteissa. Kun jäsenvaltiot edistävät kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuutta poliittisista tai taloudellisista eduista asianmukaisen kiertojärjestelmän avulla, niiden olisi voitava ottaa asianmukaisesti huomioon henkilöstövoimavarojen saatavuus ja johtokunnan koko.
- (35) Syrjimättömät ja kustannusvastaavuuden takaavat tasapainottamismekanismi ovat tarpeen kaikkien markkinatoimijoiden, myös uusien yrittäjien, tehokkaan markkinoille

pääsyn varmistamiseksi. Tämä olisi saavutettava perustamalla tasapainottamisvaatimusten täyttämiseksi avoimet markkinaperusteiset mekanismit sähkön toimitusta ja ostoa varten niin pian kuin sähkömarkkinat ovat tulleet riittävän likvideiksi. Niin kauan kuin markkinat eivät ole likvidit, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava aktiivisesti sen varmistamiseksi, että tasapainottavat tariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia. Samalla olisi tarjottava asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi ja järjestelmän tukemiseksi. Siirtoverkonhaltijoiden olisi edistettävä loppukäyttäjien ja loppukäyttäjien ryhmittymien osallistumista varavoimaa ja tasehallintaa koskeville markkinoille.

(36) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijan (-haltijoiden) ehdotuksen pohjalta tai tämän verkonhaltijan (tai näiden verkonhaltijoiden) ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia, ja otettava huomioon hajautetun sähköntuotannon ja kysynnänhallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä välteytyn verkon rajakustannukset.

(37) Energia-alan sääntelyviranomaisilla olisi oltava toimivalta tehdä sähköalan yrityksiä koskevia sitovia päätöksiä ja määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sähköalan yrityksille, jotka eivät täytä velvollisuuksiaan, tai ehdottaa, että toimivaltainen tuomioistuimäärää niille tällaisia seuraamuksia. Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi myös annettava toimivalta päättää, kilpailusääntöjen soveltamisesta riippumatta, asianmukaisista toimenpiteistä, joilla taataan asiakkaan saama hyöty edistämällä sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edellyttämää tosiasiallista kilpailua. Virtuaalinen voimalaitoksen perustaminen – sähköntuotanto-ohjelma, jossa sähköalan yritys velvoitetaan myymään tietty määrä sähköä kiinnostuneille toimittajille tai antamaan tietty määrä sähköä kiinnostuneiden toimittajien käyttöön tai myöntämään näille pääsy tuotantokapasiteettinsa osaan tietyksi ajanjaksoksi – on yksi mahdollisista toimenpiteistä, joita voidaan käyttää edistämään tehokasta kilpailua ja varmistaa markkinoiden moitteeton toiminta. Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi lisäksi annettava toimivalta osaltaan varmistaa yleispalvelun ja julkisen palvelun korkea taso markkinoiden avaamisen yhteydessä, heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojeleminen sekä se, että kuluttajansuojatoimenpiteet ovat tehokkaita. Kyseiset säännökset eivät saisi rajoittaa komission toimivaltaa kilpailusääntöjen soveltamisessa, mukaan luettuna sellaisten yrityskeskittymien tutkiminen, joilla on vaikutuksia yhteisön tasolla, eivätkä sisämarkkinasääntöjen kuten pääoman vapaan liikkuvuuden soveltamista. Riippumaton elin, jolta osapuolella, jota kansallisen sääntelyviranomaisen

päätös koskee, on oikeus hakea muutosta, voisi olla ylioikeus tai muu tuomioistuin, jolla on lainkäyttövaltaa muutoksenhakuasioissa.

(38) Kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien yhdenmukaistamisen olisi koskettava myös toimivaltuuksia tarjota sähköalan yrityksille kannustimia sekä määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia näille yrityksille tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia. Sääntelyviranomaisilla olisi lisäksi oltava toimivalta pyytää asiaa koskevia tietoja sähköalan yrityksiltä, tehdä tarvittavia ja riittäviä tutkimuksia sekä ratkaista riitoja.

(39) Sähkön sisämarkkinat kärsivät likviditeetin ja avoimuuden puutteesta, joka haittaa voimavarojen tehokasta jakamista, riskeiltä suojautumista ja uusien toimijoiden markkinoille tuloa. Kilpailua ja toimitusvarmuutta on tehostettava helpottamalla uusien voimalaitosten pääsyä sähköverkkoon kaikissa jäsenvaltioissa, erityisesti kannustamalla uusia markkinoilletulijoita. Luottamusta markkinoihin, niiden likviditeettiä ja markkinatoimijoiden lukumäärää on kasvatettava, mistä syystä sähköntoimituksia harjoittavien yritysten viranomaisvalvontaa on lisättävä. Tällaiset vaatimukset eivät saisi rajoittaa voimassa olevan rahoitusmarkkinoita koskevan yhteisön oikeuden soveltamista ja niiden tulisi olla yhteensopivia tämän kanssa. Energia-alan sääntelyviranomaisten ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten olisi toimittava yhteistyössä, jotta molemmilla olisi yleiskuva kyseessä olevista markkinoista.

(40) Ennen kuin komissio antaa suuntaviivat, joissa määritellään tarkemmin tietojensäilyttämistä koskevat vaatimukset, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 713/2009⁽¹⁾ perustetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä ”virasto”, ja komission päätöksellä 2009/77/EY⁽²⁾ perustetun Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitean (CESR) olisi yhteistyössä tutkittava suuntaviivojen sisältöä ja annettava siihen liittyviä neuvoja komissiolle. Viraston ja CESR:n olisi lisäksi yhteistyössä tutkittava ja annettava neuvoja siitä, olisiko sähköntoimitussopimuksilla ja sähköjohdannaisilla toteutettuihin liiketoimiin sovellettava kauppaa edeltäviä tai kaupan jälkeisiä avoimuusvaatimuksia, ja jos olisi, mikä olisi tällaisten vaatimusten sisältö.

(41) Jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sääntelyviranomaisen olisi kannustettava keskeytettävissä olevien toimitussopimusten kehittämistä.

(42) On tärkeää, että yhteisön koko teollisuus ja kauppa, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, sekä kaikki

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 1.

⁽²⁾ EUVL L 25, 29.1.2009, s. 18.

unionin kansalaiset, jotka hyötyvät sisämarkkinoiden taloudellisista eduista, voisivat myös nauttia korkeatasoisesta kuluttajansuojasta, ja että erityisesti kotitalousasiakkaiden ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienten yritysten olisi voitava nauttia julkisen palvelun takeista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten tariffien suhteen, koska se edistää oikeudenmukaisuutta, kilpailua ja epäsuorasti työllisyyttä. Näillä asiakkailla pitäisi myös olla oikeus valintaan, oikeudenmukaisuuteen, edustukseen ja riitojenratkaisumenettelyihin.

(43) Lähes kaikki jäsenvaltiot ovat päättäneet varmistaa sähkötuo-
tantomarkkinoiden kilpailun avoimen lupamenettelyn avulla. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin varmistettava mahdollisuus myötävaikuttaa toimitusvarmuuden parantamiseen tarjouskilpailu- tai vastaavalla menettelyllä, jos lupamenettelyn pohjalta ei rakenneta riittävää sähkötuo-
tantokapasiteettia. Jäsenvaltioilla olisi ympäristönsuojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi oltava mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu, joka perustuu julkaistuihin arviointiperusteisiin. Uusi kapasiteetti käsittää muun muassa uusiutuvista energialähteistä sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannosta saatavan sähkön.

(44) Toimitusvarmuuden turvaamiseksi olisi seurattava kysynnän ja tarjonnan tasapainoa yksittäisissä jäsenvaltioissa, ja tämän perusteella olisi laadittava kertomus yhteisössä valitsevasta tilanteesta ottaen huomioon eri alueiden välinen yhteenliittämiskapasiteetti. Seuranta olisi harjoitettava ajoissa, jotta toimitusvarmuuden vaarantuessa voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet. Tarpeellisen verkkoinfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, tulisi edistää sähkötöimitusten vakautta. Tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, yhteenliittämiskapasiteetti ja hajautettu sähkötuo-
tanto mukaan luettuina, ylläpito ja rakentaminen ovat tärkeitä tekijöitä vakaiden sähkötöimitusten varmistamisessa.

(45) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiak-
kailla ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada määrätynlaatuista sähkötöimi-
tuksia vertailukelpoisin, avoimin ja kohtuullisin hinnoin. Jotta julkisen palvelun laatutaso säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutetu-
jen toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suosituksien antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella

tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun laatutason saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseksi sähkön sisämarkkinoilla. Tällaiset toimenpiteet voivat vaihdella kyseisen jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan, ja niihin voi kuulua sähkölaskun maksamiseen liittyviä erityistoimenpiteitä tai sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia yleisempiä toimenpiteitä. Jos yleis-
palvelua tarjotaan myös pienille yrityksille, toimenpiteet kyseisen yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi voivat olla kotitalousasiakkaiden osalta erilaiset kuin pienten yritysten osalta.

(46) Tämän direktiivin yhtenä perusvaatimuksena on julkisen palvelun vaatimuksien noudattaminen, ja on tärkeää, että tässä direktiivissä määritellään yhteiset vähimmäisnormit, joita kaikki jäsenvaltiot noudattavat ja joissa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet: kuluttajansuoja, toimitusvarmuus, ympäristönsuojelu ja yhtäläinen kilpailun taso kaikissa jäsenvaltioissa. On tärkeää, että julkisen palvelun vaatimuksia voidaan tulkita kansalliselta pohjalta ottaen huomioon kansallinen tilanne ja noudattaen yhteisön oikeutta.

(47) Jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä toimituksista viime kädessä vastaava taho. Tämä sähkötöimittaja voi olla sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen myyntiosasto, joka harjoittaa myös jakelutoimintaa, edellyttäen että se täyttää tämän direktiivin mukaiset eriyttämisvaatimukset.

(48) Jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi olisi voitava sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön välineitä. Tällaisiin välineisiin voi kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.

(49) Sikäli kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltio toteuttaa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtion tukea, niistä on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto komissiolle.

(50) Julkisen palvelun, myös yleispalvelun, vaatimuksia ja niistä seuraavia yhteisiä vähimmäisnormeja olisi edelleen tiukennettava sen varmistamiseksi, että kaikki ja varsinkin heikossa asemassa olevat kuluttajat voivat hyötyä kilpailusta ja oikeudenmukaisista hinnoista. Julkisen palvelun vaatimukset olisi määriteltävä kansallisella tasolla kansallisten olosuhteiden mukaisesti; jäsenvaltioiden olisi kuitenkin tällöin noudatettava yhteisön oikeutta. Unionin kansalaisten ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienten yritysten olisi voitava nauttia julkisen palvelun velvoitteista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten

hintojen suhteen. Keskeinen tekijä kuluttajille tehtävissä toimituksissa on mahdollisuus saada puolueettomia ja avoimia kulutustietoja. Kuluttajilla olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus saada käyttöönsä itseään koskevat kulutustiedot ja kulutukseen liittyvät hinnat sekä palvelumaksut, jotta he voivat pyytää kilpailijoita tekemään tarjouksia kyseisten tietojen pohjalta. Kuluttajilla olisi myös oltava oikeus saada asianmukaisesti tietoja energiankulutuksestaan. Ennakkomaksujen olisi heijastettava todennäköistä sähkönkulutusta, ja eri maksujärjestelmien olisi oltava syrjimättömiä. Kuluttajille riittävän usein annettavat tiedot energiakustannuksista kannustavat energian säästämiseen, koska kuluttajat voivat saada niistä suoraa palautetta energiatehokkuuden parantamiseen tehtyjen investointien ja kulutustottumusten muutosten vaikutuksista. Energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista 5 päivänä huhtikuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/32/EY⁽¹⁾ täysimääräisen täytäntöönpanon kautta voidaan tältä osin auttaa kuluttajia alentamaan energiakustannuksiaan.

(51) Kuluttajien etujen olisi oltava keskeisessä osassa tässä direktiivissä, ja palvelun laadun olisi oltava sähköalan yritysten tärkein vastuualue. Kuluttajien nykyisiä oikeuksia on vahvistettava, ja ne on turvattava, ja niihin liittyvää avoimuutta olisi lisättävä. Kuluttajansuojatoimenpiteillä olisi varmistettava, että kaikki kuluttajat laajemmalla yhteisön toiminta-alalla hyötävät kilpailulle avoimista markkinoista. Jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sääntelyviranomaisten olisi huolehdittava kuluttajien oikeuksien toteutumisesta.

(52) Kuluttajien olisi saatava selkeitä ja ymmärrettäviä tietoja oikeuksistaan energia-alalla. Komission olisi laadittava asianomaisia sidosryhmiä, kuten jäsenvaltioita, kansallisia sääntelyviranomaisia, kuluttajajärjestöjä ja sähköalan yrityksiä, kuultuaan helppokäyttöinen, käyttäjäystävällinen energiankuluttajan tarkistuslista, jonka tarkoituksena on antaa kuluttajille käytännön tietoa heidän oikeuksistaan. Tarkistuslista olisi annettava kaikkien kuluttajien käyttöön, ja sen olisi oltava julkisesti saatavilla.

(53) Energiaköyhyys on kasvava ongelma yhteisössä. Siksi kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden, jotka eivät vielä ole laatineet kansallisia toimintasuunnitelmia tai muita tarvittavia toimintapuitteita energiaköyhyyden torjumiseksi, olisi tehtävä näin ja pyrittävä vähentämään tällaisessa tilanteessa olevien ihmisten määrää. Jäsenvaltioiden olisi joka tapauksessa varmistettava heikossa asemassa olevien asiakkaiden tarvitsemat energiatoimitukset. Tätä toteutettaessa voitaisiin käyttää yhdenmukaista lähestymistapaa esimerkiksi sosiaalipolitiikan puitteissa, ja toimenpiteisiin voisi kuulua

sosiaalipoliittisia toimia tai toimia asuntojen energiatehokkuuden parantamiseksi. Tällä direktiivillä olisi mahdollistettava ainakin kansalliset toimet heikossa asemassa olevien asiakkaiden hyväksi.

(54) Kaikkien kuluttajien saatavilla olevat tehokkaat riitojenratkaisukeinot takaavat paremman kuluttajansuojan. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön nopeat ja tehokkaat menettelyt valitusten käsittelemiseksi.

(55) Älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton olisi voitava perustua taloudelliseen arviointiin. Jos arvioinnissa todetaan, että kyseisten mittausjärjestelmien käyttöönotto on taloudellisesti järkevää ja kustannustehokasta vain sellaisten kuluttajien osalta, jotka kuluttavat tietyn määrän sähköä, jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa tämä huomioon pannesaan täytäntöön älykkäitä mittausjärjestelmiä.

(56) Markkinahintojen olisi toimittava oikeina kannustimina, joilla edistetään verkon kehittämistä ja investointeja uuteen sähköntuotantoon.

(57) Jäsenvaltioiden olisi ehdottomasti huolehdittava siitä, että edistetään tervettä kilpailua ja eri toimittajien helppoa pääsyä verkkoon sekä varmistetaan uuden sähköntuotannon kapasiteetti, jotta kuluttajat saavat täyden hyödyn vapautetuista sähkön sisämarkkinoista.

(58) Sähkön sisämarkkinoiden luomiseksi jäsenvaltioiden olisi edistettävä kansallisten markkinoidensa yhdyntymistä ja verkonhaltijoiden välistä yhteistyötä yhteisön ja alueellisella tasolla ja otettava tähän mukaan myös eristyksissä toimivat sähköalan saarekkeita muodostavat verkot, joita edelleen on yhteisön alueella.

(59) Tämän direktiivin yhtenä keskeisenä tavoitteena olisi oltava todellisten Euroopan sähkösisämarkkinoiden kehittäminen yhteisön laajuisen yhteenliitetyn verkon avulla, minkä vuoksi rajat ylittävää yhteenliittämistä ja alueellisia markkinoita koskevien sääntelykysymysten olisi oltava sääntelyviranomaisten tärkeimpiä tehtäviä niiden toimiessa tarvittaessa tiiviissä yhteistyössä viraston kanssa.

(60) Todellisten sisämarkkinoiden yhteisten sääntöjen ja kaikkien saatavilla olevan laajan energiantarjonnan turvaamisen olisi myös oltava yksi tämän direktiivin keskeisistä tavoitteista. Vääristymättömät markkinahinnat toimisivat kannustimena rajat ylittävälle yhteenliittämiseen ja investoinneille uuteen sähköntuotantoon ja johtaisivat pitkällä aikavälillä hintojen lähentymiseen.

(61) Sääntelyviranomaisten olisi myös annettava tietoja markkinoille siksi, että komissio voisi seurata ja valvoa sähkön sisämarkkinoita ja niiden lyhyen, keskipitkän ja pitkän

(1) EUVL L 114, 27.4.2006, s. 64.

aikavälin kehitystä, mukaan luettuina sellaiset tekijät kuin tuotantokapasiteetti, eri sähköntuotannon lähteet, siirto- ja jakeluinfrastruktuurit, palvelun laatu, rajat ylittävä kauppa, ylikuormituksen hallinta, investoinnit, tukku- ja kuluttajahinnat, markkinoiden likviditeetti sekä ympäristönäkökoh-
tia ja tehokkuutta koskevat parannukset. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi ilmoitettava kilpailuviranomai-
sille ja komissiolle jäsenvaltioista, joissa hinnat haittaavat kilpailua ja markkinoiden moitteetonta toimintaa.

(62) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta eli täysin toimintakykyisten sähkön sisämarkkinoiden luomista, vaan se voidaan saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

(63) Verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 ⁽¹⁾ mukaan komissio voi antaa suuntaviivoja tarvittavan yhdenmukaistamistason saavuttamiseksi. Tällaiset suuntaviivat, jotka ovat sitovia täytäntöönpanotoimia, ovat myös tämän direktiivin tiettyjen säännösten kannalta hyödyllinen väline, jota voidaan tarvittaessa mukauttaa nopeasti.

(64) Tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽²⁾ mukaisesti.

(65) Komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta antaa suuntaviivat, jotka ovat tarpeen tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavan yhdenmukaistamisen vähimmäistason määrittelemiseksi. Koska nämä toimenpiteet ovat laajakantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä uusilla muilla kuin keskeisillä osilla, ne on hyväksyttävä päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

(66) Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen ⁽³⁾ 34 kohdan mukaisesti jäsenvaltioita kannustetaan laatimaan itseään varten ja yhteisön edun vuoksi omia taulukoitaan, joista ilmenee mahdollisuuksien mukaan tämän direktiivin ja sen kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen edellyttämien toimenpiteiden välinen vastaavuus, ja julkistamaan ne.

(67) Koska direktiiviin 2003/54/EY tehdään nyt huomattavia muutoksia, kyseiset säännökset on selkeyden ja järjeistämisen vuoksi syytä laatia uudelleen kokoamalla ne uudessa direktiivissä yhdeksi säädökseksi.

(68) Tässä direktiivissä otetaan huomioon perusoikeudet ja etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

KOHDE, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt sähkön tuotannolle, siirrolle, jakelulle ja toimitukselle sekä kuluttajansuojaa koskevat säännöt, jotta voidaan tehostaa ja yhdentää yhteisön kilpailulle avoimia sähkömarkkinoita. Siinä annetaan säännöt, jotka koskevat sähköalan järjestämistä ja toimintaa, avointa markkinoille pääsyä, tarjouskilpailuihin sovellettavia perusteita ja menettelyjä, lupien myöntämistä ja verkkojen käyttöä. Siinä määritellään myös yleispalvelun velvoitteet ja sähkönkuluttajien oikeudet ja selvennetään kilpailuvaatimuksia.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) "tuotannolla" sähkön tuottamista;
- 2) "tuottajalla" sähköä tuottavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;
- 3) "siirrolla" sähkön siirtämistä yhteenliitettyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa toimitettavaksi loppukäyttäjille tai jakelijoille, mutta ei toimitusta;
- 4) "siirtoverkonhaltijalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;
- 5) "jakelulla" sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa asiakkaille, mutta ei sähkön toimitusta;

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 15.

⁽²⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ EUVL C 321, 31.12.2003, s. 1.

- 6) "jakeluverkonhaltijalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;
- 7) "asiakkaalla" sähkön tukkuasiakasta tai loppukäyttäjää;
- 8) "tukkuasiakkaalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa sähköä jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon hän/he kuuluu;
- 9) "loppukäyttäjällä" asiakasta, joka ostaa sähköä omaan käyttöönsä;
- 10) "kotitalousasiakkaalla" asiakasta, joka ostaa sähköä oman kotitaloutensa käyttöön muuta kuin kaupallista tai elinkeino-toimintaa varten;
- 11) "muulla kuin kotitalousasiakkaalla" luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat sähköä muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön, mukaan lukien tuottajat ja tukkuasiakkaat;
- 12) "vaatimukset täyttävällä asiakkaalla" asiakasta, joka voi 33 artiklan mukaisesti vapaasti ostaa sähköä valitsemaltaan toimittajalta;
- 13) "rajayhdysjohdolla" sähköverkkojen toisiinsa liittämiseen käytettäviä välineitä;
- 14) "yhteenliitetyllä verkolla" yhdellä tai useammalla rajayhdysjohdolla toisiinsa liitettyjä siirto- ja jakeluverkkoja;
- 15) "erillisellä linjalla" joko sähkölinjaa, joka liittyy erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen, tai sähkölinjaa, joka liittyy sähköntuottajan ja sähkön toimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin ja vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin suoraan sähkön toimitusta varten;
- 16) "taloudellisella arvojärjestyksellä" sähköntoimituslähteiden asettamista järjestykseen taloudellisin perustein;
- 17) "lisäpalvelulla" siirto- tai jakeluverkon toimintaan tarvittavaa palvelua;
- 18) "verkon käyttäjällä" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa sähköä siirto- tai jakeluverkkoon tai jolle sitä toimitetaan siirto- tai jakeluverkosta;
- 19) "toimituksella" ja "toimittamisella" sähkön myyntiä asiakkaille, mukaan lukien jälleenmyynti;
- 20) "integroituneella sähköalan yrityksellä" vertikaalisesti tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä;
- 21) "vertikaalisesti integroituneella yrityksellä" sähköalan yritystä tai sähköalan yritysten ryhmää, jossa samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä on oikeus käyttää, joko suoraan tai välillisesti, määräysvaltaa ja jossa yritys tai yritysten ryhmä harjoittaa ainakin joko sähkön siirtoa tai jakelua ja ainakin joko sähkön tuotantoa tai toimittamista;
- 22) "omistussuhteessa olevalla yrityksellä" perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) perusteella konso-lidoiduista tilinpäätöksistä (1) 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY 41 artiklassa tarkoitettuja sidosyrityksiä ja/tai kyseisen direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja osakkuusyrityksiä ja/tai samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä;
- 23) "horisontaalisesti integroituneella yrityksellä" yritystä, joka harjoittaa ainakin joko sähkön tuotantoa myyntiin, sähkön siirtoa, jakelua tai toimittamista sekä lisäksi jotain muuta sähköön liittymätöntä toimintaa;
- 24) "tarjouskilpailumenettelyllä" menettelyä, jossa suunnitellut lisävaatimukset ja varakapasiteetti katetaan toimituksilla uudesta tai olemassa olevasta tuotantokapasiteetista;
- 25) "pitkän aikavälin suunnittelulla" tuotanto-, siirto- ja jakelukapasiteetin investointitarpeen suunnittelua pitkällä aikavälillä sähkön kysynnän tyydyttämiseksi verkossa ja toimitusten varmistamiseksi asiakkaille;
- 26) "pienellä erillisellä verkolla" mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa alle 5 prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämisistä toisiin verkkoihin;
- 27) "erittäin pienellä erillisellä verkolla" mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli vuonna 1996 alle 500 gigawattituntia ja jota ei ole liitetty muihin verkkoihin;
- 28) "varmuudella" sähkön toimitus- ja hankintavarmuutta sekä teknistä turvallisuutta;
- 29) "energiatehokkuutta edistävällä kysynnänhallinnalla" yleistä tai yhdenmukaista lähestymistapaa, jonka tavoitteena on vaikuttaa sähkönkulutuksen määrään ja ajankohtaan primaarienergian kulutuksen ja huippukuormitusten vähentämiseksi suosimalla tuotantokapasiteetin lisäämiseen tähtäävien investointien sijasta sellaisia investointeja, jotka tehdään energiatehokkuutta edistäviin toimenpiteisiin tai muihin toimenpiteisiin, kuten keskeytettävissä oleviin toimitussopimuksiin, jos tällaiset investoinnit ovat tehokkaita ja taloudellisin vaihtoehto ottaen huomioon vähentyneen energiankulutuksen myönteiset ympäristövaikutukset sekä siihen liittyvät toimitusvarmuutta ja jakelukustannuksia koskevat näkökohdat;

(*) Direktiivin 83/349/ETY nimi on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

(1) EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1.

- 30) "uusiutuville energialähteillä" uusiutuvia, muita kuin fossiilisia energialähteitä (tuuli-, aurinko-, maalämpö-, aalto- ja vovesienergia, vesivoima, biomassa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvä kaasu ja biokaasu);
- 31) "hajautetulla tuotannolla" jakeluverkkoon kytkettyjä voimaloita;
- 32) "sähköntoimitussopimuksella" sähkön toimittamisesta tehtyä sopimusta, lukuun ottamatta sähköjohdannaisia;
- 33) "sähköjohdannaisella" rahoitusvälineiden markkinoista 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY ⁽¹⁾ liitteessä I olevan C osan 5, 6 tai 7 kohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä, jonka kohde-etuus on sähkö;
- 34) "määräysvallalla" oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti:
- a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;
 - b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä;
- 35) "sähköalan yrityksellä" luonnollista tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: sähkön tuotanto, siirto, jakelu, toimitus tai osto ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppukäyttäjiä.

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI

3 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaatte asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, että sähköalan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että sähköalalla saadaan aikaan kilpailulle avoimet, varmat ja ympäristön kannalta kestävät markkinat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, eivätkä jäsenvaltiot saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvollisuuksien suhteen.

2. Ottaen täysin huomioon perustamissopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 86 artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa sähköalalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, mukaan lukien toimitusvarmuus, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, mukaan lukien energiatehokkuus, uusiutuvista lähteistä tuotettu energia ja ilmastonsuojelu. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että yhteisön sähköalan yritykset ovat tasapuolisesti jäsenvaltioiden sähkönkuluttajien käytettävissä. Tässä kohdassa tarkoitettujen toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja energiatehokkuutta edistävän kysynnänhallinnan osalta sekä ympäristötavoitteiden ja uusiutuvista lähteistä tuotettavaa energiaa koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat toteuttaa pitkän aikavälin suunnittelua ottaen huomioon, että kolmannet osapuolet saattavat pyrkiä verkkoon.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkaila ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä (yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa) on oikeus saada yleispalvelua eli määrätynlaatuista sähköntoimituksia niiden alueella kohtuullisin, helposti ja selkeästi verrattavin, avoimin ja syrjimättömin hinnoin. Yleispalvelun varmistamista varten jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon. Jäsenvaltioiden on asetettava jakeluyhtiöille velvollisuus liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 37 artiklan 6 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Mikään tässä direktiivissä ei estä jäsenvaltioita lujittamasta yksityisten, pienten ja keski suurten kuluttajien markkina-asemaa edistämällä mainitun kuluttajaryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoisista yhteisedustusta.

Ensimmäinen alakohta on pantava täytäntöön avoimella ja syrjimättömällä tavalla eikä se saa haitata 33 artiklan mukaista markkinoiden avaamista.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkaila on oikeus valita sähköntoimittajansa kiinnostuneiden joukosta riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa tällä on toimilupa, jos toimittaja noudattaa sovellettavia kauppaa ja tasapainottamista koskevia sääntöjä. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hallinnolliset menettelyt eivät syrji sähköä toimittavia yrityksiä, joilla jo on toimilupa toisessa jäsenvaltiossa.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että

- a) asiakkaan halutessa sopimusehtojen mukaisesti vaihtaa toimittajaa kyseinen verkonhaltija tai kyseiset verkonhaltijat saattavat muutoksen voimaan kolmen viikon kuluessa, ja
- b) asiakkaalla on oikeus saada kaikki merkitykselliset kulutustiedot.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että a ja b alakohdassa tarkoitettut oikeudet turvataan kustannusten, työmäärän ja ajan osalta syrjimättömästi kaikille asiakkaille.

⁽¹⁾ EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1.

6. Jos jäsenvaltio myöntää 2 ja 3 kohdassa esitettyjen velvoitteiden täyttämistä rahallisen korvauksen, muunlaisia korvauksia ja yksinoikeuksia, tämä on toteutettava syrjimättömällä ja avoimella tavalla.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojellaan asianmukaisilla toimenpiteillä. Tässä yhteydessä kunkin jäsenvaltion on määritettävä heikossa asemassa olevien asiakkaiden käsite, jolla voidaan viitata energiaköyhyyteen ja muun muassa kieltoon kytkeä tällaiset asiakkaat pois verkosta kriittisinä aikoina. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että heikossa asemassa olevia asiakkaita koskevia oikeuksia ja velvoitteita sovelletaan. Niiden on erityisesti toteutettava toimenpiteitä syrjäseuduilla asuvien loppukäyttäjien suojelemiseksi. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tosiasiallisesti helposti vaihtaa toimittajaa. Ainakin kotitalousasiakkaiden osalta näihin toimenpiteisiin on kuuluttava liitteessä I esitetty toimenpiteet.

8. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, kuten laadittava kansallisia energian käyttöä koskevia toimintasuunnitelmia ja myönnettävä sosiaaliturvatuksia, heikossa asemassa olevien asiakkaiden tarvitsemien sähkötoimitusten varmistamiseksi tai tuettava energiategokkuuden parantamista, jotta voidaan puuttua ilmenevään energiaköyhyyteen myös tarkasteltaessa köyhyyttä laajemmin. Tällaiset toimenpiteet eivät saa estää 33 artiklassa tarkoitettua markkinoiden tehokasta avaamista tai markkinoiden toimintaa, ja niistä on tarvittaessa ilmoitettava komissiolle tämän artiklan 15 kohdan säännösten mukaisesti. Ilmoitus voi koskea myös yleisen sosiaaliturvajärjestelmän puitteissa toteutettuja toimenpiteitä.

9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköntoimittajat erittelevät laskuissa tai niiden yhteydessä ja loppukäyttäjille suunnatussa myynninedistämisineistossa seuraavat seikat:

- a) kunkin energialähteen osuus kaikista toimittajan käyttämistä polttoaineista edellisen vuoden aikana ymmärrettävällä ja kansallisella tasolla vertailukelpoisella tavalla;
- b) ainakin viittaus olemassa oleviin tietolähteisiin, esimerkiksi verkkosivuihin, joilla on julkisesti saatavilla olevia tietoja toimittajan edellisen vuoden aikana käyttämällä polttoainevalikoimalla tuotetusta sähköstä johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä.
- c) tiedot kuluttajien oikeuksista, jotka koskevat riita-asioissa käytettäviä riitojenratkaisukeinoja.

Sähköpörssistä hankitun tai yhteisön ulkopuolella sijaitsevasta yrityksestä tuodun sähkön osalta voidaan ensimmäisen kohdan a ja b alakohdan osalta käyttää sähköpörssin tai kyseisen yrityksen ilmoittamia edellisen vuoden lukuja.

Sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimittajien asiakkailleen tämän artiklan mukaisesti antamat tiedot ovat luotettavia ja että ne annetaan kansallisella tasolla vertailukelpoisella tavalla.

10. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa toteutettava toimenpiteet sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka liittyvät sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen sekä ympäristönsuojeluun, joihin on sisällyttävä energiategokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia ja ilmastomuutoksen torjuntakeinoja, sekä toimitusvarmuuteen. Toimenpiteisiin voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön keinoja, tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, myös yhteenliittämiskapasiteetin, ylläpitoa ja rakentamista varten.

11. Energiategokkuuden edistämiseksi jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sääntelyviranomaisen on vahvasti suositeltava, että sähköalan yritykset optimoivat sähkön käytön, esimerkiksi tarjoamalla energianhallintapalveluja, kehittämällä innovatiivisia hinnoittelumalleja tai ottamalla tarvittaessa käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä tai älykkäitä verkkoja.

12. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että otetaan käyttöön keskitettyjä palvelupisteitä, jotta kuluttajille voidaan antaa kaikki tarvittavat tiedot heidän oikeuksistaan, voimassa olevasta lainsäädännöstä ja riita-asioissa käytettävistä riitojenratkaisukeinoista. Nämä palvelupisteet voidaan sijoittaa yleisten kuluttajaneuvontapisteiden yhteyteen.

13. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on riippumaton mekanismi, kuten energia-asioiden oikeusasiamies tai kuluttajansuojaelin, jonka avulla voidaan tehokkaasti käsitellä valituksia ja ratkaista riitoja tuomioistuinten ulkopuolella.

14. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 7, 8, 32 ja/tai 34 artiklan säännöksiä sikäli kuin niiden soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi sähköalan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Yhteisön etuihin kuuluu muun muassa kilpailu vaatimukset täyttävistä asiakkaista tämän direktiivin ja perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesti.

15. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ilmoitettava komissiolle kaikki yleispalvelun sekä julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytyt toimenpiteet, mukaan lukien kuluttajansuojelu ja ympäristönsuojelu, ja niiden mahdolliset vaikutukset kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista tällaisista toimenpiteistä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä.

16. Komissio laatii asianomaisia sidosryhmiä, kuten jäsenvaltioita, kansallisia sääntelyviranomaisia, kuluttajajärjestöjä, sähköalan yrityksiä ja tähän asti saavutetun edistyneen perusteella työmarkkinaosapuolia, kuultuaan selkeän ja tiiviissä muodossa olevan energiankuluttajan tarkistuslistan, jossa on käytännön tietoa energiankuluttajien oikeuksista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähkötoimittajat tai jakeluverkonhaltijat ryhtyvät yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa tarvittaviin toimiin, jotta kaikki kuluttajat saavat kopion energiankuluttajan tarkistuslistasta, ja että ne varmistavat, että se on julkisesti saatavilla.

4 artikla

Toimitusvarmuuden seuranta

Jäsenvaltioiden on varmistettava toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seuranta. Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan antaa tämän tehtävän 35 artiklassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten hoidettavaksi. Erityisesti on seurattava tarjonnan ja kysynnän tasapainoa kansallisilla markkinoilla, odotetun tulevan kysynnän tasoa, suunnitteilla tai rakenteilla olevan lisäkapasiteetin määrää sekä verkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa samoin kuin toimenpiteitä kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähkön toimittajan toimitusvajeusten hoitamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava joka toinen vuosi heinäkuun 31 päivään mennessä kertomus, jossa esitellään näiden kysymysten seurannasta saatuja tuloksia sekä mahdollisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan tulosten sitä edellyttäessä, ja toimitettava tämä kertomus viipymättä komissiolle.

5 artikla

Tekniset säännöt

Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekniset turvallisuusperusteet määritellään ja että tekniset säännöt, joilla asetetaan tekniset vähimmäisvaatimukset suunnittelulle ja toiminnalle sähköntuotantolaitosten, jakeluverkkojen, suoraan liitettyjen kuluttajien laitteistojen, rajayhdysjohtojen ja erillisten linjojen liittämiseksi verkkoon, laaditaan ja julkistetaan. Näillä teknisillä säännöillä varmistetaan järjestelmien yhteentoimivuus, ja niiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä. Virasto voi tarvittaessa esittää asianmukaisia suosituksia näiden sääntöjen yhteensopivuuden saavuttamiseksi. Säännöt on ilmoitettava komissiolle teknisiiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY⁽¹⁾ 8 artiklan mukaisesti.

6 artikla

Alueellisen yhteistyön edistäminen

1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on toimittava keskenään yhteistyössä kansallisten markkinoidensa yhdistämiseksi yhdellä tai useammalla aluetasolla, mikä olisi ensimmäinen askel kohti täydellisesti vapautettuja sisämarkkinoita. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden

on erityisesti tuettava ja edistettävä siirtoverkonhaltijoiden yhteistyötä aluetasolla muun muassa rajat ylittävissä kysymyksissä kilpailulle avointen sähkön sisämarkkinoiden luomiseksi ja edistettävä oikeudellisten, teknisten ja sääntelykehystensä yhdenmukaisuutta sekä edistettävä sellaisten eristyksissä toimivien sähköalan saarekkeita muodostavien verkkojen yhdistymistä, joita edelleen on yhteisön alueella. Tällaisen alueellisen yhteistyön piiriin on kuuluttava yhteistyö niillä maantieteellisillä alueilla, jotka on määritelty asetuksen (EY) N:o 714/2009 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tällaisen yhteistyön piiriin saattaa kuulua muita maantieteellisiä alueita.

2. Viraston on toimittava yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa, jotta varmistetaan eri alueiden sääntelykehysten yhteensopivuus kilpailulle avointen sähkön sisämarkkinoiden luomiseksi. Jos virasto katsoo yhteistyön edellyttävän sitovia sääntöjä, se antaa asianmukaisia suosituksia.

3. Jäsenvaltioiden on panemalla tämä direktiivi täytäntöön varmistettava, että siirtoverkonhaltijoilla on aluetasolla yksi tai useampi yhdenmukainen järjestelmä, joka kattaa kaksi tai useampia jäsenvaltioita, kapasiteetin jakamiseksi ja verkon turvallisuuden tarkastamiseksi.

4. Jos vertikaalisesti integroitunut siirtoverkonhaltija osallistuu yhteisyritykseen, joka on perustettu tällaisen yhteistyön toteuttamiseksi, yhteisyrityksen on laadittava ja pantava täytäntöön sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toteutettavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää ja kilpailunvastaista toimintaa esiinny. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet syrjinnän ja kilpailunvastaisten toiminnan estämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Viraston on hyväksyttävä ohjelma. Vertikaalisesti integroituneiden siirtoverkonhaltijoiden ohjelman seurantaan var-ten asettamien toimihenkilöiden on seurattava ohjelman noudattamista riippumattomasti.

III LUKU

TUOTANTO

7 artikla

Lupamenettely uuden kapasiteetin osalta

1. Uuden sähköntuotantokapasiteetin rakentamiseksi jäsenvaltioiden on luotava lupamenettely, jota on sovellettava puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on määriteltävä perusteet, joita sovelletaan tuotantokapasiteetin rakentamista koskevien lupien myöntämiseen niiden alueella. Jäsenvaltioiden on asianmukaisia perusteita määrittäessään otettava huomioon seuraavat tekijät:

a) sähköverkon, laitteistojen ja niihin liittyvien laitteiden turvallisuus ja varmuus,

⁽¹⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37.

- b) kansanterveyden ja turvallisuuden suojele,
- c) ympäristönsuojelu,
- d) maankäyttö ja laitosten sijaintipaikan valinta,
- e) julkisten maa-alueiden käyttö,
- f) energiatehokkuus,
- g) primaaristen energialähteiden laatu,
- h) hakijan erityisominaisuudet, kuten tekniset, taloudelliset tai rahoitukselliset valmiudet,
- i) 3 artiklan mukaisesti hyväksyttyjen toimenpiteiden noudattaminen,
- j) tuotantokapasiteetin panos, jolla edistetään uusiutuvien energialähteiden vähintään 20 prosentin osuutta energian kokonaisloppukulutuksesta koskevan yhteisön tavoitteen saavuttamista vuoteen 2020 mennessä, jota tarkoitetaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energia käytön edistämistä 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY⁽¹⁾ 3 artiklan 1 kohdassa, ja
- k) tuotantokapasiteetin panos päästöjen vähentämisessä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hajautettua ja/tai pienimuotoista tuotantoa varten on erityisiä lupamenettelyjä, joissa otetaan huomioon kyseisen tuotannon rajoitettu koko ja mahdollinen vaikutus.

Jäsenvaltiot voivat vahvistaa suuntaviivoja erityistä lupamenettelyä varten. Kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten, mukaan luettuina suunnitteluviranomaiset, on tarkistettava kyseiset suuntaviivat, ja ne voivat suositella niihin muutoksia.

Kun jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön erityistä maankäyttöä koskevia lupamenettelyjä, joita sovelletaan merkittäviin uusiin infrastruktuurihankkeisiin tuotantokapasiteetin alalla, jäsenvaltioiden on tarvittaessa sisällytettävä uuden tuotantokapasiteetin rakentaminen kyseisten menettelyjen soveltamisalaan ja pantava ne täytäntöön syrjimättömällä tavalla ja asianmukaisessa määräajassa.

4. Lupamenettelyt ja perusteet on julkistettava. Hakijoille on ilmoitettava luvan epäämisen syyt. Syiden on oltava puolueettomia, syrjimättömiä, hyvin perusteltuja ja asianmukaisesti toteutettuja. Hakijalla on oltava mahdollisuus hakea muutosta päätökseen.

8 artikla

Uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimitusvarmuuden turvaamiseksi on mahdollisuus tarjota uutta kapasiteettia tai energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia tarjouskilpailumenettelyn tai vastaavan avoimen ja syrjimättömän menettelyn avulla julkaistujen perusteiden pohjalta. Näitä menettelyjä voidaan

kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava kapasiteetti tai toteutettavat energiatehokkuutta edistävät kysynnänhallintatoimet eivät ole riittävät toimitusvarmuuden turvaamiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat varmistaa, että niillä on ympäristönsuojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu julkaistujen perusteiden pohjalta. Tarjouskilpailu voi liittyä uuteen kapasiteettiin tai energiatehokkuutta edistäviin kysynnänhallintatoimiin. Tarjouskilpailumenettely voidaan kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava tuotantokapasiteetti tai toteutettavat toimenpiteet eivät ole riittävät näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. Tuotantotavoista ja energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimista pidettävän tarjouskilpailun yksityiskohdat on julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* vähintään kuusi kuukautta ennen tarjousten jättämistä asetettua määräaika.

Tarjouskilpailuerittelyiden on oltava kaikkien jäsenvaltion alueelle sijoittuneiden, asiasta kiinnostuneiden yritysten saatavilla siten, että niillä on riittävästi aikaa tarjouksen tekemiseen.

Avoimuuden ja syrjimättömyyden varmistamiseksi tarjouserittelyihin on sisällytettävä yksityiskohtainen kuvaus sopimuserittelyistä ja menettelystä, jota kaikkien tarjouksen tekijöiden on noudatettava, sekä täydellinen luettelo tarjouksen tekijöiden valintaa ja sopimuksen tekemistä sääntelevistä perusteista, mukaan lukien tarjouskilpailuun sisältyvät kannustimet, kuten tuet. Nämä erittelyt voivat liittyä myös 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin alueisiin.

4. Kun pyydetään tarjouksia tarvittavasta sähköntuotantokapasiteetista, huomioon on otettava myös olemassa olevien sähköntuotantoyksiköiden sähköntoimitustarjoukset, joihin sisältyivät pitkän aikavälin toimitustakuut, edellyttäen, että lisävaatimukset voidaan tällä tavoin täyttää.

5. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen taikka julkinen tai yksityinen elin, joka on riippumaton sähkön tuotantoon, siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvistä toiminnoista ja joka voi olla 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sääntelyviranomaisen, vastaamaan tämän artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettujen tarjouskilpailumenettelyn järjestämisestä, seurannasta ja valvonnasta. Jos siirtoverkonhaltija on omistussuhteiltaan täysin riippumaton muista siirtoverkkoon liittymättömistä toiminnoista, se voidaan nimetä elimeksi, joka vastaa tarjouskilpailumenettelyn järjestämisestä, seurannasta ja valvonnasta. Tämän viranomaisen tai elimen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tarjouksiin sisältyvien tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi.

⁽¹⁾ EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16.

IV LUKU

SIIRTOVERKON KÄYTTÖ

9 artikla

Siirtoverkkojen ja siirtoverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 3 päivästä maaliskuuta 2012 alkaen:

- a) jokainen yritys, joka omistaa siirtoverkon, toimii siirtoverkonhaltijana;
- b) samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole oikeutta:
 - i) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden; eikä
 - ii) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;
- c) samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden; sekä
- d) sama henkilö ei voi olla yrityksen hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsen sekä tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa.

2. Edellä 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin kuuluvat erityisesti seuraavat:

- a) oikeus käyttää äänivaltaa,
- b) oikeus nimittää hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä, tai
- c) enemmistöosuuden omistaminen.

3. Edellä olevaa 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa ilmaisuun ”tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys” sisältyy maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston

direktiivissä 2009/73/EY ⁽¹⁾ tarkoitettu tuotantoa ja toimittamista harjoittava yritys” ja ilmaisuihin ”siirtoverkonhaltija” ja ”siirtoverkko” sisältyvät kyseisessä direktiivissä tarkoitettut ”siirtoverkonhaltija” ja ”siirtoverkko”.

4. Jäsenvaltiot voivat myöntää poikkeuksia 1 kohdan b ja c alakohdan soveltamisesta 3 päivään maaliskuuta 2013 saakka sillä edellytyksellä, että siirtoverkonhaltijat eivät kuulu vertikaaliseen integroituneeseen yritykseen.

5. Edellä 1 kohdan a alakohdassa asetettu velvollisuus katsoaan täytetyksi tilanteessa, jossa kaksi tai useampi siirtoverkkoja omistava yritys ovat perustaneet yhteisyrityksen, joka toimii siirtoverkonhaltijana kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa kyseisten siirtoverkkojen osalta. Yhteisyritykseen ei saa osallistua muita yrityksiä, ellei yritystä ole hyväksytty riippumattomaksi järjestelmävastaavaksi 13 artiklan nojalla tai riippumattomaksi siirtoverkonhaltijaksi V luvun soveltamista varten.

6. Jos tätä artiklaa sovellettaessa 1 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettu henkilö on jäsenvaltio tai muu julkinen elin, kahta erillistä julkista elintä, jotka käyttävät määräysvaltaa yhtäältä siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa ja toisaalta tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä, ei pidetä samana henkilönä tai samoina henkilöinä.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 16 artiklassa tarkoitettuja kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, jotka ovat vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan ja sen henkilöstön hallussa, tai tällaisen siirtoverkonhaltijan henkilöstöä, ei siirretä tuotantoa tai toimittamista harjoittaville yrityksille.

8. Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.

Tällöin kyseisen jäsenvaltion on joko

- a) nimettävä riippumaton järjestelmävastaava 13 artiklan mukaisesti, tai
- b) noudatettava V luvun säännöksiä.

9. Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja on tehty järjestelyjä, jotka takaavat siirtoverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin V luvun säännökset, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.

10. Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi tämän artiklan 9 kohdan mukaisesti, se on sertifioitava noudattaen tämän direktiivin 10 artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 3 artiklan mukaisia menettelyjä, joiden mukaisesti komissio varmistaa, että tehdyt järjestelyt takaavat siirtoverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin V luvun säännökset.

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 94.

11. Vertikaalisesti integroituneita yrityksiä, jotka omistavat siirtoverkon, ei kuitenkaan saa estää toteuttamasta toimia 1 kohdan noudattamiseksi.

12. Tuotantoa tai toimittamista harjoittavat yritykset eivät saa missään suoraan tai välillisesti ottaa määräysvaltaa tai käyttää oikeuksia eriytettyihin siirtoverkonhaltijoihin nähden jäsenvaltioissa, jotka soveltavat 1 kohtaa.

10 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen ja sertifiointi

1. Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi, se on sertifioitava tämän artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 3 artiklan mukaisia menettelyjä noudattaen.

2. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijoiksi yritykset, jotka omistavat siirtoverkon ja joiden kansallinen sääntelyviranomainen on jäljempänä esitetyn sertifiointimenettelyn mukaisesti varmistanut noudattaneen 9 artiklan vaatimuksia. Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen on ilmoitettava komissiolle ja julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle kaikista suunnitelluista liiketoimista, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko ne 9 artiklan vaatimusten mukaisia.

4. Sääntelyviranomaisten on valvottava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat jatkuvasti 9 artiklan vaatimuksia. Niiden on aloitettava sertifiointimenettely tällaisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi:

- a) kun siirtoverkonhaltija tekee 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen,
- b) omasta aloitteestaan, jos niiden tiedossa on, että suunniteltu muutos siirtoverkon omistajien tai siirtoverkonhaltijoiden suhteen käytetyissä oikeuksissa tai vaikutusvallassa saattaa johtaa 9 artiklan rikkomiseen, tai jos niillä on syytä epäillä, että tällainen rikkominen on saattanut tapahtua; tai
- c) komission perustellusta pyynnöstä.

5. Sääntelyviranomaisten on tehtävä päätös siirtoverkonhaltijan sertifiointista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä tai komission pyynnön päivämäärästä. Tämän määräajan päätyttyä sertifiointi katsotaan myönnettyksi. Sääntelyviranomaisen nimenomainen tai hiljainen päätös voi tulla voimaan vasta sen jälkeen kun 6 kohdassa säädetty menettely on saatettu loppuun.

6. Sääntelyviranomaisen on ilmoitettava siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta nimenomaisesta tai hiljaisesta päätöksestä viipymättä komissiolle ja toimitettava ilmoituksen mukana kaikki päätöksen kannalta merkitykselliset tiedot. Komissio päättää asiasta asetuksen (EY) N:o 714/2009 3 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

7. Sääntelyviranomaiset ja komissio voivat pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

8. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

11 artikla

Sertifiointi kolmansien maiden osalta

1. Kun sertifiointia pyytää siirtoverkon omistaja tai siirtoverkonhaltija, joka on kolmannelle maasta olevan henkilön tai kolmansista maista olevien henkilöiden määräysvallassa, sääntelyviranomaisen on ilmoitettava asiasta komissiolle.

Sääntelyviranomaisen on myös ilmoitettava viipymättä komissiolle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannelle maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannelle maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.

3. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä päätösluonnos siirtoverkonhaltijan sertifiointista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä. Sen on evättävä sertifiointi, jos

- a) ei ole osoitettu, että kyseinen yksikkö noudattaa 9 artiklan vaatimuksia; sekä
- b) ei ole osoitettu sääntelyviranomaiselle tai muulle jäsenvaltion nimeämälle toimivaltaiselle viranomaiselle, että sertifiointin myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta jäsenvaltiossa ja yhteisössä. Sääntelyviranomaisen tai muun nimeytyn toimivaltaisen viranomaisen on asiaa harkitessaan otettava huomioon
 - i) ne yhteisön oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa yhteisö on sopimuspuolena ja jossa käsitellään energian toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja

- ii) ne jäsenvaltion oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kyseisen kolmannen maiden kanssa tehdystä sopimuksista, edellyttäen että ne ovat yhteisön oikeuden mukaisia, sekä
- iii) muut tapaukseen ja asianomaiseen kolmanteen maahan liittyvät erityiset tosiseikat ja olosuhteet.

4. Sääntelyviranomaisen on annettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä tiedoksi komissiolle.

5. Jäsenvaltioiden on annettava sääntelyviranomaiselle tai 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettulle nimetylle toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus pyytää komissiolta lausunto ennen kuin sääntelyviranomainen tekee sertifiointipäätöksen siitä,

- a) täyttääkö asianomainen yksikkö 9 artiklan vaatimukset; sekä
- b) vaarantaako sertifiointin myöntäminen energian toimitusvarmuuden yhteisössä.

6. Komissio tutkii 5 kohdassa tarkoitetun pyynnön heti sen saatuaan. Se toimittaa lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai nimetylle toimivaltaiselle viranomaiselle, jos pyynnön esittäjä on kyseinen viranomainen.

Komissio voi lausuntoa laatiessaan pyytää viraston, asianomaisen jäsenvaltion ja asianosaisten näkemyksiä. Jos komissio tekee tällaisen pyynnön, kahden kuukauden määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitetussa määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

7. Arvioidessaan, vaarantaako kolmannesta maasta olevalla henkilöllä tai kolmansista maista olevilla henkilöillä oleva määräysvalta energian toimitusvarmuuden yhteisössä, komissio ottaa huomioon

- a) tapauskohtaiset seikat ja sen, mikä kolmas maa tai mitkä kolmannet maat ovat kyseessä, sekä
- b) yhteisöllä asianomaisen kolmannen maan tai kolmansien maiden suhteen olevat oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa yhteisö on sopimuspuolena ja jossa käsitellään toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja.

8. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä kahden kuukauden kuluessa 6 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä lopullinen päätöksensä sertifiointista. Kansallisen sääntelyviranomaisen on lopullista päätöstä tehdessään otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Jäsenvaltioilla on joka tapauksessa oikeus evätä sertifiointi, jos sertifiointin myöntäminen vaarantaa energian toimitusvarmuuden jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion energian toimitusvarmuuden. Jos jäsenvaltio on

nimennyt muun toimivaltaisen viranomaisen arvioimaan 3 kohdan b alakohdtaa, se voi pyytää kansallista sääntelyviranomaisesta tekemään lopullisen päätöksensä kyseisen toimivaltaisen viranomaisen arvioinnin mukaisesti. Kansallisen sääntelyviranomaisen lopullinen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä. Jos lopullinen päätös eroaa komission lausunnosta, kyseisen jäsenvaltion on esitettävä tällaisen päätöksen perustelut ja julkaistava ne yhdessä päätöksen kanssa.

9. Tämä artikla ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta harjoittaa kansallista oikeudellista valvontaa oikeutettujen yleisten turvallisuussetujen suojaamiseksi yhteisön oikeutta noudattaen.

10. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan soveltamiseksi noudatettava menettely. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen,

11. Tätä artiklaa sovelletaan 3 kohdan a alakohdtaa lukuun ottamatta myös jäsenvaltioihin, joita koskee 44 artiklan mukainen poikkeus.

12 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden tehtävät

Kunkin siirtoverkonhaltijan on vastattava

- a) sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönsiirtovaatimukset pitkällä aikavälillä; varmojen, luotettavien ja tehokkaiden siirtoverkkojen käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä taloudellisten edellytysten mukaisesti ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon;
- b) riittävien resurssien varmistamisesta palvelua koskevien velvoitteiden täyttämiseksi;
- c) osaltaan toimitusvarmuuden turvaamisesta varmistamalla riittävä siirtokapasiteetti ja verkon toimintavarmuus;
- d) verkon sähkövirtojen ohjaamisesta ottaen huomioon energiavaihto muiden yhteenliitettyjen verkkojen kanssa; tällöin siirtoverkonhaltija on vastuussa siitä, että sähköverkko on varma, luotettava ja tehokas, sekä tässä yhteydessä siitä, että kaikki tarvittavat lisäpalvelut, myös kysyntäjouston edellyttämät palvelut, ovat saatavilla, siltä osin kuin kyseinen saatavuus ei riipu jostain muusta verkon kanssa yhteenliitetystä siirtoverkosta;
- e) riittävien tietojen toimittamisesta verkon kanssa yhteenliitettyjen muiden verkkojen haltijoille, jotta yhteenliitetyn verkon varma ja tehokas toiminta, koordinoitu kehittäminen ja yhteentoimivuus voidaan varmistaa;

- f) sen varmistamisesta, ettei verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä harjoiteta syrjintää varsinkaan siihen omistussuhteissa olevien yritysten eduksi;
- g) sellaisten tietojen toimittamisesta verkon käyttäjille, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon;
- h) siirtorajoitusmaksujen ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 13 artiklan mukaiseen siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin liittyvien maksujen perimisestä myöntämällä kolmannelle osapuolelle verkkoon pääsy ja hallinnomalla sitä sekä antamalla perusteltuja selvityksiä, kun tällainen pääsy kielletään, mitä kansallisten sääntelyviranomaisten on valvottava; suorittaessaan tässä artiklassa tarkoitettuja tehtäviään siirtoverkonhaltijoiden on ensisijaisesti pyrittävä edistämään markkinoiden yhdentymistä.

13 artikla

Riippumaton järjestelmävastaava

1. Jos siirtoverkko kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen 3 päivänä syyskuuta 2009, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 9 artiklan 1 kohtaa ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan siirtoverkon omistajan ehdotuksesta. Komission on hyväksyttävä tällainen nimeäminen.
2. Jäsenvaltio voi hyväksyä ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan ainoastaan, jos
 - a) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut täyttävänsä 9 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdan vaatimukset;
 - b) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut, että sillä on käytössään tarvittavat taloudelliset, tekniset, fyysiset ja henkilöstövoimavarat 12 artiklan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi;
 - c) ehdotettu järjestelmävastaava on sitoutunut noudattamaan sääntelyviranomaisen valvomaa kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa;
 - d) siirtoverkon omistaja on osoittanut pystyvänsä täyttämään 5 kohdan mukaiset velvollisuutensa. Tätä varten sen on toimitettava luonnokset kaikista sopimusjärjestelyistä ehdotetun järjestelmävastaavan ja kaikkien muiden asiaankuuluvien tahojen kanssa;
 - e) ehdokkaana oleva verkonhaltija on osoittanut pystyvänsä täyttämään asetuksen (EY) N:o 714/2009 velvoitteet, mukaan luettuna siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö Euroopan ja alueellisella tasolla.
3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä riippumattomiksi järjestelmävastaaviksi yritykset, joiden kansallinen sääntelyviranomainen on varmistanut täyttäneen 11 artiklan ja tämän artiklan 2 kohdan vaatimukset. Tämän direktiivin 10 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 3 artiklassa tai tämän direktiivin 11 artiklassa tarkoitettua sertifiointimenettelyä on sovellettava.

4. Kukin riippumaton verkonhaltija vastaa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta, johon sisältyy verkkoon pääsystä perittävien maksujen, siirtorajoitusmaksujen ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 13 artiklan mukaiseen siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin liittyvien maksujen perimisestä sekä siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy pitkällä aikavälillä täyttämään kohtuulliset sähkönsiirtovaatimukset investointien suunnittelun avulla. Siirtoverkkoa kehittäessään riippumaton järjestelmävastaava on vastuussa uuden infrastruktuurin suunnittelusta (myös lupamenettelyistä), rakentamisesta ja käyttöönotosta. Tätä varten riippumattoman järjestelmävastaavan on toimittava siirtoverkonhaltijana tämän luvun mukaisesti. Siirtoverkon omistaja ei saa olla vastuussa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta eikä investointien suunnittelusta.

5. Jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, siirtoverkon omistajan on

- a) tehtävä asiaankuuluvaa yhteistyötä riippumattoman järjestelmävastaavan kanssa ja annettava sille kaikkea asiaankuuluvaa tukea sen tehtävien suorittamisessa ja erityisesti annettava sille kaikki asiaankuuluvat tiedot;
- b) rahoitettava riippumattoman järjestelmävastaavan päättämät ja sääntelyviranomaisen hyväksymät investoinnit tai annettava suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumattoman järjestelmävastaava. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä tätä koskevat rahoitusjärjestelyt. Ennen tällaisen hyväksynnän antamista sääntelyviranomaisen on kuultava siirtoverkon omistajaa sekä muita asiasta kiinnostuneita osapuolia;
- c) huolehdittava verkko-omaisuuteen liittyvien vastuiden kattamisesta lukuun ottamatta sitä osaa vastuusta, joka liittyy riippumattoman järjestelmävastaavan tehtäviin sekä
- d) annettava takuut, joilla helpotetaan verkon laajennusten rahoitusta, lukuun ottamatta investointeja, joiden osalta se on antanut b alakohdan mukaisesti suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumattoman järjestelmävastaava.

6. Asianomaiselle kansalliselle kilpailuviranomaiselle on läheisessä yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa annettava asianmukaiset toimivaltuudet, jotta se voi tehokkaasti valvoa, että siirtoverkon omistaja noudattaa 5 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan.

14 artikla

Siirtoverkon omistajien eriyttäminen

1. Jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, siirtoverkon omistajan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava riippumaton muusta siirtoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtoverkon omistajan riippumattomuuden varmistamiseksi sovelletaan seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

- a) Siirtoverkon omistajan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysrahteisiin, joka vastaa suoraan tai välillisesti sähkön tuotantoon, jakeluun tai toimittamiseen liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
- b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkon omistajan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti; sekä
- c) Siirtoverkon omistajan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

3. Komissio voi antaa suuntaviivoja sen varmistamiseksi, että siirtoverkon omistaja noudattaa täysimääräisesti ja tosiasiallisesti tämän artiklan 2 kohtaa. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

15 artikla

Ajojärjestys ja tasapainottaminen

1. Siirtoverkonhaltija vastaa sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksestä alueellaan sekä rajayhdysjohtojen käytön määrittelemisestä, jos se harjoittaa sellaista toimintaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sähköntoimitusta sopimusvelvoitteiden perusteella, mukaan lukien tarjouserittelyistä aiheutuvat velvoitteet.

2. Sähköntuotantolaitosten ajojärjestys ja rajayhdysjohtojen käyttö on määriteltävä sellaisin puolueettomin perustein, jotka kansallisten sääntelyviranomaisten, mikäli nämä ovat toimivaltaisia, on hyväksyttävä ja jotka on julkaistava ja joita on sovellettava syrjimättömällä tavalla siten, että sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta varmistetaan. Näissä perusteissa on otettava huomioon käytettävissä olevista tuotantolaitoksista tai rajayhdysjohtojen kautta tapahtuvista siirroista saatavan sähkön taloudellinen arvojärjestys sekä verkon tekniset rajoitukset.

3. Jäsenvaltion on vaadittava verkonhaltijoita toimimaan direktiivin 2009/28/EY 16 artiklan mukaisesti, kun nämä määrittävät uusiutuvia energialähteitä käyttävien sähköntuotantolaitosten asemaa ajojärjestyksessä. Se voi myös vaatia verkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan sähkön ja lämmön yhteistuotantoa harjoittaville sähköntuotantolaitoksille.

4. Jäsenvaltio voi sähköntoimituksen turvaamiseksi määrätä, että tämä etusija ajojärjestyksessä annetaan sellaisille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät kotimaisia raakaenergiapolttoainelähteitä, mutta vain siinä määrin, että minään kalenterivuonna ei ylitetä 15:tä prosenttia kyseisessä jäsenvaltiossa kulutettavan sähkön tuottamiseen tarvittavasta raakaenergian kokonaismäärästä.

5. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, tai jäsenvaltion on vaadittava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat siirtoverkon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, ylläpidon ja kehittämisen osalta tiettyjä vähimmäisnormeja.

6. Siirtoverkonhaltijoiden on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, jos ne harjoittavat sellaista toimintaa.

7. Siirtoverkonhaltijoiden vahvistamien sähköverkon tasapainottamista koskevien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian tasepoikkeamista veloittavista maksuista. Siirtoverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, tariffit ja säännöt mukaan luettuina, on vahvistettava syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 37 artiklan 6 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

16 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden ja siirtoverkon omistajien salassapitovelvollisuus

1. Kunkin siirtoverkonhaltijan ja kunkin siirtoverkon omistajan on pidettävä toimintansa harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 30 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä. Varsinkin se ei saa luovuttaa kaupallisesti arkaluonteisia tietoja yrityksen jäljelle jääneille osille, jollei tämä ole tarpeellista liiketoimen suorittamiseksi. Tietojen eriyttämistä koskevien sääntöjen täydellisen noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioiden on myös varmistettava, etteivät siirtoverkon omistaja ja yrityksen jäljelle jäänyt osa käytä yhteisiä palveluja, kuten esimerkiksi yhteistä oikeudellista yksikköä, lukuun ottamatta puhtaasti hallinnollisia tai tietotekniikkatoimintoja.

2. Siirtoverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten suorittaman sähköön myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.

3. Tehokkaan kilpailun ja markkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämät tiedot on julkistettava. Tämä velvoite ei estä käsittelemistä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

V LUKU

RIIPPUMATON SIIRTOVERKONHALTIJA

17 artikla

Varat, laitteet, henkilöstö ja identiteetti

1. Siirtoverkonhaltijoilla on oltava käytössään kaikki henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoitukselliset voimavarat, joita ne tarvitsevat tämän direktiivin mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja sähkönsiirtotoiminnan harjoittamiseksi, erityisesti:

- a) Siirtoverkonhaltijan on omistettava sähkönsiirtotoimintaa varten tarvittavat varat, mukaan lukien siirtoverkko.
- b) Sähkönsiirtotoimintaa, mukaan lukien kaikkien yritystehtävien suorittaminen, varten tarvittavan henkilöstön on oltava siirtoverkonhaltijan palveluksessa.
- c) Henkilöstön vuokraaminen ja palvelujen tarjoaminen vertikaalisesti integroituneen yrityksen muihin osiin ja muista osista on kielletty. Siirtoverkonhaltija voi kuitenkin tarjota palveluja vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, sikäli kuin
 - i) näitä palveluja tarjottaessa ei syrjitä verkkokäyttäjiä, palvelut ovat kaikkien verkkokäyttäjien saatavilla samoin ehdoin ja ne eivät rajoita, vääristä eivätkä estä kilpailua tuotannon tai toimittamisen alalla, sekä
 - ii) sääntelyviranomaisen on hyväksynyt näiden palvelujen tarjoamista koskevat ehdot.
- d) Vertikaalisesti integroituneen yrityksen on hyvissä ajoin siirtoverkon haltijan esittämän asianmukaisen pyynnön jälkeen asetettava siirtoverkonhaltijan käytettäväksi tulevia investointihankkeita ja/tai nykyisten varojen korvaamista varten tarvittavat asianmukaiset rahoitusvarat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 20 artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista.

2. Sähkönsiirtotoimintaan on 12 artiklassa lueteltujen lisäksi kuuluttava ainakin seuraavat tehtävät:

- a) siirtoverkonhaltijan edustaminen ja yhteydenpito kolmansiin osapuoliin ja sääntelyviranomaisiin,
- b) siirtoverkonhaltijan edustaminen sähkönsiirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisessa verkostossa (European Network of Transmission Operators for Electricity eli Sähkö-ENTSO),
- c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntäminen ja hallinnoiminen syrjimättömällä tavalla verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä,
- d) kaikkien siirtoverkkoon liittyvien maksujen kerääminen, mukaan lukien verkkoon pääsyä koskevat maksut ja tasapainotusmaksut lisäpalveluista kuten palvelujen ostosta (tasapainottamisen kustannukset, häviöenergia),
- e) turvallisen, tehokkaan ja taloudellisen siirtoverkon käyttö, ylläpito ja kehittäminen,
- f) investointien suunnittelu, jolla varmistetaan, että verkolla pystytään tyydyttämään kohtuullinen kysyntä ja varmistamaan toimitusvarmuus pitkällä aikavälillä,
- g) asianomaisten yhteisyritysten perustaminen, myös yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan kanssa, ja sähköpörssien ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden perustaminen, jotta alueellisten markkinoiden perustamisen kehittämistä tai vapauttamisprosessin helpottamista koskevat tavoitteet voitaisiin saavuttaa, sekä
- h) kaikki yrityspalvelut, mukaan lukien oikeudelliset palvelut, kirjanpito ja tietotekniikkapalvelut.

3. Siirtoverkonhaltijoiden organisaatiolla on oltava neuvoston direktiivin 68/151/ETY ⁽¹⁾ 1 artiklassa tarkoitettu oikeudellinen muoto.

4. Siirtoverkonhaltija ei saa yrityskuvassaan, viestinnässään, tuotenimessään eikä toimitiloissaan aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroitunut yritys tai mikä tahansa sen osa on erillinen yksikkö.

5. Siirtoverkonhaltijalla ei saa olla yhteisiä tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita, fyysisiä tiloja ja pääsynvalvontajärjestelmiä vertikaalisesti integroituneen yrityksen minkään osan kanssa eikä se saa käyttää niiden kanssa samoja konsultteja tai ulkopuolisia hankkijoita tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita eikä pääsynvalvontajärjestelmiä varten.

6. Siirtoverkonhaltijoiden tilintarkastajan on oltava muu kuin vertikaalisesti integroituneen yrityksen tai jonkin sen osan tilintarkastaja.

⁽¹⁾ Ensimmäinen neuvoston direktiivi 68/151/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968, niiden takeiden yhteensovittamisesta samaveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi (EYVL L 65, 14.3.1968, s. 8).

18 artikla

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus

1. Rajoittamatta 20 artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista siirtoverkonhaltijalla on oltava

a) vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä riippumattomat tehokkaat päätöksenteko-oikeudet siirtoverkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien varojen osalta, sekä

b) toimivalta hankkia varoja pääomamarkkinoilla erityisesti ottamalla lainaa ja korottamalla pääomaa.

2. Siirtoverkonhaltijan on aina toimittava niin, että se voi varmistaa, että sillä on tarvittavat voimavarat voidakseen harjoittaa siirtoverkkotoimintaa asianmukaisesti ja tehokkaasti sekä kehittää ja ylläpitää tehokasta, varmaa ja taloudellista siirtoverkkoa.

3. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen tytäryhtiöt, jotka harjoittavat tuotanto- tai toimitustoimintoja, eivät saa omistaa suoraan eivätkä välillisesti siirtoverkonhaltijan osakkeita. Siirtoverkonhaltija ei saa omistaa suoraan eikä välillisesti sellaisten vertikaalisesti integroituneiden yritysten tytäryhtiöiden osakkeita, jotka harjoittavat tuotanto- tai toimitustoimintoja, eikä se saa vastaanottaa osinkoja eikä muunlaista rahallista hyötyä tällaisilta tytäryhtiöiltä.

4. Siirtoverkonhaltijan koko hallintorakenteen ja yhtiöjärjestyksen on oltava sellaiset, että siirtoverkonhaltijan tosiasiallinen riippumattomuus voidaan varmistaa tämän luvun mukaisesti. Vertikaalisesti integroitunut yritys ei saa määrittää suoraan eikä välillisesti siirtoverkonhaltijan kilpailukäyttäytymistä tämän päivittäisessä toiminnassa ja verkon hallinnoinnissa tai 22 artiklan nojalla laaditun verkon kymmenvuotisen kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittavissa toiminnoissa.

5. Suorittaessaan tämän direktiivin 12 artiklan ja 17 artiklan 2 kohdan mukaisia tehtäviään ja noudattaessaan ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 14, 15 ja 16 artiklaa siirtoverkonhaltijat eivät saa harjoittaa syrjintää eri henkilöitä tai yksiköitä kohtaan, eivätkä ne saa rajoittaa, vääristää tai estää kilpailua tuotannon tai toimituksen alalla.

6. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisten mahdollisten kaupallisten ja rahoituksellisten suhteiden, mukaan lukien siirtoverkonhaltijan lainat vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, on oltava markkinaehtoisia. Siirtoverkonhaltijan on säilytettävä yksityiskohtaiset tiedot tällaisista kaupallisista ja rahoituksellisista suhteista ja annettava ne pyydettyä sääntelyviranomaisen käyttöön.

7. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava sääntelyviranomaiselle hyväksyntää varten kaikki vertikaalisesti integroituneen yrityksen kanssa tehdyt kaupalliset ja rahoitukselliset sopimukset.

8. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle 17 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetut rahoitusvarat, jotka ovat käytettävissä tuleviin investointihankkeisiin ja/tai nykyisten varojen korvaamiseen.

9. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen on pidättäydyttävä kaikista toimista, jotka vaikeuttavat tai haittaavat siirtoverkonhaltijan tämän luvun mukaisten velvoitteiden noudattamista, eikä se saa vaatia, että siirtoverkonhaltijan on pyydettyä vertikaalisesti integroituneelta yritykseltä lupaa näiden velvoitteiden täyttämiseen.

10. Asianomaisen jäsenvaltion on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijaksi yritys, jonka sääntelyviranomainen on varmistanut täyttävän tämän luvun vaatimukset. Tällöin sovelletaan joko tämän direktiivin 10 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 3 artiklassa taikka tämän direktiivin 11 artiklassa säädettyä sertifiointimenettelyä.

19 artikla

Henkilöstön riippumattomuus ja siirtoverkonhaltijan hallinto

1. Siirtoverkonhaltijan valvontaelimen, joka on nimitetty 20 artiklan mukaisesti, on tehtävä päätökset siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenten nimittämisestä ja nimityksen uusimisesta sekä palvelussuhteen ehdoista, mukaan lukien palkkaus ja palvelussuhteen päättäminen.

2. Henkilöiden, jotka valvontaelin on nimennyt siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaaviksi johtohenkilöiksi ja/tai sen hallintoelinten jäseniksi tai joiden nimitys uusitaan, henkilötiedot ja heidän palvelussuhteensa ehdot, kestoja ja päättämistä koskevat edellytykset sekä tällaisen palvelussuhteen päättämistä koskevan päätösehdotuksen syyt on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista edellytyksistä ja päätöksistä tulee sitovia ainoastaan, jos sääntelyviranomainen ei vastusta niitä kolmen viikon kuluessa ilmoittamisesta.

Sääntelyviranomainen voi vastustaa 1 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä:

a) jos syntyy epäilyjä sen suhteen, onko siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavaksi henkilöksi ja/tai sen hallintoelinten jäseneksi nimetty henkilö ammatillisesti riippumaton, tai

b) kun kyseessä on palvelussuhteen ennenaikainen päättäminen, on epäilyjä ennenaikaisen päättämisen oikeutuksesta.

3. Siirtoverkonhaltijaa lukuun ottamatta tässä kohdassa tarkoitettulla siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavalla henkilöllä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ei saa olla ollut nimitystään edeltävien kolmen vuoden aikana suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhteita missään muussa vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.

4. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhteita missään muussa vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.

5. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan tai välillisesti minkäänlaista etua missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä heillä ole oikeutta saada siltä suoraan tai välillisesti minkäänlaista taloudellista etua. Heidän palkkansa ei saa riippua vertikaalisesti integroituneen yrityksen, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, toiminnoista tai tuloksista.

6. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaaville henkilöille ja/tai sen hallintoelinten jäsenille on varmistettava tosiasiallinen oikeus hakea sääntelyviranomaiselta muutosta heidän palvelussuhteensa ennen aikaista päättämistä koskeviin päätöksiin.

7. Sen jälkeen, kun siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenen palvelussuhde siirtoverkonhaltijassa on päättynyt, heillä ei saa olla vähintään neljään vuoteen minkäänlaista ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhdetta missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.

8. Edellä olevan 3 kohdan säännöksiä sovelletaan suurimpaan osaan siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavista henkilöistä ja/tai sen hallintoelinten jäsenistä.

Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä, joita 3 kohdan säännökset eivät koske, ei saa olla ollut ainakaan nimitystään edeltävien kuuden kuukauden aikana johtavaa asemaa tai muuta vastaavaa tehtävää vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä.

Tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa sekä 4–7 kohtaa sovelletaan kaikkiin johtoon kuuluihin henkilöihin sekä niihin henkilöihin, jotka raportoivat näille suoraan verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen liittyvistä asioista.

20 artikla

Valvontaelin

1. Siirtoverkonhaltijalla on oltava valvontaelin, joka vastaa sellaisten päätösten tekemisestä, joilla voi olla merkittävä vaikutus siirtoverkonhaltijan osakkeenomistajien varojen arvoon, ja erityisesti sellaisten päätösten tekemisestä, jotka koskevat vuotuisten ja pitkän aikavälin rahoitus suunnitelmien hyväksyntää, siirtoverkonhaltijan velkaantumisasetta ja osakkeenomistajille jaettujen osinkojen määrää. Valvontaelimen toimivaltaan eivät kuulu päätökset, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijan päivittäiseen toimintaan

ja verkon hallinnointiin tai 22 artiklan nojalla laaditun kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittaviin toimiin.

2. Valvontaelimeen on kuuluttava vertikaalisesti integroitunutta yritystä edustavia jäseniä, kolmannen osapuolen osakkeenomistajia edustavia jäseniä ja, jos näin jäsenvaltion asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetään, siirtoverkonhaltijan työntekijöiden kaltaisia muita asianomaisia osapuolia edustavia jäseniä.

3. Edellä olevan 19 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 19 artiklan 3–7 kohtaa on sovellettava vähintään puoleen valvontaelimen jäsenistä vähennettynä yhdellä.

Valvontaelimen kaikkiin jäseniin sovelletaan 19 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan b alakohtaa.

21 artikla

Sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma ja ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat laativat ja panevat täytäntöön sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman, jossa vahvistetaan toteutetut toimenpiteet, joilla varmistetaan, että syrjintää ei esiinny ja että tämän ohjelman noudattamista seurataan asianmukaisesti. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä ohjelma. Rajoittamatta kansallisen sääntelyviranomaisen toimivaltaa ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on seurattava riippumattomasti ohjelman noudattamista.

2. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön nimittää valvontaelin, ja sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä nimitys. Sääntelyviranomaisen voi kieltäytyä hyväksymästä ohjelman seurannasta vastaavaa toimihenkilöä ainoastaan riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi olla joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Ohjelman seurannasta vastaavaan toimihenkilöön sovelletaan 19 artiklan 2–8 kohtaa.

3. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö vastaa:

- a) sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanon seurannasta,
- b) sellaisen vuosikertomuksen laadinnasta, jossa selvitetään, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöön panemiseksi, ja sen toimittamisesta sääntelyviranomaiselle,
- c) sääntöjen noudattamista koskevaan ohjelmaan ja sen täytäntöönpanoon liittyvästä raportoinnista valvontaelimelle sekä niitä koskevien suositusten antamisesta,
- d) sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanoon liittyvien merkittävien rikkomusten ilmoittamisesta sääntelyviranomaiselle, ja sekä
- e) vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä mahdollisia kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita koskevasta raportoinnista sääntelyviranomaiselle.

4. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on toimitettava sääntelyviranomaiselle päätösehdotukset investointisuunnitelmasta tai verkkoon tehtävistä yksittäisistä investoinneista. Tämä on tehtävä viimeistään silloin, kun siirtoverkonhaltijan hallinto ja/tai toimivaltainen hallintoelin toimittaa ne valvontaelimelle.

5. Jos vertikaalisesti integroitunut yritys on yleiskokouksessa tai nimittämiensä valvontaelimen jäsenten äänestyksessä estänyt jonkin päätöksen tekemisen, minkä johdosta sellaiset investoinnit estyvät tai viivästyvät, jotka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden kuluessa, ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle, jonka on tämän jälkeen toimittava 22 artiklan mukaisesti.

6. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön toimeksianto tai palvelussuhdetta koskevat edellytykset, mukaan lukien toimeksiannon kesto. Kyseisillä edellytyksillä on varmistettava ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön riippumattomuus, myös antamalla tälle kaikki tämän tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat. Toimeksiantonsa aikana ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä ei saa olla minkäänlaista muuta ammatillista asemaa, vastuuta tai etuja suoraan tai epäsuorasti vertikaalisesti integroituneen yrityksen minkään osan kanssa tai sen määräysvaltaisten osakkeenomistajien kanssa.

7. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on raportoitava sääntelyviranomaiselle säännöllisesti joko suullisesti tai kirjallisesti ja sillä on oltava oikeus antaa säännöllisesti raportteja joko suullisesti tai kirjallisesti siirtoverkonhaltijan valvontaelimelle.

8. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi osallistua kaikkiin siirtoverkonhaltijan hallinnon tai hallintoelinten kokouksiin sekä valvontaelimen kokouksiin ja yleiskokoukseen. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on osallistuttava kaikkiin kokouksiin, joissa käsitellään seuraavia asioita:

- a) asetuksessa (EY) N:o 714/2009 määritelty verkkoon pääsyä koskevat edellytykset ennen kaikkea tariffien, kolmannen osapuolen verkkoon pääsyyn liittyvien palvelujen, kapasiteetin jaon ja ylikuormituksen hallinnan, avoimuuden, tasapainottamisen ja jälkimarkkinoiden osalta;
- b) siirtoverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä, mukaan lukien yhteenliittäminen ja liittämisinvestoinnit, koskevat hankkeet;
- c) siirtoverkon käyttämiseksi tarvittavat energian ostot ja myynnit.

9. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on seurattava, että siirtoverkonhaltija noudattaa 16 artiklan säännöksiä.

10. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy kaikkiin asiaa koskeviin tietoihin ja siirtoverkonhaltijan toimistoihin ja kaikkiin tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemiinsa tietoihin.

11. Sääntelyviranomaisen antaman etukäteishyväksynnän jälkeen valvontaelin voi erottaa ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön. Sen on erotettava ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta sääntelyviranomaisen pyynnöstä.

12. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy siirtoverkonhaltijan toimistotiloihin ilman ennakkoilmoitusta.

22 artikla

Verkon kehittäminen ja toimivalta tehdä investointipäätöksiä

1. Sen jälkeen, kun siirtoverkonhaltija on kuullut kaikkia asianomaisia sidosryhmiä, sen on toimitettava joka vuosi sääntelyviranomaiselle kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, joka perustuu nykyisiin ja ennakoituihin toimituksiin ja kysyntään. Tähän kehittämissuunnitelmaan on sisällyttävä tehokkaita toimenpiteitä, joilla varmistetaan verkon suorituskyvyn riittävyys ja toimitusvarmuus.

2. Kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman on erityisesti

- a) ilmoitettava markkinaosapuolille ne pääasialliset siirtoinfrastruktuurit, joita on rakennettava tai parannettava seuraavien kymmenen vuoden aikana,
- b) mainittava kaikki jo päätetyt investoinnit ja uudet investoinnit, jotka on tehtävä seuraavien kolmen vuoden aikana, sekä
- c) vahvistettava määräaika kaikille investointihankkeille.

3. Siirtoverkonhaltijan on kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa laatiessaan tehtävä kohtuullisia oletuksia tuotannon, toimitusten ja kulutuksen sekä muiden maiden kanssa käytävän kaupan kehityksestä ottaen huomioon alueellisia ja yhteisön laajuisia verkkoja koskevat investointisuunnitelmat.

4. Sääntelyviranomaisen on kuultava kaikkia tosiasiallisia tai mahdollisia verkon käyttäjiä kymmenvuotisesta verkon kehittämissuunnitelmasta julkisella ja avoimella tavalla. Henkilöitä tai yrityksiä, jotka väittävät olevansa mahdollisia käyttäjiä, voidaan pyytää perustelemaan väitteensä. Sääntelyviranomaisen on julkaistava kuulemisprosessin tulokset erityisesti mahdollisten investointitarpeiden osalta.

5. Sääntelyviranomaisen on tarkasteltava, kattaako kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma kaikki kuulemisprosessissa esille tulleet investointitarpeet ja onko se johdonmukainen asetuksen (EY) N:o 714/2009 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ei-sitovan yhteisön laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa (yhteisön laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma). Jos suunnitelman johdonmukaisuutta ei-sitovan yhteisön laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa epäillään, sääntelyviranomaisen on neuvoteltava viraston kanssa. Sääntelyviranomaisen voi vaatia siirtoverkonhaltijaa muuttamaan kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaansa.

6. Sääntelyviranomaisen on valvottava ja arvioitava verkon 10-kymmenvuotisen kehittämissuunnitelman täytäntöönpanoa.

7. Jos kyseessä ei ole ylivoimainen este ja siirtoverkonhaltija ei tee investointia, joka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden kuluessa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisen on velvollinen toteuttamaan ainakin yhden seuraavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että kyseessä oleva investointi tehdään, jos tällä investoinnilla on vielä merkitystä viimeisimmän kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman perusteella:

- a) siirtoverkonhaltija velvoitetaan tekemään kyseessä olevat investoinnit,
- b) kaikille investoijille avoin tarjouskilpailu järjestetään kyseessä olevasta investoinnista, tai
- c) siirtoverkonhaltija velvoitetaan hyväksymään pääoman korotus tarvittavien investointien rahoittamiseksi ja sallimaan riippumattomien investoijien osallistuminen pääoman merkitsemiseen.

Jos sääntelyviranomaisen on käyttänyt ensimmäisen alakohdan b) alakohdan mukaista toimivaltaansa, se voi velvoittaa siirtoverkonhaltijan hyväksymään yhden tai useita seuraavista:

- a) jonkin kolmannen osapuolen suorittama rahoitus,
- b) jonkin kolmannen osapuolen suorittama rakentaminen,
- c) asianomaisten uusien varojen hankkiminen, tai
- d) asianomaisten uusien varojen käyttäminen.

Siirtoverkonhaltijan on annettava investoijille kaikki investoinnin tekemiseksi tarvittavat tiedot, liitettävä uusia kohteita siirtoverkkoon ja yleisesti pyrittävä helpottamaan investointihankkeen täytäntöönpanoa parhaalla mahdollisella tavalla.

Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä asiaankuuluvat rahoitusjärjestelyt.

8. Jos sääntelyviranomaisen on käyttänyt 7 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaista toimivaltaansa, asiaankuuluvan tariffisääntelyn on katettava kyseessä olevien investointien kustannukset.

23 artikla

Uusien voimalaitosten liittämistä siirtoverkkoon koskevat päätöksentekovaltuudet

1. Siirtoverkonhaltijan on laadittava ja julkaistava avoimet ja tehokkaat menettelyt uusien voimalaitosten liittämiseksi verkkoon syrjimättömällä tavalla. Kansallisten sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä nämä menettelyt.

2. Siirtoverkonhaltija ei saa kieltäytyä liittämästä uutta voimalaitosta vetoamalla käytettävissä olevassa verkkokapasiteetissa myöhemmin mahdollisesti ilmeneviin rajoituksiin, kuten esimerkiksi ylikuormitukseen siirtoverkon syrjäisemmissä osissa. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava tarvittavat tiedot.

3. Siirtoverkonhaltija ei saa kieltäytyä hyväksymästä uutta liittämiskohtaa vetoamalla siihen, että se lisää kustannuksia, koska verkon siirtokapasiteettia on lisättävä liittämiskohtaan läheisyydessä.

VI LUKU

JAKELUVERKON KÄYTTÖ

24 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava jakeluverkon omistavia tai niistä vastuussa olevia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yksi tai useampi jakeluverkonhaltija. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseiset verkonhaltijat toimivat 25, 26 ja 27 artiklan mukaisesti.

25 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

1. Jakeluverkonhaltijan on vastattava sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönjakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä, sekä varman, luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä taloudellisten edellytysten mukaisesti alueellaan ympäristö ja energiatehokkuus asianmukaisesti huomioon ottaen.

2. Jakeluverkonhaltija ei saa missään tapauksessa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkin siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi.

3. Jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja myös käyttääkseen sitä tehokkaasti.

4. Jäsenvaltio voi vaatia jakeluverkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä tai jätettä tai harjoittavat lämmön ja sähkön yhteistuotantoa.

5. Jakeluverkonhaltijan on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, jos se harjoittaa tätä toimintaa. Tämä vaatimus ei vaikuta ennen 1 päivää tammikuuta 2002 tehtyjen sopimusten mukaisesti hankitun sähkön käyttöön.

6. Jos jakeluverkonhaltija on vastuussa jakeluverkon tasapainottamisesta, sen tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian tasepoikkeamista veloittavista maksuista. Jakeluverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 37 artiklan 6 kohdan mukaisesti, ja ne on julkaistava.

7. Suunnitellessaan jakeluverkon kehittämistä jakeluverkonhaltijan on harkittava energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia ja/tai hajautettua sähköntuotantoa, joilla voidaan välttää sähkökapasiteetin ajantasaistamisen tai korvaamisen tarve.

26 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muista jakeluverkkoon liittymättömistä toiminnoista ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkonhaltijan toimivarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa asetettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

- a) jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritys-rakenteisiin, joka vastaa suoraan tai välillisesti sähkön tuotantoon, siirtoon tai toimittamiseen liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
- b) asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa, että he voivat toimia riippumattomasti;
- c) jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätöksenteko-oikeus, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Jakeluverkonhaltijalla on oltava

käytössään näiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat, myös henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja taloudelliset voimavarat. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoitumekanismien käyttöä sen varmistamiseksi, että emoyhtiön taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryhtiöstä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 37 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyhtiölle mahdollisuuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryhtiönsä velkaantumisasteelle. Emoyhtiöllä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja; sekä

- d) jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen (ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö) on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on oltava täysin riippumaton, ja hänen on tehtäviensä suorittamiseksi voitava saada käyttöönsä kaikki tarpeelliset tiedot jakeluverkonhaltijalta ja kaikilta sidosyrityksiltä.

3. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset elimet valvovat jakeluverkonhaltijan toimintaa, jotta se ei voi hyötyä vertikaalisesta integroitumisestaan kilpailun vääristämiseksi. Vertikaalisesti integroituneet jakeluverkonhaltijat eivät etenkin viestinnässään ja tuotemerkeissään saa aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroituneen yrityksen toimituksista huolehtiva liiketoimintahaara on erillinen yksikkö.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1, 2 ja 3 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin.

27 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden salassapitovelvollisuus

Jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisia ja estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovutus syrjivällä tavalla sanotun kuitenkaan rajoittamatta 30 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

28 artikla

Suljetut jakeluverkot

1. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat suljetuksi jakeluverkoksi verkon, jossa jaetaan sähköä maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella tai yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella ja jossa ei toimiteta sähköä kotitalousasiakkaille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 kohdan soveltamista, jos:

- a) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot tai tuotantoprosessi on integroitu; tai
- b) kyseisessä verkossa jaetaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle tai niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.

2. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset vapauttavat suljetun jakeluverkon haltijan:

- a) 25 artiklan 5 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan sen on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti;
- b) 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 37 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitettu vapautus myönnetään, sovellettavat tariffit tai niiden laskentamenetelmät on tarkistettava ja hyväksyttävä 37 artiklan mukaisesti suljetun jakeluverkon käyttäjän pyynnöstä.

4. Satunnainen käyttö pienessä määrässä kotitalouksia, joilla on työsuhteeseen perustuvia tai vastaavia yhteyksiä jakeluverkon omistajaan ja jotka sijaitsevat suljetun jakeluverkon piiriin kuuluvalla alueella, ei estä 2 kohdan mukaisen vapautuksen myöntämistä.

29 artikla

Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä oleva 26 artiklan 1 kohta ei estä yhdistetyn siirto- ja jakeluverkonhaltijan toimintaa edellyttäen, että tämä verkonhaltija noudattaa 9 artiklan 1 kohtaa tai 13 ja 14 artiklaa tai V lukua tai kuuluu 44 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.

VII LUKU

ERIYTTÄMINEN JA KIRJANPIDON AVOIMUUS

30 artikla

Oikeus tutustua kirjanpitoon

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämillä toimivaltaisilla viranomaisilla, myös 35 artiklassa tarkoitetuilla sääntelyviranomaisilla,

on oltava tehtäviensä hoitamisen niin edellyttäessä oikeus tutustua sähköalan yritysten kirjanpitoon 31 artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, kuten sääntelyviranomaisten, on pidettävä kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen paljastamista, jos se on tarpeen toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitamisen kannalta.

31 artikla

Kirjanpidon eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sähköalan yritysten kirjanpito hoidetaan 2 ja 3 kohdan mukaisesti.

2. Sähköalan yritysten on niiden omistusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinpäätöksensä, annettava tilinsä tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä ⁽¹⁾ perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan ^(*) nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY nojalla annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Yritysten, joilla ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä pääkonttorissaan yleisön saatavilla jäljennös tilinpäätöksestään.

3. Syrjinnän, ristisubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi sähköalan yritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä erillistä kirjanpitoa kustakin siirtoon ja jakeluun liittyvästä toiminnosta siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos erilliset yritykset harjoittaisivat kyseisiä toimintoja. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, siirtoon ja jakeluun liittymättömistä muista sähköliiketoiminnoista. Niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vaatimukset täyttävälle asiakkaille ja muille asiakkaille suoritettaviin toimituksiin liittyvistä toiminnoista 1 päivään heinäkuuta 2007 asti. Kirjanpidossa on eriteltävä siirtoverkon tai jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös muista kuin sähköalaan kuuluvista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava erillinen tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristisubventiota.

⁽¹⁾ EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11

^(*) Direktiivin 78/660/ETY nimi on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

VIII LUKU

VERKKOON PÄÄSYN JÄRJESTÄMINEN

32 artikla

Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten siirto- ja jakeluverkkoihin pääsyä varten luodaan julkaistuihin tariffeihin perustuva järjestelmä, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja syrjimättömästi verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 37 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

2. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut, jotka pohjautuvat puolueettomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin, ottaen erityisesti huomioon 3 artiklan säännökset. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on varmistettava, että näitä kriteerejä sovelletaan johdonmukaisesti ja että verkon käyttäjä, jolta pääsy on evätty, voi turvautua riitojenratkaisumenettelyyn. Sääntelyviranomaisten on myös varmistettava, että verkkoon pääsyn epäämisen yhteydessä siirto- tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa merkityksellisiä tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan periä kohtuullinen maksu, jossa on otettu huomioon tietojen antamisesta aiheutuvat kustannukset.

33 artikla

Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttäviä asiakkaita ovat:

- a) 1 päivään heinäkuuta 2004 asti direktiivin 96/92/EY 19 artiklan 1–3 kohdassa tarkoitetut, vaatimukset täyttävät asiakkaat; jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain 31 päivään tammikuuta mennessä vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittelyperusteet;
- b) 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat;
- c) 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen kaikki asiakkaat.

2. Epätasapainon välttämiseksi sähkömarkkinoiden avaamisen yhteydessä:

- a) sähköntoimitussopimuksia, jotka tehdään toisen jäsenvaltion verkkoon kuuluvan vaatimukset täyttävän asiakkaan kanssa, ei voida kieltää, jos tämän asiakkaan katsotaan olevan vaatimukset täyttävä asiakas molemmissa näissä verkoissa; sekä

- b) siinä tapauksessa, että a alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista kieltäydytään, koska asiakas katsotaan vaatimukset täyttäväksi asiakkaaksi vain toisessa näistä kahdesta verkosta, komissio voi sen jäsenvaltion pyynnöstä, johon vaatimukset täyttävä asiakas on sijoittunut, ja ottaen huomioon markkinatilanteen ja yleisen edun velvoittaa liiketoimesta kieltäytyneen osapuolen suorittamaan pyydetyn toimituksen.

34 artikla

Erilliset linjat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta:

- a) kaikilla jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla sähköntuottajilla ja sähköntoimittajilla on mahdollisuus toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä omille laitoksilleen, tytäryrityksilleen ja vaatimukset täyttävälle asiakkailleen; ja
- b) kaikilla vaatimukset täyttävillä asiakkailla on jäsenvaltion alueella mahdollisuus saada sähköntoimituksia tuottajalta ja sähköntoimittajilta erillisen linjan välityksellä.

2. Jäsenvaltioiden on laadittava arviointiperusteet, joita käytetään myönnettäessä lupia erillisten linjojen rakentamiseen niiden alueella. Näiden arviointiperusteiden on oltava puolueettomat ja syrjimättömät.

3. Mahdollisuudet toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla eivät vaikuta mahdollisuuteen tehdä sähköä koskevia sopimuksia 32 artiklan mukaisesti.

4. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että luvan saaminen erillisen linjan rakentamiseksi edellyttää joko verkkoon pääsyn epäämistä, kun se on asianmukaista 32 artiklan perusteella, tai riitojen ratkaisumenettelyn aloittamista 37 artiklan mukaisesti.

5. Jäsenvaltiot voivat evätä erillisen linjan rakentamisluvan, jos luvan myöntäminen olisi vastoin 3 artiklan säännöksiä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut.

IX LUKU

KANSALLISET SÄÄNTELYVIRANOMAISET

35 artikla

Sääntelyviranomaisten nimeäminen ja riippumattomuus

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi kansallinen sääntelyviranomainen kansallisella tasolla.

2. Tämän artiklan 1 kohta ei estä nimeämisestä muita sääntelyviranomaisia jäsenvaltioiden aluetasolla, edellyttäen että yhteisön tasolla on edustus- ja yhteydenpitotarkoituksia varten yksi korkean tason edustaja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston sääntelyneuvostossa asetuksen (EY) N:o 713/2009 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi nimetä sääntelyviranomaisia pieniä verkkoja varten maantieteellisesti eristyksissä olevilla alueilla, joilla kulutus vuonna 2008 oli alle kolme prosenttia sen jäsenvaltion kokonaiskulutuksesta, johon alue kuuluu. Tämä poikkeus ei estä nimittämistä yhtä korkean tason edustajaa yhteisön tasolla edustus- ja yhteydenpitotarkoituksia varten yhteistyöviraston sääntelyneuvostoon energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston sääntelyneuvostossa asetuksen (EY) N:o 713/2009 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden on taattava sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja varmistettava, että se käyttää toimivaltuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomainen on tässä direktiivissä ja siihen liittyvässä lainsäädännössä sille asetettuja viranomaistehtäviä suorittaessaan

a) oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista muista julkisista ja yksityisistä elimistä

b) ja että sen henkilöstö ja johtohenkilöt

i) toimivat markkinoiden eduista riippumatta sekä

ii) eivät viranomaistehtäviä suorittaessaan pyydä eivätkä ota suoria ohjeita miltään hallitukselta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Tämä vaatimus ei rajoita tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa eikä hallituksen julkaisemien, 37 artiklan mukaisiin sääntelytehtäviin ja toimivaltuuksiin liittymättömien yleisten poliittisten suuntaviivojen noudattamista.

5. Sääntelyviranomaisen riippumattomuuden suojelemiseksi jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että

a) sääntelyviranomainen voi tehdä itsenäisiä päätöksiä poliittisista elimistä riippumatta ja toteuttaa itsenäisesti sille osoitettua talousarviota erillisten vuotuisten talousarvionäärärahojen perusteella sekä että sillä on riittävät henkilöstö- ja taloudelliset voimavarat tehtäviensä suorittamiseksi; ja

b) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt nimitetään vähintään viiden mutta enintään seitsemän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran.

Ensimmäisen alakohdan b alakohdan osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttöön otetaan johtokunnan tai ylimpien johtohenkilöiden asianmukainen kiertojärjestelmä. Johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, ylimmät johtohenkilöt voidaan vapauttaa tehtävistään kesken toimikauden ainoastaan, jos he eivät enää täytä tässä artiklassa asetettuja vaatimuksia tai ovat syyllistyneet rikkomukseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

36 artikla

Sääntelyviranomaisen yleistavoitteet

Tässä direktiivissä määriteltyjä viranomaistehtäviä suorittaessaan sääntelyviranomaisen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet seuraavien tavoitteiden edistämiseksi 37 artiklassa säädettyjen tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa puitteissa tarvittaessa tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten, myös kilpailuviranomaisten, kanssa ja tämän rajoittamatta näiden toimivaltaa:

a) kilpailulle avointen, varmojen ja ympäristön kannalta kestävien sähkön sisämarkkinoiden edistäminen yhteisön alueella ja markkinoiden tehokas avaaminen kaikille yhteisön asukkaalle ja toimittajille läheisessä yhteistyössä viraston, muiden jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten ja komission kanssa sekä asianmukaisten edellytysten varmistaminen sähköverkkojen tehokasta ja luotettavaa käyttöä varten pitkän aikavälin tavoitteet huomioon ottaen;

b) kilpailulle avointen ja moitteettomasti toimivien alueellisten markkinoiden kehittäminen yhteisön alueella a alakohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi;

c) jäsenvaltioiden välisen sähkökaupan rajoitusten poistaminen, muun muassa sellaisen tarkoituksenmukaisen rajat ylittävän siirtokapasiteetin kehittäminen, jolla voidaan vastata kysyntään ja parantaa kansallisten markkinoiden yhdentymistä, mikä voi edistää sähköenergiavirtoja kaikkialla yhteisössä;

d) kuluttajien tarpeisiin suuntautuneiden varmojen, luotettavien ja tehokkaiden sekä syrjimättömien verkkojen kehittämisen edistäminen mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä verkon riittävän siirtokyvyn ja yleisten energiapoliittisten tavoitteiden mukaisesti energiatehokkuuden edistäminen sekä suuri- ja pienimuotoisen uusiutuvien energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon ja hajautetun sähköntuotannon integroiminen sekä siirto- että jakeluverkkoihin;

e) uuden tuotantokapasiteetin verkkoon pääsyn helpottaminen erityisesti poistamalla uusien markkinoilletulijoiden ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan sähkön markkinoillepääsyn mahdollisia esteitä;

f) sen varmistaminen, että verkonhaltijoille ja verkonkäyttäjille tarjotaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia lisätä verkon suorituskykyä ja edistää markkinoiden yhdentymistä;

g) sen varmistaminen, että asiakkaat hyötyvät kansallisten markkinoiden tehokkaasta toiminnasta, sekä tehokkaan kilpailun ja kuluttajansuojan varmistamisen edistäminen;

h) yleispalvelun ja julkisten palvelujen korkean tason saavuttamisen edistäminen sähkötoimituksissa, osallistuminen heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojeluun ja toimittajan vaihtamisen edellyttämien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuuden edistäminen.

37 artikla

Sääntelyviranomaisen tehtävät ja toimivaltuudet

1. Sääntelyviranomaisen tehtävänä on:

- a) vahvistaa tai hyväksyä avointen kriteerien mukaisesti siirto- tai jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät;
- b) varmistaa, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat, ja tarvittaessa verkon omistajat, sekä kaikki sähköalan yritykset noudattavat tästä direktiivistä ja muusta asiaa koskevasta yhteisön lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan, myös rajat ylittävien kysymysten osalta;
- c) tehdä rajat ylittävissä asioissa yhteistyötä kyseisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisen tai sääntelyviranomaisten ja viraston kanssa;
- d) noudattaa kaikkia asiaan liittyviä oikeudellisesti sitovia viraston ja komission päätöksiä ja panna ne täytäntöön;
- e) antaa vuosittain kertomus toiminnastaan ja tehtäviensä suorittamisesta jäsenvaltioiden asiaankuuluville viranomaisille, virastolle ja komissiolle. Kertomuksessa on esitettävä toteutetut toimenpiteet ja saavutetut tulokset kunkin tässä artiklassa luetellun tehtävän osalta;
- f) varmistaa, ettei siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvien toimintojen välillä esiinny ristisubventioita;
- g) seurata siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmia ja esittää vuosikertomuksessaan arvio siitä, kuinka siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmat vastaavat asetuksen (EY) N:o 714/2009 8 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua yhteisön laajuista verkon kehittämissuunnitelmaa; arvioon voi sisältyä suosituksia kyseisten investointisuunnitelmien muuttamisesta;
- h) seurata verkon varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen noudattamista ja arvioida niiden aiempaa toimivuutta sekä vahvistaa tai hyväksyä palvelun ja toimitusten laatua koskevia standardeja ja vaatimuksia tai osallistua tähän yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa;
- i) seurata avoimuuden tasoa, tukkuhinnat mukaan lukien, ja varmistaa, että sähköalan yritykset noudattavat avoimuutta koskevia velvollisuuksia;
- j) seurata, miten avoimia ja tehokkaita tukku- ja vähittäismyyntimarkkinat ovat ja missä määrin niillä esiintyy kilpailua, mihin kuuluvat sähköpörssit, kotitalousasiakkaiden maksamat hinnat, mukaan lukien ennakkomaksujärjestelmät, toimittajaa vaihtaneiden asiakkaiden määrä, verkosta kytkettyjen asiakkaiden määrä, ylläpitopalvelujen maksut ja näiden palvelujen toteuttaminen ja kotitalousasiakkaiden tekemät valitukset, sekä mahdollisia kilpailun vääristymiä tai rajoituksia, mihin sisältyy kaikkien asiaa koskevien tietojen antaminen, sekä saattaa tarvittaessa tapaukset asiaankuuluvien kilpailuviranomaisten käsiteltäviksi;

- k) seurata rajoittavien sopimuskäytäntöjen esiintymistä, mukaan lukien yksinoikeuslausekkeet, joilla voidaan estää muita suuria asiakkaita kuin kotitalousasiakkaita tekemästä samanaikaisesti sopimuksia useamman kuin yhden toimittajan kanssa tai rajoittaa niiden vapautta tehdä tällaisia sopimuksia, ja tarvittaessa ilmoittaa kansallisille kilpailuviranomaisille tällaisista käytännöistä;
- l) noudattaa sopimusvapautta keskeytettävissä olevien toimitussopimusten ja pitkän aikavälin sopimusten osalta edellyttäen, että ne ovat yhteisön lainsäädännön sekä yhteisön politiikkojen mukaisia;
- m) seurata aikaa, jonka siirto- ja jakeluverkonhaltijat käyttävät liitäntöjen ja korjausten suorittamiseen;
- n) osaltaan varmistaa muiden asiaankuuluvien viranomaisten kanssa muun muassa liitteessä I säädettyjen kuluttajansuojatoimenpiteiden tehokkuus ja täytäntöönpano;
- o) julkaista vähintään vuosittain suosituksia 3 artiklan noudattamisesta toimitushinnoissa ja toimittaa suositukset tarvittaessa kilpailuviranomaisille;
- p) varmistaa asiakkaiden mahdollisuus saada kulutustietoja, kulutustietojen tarjoaminen helpotajaisessa yhdenmukaisesti muodossa kansallisella tasolla valinnaista käyttöä varten sekä kaikkien asiakkaiden mahdollisuus saada pikaisesti tällaisia liitteessä I olevassa h kohdassa tarkoitettuja tietoja;
- q) seurata siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, toimittajien ja asiakkaiden ja muiden markkinaosapuolten asemaa ja vastuuta koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa asetuksen (EY) N:o 714/2009 mukaisesti;
- r) seurata tuotantokapasiteettiin tehtäviä investointeja suhteessa toimitusvarmuuteen;
- s) seurata yhteisön ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden teknistä yhteistyötä;
- t) seurata 42 artiklassa tarkoitettujen suojatoimenpiteiden täytäntöönpanoa;
- u) edistää tärkeimpiä markkinamenettelyjä koskevien tiedonvaihtoimenettelyjen yhteensopivuutta aluetasolla.

2. Kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, muu viranomainen kuin sääntelyviranomainen voi hoitaa 1 kohdassa säädetty seurantatehtävät. Tällöin tästä seurannasta saadut tiedot on saatettava sääntelyviranomaisen käyttöön niin pian kuin mahdollista.

Sääntelyviranomaisen on riippumattomuutensa säilyttäen ja parempaa sääntelyä koskevien periaatteiden mukaisesti 1 kohdassa säädettyjä tehtäviä suorittaessaan tarvittaessa kuultava siirtoverkonhaltijoita ja tehtävä tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa, sanotun kuitenkin rajoittamatta näiden omia erityisiä toimivaltuuksia.

Sääntelyviranomaisen tai viraston tämän direktiivin mukaisesti antamat hyväksynnot eivät estä sääntelyviranomaista käyttämästä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa myöhemmin toimivaltuuksiaan tämän artiklan mukaisesti eivätkä rajoita muiden asiaan kuuluvien viranomaisten tai komission määräämiä seuraamuksia.

3. Jos 13 artiklan nojalla on nimetty riippumaton järjestelmä-vastaava, sääntelyviranomaisen on sille tämän artiklan 1 kohdassa asetettujen tehtävien lisäksi:

- a) seurattava, että siirtoverkon omistaja ja riippumaton järjestelmävastaava noudattavat tästä artiklasta johtuvia velvollisuuksiaan, ja määrättävä velvollisuuksien rikkomisesta seuraamuksia 4 kohdan d alakohdan mukaisesti;
- b) seurattava riippumattoman verkonhaltijan ja siirtoverkon omistajan välisiä suhteita ja välistä tiedonvaihtoa sen varmistamiseksi, että riippumaton järjestelmävastaava noudattaa velvollisuuksiaan, ja erityisesti hyväksyttävä sopimukset ja toimittava riitojenratkaisuviranomaisena riippumattoman järjestelmävastaavan ja siirtoverkon omistajan välillä kaikissa valituksissa, joita kumpi tahansa osapuoli tekee 11 kohdan mukaisesti;
- c) hyväksyttävä ensimmäiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisältyvä investointisuunnitelma ja hyväksyttävä monivuotiset verkon kehittämissuunnitelmat, jotka riippumaton järjestelmävastaava esittää vuosittain, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua menettelyä soveltamista;
- d) varmistettava, että riippumattoman järjestelmävastaavan perimiin verkkoonpääsytariffeihin sisältyvä siirtoverkon omistajalle tai omistajille maksettava riittävä korvaus verkko-omaisuuden käyttämisestä ja siihen tehdyistä uusista investoinneista, edellyttäen että ne on tehty taloudellisesti ja tehokkaasti;
- e) voitava suorittaa tarkastuksia myös ennalta ilmoittamatta siirtoverkon omistajan ja riippumattoman järjestelmävastaavan toimitiloissa; sekä
- f) seurattava niiden ylikuormitusmaksujen käyttöä, jotka riippumaton järjestelmävastaava on kerännyt asetuksen (EY) N:o 714/2009 mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisille annetaan toimivaltuudet, joiden nojalla ne voivat suorittaa 1, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä tehokkaasti ja joutuisasti. Tätä varten sääntelyviranomaisella on oltava vähintään valtuudet:

- a) tehdä sähköalan yrityksiä sitovia päätöksiä;
- b) tehdä sähkömarkkinoiden toimintaa koskevia tutkimuksia ja päättää sekä määrätä tarvittavista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä tehokkaan kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden

moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Lisäksi sääntelyviranomaisella on oltava tarvittaessa oikeus tehdä yhteistyötä kansallisen kilpailuviranomaisen ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten tai komission kanssa kilpailulainsäädäntöön liittyvän tutkimuksen tekemisessä;

- c) vaatia sähköalan yrityksiltä kaikkia sen tehtävien suorittamisen kannalta merkityksellisiä tietoja, mukaan lukien perustellut kolmannen osapuolen pääsyn epäämiseksi sekä kaikki tiedot verkon vahvistamisen edellyttämistä toimenpiteistä;
- d) määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sähköalan yrityksille, jotka eivät täytä velvollisuuksiaan, jotka johtuvat tästä direktiivistä tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai viraston tekemistä päätöksistä, tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia. Tähän on sisällytettävä toimivalta määrätä tai ehdottaa määrättäväksi siirtoverkonhaltijalle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta tai vertikaalisesti integroituneelle yritykselle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta vastaavia seuraamuksia, jos nämä eivät täytä tämän direktiivin mukaisia velvoitteita; sekä
- e) tarkoituksenmukaiset valtuudet suorittaa tutkintaa ja ratkaista riitoja 11 ja 12 kohdan nojalla.

5. Kun siirtoverkonhaltija on nimetty V luvun mukaisesti, sääntelyviranomaiselle osoitetaan tämän artiklan 1 ja 4 kohdan nojalla annettujen tehtävien ja toimivaltuuksien lisäksi ainakin seuraavat tehtävät ja toimivaltuudet:

- a) määrätä seuraamuksia 4 kohdan d alakohdan mukaisesti vertikaalisesti integroitunutta yritystä suosivista, muita syrjivistä käytännöistä;
- b) seurata siirtoverkonhaltijan ja vertikaalisesti integroituneen yrityksen välistä viestintää sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltija täyttää velvoitteensa;
- c) toimia vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välillä riitojenratkaisuviranomaisena 11 kohdan nojalla tehtyjen valitusten osalta;
- d) seurata vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita mukaan lukien lainoja;
- e) hyväksyä kaikki vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan väliset kaupalliset ja rahoitussopimukset edellyttäen, että niissä noudatetaan markkinaehtoja;

- f) pyytää vertikaalisesti integroituneelta yritykseltä perustelut, kun ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö on tehnyt sille 21 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen. Tällaisiin perusteluihin on sisällyttävä todisteet siitä, että vertikaalisesti integroitunutta yritystä hyödyttävää syrjintää ei ole harjoitettu;
- g) suorittaa tarkastuksia, myös ennalta ilmoittamatta, vertikaalisesti integroidun yrityksen ja siirtoverkonhaltijan tiloissa; sekä
- h) osoittaa siirtoverkonhaltijan kaikki tehtävät tai joitakin tiettyjä tehtäviä 13 artiklan mukaisesti nimetyille riippumattomalle järjestelmävastaavalle, jos siirtoverkonhaltija rikkoo toistuvasti tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan, erityisesti silloin, kun tämä toistuvasti harjoittaa vertikaalisesti integroitunutta yritystä suosivia, muita syrjiviä käytäntöjä.
6. Sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä riittävän ajoissa ennen niiden voimaantuloa ainakin menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:
- a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, siirto- ja jakelutariffit tai niitä koskevat menetelmät mukaan luettuina. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien tekeminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus;
- b) sellaisten tasapainottamispalvelujen tarjonta, jotka suoritetaan mahdollisimman taloudellisesti ja jotka tarjoavat verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi. Tasapainottamispalvelut on tarjottava oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi, ja niiden on perustuttava puolueettomiin kriteereihin; ja
- c) pääsy rajat ylittäviin infrastruktuureihin, mukaan lukien kapasiteetin jakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat menettelyt.
7. Edellä 6 kohdassa tarkoitettut menetelmät tai ehdot ja edellytykset on julkaistava.
8. Sääntelyviranomaisten on tarjottava tai menetelmiä sekä tasapainottamispalveluja vahvistaessaan tai hyväksyessään varmistettava, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoille annetaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia parantaa tehokkuutta, edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia.
9. Sääntelyviranomaisten on seurattava kansallisten sähköverkkojen, mukaan lukien rajayhdysjohtojen, ylikuormituksen hallintaa sekä ylikuormituksen hallintaa koskevien sääntöjen soveltamista. Tätä varten siirtoverkonhaltijoiden tai markkinoiden ylläpitäjien on toimitettava ylikuormituksen hallintaa ja myös kapasiteetin jakoa koskevat sääntönsä kansallisille sääntelyviranomaisille. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat pyytää näiden sääntöjen muuttamista.
10. Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat tarvittaessa muuttavat tässä artikkelissa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, tariffit tai menetelmät mukaan luettuina, sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja että niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla. Jos siirto- ja jakelutariffien vahvistaminen viivästyy, sääntelyviranomaisilla on valtuudet vahvistaa tai hyväksyä alustavat siirto- ja jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät ja päättää asiaankuuluvista korvaustoimenpiteistä, mikäli lopulliset siirto- ja jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät eroavat alustavista tariffeista tai menetelmistä.
11. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirto- tai jakeluverkonhaltijasta tästä direktiivistä johtuvien kyseisen verkonhaltijan velvoitteiden osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojenratkaisuviranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaika voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomainen pyytää lisätietoja. Tätä pidennettyä määräaika voidaan pidentää lisää valituksen tekijän suostumuksella. Sääntelyviranomaisen päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.
12. Kuka tahansa haittaa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus tehdä valitus tämän artiklan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, jos sääntelyviranomaisella on velvollisuus neuvotella, ehdotetuista tariffeista tai menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.
13. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden turvaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö etenkin kuluttajien etujen vastaisella tavalla sekä kaikenlainen markkinoiden valtaukseen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamissopimuksen määräykset ja erityisesti sen 82 artikla.
14. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, muun muassa jäsenvaltioiden kansallisen oikeuden mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.
15. Edellä 11 ja 12 kohdassa tarkoitettut valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja/tai kansallisen oikeuden mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.
16. Sääntelyviranomaisten tekemät päätökset on joka suhteessa perusteltava muutoksenhakumenettelyn mahdollistamiseksi tuomioistuimessa. Päätökset on julkistettava siten, että kaupallisesti arkaluonteiset asiat käsitellään luottamuksellisina.

17. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella tasolla on olemassa sopivat järjestelmät, joiden mukaisesti osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee, voi hakea siihen muutosta elimeltä, joka on riippumaton asianomaisista osapuolista ja hallituksista.

38 artikla

Rajat ylittäviä kysymyksiä koskeva sääntelyjärjestelmä

1. Sääntelyviranomaisten on kuultava toisiaan ja tehtävä tiivistä yhteistyötä keskenään sekä annettava toisilleen ja virastolle kaikki tiedot, joita ne tarvitsevat tästä direktiivistä johtuvien tehtäviensä suorittamiseksi. Vastaanottavan viranomaisen on vaihdettavien tietojen osalta varmistettava sama luottamuksellisuuden taso kuin tiedot lähettäneeltä viranomaiselta edellytetään.

2. Sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä vähintään alueellisella tasolla

- a) edistääkseen sellaisten operatiivisten järjestelyjen luomista, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinta, edistää yhteisiä sähköpörssejä ja rajat ylittävän kapasiteetin jakamista ja varmistaa riittävän yhteenliittämiskapasiteetin, myös uusien yhteyksien, vähimmäistaso alueella ja alueiden välillä, jotta tehokas kilpailu voi kehittyä ja toimitusvarmuus parantua, syrjimättä eri jäsenvaltioiden sähkötoimittajia;
- b) koordinoidakseen asianomaisia siirtoverkonhaltijoita ja muita markkinatoimijoita koskevien verkkosäätöjen kehittämistä; ja
- c) koordinoidakseen ylikuormituksen hallintaa koskevien sääntöjen kehittämistä.

3. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oltava oikeus yhteistyöjärjestelyihin toistensa kanssa sääntely-yhteistyön edistämiseksi.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut toimet on tarvittaessa suoritettava tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa ja tämän rajoittamatta niiden toimivaltaa.

5. Komissio voi antaa suuntaviivoja siitä, missä määrin sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä toistensa ja viraston kanssa. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittelevää sääntelymenettelyä noudattaen.

39 artikla

Suuntaviivojen noudattaminen

1. Mikä tahansa sääntelyviranomainen tai komissio voi pyytää virastolta lausuntoa siitä, onko jokin sääntelyviranomaisen tekemä päätös tässä direktiivissä tai asetuksessa (EY) N:o 714/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen.

2. Virasto antaa lausuntonsa sitä pyytäneelle sääntelyviranomaiselle tai komissiolle sekä kyseisen päätöksen tehneelle sääntelyviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

3. Jos päätöksen tehnyt sääntelyviranomainen ei noudata viraston lausuntoa neljän kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta, virasto ilmoittaa asiasta komissiolle.

4. Mikä tahansa sääntelyviranomainen, joka katsoo, ettei jokin toisen sääntelyviranomaisen tekemä rajat ylittävän kaupan kannalta merkityksellinen päätös ole tässä direktiivissä tai asetuksessa (EY) N:o 714/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen, voi ilmoittaa asiasta komissiolle kahden kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä.

5. Jos komissio kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut ilmoituksen virastolta 3 kohdan mukaisesti tai joltain sääntelyviranomaiselta 4 kohdan mukaisesti, tai omasta aloitteestaan kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä, katsoo, että sääntelyviranomaisen päätös herättää vakavia epäilyjä siitä, onko se tässä direktiivissä tai asetuksessa (EY) N:o 714/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen, komissio voi päättää tutkia asiaa edelleen. Tällöin se pyytää sääntelyviranomaista ja menettelyn osapuolia esittämään huomautuksensa.

6. Jos komissio päättää tutkia asiaa edelleen, se tekee enintään neljän kuukauden kuluessa tällaisen päätöksen tekemisestä lopullisen päätöksen siitä, että se

a) ei vastusta sääntelyviranomaisen päätöstä; tai

b) pyytää asianomaista sääntelyviranomaista peruuttamaan päätöksensä, koska suuntaviivoja ei ole noudatettu.

7. Jos komissio ei ole tehnyt päätöstä asian edelleen tutkimisesta 5 kohdassa tarkoitettussa määräajassa tai tehnyt lopullista päätöstä 6 kohdassa tarkoitettussa määräajassa, sen katsotaan olleen vastustamatta sääntelyviranomaisen päätöstä.

8. Sääntelyviranomaisen on noudatettava päätöksensä peruuttamista koskevaa komission päätöstä kahden kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

9. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan soveltamiseksi noudatettava menettely. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittelevää sääntelymenettelyä noudattaen.

40 artikla

Tietojen säilyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että sähköntoimittajat pitävät kansallisten viranomaisten, mukaan lukien kansallisen sääntelyviranomaisen, kansallisten kilpailuviranomaisten ja komission saatavilla niiden tehtävien suorittamiseksi vähintään viiden vuoden ajan merkitykselliset tiedot kaikista sähköntoimitussopimuksiin ja sähköjohdannaisiin liittyvistä liiketoimista tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa.

2. Tiedoissa on oltava yksityiskohdat kyseessä olevien liiketoimien ominaispiirteistä kuten kestosta ja toimitus- ja selvityssäännöistä, määristä, toteutuspäivistä ja -kellonajoista ja hinnoista sekä tiedot, joiden perusteella kyseinen tukkuasiakas voidaan yksilöidä, sekä määritellyt tiedot kaikista selvittämättä jääneistä sähköntoimitussopimuksista ja sähköjohdannaisista.

3. Sääntelyviranomainen voi päättää asettaa osia näistä tiedoista markkinaosallistujien saataville edellyttäen, ettei yksittäisiä markkinatoimijoita tai yksittäisiä liiketoimia koskevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja julkaista. Tätä kohtaa ei sovelleta direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluvia rahoitusvälineitä koskeviin tietoihin.

4. Tämän artiklan yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa määritellään tietojen säilyttämiseen sovellettavat menettelyt ja järjestelyt sekä säilytettävien tietojen muoto ja sisältö. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsitettävää sääntelymenettelyä noudattaen.

5. Niiden sähköjohdannaisiin liittyvien liiketoimien osalta, joita sähköntoimittajat toteuttavat tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa, tätä artiklaa sovelletaan vasta sen jälkeen kun komissio on antanut 4 kohdassa tarkoitetut suuntaviivat.

6. Tämän artiklan säännökset eivät aiheuta direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluville toimijoille lisävelvollisuuksia 1 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia kohtaan.

7. Jos 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten on saatava käyttöönsä tietoja, jotka ovat direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden hallussa, mainitun direktiivin nojalla toimivaltaisten viranomaisten on annettava näille viranomaisille niiden tarvitsemat tiedot.

X LUKU

VÄHITTÄISMARKKINAT

41 artikla

Vähittäismarkkinat

Moitteettomasti toimivien ja avoimien vähittäismarkkinoiden syntymisen helpottamiseksi yhteisön alueella jäsenvaltioiden on

varmistettava, että siirtoverkon- ja jakeluverkonhaltijoiden, toimittajien ja asiakkaiden sekä mahdollisten muiden markkinaosapuolten asema ja vastuu määritellään sopimusjärjestelyjen, asiakkaille annettujen sitoumusten, tietojen vaihdon ja taseselvitystä koskevien sääntöjen, tietojen omistusoikeuden ja mittaustavastuun osalta.

Kyseiset säännöt on julkistettava, niillä on pyrittävä helpottamaan asiakkaiden ja toimittajien pääsyä verkkoihin, ja sääntelyviranomaisten tai muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten on voitava arvioida niitä.

Muilla suurilla asiakkailla kuin kotitalousasiakkailla on oltava oikeus tehdä samanaikaisia sopimuksia useiden toimittajien kanssa.

XI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

42 artikla

Suojatoimenpiteet

Jos energiamarkkinoilla ilmenee äkillinen kriisi ja jos ihmisten, laitteiden tai laitosten turvallisuus tai verkon toiminta vaarantuu, jäsenvaltio voi toteuttaa tilapäisesti tarpeelliset suojatoimenpiteet.

Toimenpiteiden on oltava sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen syntyneiden äkillisten vaikeuksien poistamiseksi.

Asianomaisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava kyseisistä toimenpiteistä muille jäsenvaltioille ja komissiolle, joka voi päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai lopetettava ne siltä osin kuin ne vääristävät kilpailua ja vaikuttavat kauppaan haitallisesti yhteisen edun vastaisella tavalla.

43 artikla

Tasapuoliset toimintaedellytykset

1. Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tämän direktiivin nojalla tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi, on oltava EY:n perustamissopimuksen, erityisesti sen 30 artiklan, ja yhteisön oikeuden mukaisia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja avoimia. Nämä toimenpiteet saa panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun niistä on ilmoitettu komissiolle ja komissio on hyväksynyt ne.

3. Komissio reagoi 2 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Määräaika alkaa täydellisten tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Jos komissio ei ole reagoinut tämän kahden kuukauden määräajan kuluessa, katsotaan, ettei komissio vastusta ilmoitettuja toimenpiteitä.

44 artikla

Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot, jotka voivat osoittaa tämän direktiivin voimaantulon jälkeen, että niiden pienten erillisten verkkojen toiminnassa on huomattavia vaikeuksia, voivat hakea komissiolta poikkeuksia olemassa olevan kapasiteetin kunnostamisen, parantamisen ja lisäämisen osalta IV, VI, VII ja VIII luvun sekä erittäin pienen erillisen verkon tapauksessa III luvun asiaankuuluvista säännöksistä. Komissio ilmoittaa ennen päätöstään jäsenvaltioille näistä hakemuksista luottamuksellisuutta noudattaen. Päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

2. Kyprokseen, Luxemburgiin ja Maltaan ei sovelleta 9 artiklaa. Maltaan ei sovelleta myöskään 26, 32 ja 33 artiklaa.

Ilmaisuun ”sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys” eivät 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa sisälly loppukäyttäjät, jotka harjoittavat sähkön tuotantoa ja/tai toimittamista joko suoraan tai sellaisen yrityksen kautta, joissa niillä on määräysvalta joko yksin tai yhdessä, edellyttäen että loppukäyttäjät ja määräysvallan alainen yritys ovat vuotuisena keskiarvona mitattuna sähkön nettokuluttajia ja että niiden kolmansille osapuolille myymän sähkön taloudellinen arvo on vähäinen niiden muuhun liiketoimintaan nähden.

45 artikla

Uudelleentarkastelumenettely

Siinä tapauksessa, että komissio päätyy 47 artiklan 6 kohdassa tarkoitettussa kertomuksessa toteamaan, että jossakin jäsenvaltiossa, jossa verkkoon pääsy on järjestetty tehokkaasti siten, että se mahdollistaa täysin tehokkaan, syrjimättömän ja esteettömän verkkoon pääsyn, tietyt tässä direktiivissä yrityksille asetetut velvoitteet (esimerkiksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen osalta) eivät ole oikeasuhteisia tavoiteltuun tavoitteeseen nähden, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiolta vapautusta kyseisestä vaatimuksesta.

Jäsenvaltion on esitettävä pyyntönsä viipymättä komissiolle kaikkien sellaisten asiaa koskevien tietojen kanssa, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kertomuksessa todettu tehokas verkkoon pääsy ylläpidetään myös vastedes.

Komissio antaa jäsenvaltion esittämää pyyntöä koskevan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin asianomaisten säännösten muuttamisesta. Komissio voi tämän direktiivin muuttamista koskevissa ehdotuksissa ehdottaa jäsenvaltion vapauttamista tietyistä vaatimuksista, jos jäsenvaltio toteuttaa asianmukaisesti yhtä tehokkaita toimenpiteitä.

46 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

47 artikla

Kertomukset

1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yleisestä edistymisestä ensimmäisen kerran 4 päivään elokuuta 2004 mennessä ja sen jälkeen vuosittain. Edistymiskertomuksessa käsitellään ainakin seuraavia näkökohtia:

- a) saatu kokemus ja edistyminen täydellisten ja täysin toimivien sähkön sisämarkkinoiden luomisessa sekä tähän liittyvät jäljellä olevat esteet, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen, markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat ja niiden vaikutukset markkinoiden vääristymiseen;
- b) missä määrin tässä direktiivissä asetettujen, toimintojen eriyttämistä ja tariffeja koskevien vaatimusten avulla on onnistuttu varmistamaan tasapuolinen ja syrjimätön pääsy yhteisön sähköverkkoon ja yhtäläinen kilpailun taso, sekä sähkömarkkinoiden avautumisen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seuraukset asiakkaille;
- c) sellaisten kysymysten käsittely, jotka liittyvät sähköverkon kapasiteettiin ja sähkön toimitusvarmuuteen yhteisössä ja erityisesti kysynnän ja tarjonnan vallitsevaan ja ennakoituun tasapainoon ottaen huomioon eri alueiden välinen fyysinen siirtokapasiteetti;
- d) erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähköntoimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi;
- e) edellä 26 artiklan 4 kohdassa edellytetyn poikkeuksen täytäntöönpano kynnysarvon mahdollista tarkistamista varten;
- f) yleinen arvio edistymisestä kahdenvälisissä suhteissa kolmansiin maihin, jotka tuottavat ja vievät tai kuljettavat sähköä, mukaan luettuina edistyminen markkinoiden yhdentymisessä, sähköllä käytävän kaupan sosiaaliset ja ympäristövaikutukset ja kyseisten kolmansien maiden pääsy verkkoon;

g) mahdollisesti tarvittavat yhdenmukaistamisvaatimukset, jotka eivät liity tämän direktiivin säännöksiin; sekä

h) tapa, jolla jäsenvaltiot ovat panneet käytännössä täytäntöön 3 artiklan 9 kohdan energiamerkintöjä koskevat vaatimukset, sekä tapa, jolla mahdolliset asiaa koskevat komission suositukset on otettu huomioon.

Edistymiskertomuksessa voidaan tarvittaessa antaa suosituksia erityisesti merkintäsääntöjen soveltamisalan ja soveltamistavan osalta, mukaan luettuna se, miten viitataan olemassa oleviin viitelähteisiin ja kyseisten lähteiden sisältöön, ja erityisesti suosituksia siitä, miten tiedot eri energialähteisiin perustuvasta sähköntuotannosta johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä, voidaan asettaa saataville avoimessa, helposti käytettävässä ja vertailukelpoisessa muodossa koko yhteisön alueella ja miten jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet toimittajien antamien tietojen paikkansapitävyyden valvomiseksi voidaan selkeyttää, sekä suosituksia toimenpiteiksi määräävän markkina-aseman ja markkinoiden keskittymisen kielteisten vaikutusten torjumiseksi.

2. Lisäksi 1 kohdassa tarkoitettussa edistymiskertomuksessa analysoidaan joka toinen vuosi erilaisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, sekä tarkastellaan näiden toimenpiteiden tehokkuutta ja erityisesti niiden vaikutuksia sähkömarkkinoilla käytävään kilpailuun. Kertomuksessa voidaan tarvittaessa suositella toimenpiteitä, joita olisi toteutettava kansallisella tasolla korkeiden julkisen palvelun vaatimusten täyttämiseksi tai joilla pyritään estämään markkinoiden sulkeutuminen.

3. Komissio toimittaa 3 päivään maaliskuuta 2013 mennessä osana yleistä tarkastelua Euroopan parlamentille ja neuvostolle yksityiskohtaisen erityiskertomuksen, jossa esitetään pääpiirteet siitä, missä määrin V luvun mukaisilla eriyttämisaatuksilla on onnistuttu varmistamaan siirtoverkonhaltijoiden täysi ja tehokas riippumattomuus, käyttämällä vertailuperustana vaikuttavaa ja tehokasta eriyttämistä.

4. Edellä olevan 3 kohdan mukaisen arvioinnin tekemiseksi komissio ottaa huomioon erityisesti seuraavat arviointiperusteet: oikeudenmukainen ja syrjimätön pääsy verkkoon, tehokas sääntely, verkon kehittäminen markkinoiden tarpeita vastaavasti, vääristymättömät kannustimet investoinneille, verkkojen yhteenliittämisen edellyttämän infrastruktuurin kehittäminen, tehokas kilpailu yhteisön energiamaarkkinoilla ja toimitusvarmuuden tilanne yhteisössä.

5. Tarvittaessa ja erityisesti siinä tapauksessa, että 3 kohdassa tarkoitettussa yksityiskohtaisessa erityiskertomuksessa todetaan, että 4 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttymistä ei ole käytännössä varmistettu, komissio toimittaa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle varmistaa siirtoverkonhaltijoiden kaikilta osin tehokkaan riippumattomuuden 3 päivään maaliskuuta 2014 mennessä.

6. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle 1 päivään tammikuuta 2006 mennessä yksityiskohtaisen kertomuksen edistymisestä sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisessa. Kertomuksessa käsitellään erityisesti seuraavia asioita:

- syrjimättömän verkkoon pääsyn toteutuminen,
- tehokas sääntely,
- verkkojen yhteenliittämisen infrastruktuurin kehitys ja toimitusvarmuustilanne yhteisössä,
- missä määrin pienet yritykset ja kotitalousasiakkaat hyötyvät markkinoiden avautumisen kaikista eduista erityisesti julkisen palvelun vaatimusten osalta,
- missä määrin markkinat ovat käytännössä avoimet tosiasialliselle kilpailulle, mukaan luettuina näkökohdat, jotka liittyvät määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan,
- missä määrin asiakkaat todellisuudessa vaihtavat toimittajia ja neuvottelevat tariffeja uudelleen,
- hintakehitys, myös toimitushinnat, suhteessa markkinoiden avautumisen asteeseen, sekä
- tämän direktiivin soveltamisesta saadut kokemukset verkonhaltijoiden tosiasiallisesta riippumattomuudesta vertikaalisesti integroituneissa yrityksissä, ja onko muita, vaikutukseltaan oikeudellista eriyttämistä vastaavia toimenpiteitä kehitetty toiminnallisen riippumattomuuden ja kirjallisen eriyttämisen lisäksi.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin taatakseen julkisen palvelun korkean tason.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin varmistaa jakeluverkonhaltijoiden täydellisen ja tosiasiallisen riippumattomuuden ennen 1 päivää heinäkuuta 2007. Tarvittaessa nämä ehdotukset koskevat kilpailulainsäädännön mukaisesti myös toimenpiteitä, joilla voidaan puuttua määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan.

48 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 2003/54/EY 3 päivästä maaliskuuta 2011, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden velvoitteita noudattaa määräaikoja mainitun direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamiseksi. Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

49 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 3 päivänä maaliskuuta 2011. Niiden on viipymättä ilmoitettava siitä komissiolle.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 3 päivästä maaliskuuta 2011 lukuun ottamatta 11 artiklaa, jota niiden on sovellettava 3 päivästä maaliskuuta 2013.

Näissä jäsenvaltioiden toteuttamissa toimissa on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksiin antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

50 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

51 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 2009.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

H.-G. PÖTTERING

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. ERLANDSSON

LIITE I

KULUTTAJANSUOJATOIMENPITEET

1. Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien yhteisön sääntöjen ja erityisesti kuluttajansuojasta etäsopimuksissa 20. touku-kuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY ⁽¹⁾ ja kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY ⁽²⁾ soveltamista, 3 artiklassa tarkoite-tuilla toimenpiteillä on määrä varmistaa, että:

- a) asiakkailla on oikeus tehdä sähkön palveluntarjoajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:
- palveluntarjoajan nimi ja osoite
 - tarjotut palvelut, tarjottujen palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika
 - tarjotut ylläpitopalvelutyypit
 - menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista
 - sopimuksen kesto sekä palvelujen ja sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot, mahdolli-nen irtisanomisoikeus sekä se, voidaanko sopimus irtisanoa maksutta
 - mahdolliset korvausmenettelyt ja ne hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos palvelun laatu ei ole sovitus-tasoi-nen, mukaan lukien virheellinen tai viivästynyt laskutus
 - menetelmä, jonka avulla aloitetaan f kohdan mukainen riitojenratkaisumenettely
 - tiedot kuluttajien oikeuksista, mukaan lukien valitusten käsittely ja kaikki tässä alakohdassa tarkoitetut tiedot, jotka esitetään selvästi laskuissa tai sähköalan yritysten verkkosivuilla.
- Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot olisi joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityk-sellä, tiedot tässä kohdassa säädettyistä asioista on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä;
- b) asiakkaille annetaan ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja heille tiedote-taan heidän oikeudestaan sanoutua irti sopimuksesta saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. Palveluntarjoajien on ilmoitettava maksujen korotukset avoimella ja helposti ymmärrettävällä tavalla tilaajilleen suoraan asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään yhden tavanomaisen laskutuskauden kuluessa siitä, kun korotukset tulevat voi-maan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaat voivat vapaasti sanoutua irti sopimuksista, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja, joista sähkön palveluntarjoaja on niille ilmoittanut;
- c) asiakkaat saavat selkeät tiedot liittymiin sekä sähköpalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista;
- d) asiakkaat voivat valita useista eri maksumenetelmistä, jotka eivät saa olla kohtuuttoman syrjiviä eri asiakkaiden välillä. Ennakkomaksujärjestelmien on oltava oikeudenmukaisia ja riittävästi heijastettava todennäköistä kulutusta. Ehtojen ja edellytysten mahdollisten erojen on heijastettava erilaisista maksumenetelmistä toimittajalle johtuvia kuluja. Yleisten ehtojen ja edellytysten on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia. Ne on esitettävä selvällä ja ymmär-rettäväällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimuksen ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiseksi, kuten kohtuuttoman laajaa sopimusaineistoa. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohta-vilta myyntimenetelmiltä;
- e) asiakkaita ei veloiteta toimittajan vaihtamisesta;

⁽¹⁾ EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.

- f) asiakkaiden käytettävissä on avoimia, yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia menettelyjä heidän valitustensa käsittelyä varten. Kaikilla kuluttajilla on erityisesti oltava oikeus sähköalan palveluntarjoajaltaan saamansa palvelun ja valitusten käsittelyn korkeaan tasoon. Kyseisten tuomioistuinten ulkopuolisten riitojenratkaisumenettelyjen avulla on mahdollista ratkaista riidat oikeudenmukaisesti ja nopeasti, mieluiten kolmen kuukauden kuluessa, ja tarvittaessa voidaan soveltaa korvaus- ja/tai hyvitysjärjestelmää. Riitojenratkaisumenettelyissä olisi noudatettava mahdollisuuksien mukaan tuomioistuinten ulkopuolisiin kuluttajariitoja ratkaiseviin elimiin sovellettavista periaatteista 30 päivänä maaliskuuta 1998 annetun komission suosituksen 98/257/EY ⁽¹⁾ periaatteita.
- g) asiakkaille, jotka kuuluvat 3 artiklan 3 kohdan perusteella annettujen jäsenvaltioiden säädösten nojalla yleispalvelun piiriin, ilmoitetaan heidän yleispalvelua koskevista oikeuksistaan;
- h) asiakkaille on käytettävissään omat kulutustietonsa ja he voivat, nimenomaisesta sopimuksesta ja kuluitta, antaa mille tahansa rekisteröidylle sähköntoimittajalle oikeuden saada mittaritietonsa. Tiedonhallinnasta vastaava osapuoli on velvollinen antamaan nämä tiedot kyseiselle yritykselle. Jäsenvaltioiden on määriteltävä tietojen muoto sekä menettely, jonka mukaisesti toimittajat ja kuluttajat voivat saada tietoja. Kuluttajalta ei saa periä lisämaksua tästä palvelusta;
- i) asiakkaille tiedotetaan asianmukaisesti todellisesta sähkönkulutuksesta ja kustannuksista riittävän usein, jotta he voivat säännellä omaa sähkönkulutustaan. Nämä tiedot on annettava sopivin väliajoin ottaen huomioon asiakkaan mitauslaitteiston ominaisuudet ja kyseessä oleva sähkötuote. Tällaisten toimenpiteiden kustannustehokkuus on otettava asianmukaisesti huomioon. Kuluttajalta ei saa periä lisämaksua tästä palvelusta;
- j) asiakkaan on saatava tasoisloppulasku sähköntoimittajan vaihduttua viimeistään kuuden viikon kuluttua toimitajan vaihtumisesta.
2. Jäsenvaltiot varmistavat, että otetaan käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä, jotka edistävät kuluttajien aktiivista osallistumista sähkötoimitusten markkinoille. Tällaisten mittausjärjestelmien käyttöönoton edellytyksenä voi olla markkinoille ja yksittäisille kuluttajille aiheutuvien pitkän aikavälin kustannusten ja hyötyjen taloudellinen arviointi tai sen arviointi, mikä älykäs mittaustapa on taloudellisesti järkevä ja kustannustehokas ja missä määräajassa jakelu voidaan toteuttaa.

Arviointi on tehtävä 3 päivään syyskuuta 2012 mennessä.

Arvioinnin nojalla jäsenvaltioiden tai niiden nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on laadittava älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotolle kymmenen vuoden jaksolle ulottuva aikataulutavoite.

Kun älykkäiden mittarien käyttöönotosta esitetään myönteinen arviointi, vähintään 80 prosentilla kuluttajista on oltava käytössään älykkäitä mittausjärjestelmiä vuoteen 2020 mennessä.

Jäsenvaltioiden tai niiden nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava alueellaan käyttöön otettavien mittausjärjestelmien yhteentoimivuus ja otettava asianmukaisesti huomioon sovellettavat standardit ja parhaat käytännöt sekä sähkön sisämarkkinoiden kehittämisen tärkeys.

⁽¹⁾ EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

LIITE II

VASTAAVUUSTAULUKKO

Direktiivi 2003/54/EY	Tämä direktiivi
1 artikla	1 artikla
2 artikla	2 artikla
3 artikla	3 artikla
4 artikla	4 artikla
5 artikla	5 artikla
—	6 artikla
6 artikla	7 artikla
7 artikla	8 artikla
10 artikla	9 artikla
8 artikla	10 artikla
—	11 artikla
9 artikla	12 artikla
—	13 artikla
—	14 artikla
11 artikla	15 artikla
12 artikla	16 artikla
—	17 artikla
—	18 artikla
—	19 artikla
—	20 artikla
—	21 artikla
—	22 artikla
—	23 artikla
13 artikla	24 artikla
14 artikla	25 artikla
15 artikla	26 artikla
16 artikla	27 artikla
17 artikla	29 artikla
18 artikla	30 artikla
19 artikla	31 artikla
20 artikla	32 artikla
21 artikla	33 artikla
22 artikla	34 artikla
23 artiklan 1 alakohta (ensimmäinen ja toinen virke)	35 artikla
—	36 artikla
23 artikla (loppuosa)	37 artikla
—	38 artikla
—	39 artikla
—	40 artikla
—	41 artikla
24 artikla	42 artikla

Direktiivi 2003/54/EY	Tämä direktiivi
—	43 artikla
25 artikla	—
26 artikla	44 artikla
27 artikla	45 artikla
—	46 artikla
28 artikla	47 artikla
29 artikla	48 artikla
30 artikla	49 artikla
31 artikla	50 artikla
32 artikla	51 artikla
Liite A	Liite I

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2009/73/EY,**annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009,****maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan sekä 55 ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yhteisössä on vuodesta 1999 lähtien toteutettu asteittain maakaasun sisämarkkinoita, joilla pyritään luomaan todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille Euroopan unionin maakaasunkuluttajille, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli. Näin pyritään saavuttamaan parempi tehokkuus, kilpailukykyiset hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävyyttä.
- (2) Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/55/EY ⁽⁴⁾ on merkittävästi edistänyt maakaasun sisämarkkinoiden luomista.
- (3) Perustamissopimuksessa unionin kansalaisille taatut vapaudet – muun muassa tavaroiden vapaa liikkuvuus, sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus – ovat saavutettavissa ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.
- (4) Tällä hetkellä on kuitenkin olemassa esteitä maakaasun myynnille tasapuolisin ehdoin ja ilman syrjintää tai epäsuotuisampaa asemaa yhteisössä. Erityisesti syrjimätön pääsy verkkoihin sekä tehokkuudeltaan yhdenmukainen viranomaisvalvonta eivät ole vielä toteutuneet kaikissa jäsenvaltioissa.

- (5) Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa ”Energiapolitiikka Euroopalle” korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi maakaasun sisämarkkinat ja luoda tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille yhteisöön sijoittautuneille maakaasualan yrityksille. Komission 10 päivänä tammikuuta 2007 antamat tiedonannot ”Kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuudet” ja ”Asetuksen (EY) N:o 1/2003 17 artiklaan perustuva Euroopan kaasun ja sähköalan tutkinta (loppuraportti)” ovat osoittaneet, että nykyiset säännöt ja toimenpiteet eivät tarjoa riittäviä puitteita tavoitteena olevien moitteettomasti toimivien sisämarkkinoiden saavuttamiseksi.

- (6) Jos verkkotoimintoja ei tehokkaasti eriytetä toimitus- ja tuotantotoiminnoista (tehokas eriyttäminen), on olemassa vaara, että syrjintää esiintyy sekä verkon toiminnassa että myös sen suhteen, minkälaisia kannustimia vertikaalisesti integroituneilla yrityksillä on tehdä riittäviä investointeja verkkoihinsa.

- (7) Direktiivissä 2003/55/EY säädetyt oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat säännöt eivät kuitenkaan ole johtaneet siirtoverkonhaltijoiden tehokkaaseen eriyttämiseen. Siksi Eurooppa-neuvosto pyysi 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 pitämässään kokouksessa komissiota laatimaan lainsäädäntöehdotuksia, joiden tavoitteena on ”toimitus- ja tuotantotoimien tehokas erottaminen verkkotoiminnoista”.

- (8) Tehokas eriyttäminen voidaan varmistaa ainoastaan poistamalla vertikaalisesti integroituneiden yritysten kannustin kilpailijoidensa syrjimiseen verkkoon pääsyssä ja investoinneissa. Omistuksen eriyttäminen, mikä edellyttää verkon omistajan nimeämistä verkonhaltijaksi ja sen riippumattomuutta toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä, on selvästi tehokas ja vakaa tapa ratkaista luontainen eturistiriita ja turvata toimitusvarmuus. Tästä syystä Euroopan parlamentti totesi kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuuksista 10 päivänä heinäkuuta 2007 antamassaan päätöslauselmassa ⁽⁵⁾, että se pitää siirtotasolla tapahtuvaa omistuksen eriyttämistä tehokkaimpana tapana edistää infrastruktuuriin tehtäviä investointeja syrjimättömästi, uusien tulokkaiden oikeudenmukaista pääsyä verkkoon ja markkinoiden avoimuutta. Omistuksen eriyttämisen mukaisesti jäsenvaltioita olisi siksi vaadittava varmistamaan, että samalla henkilöllä tai henkilöillä ei

⁽¹⁾ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUVL C 172, 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 9. heinäkuuta 2008 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 9. tammikuuta 2009 (EUVL C 70 E, 24.3.2009, s. 37), ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 22. huhtikuuta 2009 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös, tehty 25. kesäkuuta 2009.

⁽⁴⁾ EUVL L 176, 15.7.2003, s. 57.

⁽⁵⁾ EUVL C 175 E, 10.7.2008, s. 206.

ole sekä oikeutta käyttää määräysvaltaa kaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että oikeutta käyttää samaan aikaan määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden. Samalla tavoin määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan nähden olisi suljettava pois mahdollisuus, että samalla henkilöllä voisi olla oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia tuotanto- tai toimitusyritykseen nähden. Näissä rajoissa tuotanto- tai toimitusyritys voisi olla siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon vähemmistöosakas.

- (9) Eriyttämisjärjestelmällä olisi poistettava tehokkaasti eturistiriitoja tuottajien, toimittajien ja siirtoverkonhaltijoiden väliltä, jotta voidaan luoda kannustimia tarvittaville investoinneille ja turvata uusien yrittäjien pääsy markkinoille avoimen ja tehokkaan sääntelyjärjestelmän avulla, eikä sillä saisi luoda kansallisten sääntelyviranomaisten kannalta liian työlästä sääntelyjärjestelmää.
- (10) Ilmauksen "määräysvalta" määritelmä on otettu yrityskeskittymien valvonnasta 20 päivänä tammikuuta 2004 annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 139/2004 ("EY:n sulautuma-asetus")⁽¹⁾.
- (11) Omistuksen eriyttäminen vaatii joissain tapauksissa yritysten rakenneuudistuksia, joten niille jäsenvaltioille, jotka päättävät toteuttaa omistuksen eriyttämisen, olisi annettava lisäaikaa asiaa koskevien säännösten soveltamiseen. Sähkö- ja kaasualojen väliset vertikaaliset yhteydet huomioidaan ottaen näitä eriyttämissäännöksiä olisi sovellettava molemmilla aloilla.
- (12) Omistuksen eriyttämisen mukaisesti, jotta voitaisiin varmistaa verkkotoimintojen täydellinen riippumattomuus toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä ja estää luottamuksellisten tietojen vaihto, sama henkilö ei saisi olla sekä siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon että kaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavan yrityksen johtokunnan jäsen. Samasta syystä henkilöllä ei saisi olla oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon johtokunnan jäseniä, jos sillä on oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia kaasun tuottajaan tai toimittajaan nähden.
- (13) Toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustamisen tulisi mahdollistaa se, että vertikaalisesti integroituneet yritykset voivat säilyttää verkon omistuksen samalla kun varmistetaan intressien tehokas eriyttäminen. Tämä edellyttää, että sellainen riippumaton

järjestelmävastaava tai sellainen riippumaton siirtoverkonhaltija huolehtii kaikista verkonhaltijan toiminnoista, minkä lisäksi on varmistettava yksityiskohtainen sääntely ja otettava käyttöön kattavat mekanismit viranomaisvalvontaa varten.

- (14) Jos siirtoverkon omistava yritys kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus valita joko omistuksen eriyttäminen tai toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustaminen.
- (15) Vertikaalisesti integroituneiden yritysten osakkeenomistajien etujen säilyttämiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava valita omistuksen eriyttämisen toteuttamistavaksi joko suora divestointi tai integroituneen yrityksen osakkeiden jakaminen verkkoyrityksen osakkeisiin ja jäljelle jäävän toimitus- ja tuotantoyrityksen osakkeisiin sillä edellytyksellä, että omistuksen eriyttämisestä johtuvia vaatimuksia noudatetaan.
- (16) Riippumattomaan järjestelmävastaavaan tai riippumattomaan siirtoverkonhaltijaan perustuvien ratkaisujen täysimääräinen vaikuttavuus olisi varmistettava asiaa koskevilla lisäsäännöillä. Riippumatonta siirtoverkonhaltijaa koskevat säännöt luovat asianmukaisen sääntelykehityksen terveen kilpailun, riittävien investointien, uusien toimijoiden markkinoillepääsyn ja maakaasumarkkinoiden yhdentymisen takaamiseksi. Jotta riippumattomia siirtoverkonhaltijoita koskevien säännösten avulla aikaansaatu eriyttäminen olisi tehokasta, sen olisi perustuttava organisatoristen toimenpiteiden ja siirtoverkonhaltijoiden hallintoa koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin sekä investointeja, uuden tuotantokapasiteetin liittämistä verkkoon ja markkinoiden yhdentymistä alueellisen yhteistyön avulla koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin. Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus olisi myös varmistettava muun muassa asianmukaisilla "jääviysajoilla", jolloin ei voi toimia vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä johtavassa asemassa tai muussa vastaavassa tehtävässä, jossa on saatavilla samat tiedot, jotka olisi voinut saada johtavassa asemassa. Riippumattomien siirtoverkonhaltijoiden malliin perustuva tehokas eriyttäminen on Eurooppa-neuvoston 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 pidetyssä kokouksessa vahvistettujen vaatimusten mukaista.
- (17) Kilpailun tehostamiseksi maakaasun sisämarkkinoilla muiden suurten asiakkaiden kuin kotitalousasiakkaiden olisi saatava valita toimittajansa ja voitava tehdä sopimuksia useiden toimittajien kanssa kaasun saannin turvaamiseksi. Tällaisia asiakkaita olisi suojeltava sopimuksiin sisällytettäviltä yksinoikeuslausekkeilta, joiden tarkoituksena on estää kilpailevat tai täydentävät tarjoukset.

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

- (18) Jäsenvaltiolla on oikeus valita täysi omistajuuden eriyttäminen alueellaan. Jos jäsenvaltio on käyttänyt tätä oikeutta, yrityksellä ei ole oikeutta perustaa riippumatonta järjestelmävastaavaa tai riippumatonta siirtoverkonhaltijaa. Tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys ei myöskään voi käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tai oikeuksia täyden omistuksen eriyttämisen valinneesta jäsenvaltiosta peräisin olevaan siirtoverkonhaltijaan nähden.
- (19) Tämä direktiivi mahdollistaa erilaiset markkinajärjestelyt maakaasun sisämarkkinoilla. Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi, olisi perustuttava ensisijaisesti yleisen edun mukaisiin pakottaviin vaatimuksiin. Komissiota olisi kuultava toimenpiteiden yhteensopivuudesta perustamis- sopimuksen ja yhteisön oikeuden kanssa.
- (20) Tehokkaan eriyttämisen toteutuksessa olisi noudatettava julkisen ja yksityisen sektorin välisen syrjimättömyyden periaatetta. Tätä varten samalla henkilöllä ei saisi olla sellaista yksinomaista tai jaettua määräysvaltaa tai oikeutta sekä siirtoverkonhaltijoiden tai siirtoverkkojen että kaasun tuottajien tai toimittajien toimielinten kokoonpanon, äänestysten tai päätösten suhteen, joka on ristiriidassa omistuksen eriyttämistä tai järjestelmävastaavan riippumattomuutta koskevien sääntöjen kanssa. Jos kyseinen jäsenvaltio voi osoittaa, että tätä vaatimusta noudatetaan omistuksen eriyttämisen ja riippumattoman järjestelmävastaavan osalta, toimitus- ja tuotantotoimintojen hallinta toisaalta ja siirtotoimintojen hallinta toisaalta pitäisi voida antaa kahdelle erilliselle julkiselle elimelle.
- (21) Verkkotoiminnan mahdollisimman tehokasta eriyttämistä toimitus- ja tuotantotoiminnasta olisi sovellettava kaikkialla yhteisössä sekä yhteisön että yhteisön ulkopuolisiin yrityksiin. Sen varmistamiseksi, että verkkotoiminnot ja toimitus- ja tuotantotoiminnot pysyvät toisistaan riippumattomina kaikkialla yhteisössä, sääntelyviranomaisille olisi annettava valtuudet evätä sellaisten siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi, jotka eivät noudata eriyttämissääntöjä. Jotta voitaisiin varmistaa näiden sääntöjen yhdenmukainen soveltaminen kaikkialla yhteisössä, sääntelyviranomaisten olisi otettava huomioon lausunto komission lausunto sertifiointia koskevia päätöksiä tehdessään. Jotta voitaisiin varmistaa myös yhteisön kansainvälisten velvoitteiden noudattaminen sekä yhteisön sisäinen solidaarisuus ja energian toimitusvarmuus, komissiolla olisi oltava oikeus antaa sertifiointia koskevia lausuntoja kolmannelle maasta olevan henkilön tai henkilöiden määräysvallassa olevan verkonomistajan tai siirtoverkonhaltijan osalta.
- (22) Energian toimitusvarmuus on olennainen osa yleistä turvallisuutta ja siten luontaisesti sidoksissa maakaasun sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan ja jäsenvaltioiden eristyneiden kaasumarkkinoiden yhdentymiseen. Unionin kansalaiset voivat saada maakaasua ainoastaan verkon kautta. Toimivat avoimet maakaasumarkkinat ja erityisesti verkot ja muu maakaasun toimituksiin liittyvä omaisuus ovat olennaisen tärkeitä unionin yleisen turvallisuuden, sen talouden kilpailukyvyn ja sen kansalaisten hyvinvoinnin kannalta. Tämän vuoksi kolmansista maista olevilla henkilöillä saisi olla määräysvaltaa siirtoverkossa tai siirtoverkonhaltijassa vain, jos he noudattavat yhteisön sisällä sovellettavia vaatimuksia tehokkaasta eriyttämisestä. Yhteisö katsoo, että maakaasun siirtoverkkotoimiala on sille erityisen tärkeä, minkä vuoksi tarvitaan uusia varotoimenpiteitä energian toimitusvarmuuden turvaamiseksi yhteisössä, jotta voidaan välttää yhteisön yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen ja unionin kansalaisten hyvinvointiin kohdistuvat mahdolliset uhat, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön kansainvälisten velvoitteiden noudattamista. Energian toimitusvarmuus yhteisössä edellyttää erityisesti sitä, että verkon toiminnan riippumattomuus, yhteisön ja yksittäisten jäsenvaltioiden riippuvuus kolmansista maista tulevista energiatoimituksista sekä energia-alan koti- ja ulkomaankaupan kohtelu ja investoinnit tietyssä kolmannessa maassa arvioidaan. Toimitusvarmuutta olisi näin ollen arvioitava tapauskohtaisesti tosiasiallisten olosuhteiden perusteella ja ottaen huomioon oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, erityisesti yhteisön ja asianomaisen kolmannen maan välisistä kansainvälisistä sopimuksista. Komissiota kannustetaan tarvittaessa esittämään suosituksia energian toimitusvarmuutta yhteisössä koskevien sopimusten neuvottelemiseksi kolmansien maiden kanssa tai sisällyttämään tarvittavat seikat kyseisten kolmansien maiden kanssa käytäviin muihin neuvotteluihin.
- (23) Olisi toteutettava lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että siirtopalvelujen käyttöä koskevat tariffit ovat avoimia ja syrjimättömiä. Näitä tariffeja olisi sovellettava kaikkiin verkon käyttäjiin syrjimättömin perustein. Jos varastointia, putkilinjavarastointia tai lisäpalvelua harjoitetaan kilpailulle riittävän avoimilla markkinoilla, niiden käyttömahdollisuus voidaan myöntää avoimien ja syrjimättömien markkinaehtoisten järjestelmien mukaisesti.
- (24) On tarpeellista varmistaa varastointilaitteistojen haltijoiden riippumattomuus, jotta voidaan parantaa kolmansien osapuolten mahdollisuuksia käyttää kaasuvälikkeitä, jotka ovat teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellisia tehokkaan verkoon pääsyn tarjoamiseksi asiakkaille suuntautuvia toimituksia varten. Siksi on asianmukaista, että varastointia harjoittavat oikeudellisesti erilliset yksiköt, joilla on tehokkaat oikeudet tehdä päätöksiä varastojen ylläpitämiseen, käyttämiseen ja kehittämiseen tarvittavan omaisuuden suhteen. Lisäksi on syytä lisätä avoimuutta kolmansille osapuolille tarjottavan varastointikapasiteetin osalta velvoittamalla jäsenvaltiot vahvistamaan ja julkaisemaan

syrijättömät ja selkeät puitteet, joissa määritellään varastoihin sovellettava asianmukainen sääntelyjärjestelmä. Tämän velvoitteen ei pitäisi edellyttää uutta päätöstä käyttöoikeusjärjestelmistä, mutta sen olisi parannettava varastojen käyttöoikeutta koskevan järjestelmän avoimuutta. Kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta koskevat vaatimukset ovat erityisen tärkeitä, jos kyse on strategisista tiedoista tai jos varastolla on vain yksi käyttäjä.

- (25) Syrjimätön pääsy jakeluverkkoon on edellytys toimitusyhteysien luomiselle asiakkaisiin vähittäismarkkinatasolla. Mahdollisuudet kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn ja investointeihin liittyvään syrjintään ovat kuitenkin jakelutasolla rajallisemmat kuin siirtotasolla, jolla verkon ylikuormitus ja tuotantoon liittyvien intressien vaikutukset ovat yleensä suuremmat kuin jakelutasolla. Lisäksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisesta ja toiminnallisesta eriyttämisestä tuli direktiivin 2003/55/EY mukaisesti pakollista vasta 1 päivästä heinäkuuta 2007, ja sen vaikutukset maakaasun sisämarkkinoihin on vielä analysoitava. Nykyiset oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat säännöt voivat johtaa tehokkaaseen eriyttämiseen sillä edellytyksellä, että ne määritellään selkeämmin, pannaan asianmukaisesti täytäntöön ja täytäntöönpanoa valvotaan tarkasti. Tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi vähittäismarkkinatasolla jakeluverkonhaltijoiden toimintaa olisi siis valvottava, jotta niitä estettäisiin hyödyntämästä vertikaalista integroitumistaan parantaakseen kilpailuasemaansa markkinoilla erityisesti suhteessa kotitalousasiakkaisiin ja pieniin muihin kuin kotitalousasiakkaisiin.
- (26) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava konkreettisia toimenpiteitä biokaasun ja biomassasta tuotetun kaasun laajemman käytön edistämiseksi, ja niiden tuottajille olisi annettava syrjimätön pääsy kaasuverkkoon, edellyttäen että pääsy on jatkuvasti teknisten sääntöjen ja turvallisuusnormien mukainen.
- (27) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus tarvittaessa vapauttaa pienet jakeluverkonhaltijat näistä jakelutoiminnan oikeudellisen eriyttämisen vaatimuksista, jotta kyseisille yrityksille ei aiheutuisi suhteetonta taloudellista ja hallinnollista taakkaa.
- (28) Kun erityisiä toimintavaatimuksia edellyttävän yhdennetyn energiahuollon optimaalisen tehokkuuden varmistamiseksi käytetään suljettua jakeluverkkoa tai kun suljettua jakeluverkkoa ylläpidetään ensisijaisesti verkon omistajan käyttöä varten, jakeluverkonhaltija olisi voitava vapauttaa velvoitteista, jotka merkitsisivät tarpeetonta hallinnollista

rasitetta jakeluverkonhaltijan ja verkon käyttäjien välisen suhteen erityisluonteen vuoksi. Teollisuus- tai elinkeinoalueet tai yhteisiä palveluja tarjoavat alueet, kuten rautatieasemarakennukset, lentoasemat, sairaalat, suuret leirintäalueet, joilla on yhdennettyjä palveluja, tai kemian-teollisuuden alueet, voivat sisältää suljettuja jakeluverkkoja niiden toiminnan erityisluonteen vuoksi.

- (29) Direktiivin 2003/55/EY mukaan jäsenvaltioiden on perustettava sääntelyviranomaiset, joilla on määrätty toimivaltuudet. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että sääntelyn vaikuttavuutta on usein rajoittanut sääntelyviranomaisten puutteellinen riippumattomuus hallituksesta ja niiden riittämätön toimi- ja harkintavaltia. Tästä syystä Eurooppa-neuvosto pyysi 8 ja 9 päivänä maaliskuuta 2007 pitämässään kokouksessa komissiota laatimaan lainsäädäntöehdotuksia, joiden tavoitteena on kansallisten energia-alan sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien yhdenmukaistaminen edelleen sekä niiden riippumattomuuden lujittaminen. Olisi oltava mahdollista, että näiden kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan kuuluvat sekä sähkö että kaasuala.
- (30) Energia-alan sääntelyviranomaisten olisi voitava tehdä päätöksiä kaikista maakaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta merkityksellisistä sääntelykysymyksistä, ja niiden tulisi olla täysin riippumattomia kaikista muista julkisista tai yksityisistä eduista. Tämä ei kuitenkaan estä muutoksenhakumahdollisuutta tuomioistuimessa kuten ei parlamentaarista valvontaakaan jäsenvaltioiden perustuslakien mukaisesti. Lisäksi kansallisen lainsäätäjän sääntelyviranomaisen talousarviolle antama hyväksyntä ei estä sitä, että sääntelyviranomaisella on talousarvioon liittyvä autonomia. Säännökset, jotka liittyvät sääntelyviranomaisen autonomiaan sille osoitetun talousarvion täytäntöönpanon suhteen, olisi pantava täytäntöön talousarviota koskevien kansallisten lakien ja sääntöjen mukaisissa puitteissa. Kun jäsenvaltiot edistävät kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuutta poliittisista tai taloudellisista eduista asianmukaisen kiertojärjestelmän avulla, niiden olisi voitava ottaa asianmukaisesti huomioon henkilöstövoimavarojen saatavuus ja johtokunnan koko.
- (31) Syrjimättömät ja kustannusvastaavuuden takaavat tasapainottamismekanismit ovat tarpeen kaikkien markkinatoimijoiden, myös uusien yrittäjien, tehokkaan markkinoille pääsyn varmistamiseksi. Tämä olisi saavutettava perustamalla tasapainottamisvaatimusten täyttämiseksi avoimet markkinaperusteiset mekanismit kaasun toimitusta ja ostoa varten. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava aktiivisesti sen varmistamiseksi, että tasapainottavat tariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia. Samalla olisi tarjottava asianmukaisia kannustimia kaasun syötön ja oton tasapainottamiseksi ja järjestelmän tukemiseksi.

- (32) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijan (-haltijoiden) tai nesteytetyn maakaasun (LNG) käsittelylaitteiston haltijan ehdotuksen pohjalta tai tämän verkonhaltijan (tai näiden verkonhaltijoiden) ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia, ja otettava huomioon kysynnänhallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä vältetyt verkon rajakustannukset.
- (33) Energia-alan sääntelyviranomaisilla olisi oltava toimivalta tehdä maakaasualan yrityksiä koskevia sitovia päätöksiä ja määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia maakaasualan yrityksille, jotka eivät täytä velvollisuuksiaan, tai ehdottaa, että toimivaltainen tuomioistuin määrää niille tällaisia seuraamuksia. Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi myös annettava toimivalta päättää, kilpailusääntöjen soveltamisesta riippumatta, asianmukaisista toimenpiteistä, joilla varmistetaan asiakkaan saama hyöty edistämällä maakaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edellyttämää tosiasiallista kilpailua. Kaasuntuotanto-ohjelmien laatiminen on yksi mahdollisuus edistää tehokasta kilpailua ja varmistaa markkinoiden moitteeton toiminta. Energia-alan sääntelyviranomaisille olisi lisäksi annettava toimivalta osaltaan varmistaa julkisen palvelun korkea taso markkinoiden avaamisen yhteydessä, heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojeleu sekä se, että kuluttajansuojatoimenpiteet ovat tehokkaita. Kyseiset säännökset eivät saisi rajoittaa komission toimivaltaa kilpailusääntöjen soveltamisessa, mukaan luettuna sellaisten yritysfuusioiden tutkiminen, joilla on vaikutuksia yhteisön tasolla, eivätkä sisämarkkinasääntöjen kuten pääoman vapaan liikkuvuuden soveltamista. Riippumaton elin, jolta osapuolella, jota kansallisen sääntelyviranomaisen päätös koskee, on oikeus hakea muutosta, voisi olla ylioikeus tai muu tuomioistuin, jolla on lainkäyttövaltaa muutoksenhakuasioissa.
- (34) Kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien yhdenmukaistamisen olisi kosettava myös toimivaltuuksia tarjota kannustimia maakaasualan yrityksille ja määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia näille yrityksille tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia. Sääntelyviranomaisilla olisi lisäksi oltava toimivaltuudet pyytää asiaa koskevia tietoja kaasualan yrityksiltä, tehdä asianmukaisia ja riittäviä tutkimuksia sekä ratkaista riitoja.
- (35) Investointeja uusiin merkittäviin infrastruktuureihin olisi edistettävä voimakkaasti samalla kun varmistetaan maakaasun sisämarkkinoiden moitteeton toiminta. Jotta infrastruktuurihankkeiden vapauttamisella säännösten soveltamisesta olisi mahdollisimman myönteinen vaikutus kilpailuun ja toimitusvarmuuteen, markkinoiden mielenkiinto olisi selvitettävä hankkeen suunnitteluvaiheessa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat säännöt olisi pantava täytäntöön. Jos infrastruktuuri sijaitsee useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 713/2009 ⁽¹⁾ perustetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä "virasto", olisi viime kädessä käsiteltävä vapautuspyyntö, jotta voidaan ottaa paremmin huomioon vapautuksen rajojen yli ulottuvat vaikutukset sekä helpottaa pyynnön hallinnollista käsittelyä. Lisäksi kun otetaan huomioon näiden vapautettujen merkittävien infrastruktuurihankkeiden rakentamisen poikkeuksellinen riskiprofiili, yrityksille, joilla on toimitus- ja tuotantointressejä, olisi voitava myöntää tilapäisesti osittaisia vapautuksia eriyttämissääntöjen soveltamisesta kyseisten hankkeiden osalta. Toimitusvarmuuden turvaamiseksi tilapäisten vapautusten mahdollisuuden olisi erityisesti kosettava yhteisön alueelle rakennettavia uusia putkistoja, joilla maakaasua kuljetetaan kolmansista maista yhteisöön. Direktiivin 2003/55/EY nojalla myönnettyjen vapautusten soveltamista jatketaan suunniteltuun voimassaolon päättymisajankohtaan asti siten kuin vapautuspäätöksessä on päätetty.
- (36) Maakaasun sisämarkkinat kärsivät likviditeetin ja avoimuuden puutteesta, joka haittaa voimavarojen tehokasta jakamista, riskeiltä suojautumista ja uusien toimijoiden markkinoille tuloa. Luottamusta markkinoihin, niiden likviditeettiä ja markkinatoimijoiden lukumäärää on kasvatettava, mistä syystä kaasuntoimituksia harjoittavien yritysten viranomaisvalvontaa on lisättävä. Tällaiset vaatimukset eivät saisi rajoittaa voimassa olevan rahoitusmarkkinoita koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamista ja niiden tulisi olla yhteensopivia tämän lainsäädännön kanssa. Energia-alan sääntelyviranomaisten ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten olisi toimittava yhteistyössä, jotta molemmilla olisi yleiskuva kyseessä olevista markkinoista.
- (37) Maakaasua tuodaan yhteisöön pääasiassa ja yhä enemmän kolmansista maista. Yhteisön oikeudessa olisi otettava huomioon maakaasualan erityispiirteet, kuten tietty rakenteellinen jäykkyys, joka johtuu toimittajien keskittymisestä, pitkän aikavälin sopimuksista tai tuotantoketjun loppupään likviditeetin puutteesta. Siksi tarvitaan lisää avoimuutta muun muassa hinnanmuodostuksen osalta.
- (38) Ennen kuin komissio antaa suuntaviivat, joissa määritellään tarkemmin tietojen säilyttämistä koskevat vaatimukset, viraston ja komission päätöksellä 2009/77/EY ⁽²⁾ perustetun Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitean (CESR) olisi yhteistyössä tutkittava suuntaviivojen sisältöä ja annettava siihen liittyviä neuvoja komissiolle. Viraston ja CESR:n olisi lisäksi yhteistyössä tutkittava ja

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 1.

⁽²⁾ EUVL L 25, 29.1.2009, s. 18.

annettava neuvoja siitä, olisiko kaasuntoimitussopimuksilla ja kaasujohdannaisilla toteutettuihin liiketoimiin sovellettava kauppaa edeltäviä ja/tai kaupan jälkeisiä avoimuusvaatimuksia, ja jos olisi, mikä olisi tällaisten vaatimusten sisältö.

- (39) Jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sen sääntelyviranomaisen olisi kannustettava keskeytettävissä olevien toimitussopimusten kehittämistä.
- (40) Toimitusvarmuuden turvaamiseksi olisi seurattava kysynnän ja tarjonnan tasapainoa yksittäisissä jäsenvaltioissa, ja tämän perusteella olisi laadittava kertomus yhteisössä valitsevista tilanteista ottaen huomioon eri alueiden välinen yhteenliittämiskapasiteetti. Seuranta olisi harjoitettava ajoissa, jotta toimitusvarmuuden vaarantuessa voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet. Tarpeellisen verkko-infrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, tulisi edistää kaasutoimitusten vakautta.
- (41) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tarvittavat laatuvaatimukset huomioon ottaen kaasuverkkoon voidaan syrjimättömästi päästää biokaasua ja biomassasta peräisin olevaa kaasua tai muun tyyppistä kaasua, jos niiden päästäminen verkkoon on pysyvästi asiaa koskevien teknisten sääntöjen ja turvallisuusvaatimusten mukaista. Kyseisten sääntöjen ja vaatimusten avulla olisi varmistettava, että näitä kaasuja voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maa-kaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa, ja niissä olisi käsiteltävä myös näiden kaasujen kemiallisia ominaisuuksia.
- (42) Pitkäaikaiset sopimukset ovat edelleen tärkeä osa jäsenvaltioiden kaasutoimituksia, ja ne olisi säilytettävä vaihtoehtona kaasuntoimittajayrityksiä varten sikäli kuin ne eivät estä tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamista ja ovat EY:n perustamissopimuksen mukaisia, kilpailusäännöt mukaan luettuina. Pitkäaikaiset sopimukset on näin ollen tarpeen ottaa huomioon maakaasualan yritysten toimitus- ja siirtokapasiteetin suunnittelussa.
- (43) Jotta julkisen palvelun laatu säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun laadun saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kun

asiakkaat liitetään kaasuverkkoon, heille ilmoitetaan heidän oikeudestaan saada käyttöönsä määrätynlaatuista maa-kaasua kohtuullisilla hinnoilla. Jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi voivat olla kotitalouksien osalta erilaiset kuin pienten ja keski suurten yritysten osalta.

- (44) Tämän direktiivin yhtenä perusvaatimuksena on julkisen palvelun vaatimuksien noudattaminen, ja on tärkeää, että tässä direktiivissä määritellään yhteiset vähimmäisnormit, joita kaikki jäsenvaltiot noudattavat ja joissa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet: kuluttajansuoja, toimitusvarmuus, ympäristönsuojelu ja yhtäläinen kilpailun taso kaikissa jäsenvaltioissa. On tärkeää, että julkisen palvelun vaatimuksia voidaan tulkita kansalliselta pohjalta ottaen huomioon kansallinen tilanne ja noudattaen yhteisön oikeutta.
- (45) Jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi olisi voitava sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön välineitä. Tällaisiin välineisiin olisi voitava kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.
- (46) Sikäli kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltio toteuttaa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtion tukea, niistä on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto komissiolle.
- (47) Julkisen palvelun vaatimuksia ja niistä seuraavia yhteisiä vähimmäisnormeja olisi edelleen tiukennettava sen varmistamiseksi, että kaikki ja varsinkin heikossa asemassa olevat kuluttajat voivat hyötyä kilpailusta ja oikeudenmukaisista hinnoista. Julkisen palvelun vaatimukset olisi määriteltävä kansallisella tasolla kansallisten olosuhteiden mukaisesti; jäsenvaltioiden olisi kuitenkin tällöin noudatettava yhteisön oikeutta. Unionin kansalaisten ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienten yritysten olisi voitava nauttia julkisen palvelun velvoitteista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten tariffien suhteen. Keskeinen tekijä kuluttajille tehtävissä toimituksissa on mahdollisuus saada puolueettomia ja avoimia kulutustietoja. Kuluttajilla olisi näin ollen oltava mahdollisuus saada käyttöönsä itseään koskevat kulutustiedot ja kulutukseen liittyvät hinnat sekä palvelumaksut, jotta he voivat pyytää kilpailijoita tekemään tarjouksia näiden tietojen pohjalta. Kuluttajilla olisi myös oltava oikeus saada asianmukaisesti tietoja energiankulutuksestaan. Ennakkomaksujen olisi heijastettava maa-kaasun todennäköistä kulutusta, ja eri maksujärjestelmien olisi oltava syrjimättömiä. Kuluttajille riittävän usein annettavat tiedot energiakustannuksista kannustavat energian säästämiseen, koska kuluttajat voivat saada niistä suoraan palautetta energiatehokkuuden parantamiseen tehtyjen investointien ja kulutustottumusten muutosten vaikutuksista.

- (48) Kuluttajien etujen olisi oltava keskeisessä osassa tässä direktiivissä, ja palvelun laadun olisi oltava maakaasualan yritysten keskeinen vastuualue. Kuluttajien nykyisiä oikeuksia on vahvistettava, ja ne on turvattava, ja niihin liittyvää avoimuutta olisi lisättävä. Kuluttajansuojatoimenpiteillä olisi varmistettava, että kaikki kuluttajat laajemmalla yhteisön toiminta-alalla hyötyvät kilpailulle avoimista markkinoista. Jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sen sääntelyviranomaisten olisi huolehdittava kuluttajien oikeuksien toteutumisesta.
- (49) Kuluttajien olisi saatava selkeitä ja ymmärrettäviä tietoja oikeuksistaan energia-alalla. Komission olisi laadittava jäsenvaltioita, kansallisia sääntelyviranomaisia, kuluttajajärjestöjä, maakaasualan yrityksiä ja muita asianomaisia sidosryhmiä kuultuaan helpokäyttöinen, käyttäjäystävällinen energiankuluttajan tarkistuslista, jonka tarkoituksena on antaa kuluttajille käytännön tietoa heidän oikeuksistaan. Energiankuluttajan tarkistuslista olisi annettava kaikkien kuluttajien käyttöön, ja sen olisi oltava julkisesti saatavilla.
- (50) Energiaköyhyys on kasvava ongelma yhteisössä. Siksi kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden, jotka eivät vielä ole laatineet kansallisia toimintasuunnitelmia tai muita tarvittavia toimintapuitteita energiaköyhyyden torjumiseksi, olisi tehtävä näin ja pyrittävä vähentämään tällaisessa tilanteessa olevien ihmisten määrää. Jäsenvaltioiden olisi joka tapauksessa varmistettava heikossa asemassa olevien asiakkaiden tarvitsemat energiatoimitukset. Tätä toteutettaessa voitaisiin käyttää yhdenmukaista lähestymistapaa esimerkiksi sosiaalipolitiikan puitteissa, ja toimenpiteisiin voisi kuulua sosiaalipoliittisia toimia tai toimia asuntojen energiatehokkuuden parantamiseksi. Tällä direktiivillä olisi mahdollistettava ainakin kansalliset toimet heikossa asemassa olevien asiakkaiden hyväksi.
- (51) Kaikkien kuluttajien saatavilla olevat tehokkaat riitojenratkaisukeinot takaavat paremman kuluttajansuojan. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön nopeat ja tehokkaat menettelyt valitusten käsittelemiseksi.
- (52) Älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton olisi voitava perustua taloudelliseen arviointiin. Jos arvioinnissa todetaan, että kyseisten mittausjärjestelmien käyttöönotto on taloudellisesti järkevää ja kustannustehokasta vain sellaisten kuluttajien osalta, jotka kuluttavat tietyn määrän kaasua, jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa tämä huomioon, kun ne panevat täytäntöön älykkäitä mittausjärjestelmiä.
- (53) Markkinahintojen olisi toimittava oikeanlaisina kannustimina verkon kehittämiseksi.
- (54) Jäsenvaltioiden olisi ehdottomasti huolehdittava siitä, että edistetään tervettä kilpailua ja eri toimittajien helppoa pääsyä verkkoon, jotta kuluttajat saavat täyden hyödyn vapautetuista maakaasun sisämarkkinoista.
- (55) Jotta toimitusvarmuutta voitaisiin edistää ja samalla säilyttää jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden henki, erityisesti mahdollisen energian toimituskriisin sattuessa, on tärkeää vahvistaa puitteet alueelliselle yhteistyölle solidaarisuuden hengessä. Tällainen yhteistyö voi jäsenvaltioiden niin päätäessä perustua ensisijaisesti markkinaehtoiisiin mekanismeihin. Yhteistyö alueellisen ja kahdenvälisen solidaarisuuden edistämiseksi ei saisi aiheuttaa markkinaosapuolille kohtuutonta rasitetta, eikä siinä saisi syrjiä markkinaosapuolia.
- (56) Maakaasun sisämarkkinoiden luomiseksi jäsenvaltioiden olisi edistettävä kansallisten markkinoidensa yhdentymistä ja verkonhaltijoiden välistä yhteistyötä yhteisön ja alueellisella tasolla ja otettava tähän mukaan myös yhteisön alueella edelleen eristyksissä toimivat kaasualan saarekkeitä muodostavat järjestelmät.
- (57) Tämän direktiivin yhtenä keskeisenä tavoitteena olisi oltava todellisten maakaasun sisämarkkinoiden kehittäminen yhteisön yhteenliitetyn verkon avulla, minkä vuoksi rajat ylittävää yhteenliittämistä ja alueellisia markkinoita koskevien sääntelykysymysten olisi oltava sääntelyviranomaisten tärkeimpiä tehtäviä ja niiden olisi tarvittaessa toimittava tiiviissä yhteistyössä viraston kanssa.
- (58) Todellisten sisämarkkinoiden yhteisten sääntöjen ja laajan kaasuntarjonnan turvaamisen olisi myös oltava yksi tämän direktiivin keskeisistä tavoitteista. Vääristymättömät markkinahinnat kannustaisivat tässä tarkoituksessa rajat ylittävää yhteenliittämistä ja johtaisivat pitkällä aikavälillä hintojen lähentymiseen.
- (59) Sääntelyviranomaisten olisi myös annettava tietoja markkinoille siksi, että komissio voisi seurata ja valvoa maakaasun sisämarkkinoita ja niiden lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin kehitystä, mukaan luettuina sellaiset tekijät kuin tarjonta ja kysyntä, siirto- ja jakeluinfrastruktuurit, palvelun laatu, rajat ylittävä kauppa, ylikuormituksen hallinta, investoinnit, tukku- ja kuluttajahinnat, markkinoiden likviditeetti sekä ympäristönäkökohtia ja tehokkuutta koskevat parannukset. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi ilmoitettava kilpailuviranomaisille ja komissiolle ne jäsenvaltiot, joissa hinnat haittavat kilpailua ja markkinoiden moitteetonta toimintaa.

(60) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta eli täysin toimintakykyisten maakaasun sisämarkkinoiden luomista, vaan se voidaan saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

(61) Maakaasunsiirtoverkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009 ⁽¹⁾ mukaan komissio voi antaa suuntaviivoja tarvittavan yhdenmukaistamistason saavuttamiseksi. Tällaiset suuntaviivat, jotka ovat sitovia täytäntöönpanotoimia, ovat myös tämän direktiivin tiettyjen säännösten kannalta hyödyllinen väline, jota voidaan tarvittaessa mukauttaa nopeasti.

(62) Tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽²⁾ mukaisesti.

(63) Komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta antaa suuntaviivat, jotka ovat tarpeen tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavan yhdenmukaistamisen vähimmäistason määrittelemiseksi. Koska nämä toimenpiteet ovat laajakantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä uusilla muilla kuin keskeisillä osilla, ne on hyväksyttävä päätöksen 1999/468/EY 5 artiklassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

(64) Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen ⁽³⁾ 34 kohdan mukaisesti jäsenvaltiota kannustetaan laatimaan itseään varten ja yhteisön edun vuoksi omia taulukoitaan, joista ilmenee mahdollisuuksien mukaan tämän direktiivin ja sen kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen edellyttämien toimenpiteiden välinen vastaavuus, ja julkaisemaan ne.

(65) Koska direktiiviin 2003/55/EY tehdään nyt huomattavia muutoksia, kyseiset säännökset on selkeyden ja järjestyksen vuoksi syytä laatia uudelleen kokoamalla ne uudessa direktiivissä yhdeksi säädökseksi.

(66) Tässä direktiivissä otetaan huomioon perusoikeudet ja etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

KOHDE, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt maakaasun siirrolle, jakelulle, toimitukselle ja varastoinnille. Siinä annetaan säännöt, jotka koskevat maakaasualan järjestämistä ja toimintaa, markkinoille pääsyä sekä maakaasun siirrossa, jakelussa, toimituksessa, varastoinnissa ja verkkojen käytössä sovellettavia lupien myöntämisperusteita ja menettelyjä.

2. Tässä direktiivissä annettuja maakaasua, nesteytettyä maakaasua mukaan lukien, koskevia sääntöjä sovelletaan syrjimättömällä tavalla myös biokaasuun ja biomassasta peräisin olevaan kaasuun tai muun tyyppisiin kaasuihin edellyttäen, että näitä kaasuja voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) "maakaasualan yrityksellä" luonnollista tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: maakaasun, myös nesteytetyn maakaasun, tuotanto, siirto, jakelu, toimitus, osto tai varastointi ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä ja/tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppukäyttäjiä,
- 2) "tuotantovaiheen putkistolla" putkistoa tai putkistoja, joita käytetään ja/tai rakennetaan osana öljyn tai kaasun tuotantohanketta tai joita käytetään maakaasun siirtämiseen yhden tai useamman tällaisen hankkeen tuotantokentältä jalostuslaitokseen tai vastaanottoasemalle tai lopulliselle maihintuontiasemalle,
- 3) "siirrolla" maakaasun siirtämistä putkistoissa, jotka sisältävät pääasiassa korkeapaineputkia, mutta ei tuotantovaiheen aikaisia putkistoja eikä pääasiassa maakaasun paikalliseen jakeluun käytettäviä korkeapaineputkistojen osia, asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta,
- 4) "siirtoverkonhaltijalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa siirtotoimintaa ja on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä,

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 36.

⁽²⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ EUVL C 321, 31.12.2003, s. 1.

- 5) "jakelulla" maakaasun siirtämistä paikallisten tai alueellisten putkistojen kautta asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta,
- 6) "jakeluverkonhaltijalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa jakelutoimintaa ja on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä,
- 7) "toimituksella" maakaasun, nesteytetty maakaasu mukaan lukien, myyntiä asiakkaille, mukaan lukien jälleenmyynti,
- 8) "maakaasun toimittajalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa maakaasua,
- 9) "varastolla" maakaasualan yrityksen omistamaa ja/tai hoitamaa laitosta, jota käytetään maakaasun varastointiin, mukaan lukien nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksissa varastointiin käytettävä osa mutta lukuun ottamatta tuotantotoimintaan käytettävää osaa ja laitteistoja, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
- 10) "varastointilaitteiston haltijalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa varastointitoimintaa ja on vastuussa varaston hoidosta,
- 11) "nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksella" vastaanottoasemaa, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen ja kaasuttamiseen; siihen kuuluvat myös lisäpalvelut ja tilapäinen varastointi, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon, mutta siihen eivät kuulu varastointiin käytettävät maakaasun vastaanottoasemien osat,
- 12) "nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa maakaasun nesteyttämistä tai nesteytetyn maakaasun tuontia, purkamista ja kaasuttamista ja on vastuussa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen toiminnasta,
- 13) "verkolla" siirtoverkkoa, jakeluverkkoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia ja/tai varastoja, jotka omistaa ja/tai joiden käytöstä vastaa maakaasualan yritys, mukaan lukien putkilinjavarastointi ja sen lisäpalveluja tuottavat laitokset sekä sellaisten omistussuhteissa olevien yritysten laitokset, joita tarvitaan siirrossa, jakelussa ja nesteytetyn maakaasun käsittelyssä,
- 14) "lisäpalveluilla" kaikkia siirtoverkkojen, jakeluverkkojen, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttöön ja toimintaan tarvittavia palveluja ja/tai varastoja, kuormituksen tasapainotus, sekoitus ja inerttikaasujen lisääminen mukaan lukien, ei kuitenkaan laitoksia, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
- 15) "putkilinjavarastoinnilla" kaasun painetta korottamalla tapahtuvaa maakaasun varastointia sen siirto- ja jakeluverkoissa, ei kuitenkaan laitteistoja, jotka ovat tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
- 16) "yhteenliitetyllä verkolla" useita toisiinsa yhdistettyjä verkkoja,
- 17) "jäsenvaltioiden välisellä yhdysputkella" siirtoputkea, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan tai kulkee sen poikki ja jonka ainoana tarkoituksena on yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot toisiinsa,
- 18) "erillisellä linjalla" yhteenliitettyä verkkoa täydentävää maakaasuputkea,
- 19) "integroituneella maakaasualan yrityksellä" vertikaalisesti tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä,
- 20) "vertikaalisesti integroituneella yrityksellä" maakaasualan yritystä tai maakaasualan yritysten ryhmää, jossa samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä on oikeus käyttää, joko suoraan tai välillisesti, määräysvaltaa ja jossa yritys tai yritysten ryhmä harjoittaa ainakin joko maakaasun siirtoa, jakelua, nesteyttämistä tai varastointia ja ainakin joko maakaasun tuotantoa tai toimittamista,
- 21) "horisontaalisesti integroituneella yrityksellä" yritystä, joka harjoittaa ainakin joko maakaasun tuotantoa, siirtoa, jakelua, toimittamista tai varastointia sekä lisäksi jotakin kaasualaan kuulumatonta toimintaa,
- 22) "omistussuhteissa olevalla yrityksellä" perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g (*) alakohdan perusteella konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY (1) 41 artiklassa tarkoitettua sidosyritystä ja/tai kyseisen direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua osakkuusyritystä ja/tai samoille osakkeenomistajille kuuluvaa yritystä,
- 23) "verkon käyttäjällä" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa maakaasua verkkoon tai jolle sitä toimitetaan verkosta,
- 24) "asiakkaalla" maakaasun tukkuasiakasta ja loppukäyttäjää ja maakaasualan yritystä, joka ostaa maakaasua,
- 25) "kotitalousasiakkaalla" asiakasta, joka ostaa maakaasua oman kotitaloutensa käyttöön,
- 26) "muulla kuin kotitalousasiakkaalla" asiakasta, joka ostaa maakaasua muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön,
- 27) "loppukäyttäjällä" asiakasta, joka ostaa maakaasua omaan käyttöönsä,
- 28) "vaatimukset täyttävällä asiakkaalla" asiakasta, joka voi 37 artiklan mukaisesti vapaasti ostaa kaasua valitsemaltaan toimittajalta,

(*) Direktiivin 83/349/ETY nimi on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

(1) EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1.

- 29) "tukkuasiakkaalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa maakaasua jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon hän/se kuuluu, ei kuitenkaan siirto- tai jakeluverkonhaltijaa,
- 30) "pitkän aikavälin suunnittelulla" maakaasualan yritysten toimitusten ja siirtokapasiteetin suunnittelua pitkällä aikavälillä maakaasun kysynnän tyydyttämiseksi verkossa, lähteiden monipuolistamiseksi ja toimitusten varmistamiseksi asiakkaille,
- 31) "uudella markkina-alueella" jäsenvaltiota, jossa sen ensimmäisen pitkäaikaisen maakaasun toimitussopimuksen ensimmäinen kaupallinen toimitus toteutettiin korkeintaan kymmenen vuotta aiemmin,
- 32) "varmuudella" maakaasun toimitusvarmuutta sekä teknistä turvallisuutta,
- 33) "uudella infrastruktuurilla" infrastruktuuria, jota ei 4 päivään elokuuta 2003 mennessä ole saatu valmiiksi,
- 34) "kaasuntoimitussopimuksella" maakaasun toimittamisesta tehtyä sopimusta, lukuun ottamatta kaasujohdannaisia,
- 35) "kaasujohdannaisella" rahoitusvälineiden markkinoista 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY (1) liitteessä I olevan C osan 5, 6 tai 7 kohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä, jonka kohde-etuus on maakaasu,
- 36) "määräysvallalla" oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon asiaan liittyvät tosiasialliset tai oikeudelliset olosuhteet antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti:
- a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;
 - b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä.

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI

3 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaatte asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, että maakaasualan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että maakaasualalla saadaan aikaan kilpailulle avoimet, varmat ja ympäristön kannalta kestävät markkinat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, eivätkä jäsenvaltiot saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvollisuuksien suhteen.

(1) EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1.

2. Ottaen täysin huomioon perustamissopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 86 artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa kaasualalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, mukaan lukien toimitusvarmuus, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, mukaan lukien energiatehokkuus, uusiutuvista lähteistä saatu energia ja ilmastonsuojelu. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että yhteisön maakaasualan yritykset ovat tasapuolisesti jäsenvaltioiden maakaasunkuluttajien käytettävissä. Tässä kohdassa tarkoitettua toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja energiatehokkuutta edistävän kysynnänhallinnan osalta sekä ympäristötavoitteiden ja uusiutuvista lähteistä saatua energiaa koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat toteuttaa pitkän aikavälin suunnittelua ottaen huomioon, että kolmannet osapuolet saattavat pyrkiä verkkoon.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojellaan asianmukaisilla toimenpiteillä. Tässä yhteydessä kunkin jäsenvaltion on määritettävä heikossa asemassa olevien asiakkaiden käsite, jolla voidaan viitata energiaköyhyyteen ja muun muassa kieltoon kytkeä tällaiset asiakkaat pois maakaasuverkosta kriittisinä aikoina. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että heikossa asemassa olevia asiakkaita koskevia oikeuksia ja velvoitteita sovelletaan. Niiden on erityisesti toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä sellaisten syrjäseuduilla asuvien loppukäyttäjien suojelemiseksi, jotka on liitetty kaasujärjestelmään. Jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon kaasuverkkoon liitettyjä asiakkaita varten. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tosiasiallisesti helposti vaihtaa toimittajaa. Ainakin kotitalousasiakkaiden osalta näihin toimenpiteisiin on kuuluttava liitteessä I esitetyt toimenpiteet.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, kuten kansallisia energian käyttöä koskevia toimintasuunnitelmia ja sosiaaliturvaetuuksia heikossa asemassa olevien asiakkaiden tarvitsemien kaasutoimitusten varmistamiseksi tai energiatehokkuuden parantamisen tukemiseksi, jotta voidaan puuttua ilmenevään energiaköyhyyteen myös tarkasteltaessa köyhyyttä laajemmin. Tällaiset toimenpiteet eivät saa estää 37 artiklassa tarkoitettua markkinoiden tehokasta avaamista ja markkinoiden toimintaa, ja niistä on tarvittaessa ilmoitettava komissiolle tämän artiklan 11 kohdan mukaisesti. Yleisen sosiaaliturvajärjestelmän puitteissa toteutetuista toimenpiteistä ei tehdä tällaista ilmoitusta.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kaasuverkkoon liitetyillä asiakkailla on oikeus valita kaasuntoimittajansa kiinnostuneiden joukosta riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa tällä on toimilupa, jos toimittaja noudattaa sovellettavia kauppaa ja tasapainottamista koskevia sääntöjä ja toimitusvarmuutta koskevat vaatimukset täyttyvät. Jäsenvaltioiden on tältä osin toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hallinnolliset menettelyt eivät luo estettä niille kaasua toimittaville yrityksille, joilla jo on toimilupa jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että

- a) asiakkaan halutessa sopimusehtojen mukaisesti vaihtaa toimittajaa kyseinen verkonhaltija tai kyseiset verkonhaltijat saattavat muutoksen voimaan kolmen viikon kuluessa; ja
- b) asiakkaalla on oikeus saada kaikki merkitykselliset kulutustiedot.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ensimmäisen alakohdan a ja b kohdassa tarkoitettujen oikeudet turvataan kustannusten, työmäärän ja ajan osalta syrjimättömästi kaikille asiakkaille.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka liittyvät sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen sekä ympäristönsuojeluun, johon voi sisältyä ilmastonmuutoksen torjuntakeinoja, sekä toimitusvarmuuteen. Toimenpiteisiin voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön keinoja, tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, myös yhteenliittämiskapasiteetin, ylläpitoa ja rakentamista varten.

8. Energiatehokkuuden edistämiseksi jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, sen sääntelyviranomaisen on vahvasti suositeltava, että maakaasualan yritykset optimoivat maakaasun käytön, esimerkiksi tarjoamalla energianhallintapalveluja, kehittämällä innovatiivisia hinnoittelumalleja tai ottamalla tarvittaessa käyttöön älykkäitä mittaajajärjestelmiä tai älykkäitä verkkoja.

9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että otetaan käyttöön keskitettyjä palvelupisteitä, jotta kuluttajille voidaan antaa kaikki tarvittavat tiedot heidän oikeuksistaan, voimassa olevasta lainsäädännöstä ja riita-asioissa käytettävistä riitojenratkaisukeinoista. Nämä palvelupisteet voidaan sijoittaa yleisten kuluttajaneuvontapisteiden yhteyteen.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on riippumaton mekanismi, kuten energia-asioiden oikeusasiamies tai kuluttajansuojaelin, jotta voidaan tehokkaasti käsitellä valituksia ja ratkaista riitoja tuomioistuinten ulkopuolella.

10. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 4 artiklan säännöksiä jakelun osalta sikäli kuin niiden soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi maakaasualan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, jotka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Yhteisön etuihin kuuluu muun muassa kilpailu vaatimukset täyttävistä asiakkaista tämän direktiivin ja perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesti.

11. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ilmoitettava komissiolle kaikki julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytyt toimenpiteet, mukaan lukien kuluttajansuojelu ja ympäristönsuojelu, ja niiden mahdolliset vaikutukset kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta

siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista tällaisista toimenpiteistä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä.

12. Komissio laatii jäsenvaltioita, kansallisia sääntelyviranomaisia, kuluttajajärjestöjä, maakaasualan yrityksiä ja muita asianomaisia sidosryhmiä kuultuaan selkeän, tiiviissä muodossa olevan energiankuluttajan tarkistuslistan, jossa on käytännön tietoa kuluttajille heidän oikeuksistaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaasuntoimittajat tai jakeluverkonhaltijat ryhtyvät yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa tarvittaviin toimiin, jotta kaikki kuluttajat saavat kopion energiankuluttajan tarkistuslistasta, ja varmistavat, että se on julkisesti saatavilla.

4 artikla

Lupamenettely

1. Silloin kun maakaasun käsittelylaitosten rakentamiseen tai käyttöön vaaditaan lupa (esimerkiksi toimilupa, lupa, suostumus tai hyväksyntä), jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset myöntävät 2–4 kohdan mukaisesti lupia tällaisten laitosten, putkistojen ja niihin liittyvien laitteiden rakentamiseen ja/tai käyttöön alueellaan. Jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää lupia samoin perustein myös maakaasun toimittajille ja tukkuasiakkaille.

2. Jos jäsenvaltiossa on käytössä lupajärjestelmä, jäsenvaltion on vahvistettava puolueettomat ja syrjimättömät perusteet, jotka yrityksen on täytettävä hakiessaan lupaa maakaasun käsittelylaitosten rakentamiseen ja/tai käyttöön tai hakiessaan lupaa maakaasun toimittamiseen. Syrjimättömät lupien myöntämisperusteet ja syrjimätön lupamenettely on julkistettava. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että laitosten, putkien ja niihin liittyvien laitteiden lupamenettelyissä otetaan tarvittaessa huomioon hankkeen merkitys maakaasun sisämarkkinoille.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että luvan epäämisen syyt ovat puolueettomia ja syrjimättömiä ja että ne ilmoitetaan hakijalle. Komissiolle on annettava tiedoksi syyt lupien epäämiseen. Jäsenvaltioiden on vahvistettava menettely, jonka mukaisesti hakijat voivat hakea muutosta epäämispäätökseen.

4. Niiden alueiden kehittämiseksi, joille on vasta äskettäin alettu toimittaa kaasua, ja verkon toiminnan tehostamiseksi yleensä, jäsenvaltiot voivat kieltäytyä myöntämästä uutta lupaa jakeluputkistojen rakentamiseen ja käyttöön tietyllä alueella sen jälkeen, kun tällaisia putkistoja on rakennettu tai aiotaan rakentaa kyseiselle alueelle, ja jos nykyinen tai rakennettavaksi ehdotettu kapasiteetti ei ole täysimääräisesti käytössä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 38 artiklan soveltamista.

5 artikla

Toimitusvarmuuden seuranta

Jäsenvaltioiden on varmistettava toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seuranta. Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan antaa tämän tehtävän 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten hoidettavaksi. Erityisesti on seurattava tarjonnan ja kysynnän tasapainoa kansallisilla markkinoilla, odotetun tulevan kysynnän ja käytettävissä olevien toimitusten tasoa, suunnitteilla tai rakenteilla olevan lisäkapasiteetin määrää sekä verkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa samoin kuin toimenpiteitä kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman kaasun toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava vuosittain heinäkuun 31 päivään mennessä kertomus, jossa esitellään näiden kysymysten seurannasta saatuja tuloksia sekä mahdollisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan tulosten sitä edellyttäessä, ja toimitettava tämä kertomus viipymättä komissiolle.

6 artikla

Alueellinen solidaarisuus

1. Jotta turvataan toimitusvarmuus maakaasun sisämarkkinoilla, jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä alueellisen ja kahdenvälisen solidaarisuuden edistämiseksi.
2. Yhteistyön on katettava tilanteet, jotka johtavat tai todennäköisesti johtavat lyhyellä aikavälillä johonkin jäsenvaltioon vaikuttavaan vakavaan toimitushäiriöön. Siihen on sisällyttävä:
 - a) maakaasun toimitusvarmuuden takaavista toimenpiteistä 26 päivänä huhtikuuta 2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/67/EY ⁽¹⁾ 8 artiklassa tarkoitettujen kansallisten hätätilanteita koskevien toimenpiteiden koordinointi;
 - b) sähkön ja maakaasun siirtoyhteyksien määrittely ja tarvittaessa kehittäminen tai parantaminen; ja
 - c) keskinäisen avunannon edellytykset ja käytännön menettelyt.
3. Tästä yhteistyöstä on tiedotettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille.
4. Komissio voi antaa alueelliseen solidaarisuuteen perustuvaa yhteistyötä koskevia suuntaviivoja. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsitävää sääntelymenettelyä noudattaen.

7 artikla

Alueellisen yhteistyön edistäminen

1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on toimittava keskenään yhteistyössä kansallisten markkinoidensa yhdentämiseksi yhdellä tai useammalla aluetasolla, mikä olisi ensimmäinen askel kohti täydellisesti vapautettujen sisämarkkinoiden luomista. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on erityisesti tuettava ja edistettävä siirtoverkonhaltijoiden yhteistyötä aluetasolla muun muassa rajat ylittävissä kysymyksissä kilpailulle avointen maakaasun sisämarkkinoiden luomiseksi ja edistettävä oikeudellisten, teknisten ja

sääntelykehystensä yhdenmukaisuutta sekä edistettävä sellaisten eristyksissä toimivien kaasualan saarekkeitä muodostavien järjestelmien yhdentymistä, joita edelleen on yhteisön alueella. Tällaisen alueellisen yhteistyön piiriin on kuuluttava yhteistyö niillä maantieteellisillä alueilla, jotka on määritelty asetuksen (EY) N:o 715/2009 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tällaisen yhteistyön piiriin saattaa kuulua muita maantieteellisiä alueita.

2. Virasto toimii yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa, jotta varmistetaan eri alueiden sääntelykehysten yhteensopivuus kilpailulle avointen maakaasun sisämarkkinoiden luomiseksi. Jos virasto katsoo yhteistyön edellyttävän sitovia sääntöjä, se antaa asianmukaisia suosituksia.

3. Jäsenvaltioiden on panemalla tämä direktiivi täytäntöön varmistettava, että siirtoverkonhaltijoilla on aluetasolla yksi tai useampi yhdenmukainen verkko, joka kattaa yhden tai useampia jäsenvaltioita kapasiteetin jakamisen ja verkon turvallisuuden tarkastamiseksi.

4. Jos vertikaalisesti integroitunut siirtoverkonhaltija osallistuu yhteisyritykseen, joka on perustettu tällaisen yhteistyön toteuttamiseksi, yhteisyrityksen on laadittava ja pantava täytäntöön sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toteutettavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää ja kilpailunvastaista toimintaa esiinny. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet syrjinnän ja kilpailunvastaisen toiminnan estämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Se edellyttää viraston hyväksyntää. Vertikaalisesti integroituneiden siirtoverkonhaltijoiden valvonnasta vastaavien toimihenkilöiden on seurattava ohjelman noudattamista riippumattomasti.

8 artikla

Tekniset säännöt

Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekniset turvallisuusperusteet määritellään ja että tekniset säännöt, joilla asetetaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten, varastojen, muiden siirto- ja jakeluverkkojen sekä erillisten linjojen verkkoon liittämisen suunnittelua ja käyttöä koskevat tekniset vähimmäisvaatimukset, laaditaan ja julkaistaan. Näillä teknisillä säännöillä varmistetaan verkkojen yhteentoimivuus, ja niiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä. Virasto voi tarvittaessa esittää asianmukaisia suosituksia näiden sääntöjen yhteensopivuuden saavuttamiseksi. Nämä säännöt on ilmoitettava komissiolle teknisii standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY ⁽²⁾ 8 artiklan mukaisesti.

⁽¹⁾ EUVL L 127, 29.4.2004, s. 92.

⁽²⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37.

III LUKU

SIIRTO, VARASTOINTI JA NESTEYTETTY MAAKAASU

9 artikla

Siirtoverkkojen ja siirtoverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 3 päivästä maaliskuuta 2012 alkaen:

a) jokainen yritys, joka omistaa siirtoverkon, toimii siirtoverkonhaltijana;

b) samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole oikeutta:

i) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden; eikä

ii) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;

c) samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden; ja

d) sama henkilö ei voi olla yrityksen hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsen sekä tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa.

2. Edellä 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin kuuluvat erityisesti seuraavat:

a) oikeus käyttää äänivaltaa;

b) oikeus nimittää hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä; tai

c) enemmistöosuuden omistaminen.

3. Edellä olevaa 1 kohdan b alakohdtaa sovellettaessa ilmaisuun "tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys" sisältyy sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/72/EY⁽¹⁾ tarkoitettu tuotantoa ja toimittamista harjoittava yritys" ja ilmaisuihin "siirtoverkonhaltija" ja "siirtoverkko" myös mainitussa direktiivissä tarkoitetut "siirtoverkonhaltija" ja "siirtoverkko".

4. Jäsenvaltiot voivat myöntää poikkeuksia 1 kohdan b ja c alakohdan soveltamisesta 3 päivään maaliskuuta 2013 saakka sillä edellytyksellä, että siirtoverkonhaltijat eivät kuulu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen.

5. Edellä 1 kohdan a alakohdassa asetettu velvollisuus katsoaan täytetyksi tilanteessa, jossa kaksi tai useampi siirtoverkkoja omistava yritys ovat perustaneet yhteisyrityksen, joka toimii siirtoverkonhaltijana kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa kyseisten siirtoverkkojen osalta. Yhteisyritykseen ei saa osallistua muita yrityksiä, paitsi jos yritys on hyväksytty riippumattomaksi järjestelmävastaavaksi 14 artiklan nojalla tai riippumattomaksi siirtoverkonhaltijaksi IV luvun soveltamista varten.

6. Jos tätä artiklaa sovellettaessa 1 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettu henkilö on jäsenvaltio tai muu julkinen elin, kahta erillistä julkista elintä, jotka käyttävät määräysvaltaa yhtäältä siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa ja toisaalta tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä, ei pidetä samana henkilönä tai samoina henkilöinä.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 16 artiklassa tarkoitettuja kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, jotka ovat vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan ja sen henkilöstön hallussa, tai tällaisen siirtoverkonhaltijan henkilöstöä, ei siirretä tuotantoa tai toimittamista harjoittaville yrityksille.

8. Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.

Tällöin kyseisen jäsenvaltion on joko

a) nimettävä riippumaton järjestelmävastaava 14 artiklan mukaisesti tai

b) noudatettava IV luvun säännöksiä.

9. Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja on tehty järjestelyjä, jotka takaavat siirtoverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin IV luvun säännökset, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden sivu 55.

10. Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi tämän artiklan 9 kohdan mukaisesti, se on sertifioitava noudattaen 10 artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklan mukaisia menettelyjä, joiden mukaisesti komissio varmistaa, että tehdyt järjestelyt takaavat siirtoverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin IV luvun säännökset.

11. Vertikaalisesti integroituneita yrityksiä, jotka omistavat siirtoverkon, ei kuitenkaan saa estää toteuttamasta toimia 1 kohdan noudattamiseksi.

12. Tuotantoa tai toimittamista harjoittavilla yrityksillä ei saa missään tapauksessa olla suoraa tai välillistä määräysvaltaa eivätkä ne saa käyttää oikeuksia eriytettyihin siirtoverkonhaltijoihin nähden jäsenvaltioissa, jotka soveltavat 1 kohtaa.

10 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen ja sertifiointi

1. Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi, se on sertifioitava tämän artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklan mukaisia menettelyjä noudattaen.

2. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijoiksi yritykset, jotka omistavat siirtoverkon ja joiden kansallinen sääntelyviranomainen on jäljempänä esitetyn sertifiointimenettelyn mukaisesti varmistanut noudattaneen 9 artiklan vaatimuksia. Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen on ilmoitettava komissiolle ja julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle kaikista suunnitelluista liiketoimista, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko ne 9 artiklan vaatimusten mukaisia.

4. Sääntelyviranomaisten on valvottava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat jatkuvasti 9 artiklan vaatimuksia. Niiden on aloitettava sertifiointimenettely tällaisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi:

- a) kun siirtoverkonhaltija tekee 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen;
- b) omasta aloitteestaan, jos niiden tiedossa on, että suunniteltu muutos siirtoverkon omistajien tai siirtoverkonhaltijoiden suhteen käytetyissä oikeuksissa tai vaikutusvallassa saattaa johtaa 9 artiklan rikkomiseen, tai jos niillä on syytä epäillä, että tällainen rikkominen on saattanut tapahtua; tai
- c) komission perustellusta pyynnöstä.

5. Sääntelyviranomaisten on tehtävä päätös siirtoverkonhaltijan sertifiointista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä tai komission pyynnön päivämäärästä. Tämän määräajan päätyttyä sertifiointi katsotaan myönnettyksi. Sääntelyviranomaisen nimenomainen tai hiljainen päätös voi tulla voimaan vasta sen jälkeen kun 6 kohdassa säädetty menettely on saatettu loppuun.

6. Sääntelyviranomaisen on ilmoitettava siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta nimenomaisesta tai hiljaisesta päätöksestä viipymättä komissiolle ja toimitettava ilmoituksen mukana kaikki päätöksen kannalta merkitykselliset tiedot. Komissio päättää asiasta asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

7. Sääntelyviranomaiset ja komissio voivat pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

8. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

11 artikla

Sertifiointi kolmansien maiden osalta

1. Kun sertifiointia pyytää siirtoverkon omistaja tai siirtoverkonhaltija, joka on kolmannesta maasta olevan henkilön tai kolmansista maista olevien henkilöiden määräysvallassa, sääntelyviranomaisen on ilmoitettava asiasta komissiolle.

Sääntelyviranomaisen on myös ilmoitettava viipymättä komissiolle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.

2. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan.

3. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä päätösluonnos siirtoverkonhaltijan sertifiointista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä. Sen on evättävä sertifiointi, jos

- a) ei ole osoitettu, että kyseinen yksikkö noudattaa 9 artiklan vaatimuksia; ja
- b) sääntelyviranomaiselle tai muulle jäsenvaltion nimeämälle toimivaltaiselle viranomaiselle ei ole osoitettu, että sertifiointin myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta jäsenvaltiossa ja yhteisössä. Sääntelyviranomaisen tai muun nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on asiaa harkitessaan otettava huomioon

- i) ne yhteisön oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa yhteisö on sopimuspuolena ja jossa käsitellään toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja
- ii) ne jäsenvaltion oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kyseisen kolmannen maiden kanssa tehdystä sopimuksesta, edellyttäen että ne ovat yhteisön oikeuden mukaisia, ja
- iii) muut tapaukseen ja asianomaiseen kolmanteen maahan liittyvät erityiset tosiseikat ja olosuhteet.

4. Sääntelyviranomaisen on annettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä tiedoksi komissiolle.

5. Jäsenvaltioiden on annettava sääntelyviranomaiselle ja/tai 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettulle nimetyille toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus pyytää komissiolta lausunto ennen kuin sääntelyviranomainen tekee sertifiointipäätöksen siitä,

- a) noudattaako kyseinen yksikkö 9 artiklan 1 vaatimuksia, ja
- b) vaarantaako sertifiointin myöntäminen energian toimitusvarmuuden yhteisössä.

6. Komissio tutkii 5 kohdassa tarkoitettua pyynnön heti sen saatuaan. Se toimittaa lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai nimetyille toimivaltaiselle viranomaiselle, jos pyynnön esittäjä on kyseinen viranomainen.

Komissio voi lausuntoa laatiessaan pyytää viraston, asianomaisen jäsenvaltion ja asianosaisten näkemyksiä. Jos komissio tekee tällaisen pyynnön, kahden kuukauden määräaika jatkettaen kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettua määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

7. Arvioidessaan, vaarantaako kolmannesta maasta olevalla henkilöllä tai kolmansista maista olevilla henkilöillä oleva määräysvalta energian toimitusvarmuuden yhteisössä, komissio ottaa huomioon

- a) tapauskohtaiset seikat ja sen, mikä kolmas maa tai mitkä kolmannet maat ovat kyseessä, ja
- b) yhteisöllä asianomaisen kolmannen maan tai kolmansien maiden suhteen olevat oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa yhteisö on sopimuspuolena ja jossa käsitellään toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja.

8. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä kahden kuukauden kuluessa 6 kohdassa tarkoitettua määräajan päättymisestä lopullinen päätöksensä sertifiointista. Kansallisen sääntelyviranomaisen on lopullista päätöstä tehdessään otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Jäsenvaltioilla on joka tapauksessa oikeus evätä sertifiointi, jos sertifiointin myöntäminen vaarantaa energian toimitusvarmuuden jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion energian toimitusvarmuuden. Jos jäsenvaltio on nimennyt muun toimivaltaisen viranomaisen arvioimaan 3 kohdan b alakohdassa, se voi pyytää kansallista sääntelyviranomasta tekemään lopullisen päätöksensä kyseisen toimivaltaisen viranomaisen arvioinnin mukaisesti. Sääntelyviranomaisen lopullinen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä. Jos lopullinen päätös eroaa komission lausunnosta, kyseisen jäsenvaltion on esitettävä tällaisen päätöksen perustelut ja julkaistava ne yhdessä päätöksen kanssa.

9. Tämä artikla ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta harjoittaa kansallista oikeudellista valvontaa oikeutettujen yleisten turvallisuusasetusten suojaamiseksi yhteisön oikeutta noudattaen.

10. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan soveltamiseksi noudatettava menettely. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

11. Tätä artiklaa sovelletaan 3 kohdan a alakohdassa lukuun ottamatta myös jäsenvaltioihin, joita koskee 49 artiklan mukainen poikkeus.

12 artikla

Varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava varastoja tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia omistavia maakaasualan yrityksiä nimeämään yksi tai useampi varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltija ajaksi, jonka jäsenvaltiot määrittelevät tehokkuuteen ja taloudelliseen tasapainoon liittyvät näkökohdat huomioon ottaen.

13 artikla

Verkonhaltijoiden sekä varastointilaitteistojen ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoiden tehtävät

1. Kunkin siirtoverkon, varastointilaitteiston ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on:

- a) käytettävä, ylläpidettävä ja kehitettävä taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallisia, luotettavia ja tehokkaita siirto-, varastointi- ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoja avoimien markkinoiden turvaamiseksi ottaen ympäristöasi-anmukaisesti huomioon sekä varmistettava, että palveluvelvoitteiden täyttämiseen on riittävästi resursseja;

- b) oltava harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä, varsinkaan siihen omistussuhteessa olevia yrityksiä suosivalla tavalla;
- c) toimitettava mille tahansa toiselle siirtoverkonhaltijalle, varastointilaitteiston tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalle ja/tai jakeluverkonhaltijalle riittävät tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voi tapahtua yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa yhteensopivalla tavalla; ja
- d) toimitettava verkon käyttäjille tarvittavat tiedot tehokkaan verkkoon pääsyn varmistamiseksi.
2. Kunkin siirtoverkonhaltijan on rakennettava riittävästi rajat ylittävää kapasiteettia eurooppalaisen siirtoinfrastruktuurin integroimiseksi, niin että voidaan tyydyttää kaikki taloudelliselta kannalta kohtuullinen ja teknisesti toteuttamiskelpoinen kapasiteettia koskeva kysyntä ja ottaa huomioon kaasun toimitusvarmuus.
3. Siirtoverkonhaltijoiden kaasun siirtoverkon tasapainottamista varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian epätasapainosta veloitettavista maksuista. Siirtoverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, tariffit ja säännöt mukaan luettuina, on vahvistettava syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 41 artiklan 6 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.
4. Sääntelyviranomaiset, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltiot voivat vaatia, että siirtoverkonhaltijat noudattavat siirtoverkon, mukaan lukien yhteenliittämiskapasiteetti, ylläpidon ja kehittämisen osalta tiettyjä vähimmäisnormeja.
5. Siirtoverkonhaltijoiden on hankittava toimintonsa toteuttamiseen käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinaehtoisten menettelyjen mukaisesti.
- b) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut, että sillä on käytössään tarvittavat taloudelliset, tekniset, fyysiset ja henkilöstövoimavarat 13 artiklan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi;
- c) ehdotettu järjestelmävastaava on sitoutunut noudattamaan sääntelyviranomaisen valvomaa kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa;
- d) siirtoverkon omistaja on osoittanut pystyvänsä täyttämään 5 kohdan mukaiset velvollisuutensa. Tätä varten sen on toimitettava luonnokset kaikista sopimusjärjestelyistä ehdotetun järjestelmävastaavan ja kaikkien muiden asiaankuuluvien tahojen kanssa;
- e) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut pystyvänsä täyttämään asetuksen (EY) N:o 715/2009 mukaiset velvollisuutensa, mukaan lukien siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö Euroopan ja alueellisella tasolla.
3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä riippumattomiksi järjestelmävastaaviksi yritykset, joiden kansallinen sääntelyviranomainen on varmistanut täyttäneen 11 artiklan ja tämän artiklan 2 kohdan vaatimukset. Tällöin sovelletaan joko tämän direktiivin 10 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklassa taikka tämän direktiivin 11 artiklassa säädettyä sertifiointimenettelyä.
4. Kukin riippumaton järjestelmävastaava vastaa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta, johon sisältyy verkkoon pääsystä perittävien maksujen ja ylikuoritusmaksujen periminen; lisäksi se vastaa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä sekä investointien suunnittelun avulla sen varmistamisesta, että verkko pystyy pitkällä aikavälillä täyttämään kohtuullisen kysynnän. Siirtoverkkoa kehittäessään riippumaton järjestelmävastaava on vastuussa uuden infrastruktuurin suunnittelusta (myös lupamenettelyistä), rakentamisesta ja käyttöönotosta. Tätä varten riippumattoman järjestelmävastaavan on toimittava siirtoverkonhaltijana tämän luvun mukaisesti. Siirtoverkon omistaja ei saa olla vastuussa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta eikä investointien suunnittelusta.
5. Jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, siirtoverkon omistajan on

14 artikla

Riippumattomat järjestelmävastaavat

1. Jos siirtoverkko kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen 3 päivänä syyskuuta 2009, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 9 artiklan 1 kohtaa ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan siirtoverkon omistajan ehdotuksesta. Tällainen nimeäminen edellyttää komission hyväksyntää.
2. Jäsenvaltio voi hyväksyä ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan ainoastaan, jos
- a) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut täyttävänsä 9 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdan vaatimukset;
- b) rahoitettava riippumattoman järjestelmävastaavan päättämät ja sääntelyviranomaisen hyväksymät investoinnit tai annettava suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumaton järjestelmävastaava. Tätä koskeville rahoitusjärjestelyille on saatava sääntelyviranomaisen hyväksyntä. Ennen tällaisen hyväksynnän antamista sääntelyviranomaisen on kuultava siirtoverkon omistajaa sekä muita asiasta kiinnostuneita osapuolia;

- c) huolehdittava verkko-omaisuuteen liittyvien vastuiden kattamisesta lukuun ottamatta sitä osaa vastuusta, joka liittyy riippumattoman järjestelmävastaavan tehtäviin; ja
- d) annettava takuut, joilla helpotetaan verkon laajennusten rahoitusta, lukuun ottamatta investointeja, joiden osalta se on antanut b alakohdan mukaisesti suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumaton järjestelmävastaava.
6. Asianomaiselle kansalliselle kilpailuviranomaiselle on läheisessä yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa annettava asianmukaiset toimivaltuudet, jotta se voi tehokkaasti valvoa, että siirtoverkon omistaja noudattaa 5 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan.

15 artikla

Siirtoverkon omistajien ja varastointilaitteiston haltijoiden eriyttäminen

1. Siirtoverkon omistajan, jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, sekä varastointilaitteiston haltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava riippumattomia muusta siirtoverkkoon, jakeluun tai varastoihin liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta.

Tätä artiklaa sovelletaan ainoastaan varastoihin, jotka ovat teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellisia tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi asiakkaille suuntautuvia toimituksia varten 33 artiklan mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtoverkon omistajan ja varastointilaitteiston haltijan riippumattomuuden varmistamiseksi sovelletaan seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

- a) siirtoverkon omistajan ja varastointilaitteiston haltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen maakaasualan yrityksen yritysrahteisiin, joka vastaa suoraan tai välillisesti maakaasun tuotantoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
- b) asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkon omistajan ja varastointilaitteiston haltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti;
- c) varastointilaitteiston haltijalla on oltava varastojen käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tehokas päätöksenteko-oikeus, joka on riippumaton integroituneesta maakaasualan yrityksestä. Tämä ei estä asianmukaisen koordinoituneiden käytön sen varmistamiseksi, että emoyhtiön taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryhtiöstä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 41 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyhtiölle mahdollisuuden hyväksyä varastointilaitteiston haltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryhtiönsä velkaantumistaselle. Emoyhtiöllä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai varastojen

rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja; ja

- d) siirtoverkon omistajan ja varastointilaitteiston haltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

3. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joilla pyritään varmistamaan, että siirtoverkon omistaja ja varastointilaitteiston haltija noudattavat täysimääräisesti ja tosiasiallisesti tämän artiklan 2 kohtaa. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

16 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden ja siirtoverkon omistajien salassapitovelvollisuus

1. Kunkin siirtoverkon, varastointilaitteiston ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan ja kunkin siirtoverkon omistajan on pidettävä toimintansa harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanottuna kuitenkin rajoittamatta 30 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä. Varsinkin se ei saa luovuttaa kaupallisesti arkaluonteisia tietoja yrityksen jäljelle jääneille osille, jollei tämä ole tarpeellista liiketoimen suorittamiseksi. Tietojen eriyttämistä koskevien sääntöjen täydellisen noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, etteivät siirtoverkon omistaja ja, jos on kyse yhdistetystä siirto- ja jakeluverkonhaltijasta, jakeluverkonhaltija ja yrityksen jäljelle jäänyt osa käytä yhteisiä palveluja, kuten esimerkiksi yhteistä oikeudellista yksikköä, lukuun ottamatta puhtaasti hallinnollisia tai tietotekniikkapalveluja.

2. Siirtoverkon, varastointilaitteiston ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijat eivät saa niihin omistussuhteissa olevien yritysten suorittaman maakaasun myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.

3. Tehokkaan kilpailun ja markkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämät tiedot on julkistettava. Tämä velvoite ei estä suojaamista kaupallisesti arkaluonteisia tietoja.

IV LUKU

RIIPPUMATON SIIRTOVERKONHALTIJA

17 artikla

Varat, laitteet, henkilöstö ja identiteetti

1. Siirtoverkonhaltijoilla on oltava käytössään kaikki rahoitusselliset, tekniset, fyysiset ja henkilöstövoimavarat, joita ne tarvitsevat tämän direktiivin mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja kaasunsiirtotoiminnan harjoittamiseksi, erityisesti:

- a) siirtoverkonhaltijan on omistettava kaasunsiirtotoimintaa varten tarvittavat varat, mukaan lukien siirtoverkko;
- b) kaasunsiirtotoimintaa, mukaan lukien kaikkien yritystehtävien suorittaminen, varten tarvittavan henkilöstön on oltava siirtoverkonhaltijan palveluksessa;
- c) henkilöstön vuokraaminen ja palvelujen tarjoaminen vertikaalisesti integroituneen yrityksen muihin osiin ja muista osista on kielletty. Siirtoverkonhaltija voi kuitenkin tarjota palveluja vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, sikäli kuin
 - i) näitä palveluja tarjottaessa ei syrjitä verkkokäyttäjää, palvelut ovat kaikkien verkkokäyttäjien saatavilla samoin ehdoin ja ne eivät rajoita, vääristä eivätkä estä kilpailua tuotannon tai toimittamisen alalla, ja
 - ii) sääntelyviranomaisella on hyväksynyt näiden palvelujen tarjoamista koskevat ehdot;
- d) vertikaalisesti integroituneen yrityksen on hyvissä ajoin siirtoverkon haltijan esittämän asianmukaisen pyynnön jälkeen asetettava siirtoverkonhaltijan käytettäväksi tulevia investointihankkeita ja/tai nykyisten varojen korvaamista varten tarvittavat asianmukaiset rahoitusvarat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 20 artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista.

2. Kaasunsiirtotoimintaan on 13 artiklassa lueteltujen lisäksi kuuluttava ainakin seuraavat tehtävät:

- a) siirtoverkonhaltijan edustaminen ja yhteydenpito kolmansiin osapuoliin ja sääntelyviranomaisiin;

- b) siirtoverkonhaltijan edustaminen maakaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisessa verkostossa (European Network of Transmission System Operators for Gas eli Kaasu-ENTSO);
- c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntäminen ja hallinnoiminen syrjimättömällä tavalla verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä;
- d) kaikkien siirtoverkkoon liittyvien maksujen kerääminen, mukaan lukien verkkoon pääsyä koskevat maksut ja tasapainotusmaksut lisäpalveluista, kuten kaasun käsittelystä, palvelujen ostaminen (tasapainottamisen kustannukset, häviöenergia);
- e) turvallisen, tehokkaan ja taloudellisen siirtoverkon käyttö, ylläpito ja kehittäminen;
- f) investointien suunnittelu, jolla varmistetaan, että verkolla pystytään tyydyttämään kohtuullinen kysyntä ja varmistamaan toimitusvarmuus pitkällä aikavälillä;
- g) asianomaisten yhteisyritysten perustaminen, myös yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan kanssa, ja kaasupörssien ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden perustaminen, jotta alueellisten markkinoiden perustamisen kehittämistä tai vapauttamisprosessin helpottamista koskeva tavoite voitaisiin saavuttaa; ja
- h) kaikki yrityspalvelut, mukaan lukien oikeudelliset palvelut, kirjanpito ja tietotekniikkapalvelut.

3. Siirtoverkonhaltijoiden organisaatiolla on oltava neuvoston direktiivin 68/151/ETY⁽¹⁾ 1 artiklassa tarkoitettu oikeudellinen muoto.

4. Siirtoverkonhaltija ei saa yrityskuvassaan, viestinnässään, tuotenimessään eikä toimitiloissaan aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroitunut yritys tai sen osa on erillinen yksikkö.

5. Siirtoverkonhaltijalla ei saa olla yhteisiä tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita, fyysisiä tiloja ja pääsynvalvontajärjestelmiä vertikaalisesti integroituneen yrityksen minkään osan kanssa eikä se saa käyttää niiden kanssa samoja konsultteja tai ulkopuolisia hankkijoita tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita eikä pääsynvalvontajärjestelmiä varten.

6. Siirtoverkonhaltijoiden tilintarkastajan on oltava muu kuin vertikaalisesti integroituneen yrityksen tai jonkin sen osan tilintarkastaja.

18 artikla

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus

1. Rajoittamatta 20 artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista siirtoverkonhaltijalla on oltava

⁽¹⁾ Ensimmäinen neuvoston direktiivi 68/151/ETY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1968, niiden takeiden yhteensovittamisesta samaveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi (EYVL L 65, 14.3.1968, s. 8).

a) vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä riippumattomat tehokkaat päätöksenteko-oikeudet siirtoverkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien varojen osalta, ja

b) toimivalta hankkia varoja pääomamarkkinoilla erityisesti ottamalla lainaa ja korottamalla pääomaa.

2. Siirtoverkonhaltijan on aina toimittava niin, että se voi varmistaa, että sillä on tarvittavat voimavarat voidakseen harjoittaa siirtoverkkotoimintaa asianmukaisesti ja tehokkaasti sekä kehittää ja ylläpitää tehokasta, varmaa ja taloudellista siirtoverkkoa.

3. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen tytäryhtiöt, jotka harjoittavat tuotanto- tai toimitustoimintoja, eivät saa omistaa suoraan eivätkä välillisesti siirtoverkonhaltijan osakkeita. Siirtoverkonhaltija ei saa omistaa suoraan eikä välillisesti sellaisten vertikaalisesti integroituneiden yritysten tytäryhtiöiden osakkeita, jotka harjoittavat tuotanto- tai toimitustoimintoja, eikä se saa vastaanottaa osinkoja eikä muunlaista rahallista hyötyä tällaisilta tytäryhtiöiltä.

4. Siirtoverkonhaltijan koko hallintorakenteen ja yhtiöjärjestyksen on oltava sellaiset, että siirtoverkonhaltijan tosiasiallinen riippumattomuus voidaan varmistaa tämän luvun mukaisesti. Vertikaalisesti integroitunut yritys ei saa määrittää suoraan eikä välillisesti siirtoverkonhaltijan kilpailukäyttäytymistä tämän päivittäisessä toiminnassa ja verkon hallinnoinnissa tai 22 artiklan nojalla laaditun kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittavissa toiminnoissa.

5. Suorittaessaan tämän direktiivin 13 artiklan ja 17 artiklan 2 kohdan mukaisia tehtäviään ja noudattaessaan asetuksen (EY) N:o 715/2009 13 artiklan 1 kohtaa, 14 artiklan 1 kohdan a alakohdtaa, 16 artiklan 2, 3 ja 5 kohtaa, 18 artiklan 6 kohtaa ja 21 artiklan 1 kohtaa siirtoverkonhaltijat eivät saa harjoittaa syrjintää eri henkilöitä tai yhteisöjä kohtaan, eivätkä ne saa rajoittaa, vääristää tai estää kilpailua tuotannon tai toimituksen alalla.

6. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisten mahdollisten kaupallisten ja rahoituksellisten suhteiden, mukaan lukien siirtoverkonhaltijan lainat vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, on oltava markkinaehtoisia. Siirtoverkonhaltijan on säilytettävä yksityiskohtaiset tiedot tällaisista kaupallisista ja rahoituksellisista suhteista ja annettava ne pyydettyä sääntelyviranomaisen käyttöön.

7. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava sääntelyviranomaiselle hyväksyntää varten kaikki vertikaalisesti integroituneen yrityksen kanssa tehdyt kaupalliset ja rahoitukselliset sopimukset.

8. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle 17 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen rahoitusvarain, jotka ovat käytettävissä tuleviin investointihankkeisiin ja/tai nykyisten varojen korvaamiseen.

9. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen on pidättäydyttävä kaikista toimista, jotka vaikeuttavat tai haittaavat siirtoverkonhaltijan tämän luvun mukaisten velvoitteiden noudattamista, eikä se saa vaatia, että siirtoverkonhaltijan on pyydettyä vertikaalisesti integroituneelta yritykseltä lupaa näiden velvoitteiden täyttämiseen.

10. Asianomaisen jäsenvaltion on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijaksi yritys, jonka sääntelyviranomaisen on varmistanut täyttävän tämän luvun vaatimukset. Tällöin sovelletaan joko tämän direktiivin 10 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklassa taikka tämän direktiivin 11 artiklassa säädettyä sertifiointimenettelyä.

19 artikla

Henkilöstön riippumattomuus ja siirtoverkonhaltijan hallinnointi

1. Siirtoverkonhaltijan valvontaelimen, joka on nimitetty 20 artiklan mukaisesti, on tehtävä päätökset siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenien nimittämisestä ja nimityksen uusimisesta sekä palvelussuhteen ehdoista, mukaan lukien palkkaus ja palvelussuhteen päättäminen.

2. Henkilöiden, jotka valvontaelin on nimennyt siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaaviksi johtohenkilöiksi ja/tai sen hallintoelinten jäseniksi tai joiden nimitys uusitaan, henkilötiedot ja heidän palvelussuhteensa ehdot, kestoja ja päättämistä koskevat edellytykset sekä tällaisen palvelussuhteen päättämistä koskevan päätösehdotuksen syyt on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista edellytyksistä ja päätöksistä tulee sitovia ainoastaan, jos sääntelyviranomaisen ei vastusta niitä kolmen viikon kuluessa ilmoittamisesta.

Sääntelyviranomaisen voi vastustaa 1 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä

a) jos syntyy epäilyjä sen suhteen, onko siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavaksi henkilöksi ja/tai sen hallintoelinten jäseneksi nimetty henkilö ammatillisesti riippumaton, tai

b) kun kyseessä on palvelussuhteen ennenaikainen päättäminen, on epäilyjä ennenaikaisen päättämisen oikeutuksesta.

3. Siirtoverkonhaltijaa lukuun ottamatta tässä kohdassa tarkoitettulla siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavalla henkilöllä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ei saa olla ollut nimitystään edeltävien kolmen vuoden aikana suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhteita missään muussa vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.

4. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhteita missään muussa vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.

5. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan tai välillisesti minkäänlaista etua missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä heillä ole oikeutta saada siltä suoraan tai välillisesti minkäänlaista taloudellista etua. Heidän palkkansa ei saa riippua vertikaalisesti integroituneen yrityksen, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, toiminnoista tai tuloksista.

6. Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaaville henkilöille ja/tai sen hallintoelinten jäsenille on varmistettava tosiasiallinen oikeus hakea sääntelyviranomaiselta muutosta heidän palvelussuhteensa ennenaikaista päättämistä koskeviin päätöksiin.

7. Sen jälkeen, kun siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenen palvelussuhde siirtoverkonhaltijassa on päättynyt, heillä ei saa olla vähintään neljään vuoteen minkäänlaista ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhdetta missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.

8. Edellä olevan 3 kohdan säännöksiä sovelletaan suurimpaan osaan siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavista henkilöistä ja/tai sen hallintoelinten jäsenistä.

Siirtoverkonhaltijan hallinnoinnista vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä, joita 3 kohdan säännökset eivät koske, ei saa olla ollut ainakaan nimitystään edeltävien kuuden kuukauden aikana johtavaa asemaa tai muuta vastaavaa tehtävää vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä.

Tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa sekä 4–7 kohtaa sovelletaan kaikkiin johtoon kuuluviin henkilöihin sekä niihin henkilöihin, jotka raportoivat näille suoraan verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen liittyvistä asioista.

20 artikla

Valvontaelin

1. Siirtoverkonhaltijalla on oltava valvontaelin, joka vastaa sellaisten päätösten tekemisestä, joilla voi olla merkittävä vaikutus siirtoverkonhaltijan osakkeenomistajien varojen arvoon, ja erityisesti sellaisten päätösten tekemisestä, jotka koskevat vuotuisten ja pitkän aikavälin rahoitussuunnitelmien hyväksyntää, siirtoverkonhaltijan velkaantumistasetta ja osakkeenomistajille jaettujen osinkojen määrää. Valvontaelimen toimivaltaan eivät kuulu päätökset, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijan päivittäiseen toimintaan ja verkon hallinnointiin tai 22 artiklan nojalla laaditun kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittaviin toimiin.

2. Valvontaelimeen on kuuluttava vertikaalisesti integroitunutta yritystä edustavia jäseniä, kolmannen osapuolen osakkeenomistajia edustavia jäseniä ja, jos näin jäsenvaltion asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetään, siirtoverkonhaltijan työntekijöiden kaltaisia muita asianomaisia osapuolia edustavia jäseniä.

3. Edellä olevan 19 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 19 artiklan 3–7 kohtaa on sovellettava vähintään puoleen valvontaelimen jäsenistä vähennettynä yhdellä.

Valvontaelimen kaikkiin jäseniin sovelletaan 19 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan b alakohtaa.

21 artikla

Sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma ja seurannasta vastaava toimihenkilö

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat laativat ja panevat täytäntöön sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman, jossa vahvistetaan toteutetut toimenpiteet, joilla varmistetaan, että syrjintää ei esiinny ja että tämän ohjelman noudattamista seurataan asianmukaisesti. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Se edellyttää sääntelyviranomaisen hyväksyntää. Rajoittamatta kansallisen sääntelyviranomaisen toimivaltaa, ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on valvottava riippumattomasti ohjelman noudattamista.

2. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön nimittää valvontaelin, ja sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä nimitys. Sääntelyviranomaisen voi kieltäytyä hyväksymästä ohjelman seurannasta vastaavaa toimihenkilöä ainoastaan riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi olla joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Ohjelman seurannasta vastaavaan toimihenkilöön sovelletaan 19 artiklan 2–8 kohtaa.

3. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö vastaa:

- sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanon seurannasta;
- sellaisen vuosikertomuksen laadinnasta, jossa selvitetään, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanemiseksi, ja sen toimittamisesta sääntelyviranomaiselle;
- sääntöjen noudattamista koskevaan ohjelmaan ja sen täytäntöönpanoon liittyvästä raportoinnista valvontaelimelle sekä niitä koskevien suositusten antamisesta;
- sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanoon liittyvien merkittävien rikkomusten ilmoittamisesta sääntelyviranomaiselle; ja
- vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä mahdollisia kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita koskevan kertomuksen antamisesta sääntelyviranomaiselle.

4. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on toimitettava sääntelyviranomaiselle päätösehdotukset investointisuunnitelmasta tai verkkoon tehtävistä yksittäisistä investoinneista. Tämä on tehtävä viimeistään silloin, kun siirtoverkonhaltijan hallinto ja/tai toimivaltainen hallintoelin toimittaa ne valvontaelimelle.

5. Jos vertikaalisesti integroitunut yritys on yleiskokouksessa tai nimittämiensä valvontaelimen jäsenten äänestyksessä estänyt jonkin päätöksen tekemisen, minkä johdosta sellaiset investoinnit estyvät tai viivästyvät, jotka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden kuluessa, ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle, jonka on tämän jälkeen toimittava 22 artiklan mukaisesti.

6. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön toimeksiantoja tai palvelussuhdetta koskevat edellytykset, mukaan lukien toimeksiannon kesto. Kyseisillä edellytyksillä on varmistettava ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön riippumattomuus, myös antamalla tälle kaikki tämän tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat. Toimeksiantonsa aikana ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä ei saa olla minkäänlaista muuta ammatillista asemaa, vastuuta tai etuja suoraan tai välillisesti vertikaalisesti integroituneen yrityksen minkään osan kanssa tai sen määräysvaltaisten osakkeemistajien kanssa.

7. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on raportoitava sääntelyviranomaiselle säännöllisesti joko suullisesti tai kirjallisesti ja sillä on oltava oikeus antaa säännöllisesti raportteja joko suullisesti tai kirjallisesti siirtoverkonhaltijan valvontaelimelle.

8. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi osallistua kaikkiin siirtoverkonhaltijan hallinnon tai hallintoelinten kokouksiin sekä valvontaelimen kokouksiin ja yleiskokoukseen. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on osallistuttava kaikkiin kokouksiin, joissa käsitellään seuraavia asioita:

- a) asetuksessa (EY) N:o 715/2009 määritellyt verkkoon pääsyä koskevat edellytykset ennen kaikkea tariffien, kolmannen osapuolen verkkoon pääsyyn liittyvien palvelujen, kapasiteetin ja ylikuormituksen hallinnan, avoimuuden, tasapainottamisen ja jälkimarkkinoiden osalta;
- b) siirtoverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä koskevat hankkeet, mukaan lukien investoinnit uusiin liikenneyhteyksiin, kapasiteetin lisäämiseen ja nykyisen kapasiteetin optimoimiseen;
- c) siirtoverkon käyttämiseksi tarvittavat energian ostot ja myynnit.

9. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on valvottava, että siirtoverkonhaltija noudattaa 16 artiklan säännöksiä.

10. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy kaikkiin asiaa koskeviin tietoihin ja siirtoverkonhaltijan toimistoihin ja kaikkiin tehtäviensä hoitamiseksi tarvittaviin tietoihin.

11. Sääntelyviranomaisen antaman etukäteishyväksynnän jälkeen valvontaelin voi erottaa ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön. Sen on erotettava ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta sääntelyviranomaisen pyynnöstä.

12. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy siirtoverkonhaltijan toimistotiloihin ilman ennakoilmoitusta.

22 artikla

Verkon kehittäminen ja toimivalta tehdä investointipäätöksiä

1. Sen jälkeen, kun siirtoverkonhaltija on kuullut kaikkia asianomaisia sidosryhmiä, sen on toimitettava joka vuosi sääntelyviranomaiselle kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, joka perustuu nykyisiin ja ennakoituihin toimituksiin ja kysyntään. Tähän kehittämissuunnitelmaan on sisällyttävä tehokkaita toimenpiteitä, joilla varmistetaan verkon suorituskyvyn riittävyys ja toimitusvarmuus.

2. Kymmenvuotisessa verkon kehittämissuunnitelmassa on erityisesti:

- a) ilmoitettava markkinaosapuolille ne pääasialliset siirtoinfrastruktuurit, joita on rakennettava tai parannettava seuraavien kymmenen vuoden aikana;
- b) mainittava kaikki jo päätetyt investoinnit ja uudet investoinnit, jotka on tehtävä seuraavien kolmen vuoden aikana; ja
- c) vahvistettava määräaika kaikille investointihankkeille.

3. Siirtoverkonhaltijan on kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa laatiessaan tehtävä kohtuullisia oletuksia tuotannon, toimitusten ja kulutuksen sekä muiden maiden kanssa käytävän kaupan kehityksestä ottaen huomioon alueellisia ja yhteisön laajuisia verkkoja sekä varastointia ja nesteytetyn maakaasun jälleenhöyrystämislaitteistoja koskevat investointisuunnitelmat.

4. Sääntelyviranomaisen on kuultava kaikkia tosiasiallisia tai mahdollisia verkkokäyttäjiä kymmenvuotisesta verkon kehittämissuunnitelmasta julkisella ja avoimella tavalla. Henkilöitä tai yrityksiä, jotka väittävät olevansa mahdollisia käyttäjiä, voidaan pyytää perustelemaan väitteensä. Sääntelyviranomaisen on julkaistava kuulemisprosessin tulokset erityisesti mahdollisten investointitarpeiden osalta.

5. Sääntelyviranomaisen on tarkasteltava, kattaako kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma kaikki kuulemisprosessissa esille tulleet investointitarpeet ja onko se johdonmukainen asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen ei-sitovan yhteisön laajuisen kymmenvuotisen verkon

kehittämissuunnitelman kanssa (yhteisön laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma). Jos suunnitelman johdonmukaisuutta ei-sitovan yhteisön laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa epäillään, sääntelyviranomaisen on neuvoteltava viraston kanssa. Sääntelyviranomaisen voi vaatia siirtoverkonhaltijaa muuttamaan kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaansa.

6. Sääntelyviranomaisen on seurattava ja arvioitava kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman täytäntöönpanoa.

7. Jos kyseessä ei ole ylivoimainen este ja siirtoverkonhaltija ei tee investointia, joka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden kuluessa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisen on velvollinen toteuttamaan ainakin yhden seuraavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että kyseessä oleva investointi tehdään, jos tällä investoinnilla on vielä merkitystä viimeisimmän kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman perusteella:

- a) siirtoverkonhaltija velvoitetaan tekemään kyseessä olevat investoinnit;
- b) kaikille investoijille avoin tarjouskilpailu järjestetään kyseessä olevasta investoinnista; tai
- c) siirtoverkonhaltija velvoitetaan hyväksymään pääoman korotus tarvittavien investointien rahoittamiseksi ja sallimaan riippumattomien investoijien osallistuminen pääoman merkitsemiseen.

Jos sääntelyviranomaisen on käyttänyt ensimmäisen alakohdan b alakohdan mukaista toimivaltaansa, se voi velvoittaa siirtoverkonhaltijan hyväksymään yhden tai useita seuraavista:

- a) jonkin kolmannen osapuolen suorittama rahoitus;
- b) jonkin kolmannen osapuolen suorittama rakentaminen;
- c) asianomaisten uusien varojen hankkiminen;
- d) asianomaisten uusien varojen käyttäminen.

Siirtoverkonhaltijan on annettava investoijille kaikki investoinnin tekemiseksi tarvittavat tiedot, liitettävä uusia kohteita siirtoverkkoon ja yleisesti pyrittävä helpottamaan investointihankkeen täytäntöönpanoa parhaalla mahdollisella tavalla.

Asiaankuuluville rahoitusjärjestelyille on saatava sääntelyviranomaisen hyväksyntä.

8. Jos sääntelyviranomaisen on käyttänyt 7 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaista toimivaltaansa, asiaankuuluvan tariffisääntelyn on katettava kyseessä olevien investointien kustannukset.

23 artikla

Varastojen, nesteytetyn maakaasun jälleenhöyrystämislaitteistojen ja teollisuusasiakkaiden liittämistä siirtoverkkoon koskevat päätöksentekovaltuudet

1. Siirtoverkonhaltijan on laadittava ja julkaistava avoimet ja tehokkaat menettelyt ja tariffit varastojen, nesteytetyn maakaasun jälleenhöyrystämislaitteistojen ja teollisuusasiakkaiden liittämiseksi verkkoon syrjimättömällä tavalla. Menettelyt edellyttävät sääntelyviranomaisen hyväksyntää.

2. Siirtoverkonhaltija ei saa kieltäytyä hyväksymästä uusien varastojen, nesteytetyn maakaasun jälleenhöyrystämislaitteistojen tai teollisuusasiakkaiden liittämistä siirtoverkkoon vetoamalla käytettävissä olevassa verkkokapasiteetissa myöhemmin mahdollisesti ilmeneviin rajoituksiin tai verkkokapasiteetin välttämättömään lisäämiseen liittyviin lisäkustannuksiin. Siirtoverkonhaltijan on varmistettava uudelle liittännälle riittävä syöttö- ja ottokapasiteetti.

V LUKU

JAKELU JA TOIMITUS

24 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava jakeluverkon omistavia tai niistä vastuussa olevia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yksi tai useampi jakeluverkonhaltija. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseiset verkonhaltijat toimivat 25, 26 ja 27 artiklan mukaisesti.

25 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

1. Kunkin jakeluverkonhaltijan velvollisuutena on varmistaa verkon pitkän aikavälin valmiudet vastata kaasun jakelua koskevaan kohtuulliseen kysyntään sekä käyttää, ylläpitää ja kehittää taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallista, luotettavaa ja tehokasta verkkoa alueellaan ottaen ympäristö ja energiatehokkuuden edistäminen asianmukaisesti huomioon.

2. Jakeluverkonhaltija ei saa missään tapauksessa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkin siihen omistussuhteessa olevia yrityksiä suosivalla tavalla.

3. Kunkin jakeluverkonhaltijan on toimitettava mille tahansa toiselle jakeluverkonhaltijalle, siirtoverkonhaltijalle sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston ja/tai varastointilaitteiston haltijalle tarpeelliset tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voi tapahtua yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa yhteensopivalla tavalla.

4. Kunkin jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja käyttääkseen sitä tehokkaasti.

5. Jos jakeluverkonhaltija on vastuussa jakeluverkon tasapainottamisesta, sen tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian tasepoikkeamista veloittavista maksuista. Jakeluverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on vahvistettava syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 41 artiklan 6 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

26 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muista jakeluverkkoon liittymättömistä toiminnoista ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa asetettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

a) jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen maakaasualan yrityksen yritysrahteisiin, joka vastaa suoraan tai välillisesti maakaasun tuotantoon, siirtoon tai toimittamiseen liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;

b) asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti;

c) jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätöksenteko-oikeus, joka on riippumaton integroituneesta maakaasualan yrityksestä. Jakeluverkonhaltijalla on oltava käytössään näiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat, myös henkilöstövoimavarat sekä tekniset, taloudelliset ja fyysiset voimavarat. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoitumien käytössä sen varmistamiseksi, että emoyhtiön taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryhtiöstä saatavan pääoman

tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 41 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyhtiölle mahdollisuuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryhtiönsä velkaantumisasasteelle. Emoyhtiöllä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja; ja

d) jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, ja varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen (ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö) on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on oltava täysin riippumaton, ja hänen on tehtäviensä suorittamiseksi voitava saada käyttöönsä kaikki tarpeelliset tiedot jakeluverkonhaltijasta ja kaikilta sidosyrityksiltä.

3. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset elimet valvovat jakeluverkonhaltijan toimintaa, jotta se ei voi hyötyä vertikaalisesta integroitumisestaan kilpailun vääristämiseksi. Vertikaalisesti integroituneet jakeluverkonhaltijat eivät etenkin viestinnässään ja tuotemerkeissään saa aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroituneen yrityksen toimituksista huolehtiva liiketoimintahaara on erillinen yksikkö.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1, 2 ja 3 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin maakaasualan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta.

27 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden salassapitovelvollisuus

1. Kunkin jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina ja estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 30 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

2. Jakeluverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten maakaasun myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.

28 artikla

Suljetut jakeluverkot

1. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat suljetuksi jakeluverkoksi verkon, jossa jaetaan kaasua maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella tai yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella ja jossa ei toimiteta sähköä kotitalousasiakkaille, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista, jos:

- a) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot tai tuotantoprosessi on integroitu; tai
- b) kyseisessä verkossa jaetaan kaasua ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle tai niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.

2. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset vapauttavat suljetun jakeluverkon haltijan 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 41 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa.

3. Jos myönnetään vapautus 2 kohdan mukaisesti, sovelletaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät on tarkistettava ja hyväksyttävä 41 artiklan mukaisesti suljetun jakeluverkon käyttäjän pyynnöstä.

4. Satunnainen käyttö pienessä määrässä kotitalouksia, joilla on työsuhteeseen perustuvia tai vastaavia yhteyksiä jakeluverkon omistajaan ja jotka sijaitsevat suljetun jakeluverkon piiriin kuuluvalla alueella, ei estä 2 kohdan mukaisen vapautuksen myöntämistä.

29 artikla

Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä oleva 26 artiklan 1 kohta ei estä yhdistetyn siirtoverkon, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston, varastointilaitteiston ja jakeluverkon haltijan toimintaa edellyttäen, että tämä verkonhaltija noudattaa 9 artiklan 1 kohtaa tai 14 ja 15 artiklaa tai IV lukua tai kuuluu 49 artiklan 6 kohdan soveltamisalaan.

VI LUKU

ERIYTTÄMINEN JA KIRJANPIDON AVOIMUUS

30 artikla

Oikeus tutustua kirjanpitoon

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämillä toimivaltaisilla viranomaisilla, myös 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla sääntelyviranomaisilla ja 34 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla riitojenratkaisuviranomaisilla, on oltava tehtäviensä hoitamisen niin edellyttäessä oikeus tutustua maakaasualan yritysten kirjanpitoon 31 artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten sekä riitojenratkaisuviranomaisten mukaan lukien, on pidettävä kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen paljastamista, jos se on tarpeen toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitamisen kannalta.

31 artikla

Kirjanpidon eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maakaasualan yritysten kirjanpito hoidetaan tämän artiklan 2–5 kohdan mukaisesti. Jos maakaasualan yritykset voivat poiketa tästä säännöksestä tämän direktiivin 49 artiklan 2 ja 4 kohdan perusteella, niiden on pidettävä ainakin sisäistä kirjanpitoaan tämän artiklan säännösten mukaisesti.

2. Maakaasualan yritysten on niiden omistusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinpäätöksensä, annettava tilinsä tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY (1) perusteella annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Yritysten, joilla ei lain mukaan ole velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä pääkonttorissaan yleisön saatavilla jäljennös tilinpäätöksestään.

3. Syrjinnän, ristisubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi maakaasualan yritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä erillistä kirjanpitoa kustakin maakaasun siirtoon, jakeluun, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä varastointiin liittyvästä toiminnosta siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos erilliset yritykset harjoittaisivat kyseisiä toimintoja. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, kaasun siirtoon, jakeluun, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä varastointiin liittymättömistä muista toiminnoista. Niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vaatimukset täyttävälle asiakkaille ja muille asiakkaille suoritettaviin toimituksiin liittyvistä toiminnoista 1 päivään heinäkuuta 2007 asti. Kirjanpidossa on eriteltävä siirtoverkon tai jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös muista kuin kaasualaan kuuluvista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava erillinen tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristiinsubventiota.

(*) Direktiivin 78/660/ETY nimi on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

(1) EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11.

5. Yritysten on eriteltävä sisäisessä kirjanpidossaan varojen ja velkojen sekä menojen ja tulojen jakautumista sekä poistoja koskevat säännöt, joita ne noudattavat 3 kohdassa tarkoitettua eriytettyä kirjanpitoa laatiessaan, tämän kuitenkin rajoittamatta kansallisten kirjanpitosääntöjen soveltamista. Kyseisiä sisäisiä sääntöjä saa muuttaa ainoastaan poikkeustapauksissa. Tällaiset muutokset on ilmoitettava ja asianmukaisesti perusteltava.

6. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on ilmoitettava kaikki tärkeät liiketoimet, jotka on suoritettu omistussuhteessa olevien yritysten kanssa.

VII LUKU

VERKKOON PÄÄSYN JÄRJESTÄMINEN

32 artikla

Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten siirto- ja jakeluverkkoihin ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin pääsyä varten luodaan julkaistuihin tariffeihin perustuva järjestelmä, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin, maakaasun toimittajat mukaan lukien, ja jota sovelletaan puolueettomasti ja syrjimättömästi verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sääntelyviranomainen hyväksyy nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät 41 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

2. Toimintojensa toteuttamiseksi, rajojen yli tapahtuvaan siirtoon liittyvät toiminnot mukaan lukien, siirtoverkonhaltijoilla on tarvittaessa oltava pääsy muiden siirtoverkonhaltijoiden verkkoon.

3. Tämän direktiivin säännökset eivät estä pitkäaikaisten sopimusten tekemistä, kunhan ne ovat yhteisön kilpailusääntöjen mukaisia.

33 artikla

Varastojen käyttöoikeus

1. Järjestääkseen varastojen ja putkilinjavarastoinnin käyttöoikeuden silloin kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi asiakkaille suuntautuvia toimituksia varten sekä järjestääkseen lisäpalvelujen käyttöoikeuden jäsenvaltiot voivat valita jommankumman tai molemmat 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista menettelyistä. Näitä menettelyjä sovelletaan tasapuolisten, avointen ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on määriteltävä ja julkaistava perusteet, joiden mukaisesti voidaan määrittää varastoihin ja putkilinjavarastointiin sovellettava käyttöoikeusjärjestelmä. Niiden on julkaistava tai

velvoitettava varastointilaitteiston tai siirtoverkon haltijat julkaisemaan tiedot siitä, mitä varastoja tai varastojen osia ja mitä mahdollisuuksia putkilinjavarastointiin tarjotaan käytettäväksi 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen eri menettelyjen mukaisesti.

Toisen alakohdan toisen virkkeen mukaiset velvoitteet eivät rajoita jäsenvaltioille ensimmäisessä alakohdassa myönnettyä valintaoikeutta.

2. Edellä olevan 1 kohdan säännökset eivät koske nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin liittyviä lisäpalveluja ja tilapäistä varastointia, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon.

3. Jos kyseessä on neuvotteluihin perustuva verkkoon pääsy, jäsenvaltioiden tai, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, niiden sääntelyviranomaisten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yhteenliitetyn verkon alueella tai sen ulkopuolella olevat maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat neuvotella varastojen ja putkilinjavarastoinnin käyttöoikeudesta silloin, kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi sekä muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuden järjestämiseksi. Osapuolet on velvoitettava neuvottelemaan varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeudesta vilpittömässä mielessä.

Varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeutta koskevista sopimuksista on neuvoteltava asianomaisten varastointilaitteiston haltijan tai maakaasualan yritysten kanssa. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on vaadittava varastointilaitteiston haltijoita ja maakaasualan yrityksiä julkaisemaan varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöä koskevat tärkeimmät kaupalliset toimitusehtonsa 1 päivään tammikuuta 2005 mennessä ja sen jälkeen vuosittain.

Varastointilaitteiston haltijoiden ja maakaasualan yritysten on toisessa alakohdassa tarkoitettuja ehtoja laatiessaan kuultava verkon käyttäjiä.

4. Jos kyseessä on säännelty käyttöoikeusmenettely, sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yhteenliitetyn verkon alueella tai sen ulkopuolella olevat maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat saavat oikeuden käyttää varastoja, putkilinjavarastointia ja muita lisäpalveluja kyseisten varastojen ja putkilinjavarastoinnin käyttöä koskevien julkaistujen tariffien ja/tai muiden ehtojen ja velvoitteiden perusteella silloin, kun ne ovat teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellisia tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi ja muiden lisäpalvelujen käytön järjestämiseksi. Sääntelyviranomaisten, kun jäsenvaltioissa on niin säädetty, tai jäsenvaltioiden on kuultava verkon käyttäjiä laatiessaan näitä tariffeja tai niitä koskevia menetelmiä. Käyttöoikeus voidaan antaa vaatimukset täyttävillä asiakkailla siten, että niille annetaan mahdollisuus tehdä toimitussopimuksia sellaisten kilpailevien maakaasualan yritysten kanssa, jotka eivät ole verkon omistajia ja/tai verkonhaltijoita tai tällaiseen yritykseen omistussuhteessa olevia yrityksiä.

34 artikla

Tuotantovaiheen putkistojen käyttöoikeus

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tämän artiklan mukaisesti sijainnistaan riippumatta päästä käyttämään tuotantovaiheen putkistoja ja laitoksia, jotka tarjoavat putkistojen käytön edellyttämiä teknisiä palveluja, lukuun ottamatta niitä kyseisten putkistojen osia ja laitoksia, joita käytetään paikallisessa tuotantotoiminnassa sillä kentällä, jossa kaasua tuotetaan. Näistä toimenpiteistä on ilmoitettava komissiolle 54 artiklan säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltio päättää 1 kohdassa tarkoitetun käytön edellytyksistä asiaa koskevien oikeudellisten välineiden mukaisesti. Jäsenvaltioiden on pyrittävä oikeudenmukaiseen ja avoimeen pääsyyn, kilpailulle avointen maakaasumarkkinoiden aikaansaamiseen ja määrävän aseman väärinkäytön välttämiseen ottaen huomioon toimitusvarmuuden ja toimitusten säännöllisyyden, käyttövalmiin tai helposti käyttöön saatavan kapasiteetin sekä ympäristön suojelun. Seuraavat seikat voidaan ottaa huomioon:

- a) tarve evätä käyttöoikeus, jos tekniset eritelmat eivät ole yhteensopivia eikä ongelmaa voida kohtuudella ratkaista,
- b) tarve välttää vaikeudet, joita ei voida kohtuullisesti poistaa ja jotka saattaisivat vaarantaa hiilivetyjen nykyisen ja suunnitellun tulevan tuotannon tehokkuuden, mukaan lukien niillä kentillä, joiden taloudellinen kannattavuus on heikko,
- c) tarve ottaa huomioon tuotantovaiheen putkistojen omistajan tai niiden hoitajan kaasun siirtoa ja jalostusta koskevat asianmukaisesti perustellut kohtuulliset tarpeet sekä kaikkien muiden tuotantovaiheen putkistojen tai niihin liittyvien jalostus- tai käsittelylaitosten käyttäjien edut, joihin tämä voi vaikuttaa, ja
- d) tarve soveltaa jäsenvaltion lakeja ja hallinnollisia menettelyjä yhteisön oikeuden mukaisesti myönnettäessä lupia tuotantoon ja tuotantovaiheen kehitykseen.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on riitojen ratkaisemiseen soveltuvat menettelyt, mukaan lukien osapuolista riippumaton viranomainen, jolla on käytettävissään kaikki asiaa koskevat tiedot tuotantovaiheen putkistojen käyttöä koskevien riitojen ratkaisemiseksi viipymättä, ottaen huomioon 2 kohdassa esitetyt perusteet ja kyseisten putkistojen käyttöä koskevissa neuvotteluissa mahdollisesti mukana olevien osapuolten lukumäärän.

4. Rajojen yli ulottuvat riitatapaukset ratkaistaan sen jäsenvaltion riitojenratkaisumenettelyn mukaisesti, jonka lainkäyttövaltaan kuuluvat ne tuotantovaiheen putkistot, joihin pääsy on evätty. Jos rajojen yli ulottuvassa riitatapauksessa riidanalainen putkisto ulottuu useamman kuin yhden jäsenvaltion alueelle, asianomaiset jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään varmistaakseen, että tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan johdonmukaisesti.

35 artikla

Pääsyn epääminen

1. Maakaasualan yritykset voivat evätä verkkoon pääsyn kapasiteetin puutteen vuoksi tai sen vuoksi, että verkkoon pääsy estäisi niitä täyttämästä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja, niille määrättyjä julkisen palvelun velvoitteita, taikka ota tai maksa -sopimuksiin liittyvien vakavien taloudellisten tai rahoitusvaikeuksien vuoksi, ottaen huomioon 48 artiklassa säädetyt perusteet ja menettelyt sekä jäsenvaltion kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisesti valitseman vaihtoehdon. Epäämisen syyt on aina perusteltava asianmukaisesti.

2. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kapasiteetin puutteen tai liittymän puuttumisen vuoksi verkkoon pääsyn epäävä maakaasualan yritys tekee tarpeelliset parannukset niiltä osin kuin se on taloudellista tai silloin kun mahdollinen asiakas on valmis maksamaan niistä. Jos jäsenvaltio soveltaa 4 artiklan 4 kohdan säännöksiä, jäsenvaltion on toteutettava kyseiset toimenpiteet.

36 artikla

Uusi infrastruktuuri

1. Merkittävät uudet kaasuinfrastruktuurit eli yhdysputket, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitokset ja varastot voidaan pyynnöstä vapauttaa määritellyksi ajaksi 9, 32, 33 ja 34 artiklan ja 41 artiklan 6, 8 ja 10 kohdan säännösten soveltamisesta seuraavin edellytyksin:

- a) sijoituksen on lisättävä kilpailua kaasuntoimitusten alalla ja parannettava toimitusvarmuutta;
- b) sijoitukseen liittyvän riskin on oltava niin suuri, että sijoitus ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- c) infrastruktuurin omistajan on oltava luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon infrastruktuuria rakennetaan;
- d) kustannukset on perittävä kyseisen infrastruktuurin käyttäjiltä; ja
- e) vapautus ei saa haitata kilpailua, maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon infrastruktuuri on liitetty.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun olemassa olevan infrastruktuurin kapasiteettia kasvatetaan merkittävästi tai infrastruktuuria muutetaan uusien kaasuntoimituslähteiden kehittämiseksi.

3. Jäljempänä VIII luvussa tarkoitettu sääntelyviranomaisen voi tapauskohtaisesti päättää 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen vapautusten myöntämisestä.

4. Jos kyseessä oleva infrastruktuuri sijaitsee useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella, virasto voi välittää asianomaisen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille neuvoa-antavan lausunnon, jota ne voivat käyttää perustana päätökselleen, kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona viimeinen näistä sääntelyviranomaisista vastaanotti vapautusta koskevan hakemuksen.

Kun kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat päässeet sopimukseen vapautuspäätöksestä kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona viimeinen näistä sääntelyviranomaisista vastaanotti vapautusta koskevan hakemuksen, ne ilmoittavat virastolle päätöksestään.

Virasto suorittaa tässä artiklassa asianomaisen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille asetetut tehtävät:

a) jos kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun viimeinen näistä sääntelyviranomaisista vastaanotti vapautusta koskevan hakemuksen, tai

b) asianomaisten sääntelyviranomaisten yhteisestä pyynnöstä.

Kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset voivat yhdessä pyytää, että kolmannen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua määräaikaä jatketaan enintään kolmella kuukaudella.

5. Ennen päätöksen tekoa viraston on kuultava asianomaisia sääntelyviranomaisia ja hakijoita.

6. Vapautus voi koskea uuden infrastruktuurin tai olemassa olevan infrastruktuurin, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, koko kapasiteettia tai osaa siitä.

Päätettäessä myöntää vapautus on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen asettaa vapautuksen kestoa ja uuden infrastruktuurin syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia edellytyksiä. Näistä edellytyksistä päätettäessä on erityisesti otettava huomioon rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikaperspektiivi ja kansalliset olosuhteet.

Ennen vapautuksen myöntämistä sääntelyviranomaisen on päätettävä kapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevista säännöistä ja menettelyistä. Säännöissä on vaadittava, että kaikkia infrastruktuurin mahdollisia käyttäjiä pyydetään ilmoittamaan kiinnostuksensa kapasiteetin hankintaan ennen kuin uuden infrastruktuurin kapasiteetti, omaan käyttöön tarkoitettu kapasiteetti mukaan luetuna, jaetaan. Sääntelyviranomaisen on vaadittava, että ylikuorituksen hallintaa koskeviin sääntöihin sisältyy velvollisuus tarjota käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille ja että infrastruktuurin käyttäjillä on oikeus käydä hankkimallaan kapasiteetilla kauppaa jälkimarkkinoilla. Arvioidessaan 1 kohdan a, b ja e alakohdassa tarkoitettujen perusteiden täyttymistä sääntelyviranomaisen on otettava huomioon kapasiteetinjakomenettelyn tulokset.

Vapautusta koskeva päätös ja mahdolliset tämän kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettut edellytykset on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava.

7. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat edellyttää, että niiden sääntelyviranomaisen tai tapauksesta riippuen viraston on annettava lausunto vapautusta koskevasta pyynnöstä jäsenvaltion asianomaiselle elimelle muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa.

8. Sääntelyviranomaisen on toimitettava komissiolle jäljennös jokaisesta vapautuspyynnöstä heti, kun pyyntö on vastaanotettu. Sääntelyviranomaisen on annettava päätös sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä tiedoksi komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä niiden pohjalta perustellun päätöksen. Tietoihin on sisällyttävä erityisesti seuraavat seikat:

a) yksityiskohtaiset perustelut, joiden nojalla sääntelyviranomaisen tai jäsenvaltio myönsi tai epäsi vapautuksen, sekä viittaus 1 kohtaan ja sen asianomaiseen alakohtaan tai asianomaisiin alakohtiin, johon tai joihin päätös perustuu, mukaan lukien taloudelliset tiedot, joilla perustellaan vapautuksen tarpeellisuus;

b) erittely vapautuksen myöntämisen vaikutuksista kilpailuun ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;

c) perustelut myönnetyn vapautuksen kestolle ja vapautuksen kohteena olevalle osuudelle kokonaiskapasiteetista;

d) yhdysputkia koskevien vapautusten osalta asianomaisten jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten välisen kuulemisen tulokset; ja

e) infrastruktuurin merkitys kaasuntoimitusten monipuolistamisessa.

9. Komissio voi tehdä kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta päätöksen, jolla sääntelyviranomaista vaaditaan muuttamaan tai peruuttamaan vapautuksen myöntämistä koskeva päätös. Kahden kuukauden määräaika voidaan jatkaa kahden kuukauden lisämääräajalla, jos komissio pyytää lisätietoja. Tämä lisämääräaika alkaa kaikkien tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Myös alkuperäistä kahden kuukauden määräaika voidaan jatkaa sekä komission että sääntelyviranomaisen suostumuksella.

Jos pyydettyjä tietoja ei toimiteta pyynnössä asetetussa määräajassa, ilmoitus on katsottava peruutetuksi, ellei sitä ole ennen määräajan päättymistä joko jatkettu sekä komission että sääntelyviranomaisen suostumuksella tai sääntelyviranomaisen ole asianmukaisesti perustellen ilmoittanut komissiolle, että se katsoo ilmoituksen olevan täydellinen.

Sääntelyviranomaisen on noudatettava vapautuspäätöksen muuttamista tai peruuttamista koskevaa komission päätöstä kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

Komission vapauttamispäätökselle antaman hyväksynnän voimassaolo päättyy kahden vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä, jos infrastruktuurin rakentamista ei ole aloitettu, ja viiden vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä, jos infrastruktuuria ei ole otettu käyttöön, ellei komissio päättä, että mahdolliset viivästykset johtuvat huomattavista esteistä, joihin henkilö, jolle vapautus on myönnetty, ei voi vaikuttaa.

10. Komissio voi antaa suuntaviivoja tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten soveltamisesta ja tämän artiklan 3, 6, 8 ja 9 kohdan soveltamiseksi noudatettavasta menettelystä. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

37 artikla

Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttäviä asiakkaita ovat:

- a) 1 päivään heinäkuuta 2004 asti maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY ⁽¹⁾ 18 artiklassa tarkoitetut, vaatimukset täyttävät asiakkaat; jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain 31 päivään tammikuuta mennessä vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittelyperusteet;

⁽¹⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 1.

- b) 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat;

- c) 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen kaikki asiakkaat.

2. Epätasapainon välttämiseksi kaasumarkkinoiden avautumisen yhteydessä:

- a) kaasuntoimitussopimuksia, jotka tehdään toisen jäsenvaltion verkkoon kuuluvan vaatimukset täyttävän asiakkaan kanssa, ei voida kieltää, jos tämän asiakkaan katsotaan olevan vaatimukset täyttävä asiakas molemmissa näistä verkoista, ja
- b) siinä tapauksessa, että a alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista kieltäydytään, koska asiakas katsotaan vaatimukset täyttäväksi asiakkaaksi vain toisessa näistä kahdesta verkosta, komissio voi jonkin näitä kahta verkkoa edustavan jäsenvaltion pyynnöstä ja ottaen huomioon markkinatilanteen ja yleisen edun velvoittaa liiketoimesta kieltäytyneen osapuolen suorittamaan pyydetyn toimituksen.

38 artikla

Erilliset linjat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotta:

- a) jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla maakaasualan yrityksillä on mahdollisuus toimittaa kaasua vaatimukset täyttävillä asiakkailla erillisen linjan välityksellä, ja
- b) jokaisella tällaisella vaatimukset täyttävällä asiakkaalla on jäsenvaltion alueella mahdollisuus saada maakaasutoimituksia maakaasualan yrityksiltä erillisen linjan välityksellä.

2. Silloin, kun erillisten linjojen rakentamiseen tai käyttöön vaaditaan lupa, (esimerkiksi toimilupa, lupa, suostumus tai hyväksyntä), jäsenvaltioiden tai niiden nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on laadittava arviointiperusteet, joita käytetään myönnettäessä lupia erillisten linjojen rakentamiseen tai käyttöön niiden alueella. Näiden arviointiperusteiden on oltava tasapuoliset, avoimet ja syrjimättömät.

3. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että luvan saaminen erillisen linjan rakentamiseen edellyttää joko verkkoon pääsyn epäämistä 35 artiklan nojalla tai riitojenratkaisumenettelyn aloittamista 41 artiklan mukaisesti.

VIII LUKU

KANSALLISET SÄÄNTELYVIRANOMAISET

39 artikla

Sääntelyviranomaisten nimeäminen ja riippumattomuus

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi kansallinen sääntelyviranomainen kansallisella tasolla.

2. Tämän artiklan 1 kohta ei estä nimeämästä muita sääntelyviranomaisia jäsenvaltioiden aluetasolla, edellyttäen että yhteisön tasolla on edustus- ja yhteydenpitotarkoituksia varten yksi korkean tason edustaja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston sääntelyneuvostossa asetuksen (EY) N:o 713/2009 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi nimetä sääntelyviranomaisia pieniä verkkoja varten maantieteellisesti eristyksissä olevilla alueilla, joilla kulutus on vuonna 2008 alle kolme prosenttia sen jäsenvaltion kokonaiskulutuksesta, johon alue kuuluu. Tämä poikkeus ei estä nimittämästä yhtä korkean tason edustajaa yhteisön tasolla edustus- ja yhteydenpitotarkoituksia varten yhteistyöviraston sääntelyneuvostoon asetuksen (EY) N:o 713/2009 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden on taattava sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja varmistettava, että se käyttää toimivaltuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisen on tässä direktiivissä ja siihen liittyvässä lainsäädännössä sille asetettuja viranomaistehtäviä suorittaessaan

a) oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista muista julkisista ja yksityisistä elimistä

b) ja että sen henkilöstö ja johtohenkilöt

i) toimivat markkinoiden eduista riippumatta ja

ii) eivät viranomaistehtäviä suorittaessaan pyydä eivätkä ota suoria ohjeita miltään hallitukselta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Tämä vaatimus ei rajoita tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa eikä hallituksen julkaisemien sellaisten yleisten poliittisten suuntaviivojen noudattamista, jotka eivät liity 41 artiklan mukaiseen sääntelyyn.

5. Sääntelyviranomaisen riippumattomuuden suojelemiseksi jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että

a) sääntelyviranomaisen voi tehdä itsenäisiä päätöksiä poliittisista elimistä riippumatta ja toteuttaa itsenäisesti sille osoitettua talousarviota erillisten vuotuisten talousarvio määrärahojen perusteella sekä että sillä on riittävät henkilöstö- ja taloudelliset voimavarat tehtäviensä suorittamiseksi; ja

b) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt nimitetään vähintään viiden mutta enintään seitsemän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran.

Edellä olevan ensimmäisen alakohdan b alakohdan osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttöön otetaan johtokunnan tai ylimpien johtohenkilöiden asianmukainen kiertojärjestelmä. Johtokunnan jäsenet tai jos johtokuntaa ei ole, ylimmät johtohenkilöt voidaan vapauttaa tehtävistään kesken toimikautensa ainoastaan, jos he eivät enää täytä tässä artiklassa asetettuja vaatimuksia tai ovat syyllistyneet rikkomukseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

40 artikla

Sääntelyviranomaisen yleistavoitteet

Tässä direktiivissä määriteltyjä viranomaistehtäviä suorittaessaan sääntelyviranomaisen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet seuraavien tavoitteiden edistämiseksi 41 artiklassa säädettyjen tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa puitteissa tarvittaessa tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten, mukaan lukien kilpailuviranomaiset, kanssa ja tämän rajoittamatta näiden toimivaltaa:

a) kilpailulle avointen, varmojen ja ympäristön kannalta kestävien maakaasun sisämarkkinoiden edistäminen yhteisön alueella ja markkinoiden tehokas avaaminen kaikille yhteisön asiakkaille ja toimittajille läheisessä yhteistyössä viraston, muiden maiden sääntelyviranomaisten ja komission kanssa, sekä asianmukaisten edellytysten varmistaminen maakaasuverkkojen tehokasta ja luotettavaa käyttöä varten pitkän aikavälin tavoitteet huomioon ottaen;

b) kilpailulle avointen ja moitteettomasti toimivien alueellisten markkinoiden kehittäminen yhteisön alueella a alakohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi;

c) jäsenvaltioiden välisen maakaasukaupan rajoitusten poistaminen, muun muassa sellaisen tarkoituksenmukaisen rajat ylittävän siirtokapasiteetin kehittäminen, jolla voidaan vastata kysyntään ja parantaa kansallisten markkinoiden yhdenytymistä, mikä voi edistää maakaasuvirtoja kaikkialla yhteisössä;

d) kuluttajien tarpeisiin suuntautuneiden varmojen, luotettavien ja tehokkaiden sekä syrjimättömien verkkojen kehittämisen edistäminen mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä verkon riittävän siirtokyvyn ja –yleisten energiapolitiittisten tavoitteiden mukaisesti – energiatehokkuuden edistäminen sekä suuri- ja pienimuotoisen uusiutuviin energialähteisiin perustuvan kaasuntuotannon ja hajautetun tuotannon integroiminen sekä siirto- että jakeluverkkoihin;

e) uuden tuotantokapasiteetin verkkoon pääsyn helpottaminen erityisesti poistamalla uusien markkinoilletulijoiden ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun markkinoille pääsyn mahdollisia esteitä;

- f) sen varmistaminen, että verkonhaltijoille ja verkonkäyttäjille tarjotaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia lisätä verkon suorituskykyä ja edistää markkinoiden yhdentymistä;
- g) kansallisten markkinoiden tehokkaasta toiminnasta kuluttajalle koituvan hyödyn varmistaminen sekä tehokkaan kilpailun ja kuluttajansuojan varmistamisen edistäminen;
- h) avustaminen maakaasualan julkisen palvelun korkean tason saavuttamisessa, heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelun edistäminen ja toimittajan vaihtamisen edellyttämien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuuden edistäminen.
- 41 artikla
- Sääntelyviranomaisen tehtävät ja toimivaltuudet**
1. Sääntelyviranomaisen tehtävänä on:
- a) vahvistaa tai hyväksyä avointen kriteerien perusteella siirto- tai jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät;
- b) varmistaa, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat, ja tarvittaessa verkon omistajat, sekä kaikki maakaasualan yritykset noudattavat tästä direktiivistä ja muusta asiaa koskevasta yhteisön lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan, myös rajat ylittävien kysymysten osalta;
- c) tehdä rajat ylittävissä asioissa yhteistyötä kyseisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisen tai sääntelyviranomaisten ja viraston kanssa;
- d) noudattaa kaikkia asiaan liittyviä oikeudellisesti sitovia viraston ja komission päätöksiä ja panna ne täytäntöön;
- e) antaa vuosittain kertomus toiminnastaan ja tehtäviensä suorittamisesta jäsenvaltioiden asiaankuuluville viranomaisille, virastolle ja komissiolle. Kertomuksessa on esitettävä toteutetut toimenpiteet ja saavutetut tulokset kunkin tässä artiklassa luetellun tehtävän osalta;
- f) varmistaa, ettei siirtoon, jakeluun, varastointiin, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä toimitukseen liittyvien toimintojen välillä esiinny ristisubventioita;
- g) seurata siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmia ja esittää vuosikertomuksessaan arvio siitä, kuinka siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmat vastaavat asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua yhteisön laajuisia verkon kehittämissuunnitelmaa; arvioon voi sisältyä suosituksia kyseisten investointisuunnitelmien muuttamisesta;
- h) seurata verkon varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen noudattamista ja arvioida niiden aiempaa toimivuutta sekä vahvistaa tai hyväksyä palvelun ja toimitusten laatua koskevia standardeja ja vaatimuksia tai osallistua tähän yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa;
- i) seurata avoimuuden tasoa, tukkuhinnat mukaan lukien, ja varmistaa, että maakaasualan yritykset noudattavat avoimuutta koskevia velvollisuuksia;
- j) seurata, miten avoimia tukku- ja vähittäismyyntimarkkinat ovat, missä määrin niillä esiintyy kilpailua sekä miten tehokasta markkinoiden avaaminen ja kilpailu ovat olleet; tähän kuuluvat maakaasupörssit, kotitalousasiakkaiden maksamat hinnat, mukaan lukien ennakkomaksujärjestelmät, toimittajaa vaihtaneiden asiakkaiden määrä, verkosta kytkettyjen asiakkaiden määrä, ylläpitopalvelujen maksut ja näiden palvelujen toteuttaminen ja kotitalousasiakkaiden tekemät valitukset, sekä mahdollisia kilpailun vääristymiä tai rajoituksia, mihin sisältyy kaikkien asiaa koskevien tietojen antaminen, sekä saattaa tarvittaessa tapaukset asiaankuuluvien kilpailuviranomaisten käsiteltäviksi;
- k) seurata rajoittavien sopimuskäytäntöjen esiintymistä, mukaan lukien yksinoikeuslausekkeet, joilla voidaan estää suuria, muita suuria asiakkaita kuin kotitalousasiakkaita tekemästä samanaikaisesti sopimuksia useamman kuin yhden toimittajan kanssa tai rajoittaa niiden vapautta tehdä tällaisia sopimuksia, ja tarvittaessa ilmoittaa kansallisille kilpailuviranomaisille tällaisista käytännöistä;
- l) noudattaa sopimusvapautta keskeytettävissä olevien toimitussopimusten ja pitkän aikavälin sopimusten osalta edellyttäen, että ne ovat yhteisön lainsäädännön sekä yhteisön politiikkojen mukaisia;
- m) seurata aikaa, jonka siirto- ja jakeluverkonhaltijat käyttävät liitäntöjen ja korjausten suorittamiseen;
- n) seurata ja arvioida varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksien edellytyksiä kuten 33 artiklassa säädetään. Tähän tehtävään ei kuulu tariffien tarkistaminen, jos varaston käyttöä koskeva järjestelmä määritellään 33 artiklan 3 kohdan mukaisesti;
- o) auttaa muiden asiasta vastaavien viranomaisten kanssa varmistamaan muun muassa liitteessä I säädettyjen kuluttajan-suojatoimenpiteiden tehokkuus ja täytäntöönpano;
- p) julkaista vähintään vuosittain suosituksia 3 artiklan noudattamisesta toimitushinnoissa ja toimittaa suositukset tarvittaessa kilpailuviranomaisille;
- q) varmistaa mahdollisuus saada asiakkaiden kulutustietoja, kuluttajatietojen helpotajuisen yhdenmukaistetun muodon tarjoaminen kansallisella tasolla valinnaista käyttöä varten sekä kaikkien asiakkaiden mahdollisuus saada pikaisesti tällaisia liitteessä I olevassa h kohdassa tarkoitettuja tietoja;

- r) seurata siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, toimittajien ja asiakkaiden ja muiden markkinaosapuolten asemaa ja vastuuta koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa asetuksen (EY) N:o 715/2009 mukaisesti;
- s) seurata niiden perusteiden asianmukaista soveltamista, joiden mukaisesti määritetään, kuuluuko varasto 33 artiklan 3 kohdan vai 4 kohdan soveltamisalaan; ja
- t) seurata 46 artiklassa tarkoitettujen suojatoimenpiteiden täytäntöönpanoa;
- u) edistää tärkeimpiä markkinamenettelyjä koskevien tiedonvaihdonmenettelyjen yhteensopivuutta aluetasolla.

2. Kun jäsenvaltiossa on niin säädetty, muu viranomainen kuin sääntelyviranomainen voi hoitaa 1 kohdassa säädetty seurantatehtävät. Tällöin tästä seurannasta saadut tiedot on saatettava sääntelyviranomaisen käyttöön niin pian kuin mahdollista.

Sääntelyviranomaisen on riippumattomuutensa säilyttäen ja parempaa sääntelyä koskevien periaatteiden mukaisesti 1 kohdassa säädettyjä tehtäviä suorittaessaan tarvittaessa kuultava siirtoverkonhaltijoita ja tehtäviä tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa, sanotun kuitenkin rajoittamatta niiden omia erityisiä toimivaltuuksia.

Sääntelyviranomaisen tai viraston tämän direktiivin mukaisesti antamat hyväksynnät eivät estä sääntelyviranomaista käyttämästä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa myöhemmin toimivaltuuksiaan tämän artiklan mukaisesti eivätkä rajoita muiden asiaan kuuluvien viranomaisten tai komission määräämiä seuraamuksia.

3. Jos 14 artiklan nojalla on nimetty riippumaton järjestelmävastaava, sääntelyviranomaisen on sille tämän artiklan 1 kohdassa asetettujen tehtävien lisäksi:

- a) seurattava, että siirtoverkon omistaja ja riippumaton järjestelmävastaava noudattavat tästä artiklasta johtuvia velvollisuuksiaan, ja määrättävä velvollisuuksien rikkomisesta seuraamuksia 4 kohdan d alakohdan mukaisesti;
- b) seurattava riippumattoman verkonhaltijan ja siirtoverkon omistajan välisiä suhteita ja välistä tiedonvaihtoa sen varmistamiseksi, että riippumaton järjestelmävastaava noudattaa velvollisuuksiaan, ja erityisesti hyväksyttävä sopimukset ja toimittava riitojenratkaisuviranomaisena riippumattoman järjestelmävastaavan ja siirtoverkon omistajan välillä kaikissa valituksissa, joita kumpi tahansa osapuoli tekee 11 kohdan mukaisesti;
- c) hyväksyttävä ensimmäiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisältyvä investointisuunnitelma ja hyväksyttävä monivuotiset verkon kehittämissuunnitelmat, jotka riippumaton järjestelmävastaava esittää vuosittain, sanotun kuitenkin rajoittamatta 14 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua menettelyn soveltamista;

- d) varmistettava, että riippumattoman järjestelmävastaavan perimiin verkkoonpääsytariffeihin sisältyy siirtoverkon omistajalle tai omistajille maksettava riittävä korvaus verkko-omaisuuden käyttämisestä ja uusista investoinneista siihen, edellyttäen että ne on tehty taloudellisesti ja tehokkaasti; ja

- e) voitava suorittaa tarkastuksia myös ennalta ilmoittamatta siirtoverkon omistajan ja riippumattoman järjestelmävastaavan toimitiloissa.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisille annetaan toimivaltuudet, joiden nojalla ne voivat suorittaa 1, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä tehokkaasti ja joutuisasti. Tätä varten sääntelyviranomaisella on oltava vähintään valtuudet:

- a) tehdä maakaasualan yrityksiä sitovia päätöksiä;
- b) tehdä maakaasumarkkinoiden toimintaa koskevia tutkimuksia ja päättää sekä määrätä tarvittavista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä tosiasiallisen kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Lisäksi sääntelyviranomaisella on oltava tarvittaessa oikeus tehdä yhteistyötä kansallisen kilpailuviranomaisen ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten tai komission kanssa kilpailulainsäädäntöön liittyvän tutkimuksen tekemisessä;
- c) vaatia maakaasualan yrityksiltä kaikkia sen tehtävien toteuttamisen kannalta merkityksellisiä tietoja, mukaan lukien perustelut kolmannen osapuolen pääsyn epäämiselle sekä kaikki tiedot verkon vahvistamisen edellyttämistä toimenpiteistä;
- d) määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia maakaasualan yrityksille, jotka eivät täytä velvollisuuksiinsa, jotka johtuvat tästä direktiivistä tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai viraston tekemistä päätöksistä, tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia. Tähän on sisällyttävä toimivalta määrätä tai ehdottaa määrättäväksi siirtoverkonhaltijalle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta tai vertikaalisesti integroituneelle yritykselle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta vastaavia seuraamuksia, jos nämä eivät täytä tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan; ja
- e) tarkoituksenmukaiset valtuudet suorittaa tutkintaa ja ratkaista riitoja 11 ja 12 kohdan nojalla.

5. Kun siirtoverkonhaltija on nimetty IV luvun mukaisesti, sääntelyviranomaiselle osoitetaan tämän artiklan 1 ja 4 kohdan nojalla annettujen tehtävien ja toimivaltuuksien lisäksi ainakin seuraavat tehtävät ja toimivaltuudet:

- a) määrätä seuraamuksia 4 kohdan d alakohdan mukaisesti vertikaalisti integroitunutta yritystä suosivista, muita syrjivistä käytännöistä;
- b) seurata siirtoverkonhaltijan ja vertikaalisti integroituneen yrityksen välistä viestintää sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltija täyttää velvoitteensa;
- c) toimia vertikaalisti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisten riitojen ratkaisusta vastaavana viranomaisena 11 kohdan nojalla tehtyjen valitusten osalta;
- d) seurata vertikaalisti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita mukaan lukien lainoja;
- e) hyväksyä kaikki vertikaalisti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan väliset kaupalliset ja rahoitukselliset sopimukset edellyttäen, että niissä noudatetaan markkinaehtoja;
- f) pyytää vertikaalisti integroituneelta yritykseltä perustelut, kun ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö on tehnyt sille 21 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen. Tällaisiin perusteluihin on sisällyttävä todisteet siitä, että vertikaalisti integroitunutta yritystä hyödyttävää syrjintää ei ole harjoitettu;
- g) suorittaa tarkastuksia, myös ennalta ilmoittamatta, vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan tiloissa; ja
- h) osoittaa siirtoverkonhaltijan kaikki tehtävät tai joitakin tiettyjä tehtäviä 14 artiklan mukaisesti nimetyille riippumattomalle järjestelmävastaavalle, jos siirtoverkonhaltija rikkoo toistuvasti tämän direktiivin mukaisia velvoitteita, erityisesti silloin, kun tämä toistuvasti harjoittaa vertikaalisesti integroitunutta yritystä suosivia, muita syrjiviä käytäntöjä.
6. Sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä riittävän ajoissa ennen niiden voimaantuloa ainakin menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:
- a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, mukaan luettuina siirto- ja jakelutariffit, sekä ehdot, edellytykset ja tariffit, jotka koskevat oikeutta käyttää nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia. Tällaisten tariffien ja menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien tekeminen verkkoihin ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten toimivuus;
- b) sellaisten tasapainottamispalvelujen tarjonta, jotka suoritetaan taloudellisimmalla tavalla ja jotka tarjoavat verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia kaasun syötön ja oton tasapainottamiseksi. Nämä tasapainottamispalvelut on tarjottava oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi, ja niiden on perustuttava puolueettomiin kriteereihin; ja
- c) pääsy rajat ylittäviin infrastruktuureihin, mukaan lukien kapasiteetin jakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat menettelyt.
7. Edellä 6 kohdassa tarkoitettut menetelmät tai ehdot ja edellytykset on julkistettava.
8. Sääntelyviranomaisien on tarjottava tai menetelmiä sekä tasapainottamispalveluja määrittäessään tai hyväksyessään varmistettava, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoille annetaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia parantaa tehokkuutta, edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia.
9. Sääntelyviranomaisien on seurattava kansallisten kaasinsiirtoverkkojen, mukaan lukien rajayhdysyhteisöjen, ylikuormituksen hallintaa sekä ylikuormituksen hallintaa koskevien sääntöjen soveltamista. Tätä varten siirtoverkonhaltijoiden tai markkinoiden ylläpitäjien on toimitettava ylikuormituksen hallintaa ja myös kapasiteetin jakoa koskevat sääntönsä kansallisille sääntelyviranomaisille. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat pyytää näiden sääntöjen muuttamista.
10. Sääntelyviranomaisilla on oltava oikeus vaatia, että siirtoverkon, varastointilaitosten, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja jakeluverkonhaltijat tarvittaessa muuttavat tässä artiklassa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, myös tariffeja ja menetelmiä, sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja että niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla. Tähän tehtävään ei kuulu tariffien tarkistaminen, jos varaston käyttöä koskeva järjestelmä määrittää 33 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Jos siirto- ja jakelutariffien vahvistaminen viivästyy, sääntelyviranomaisilla on valtuudet määrittää tai hyväksyä alustavat siirto- ja jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät ja päättää asiaankuuluvista korvaustoimenpiteistä, mikäli lopulliset tariffit tai menetelmät eroavat alustavista tariffeista tai menetelmistä.
11. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirtoverkon, varastointilaitteiston, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten tai jakeluverkon haltijasta niiden velvoitteiden suhteen, joita kyseisellä haltijalla on tämän direktiivin mukaisesti, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojenratkaisuviranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomaiset pyytävät lisätietoja. Tätä pidennettyä määräaikaa voidaan pidentää lisää valituksen tekijän suostumuksella. Sääntelyviranomaisen päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.
12. Kuka tahansa haittaa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus tehdä valitus tämän artiklan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, jos sääntelyviranomaisella on velvollisuus neuvotella, ehdotetuista tariffeista tai menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatiin päätöksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkävää vaikutusta.

13. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden turvaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö etenkin kuluttajien etujen vastaisella tavalla sekä kaikenlainen markkinoiden valtaukseen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamissopimuksen määräykset ja erityisesti sen 82 artikla.

14. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, muun muassa jäsenvaltioiden kansallisen oikeuden mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.

15. Edellä 11 ja 12 kohdassa tarkoitettut valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja/tai kansallisen oikeuden mukaisen muutoksenhaioikeuden käyttöä.

16. Sääntelyviranomaisten tekemät päätökset on joka suhteessa perusteltava muutoksenhakumenettelyn mahdollistamiseksi tuomioistuimessa. Päätökset on oltava yleisön saatavilla siten, että kaupallisesti arkaluonteisten asioiden luottamuksellisuus ei vaarannu.

17. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella tasolla on olemassa sopivat järjestelmät, joiden mukaisesti osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee, voi hakea siihen muutosta elimeltä, joka on riippumaton asianomaisista osapuolista ja hallituksista.

42 artikla

Rajat ylittäviä kysymyksiä koskeva sääntelyjärjestelmä

1. Sääntelyviranomaisten on kuultava toisiaan ja tehtävä tiivistä yhteistyötä keskenään sekä annettava toisilleen ja virastolle kaikki tiedot, joita ne tarvitsevat tästä direktiivistä johtuvien tehtäviensä suorittamiseksi. Vastaanottavan viranomaisen on vaihdettavien tietojen osalta varmistettava sama luottamuksellisuuden taso kuin tiedot lähettäneeltä viranomaiselta edellytetään.

2. Sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä vähintään alueellisella tasolla

a) edistääkseen sellaisten operatiivisten järjestelyjen luomista, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinta, edistää yhteisiä maakaasupörsejä ja rajat ylittävän kapasiteetin jakamista ja varmistaa riittävän yhteenliittämiskapasiteetin, myös uusien yhteyksien, vähimmäistaso alueella ja alueiden välillä, jotta tehokas kilpailu voi kehittyä ja toimitusvarmuus parantua, syrjimättä eri jäsenvaltioiden toimitusyrityksiä;

b) koordinoidakseen siirtoverkonhaltijoita ja muita markkina-toimijoita koskevien verkkosääntöjen kehittämistä; ja

c) koordinoidakseen ylikuormituksen hallintaa koskevien sääntöjen kehittämistä.

3. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oltava oikeus yhteistyöjärjestelyihin toistensa kanssa sääntely-yhteistyön edistämiseksi.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettut toimet on tarvittaessa suoritettava tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa ja tämän rajoittamatta niiden toimivaltaa.

5. Komissio voi antaa suuntaviivoja siitä, missä määrin sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä toistensa ja viraston kanssa. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsitävää sääntelymenettelyä noudattaen.

43 artikla

Suuntaviivojen noudattaminen

1. Mikä tahansa sääntelyviranomainen tai komissio voi pyytää virastolta lausuntoa siitä, onko jokin sääntelyviranomaisen tekemä päätös tässä direktiivissä tai asetuksessa (EY) N:o 715/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen.

2. Virasto antaa lausuntonsa sitä pyytäneelle sääntelyviranomaiselle tai komissiolle sekä kyseisen päätöksen tehneelle sääntelyviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

3. Jos päätöksen tehnyt sääntelyviranomainen ei noudata viraston lausuntoa neljän kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta, virasto ilmoittaa asiasta komissiolle.

4. Mikä tahansa sääntelyviranomainen, joka katsoo, ettei jokin toisen sääntelyviranomaisen tekemä rajat ylittävän kaupan kannalta merkityksellinen päätös ole tässä direktiivissä tai asetuksessa (EY) N:o 715/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen, voi ilmoittaa asiasta komissiolle kahden kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä.

5. Jos komissio kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut ilmoituksen virastolta 3 kohdan mukaisesti tai joltain sääntelyviranomaiselta 4 kohdan mukaisesti, tai omasta aloitteestaan kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä, katsoo, että sääntelyviranomaisen päätös herättää vakavia epäilyjä siitä, onko se tässä direktiivissä tai asetuksessa (EY) N:o 715/2009 tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen, komissio voi päättää tutkia asiaa edelleen. Tällöin se pyytää sääntelyviranomaista ja menettelyn osapuolia esittämään huomautuksensa.

6. Jos komissio päättää tutkia asiaa edelleen, se tekee enintään neljän kuukauden kuluessa tällaisen päätöksen tekemisestä lopullisen päätöksen siitä, että se

- a) ei vastusta sääntelyviranomaisen päätöstä; tai
- b) pyytää asianomaista sääntelyviranomaista peruuttamaan päätöksensä, koska suuntaviivoja ei ole noudatettu.

7. Jos komissio ei ole tehnyt päätöstä asian edelleen tutkimisesta 5 kohdassa tarkoitettussa määräajassa tai tehnyt lopullista päätöstä 6 kohdassa tarkoitettussa määräajassa, sen katsotaan olleen vastustamatta sääntelyviranomaisen päätöstä.

8. Sääntelyviranomaisen on noudatettava päätöksensä peruuttamista koskevaa komission päätöstä kahden kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

9. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti menettely, jota sääntelyviranomaisten, viraston ja komission on sovellettava todetakseen, ovatko sääntelyviranomaisten tekemät päätökset tässä artiklassa tarkoitettujen suuntaviivojen mukaisia. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

44 artikla

Tietojen säilyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että kaasuntoimittajat pitävät kansallisten viranomaisten, mukaan lukien sääntelyviranomaisen, kansallisten kilpailuviranomaisten ja komission saatavilla niiden tehtävien suorittamiseksi vähintään viiden vuoden ajan merkitykselliset tiedot kaikista kaasuntoimitussopimuksiin ja kaasujohdannaisiin liittyvistä liiketoimista tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden sekä varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoiden kanssa.

2. Tiedoissa on oltava yksityiskohdat kyseessä olevien liiketoimien ominaispiirteistä kuten kestosta ja toimitus- ja selvityssäännöistä, määristä, toteutuspäivistä ja -kellonajoista ja hinnoista sekä tiedot, joiden perusteella kyseinen tukkuasiakas voidaan yksilöidä, sekä määritellyt tiedot kaikista selvittämättä jääneistä kaasuntoimitussopimuksista ja kaasujohdannaisista.

3. Sääntelyviranomainen voi päättää asettaa osia näistä tiedoista markkinaosallistujien saataville edellyttäen, ettei yksittäisiä markkinatoimijoita tai yksittäisiä liiketoimia koskevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja julkaista. Tätä kohtaa ei sovelleta direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluvia rahoitusvälineitä koskeviin tietoihin.

4. Tämän artiklan yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa määritellään tietojen säilyttämiseen sovellettavat menettelyt ja järjestelyt sekä säilytettävien tietojen muoto ja sisältö. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

5. Niiden kaasujohdannaisiin liittyvien liiketoimien osalta, joita kaasuntoimittajat toteuttavat tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden sekä varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoiden kanssa, tätä artiklaa sovelletaan vasta sen jälkeen kun komissio on antanut 4 kohdassa tarkoitettua suuntaviivat.

6. Tämän artiklan säännökset eivät aiheuta direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluville toimijoille lisävelvoituksia 1 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia kohtaan.

7. Jos 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten on saatava käyttöönsä tietoja, jotka ovat direktiivin 2004/39/EY soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden hallussa, mainitun direktiivin nojalla toimivaltaisten viranomaisten on annettava näille viranomaisille niiden tarvitsemat tiedot.

IX LUKU

VÄHITTÄISMARKKINAT

45 artikla

Vähittäismarkkinat

Moitteettomasti toimivien ja avoimien vähittäismarkkinoiden syntymisen helpottamiseksi yhteisön alueella jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkon- ja jakeluverkonhaltijoiden, toimittajien ja asiakkaiden sekä mahdollisten muiden markkinaosapuolten asema ja vastuu määritellään sopimusjärjestelyjen, asiakkaille annettujen sitoumusten, tietojen vaihdon ja taseselvitystä koskevien sääntöjen, tietojen omistusoikeuden ja mittausvastuun osalta.

Kyseiset säännöt on julkistettava, niillä on pyrittävä helpottamaan asiakkaiden ja toimittajien pääsyä verkkoihin, ja sääntelyviranomaisten tai muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten on voitava arvioida ne.

X LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

46 artikla

Suojatoimenpiteet

1. Jos energiamarkkinoilla ilmenee äkillinen kriisi tai jos ihmisten, laitteiden tai laitojen turvallisuus tai verkon toiminta vaarantuu, jäsenvaltio voi toteuttaa tilapäisesti tarpeelliset suojatoimenpiteet.

2. Toimenpiteiden on oltava sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen syntyneiden äkillisten vaikeuksien poistamiseksi.

3. Asianomaisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava kyseisistä toimenpiteistä muille jäsenvaltioille ja komissiolle, joka voi päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai lopetettava ne siltä osin kuin ne vääristävät kilpailua ja vaikuttavat kauppaan haitallisesti yhteisen edun vastaisella tavalla.

47 artikla

Tasapuoliset toimintaedellytykset

1. Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tämän direktiivin nojalla tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi, on oltava EY:n perustamissopimuksen, erityisesti sen 30 artiklan, ja yhteisön oikeuden mukaisia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja avoimia. Nämä toimenpiteet saa panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun niistä on ilmoitettu komissiolle ja komissio on hyväksynyt ne.

3. Komissio reagoi 2 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Määräaika alkaa täydellisten tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Jos komissio ei ole reagoinut tämän kahden kuukauden määräajan kuluessa, katsotaan, ettei komissio vastusta ilmoitettuja toimenpiteitä.

48 artikla

Ota tai maksa -sitoumuksia koskevat poikkeukset

1. Jos maakaasualan yritys kokee tai katsoo joutuvansa kokemaan vakavia taloudellisia tai rahoituksellisia vaikeuksia, koska se on sitoutunut yhdessä tai useammassa kaasun hankintasopimuksessa hyväksyttyn ota tai maksa -sitoumukseen, se voi hakea asianomaiselta jäsenvaltiolta tai nimetyltä toimivaltaiselta viranomaiselta tilapäistä poikkeusta 32 artiklan soveltamisesta. Hakemukset on tehtävä tapauskohtaisesti jäsenvaltioiden valinnan mukaan joko ennen verkkoon pääsyn epäämistä tai sen jälkeen. Jäsenvaltiot voivat myös antaa maakaasualan yrityksen valita, tekeekö se hakemuksen ennen verkkoon pääsyn epäämistä vai sen jälkeen. Jos maakaasualan yritys on evännyt verkkoon pääsyn, hakemus on tehtävä viipymättä. Hakemuksiin on liitettävä kaikki tarvittavat tiedot ongelman laadusta ja laajuudesta sekä maakaasualan yrityksen toteuttamista toimista ongelman ratkaisemiseksi.

Ellei vaihtoehtoisia ratkaisuja ole kohtuudella käytettävissä, jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomainen voi 3 kohdan huomioon ottaen päättää myöntää poikkeuksen.

2. Jäsenvaltion tai nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava komissiolle poikkeuksen myöntämisestä ja liitettävä mukaan kaikki poikkeusta koskevat asiaankuuluvat tiedot. Nämä tiedot voidaan toimittaa komissiolle koosteena, ja komission on voitava tehdä perusteltu päätös toimitettujen tietojen pohjalta. Komissio voi kahdeksan viikon kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta pyytää kyseistä jäsenvaltiota tai nimettyä toimivaltaista viranomaista muuttamaan tai peruuttamaan poikkeuksen myöntämistä koskevan päätöksen.

Jos kyseinen jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomainen ei noudata komission pyyntöä neljän viikon kuluessa, lopullinen päätös tehdään viipymättä 51 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päätettäessä jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomainen sekä komissio ottavat huomioon erityisesti seuraavat perusteet:

- a) tavoite toteuttaa kilpailulle avoimet kaasumarkkinat;
- b) tarve täyttää julkisen palvelun velvoitteet ja turvata toimitusvarmuus;
- c) maakaasualan yrityksen asema kaasumarkkinoilla ja markkinoiden nykyinen kilpailutilanne;
- d) maakaasualan yritysten ja siirtoyritysten ja vaatimukset täyttävien asiakkaiden taloudellisten ja rahoituksellisten vaikeuksien vakavuus;
- e) kyseisen sopimuksen tai kyseisten sopimusten allekirjoituspäivät ja ehdot, mukaan lukien se, missä määrin niissä on otettu huomioon markkinoilla tapahtuvat muutokset;
- f) toteutetut toimet ongelman ratkaisemiseksi;
- g) missä määrin yritys saattoi ota tai maksa -hankintasopimuksen hyväksyessään kohtuudella arvioida, tämän direktiivin säännökset huomioon ottaen, että seurauksena saattaisi olla vakavia vaikeuksia;
- h) kyseisen verkon yhteenliittymisen aste muiden verkkojen kanssa ja näiden verkkojen yhteentoimivuus; ja
- i) poikkeuksen myöntämisen vaikutukset tämän direktiivin asianmukaiseen soveltamiseen maakaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta.

Ennen 4 päivää elokuuta 2003 tehtyjä ota tai maksa -sopimuksia koskevasta poikkeuspyynnöstä tehty päätös ei saisi johtaa siihen, että on mahdotonta löytää taloudellisesti kannattavia vaihtoehtoisia myyntikanavia. Vakavia vaikeuksia ei kuitenkaan katsota olevan silloin, kun maakaasun myynti ei laske alle ota tai maksa -hankintasopimuksen mukaisen vähimmäiskäyttömäärän tai sikäli kuin kyseistä ota tai maksa -hankintasopimusta voidaan mukauttaa tai maakaasualan yritys pystyy löytämään vaihtoehtoisia myyntikanavia.

4. Maakaasualan yritykset, joille ei ole myönnetty tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, eivät saa evätä tai eivät enää saa evätä verkkoon pääsyä kaasunhankintasopimuksessa hyväksytyjen ota tai maksa -sitoumusten vuoksi. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 32–44 artiklan asiaa koskevia säännöksiä noudatetaan.

5. Edellä mainittujen säännösten mukaisten poikkeusten on oltava asianmukaisesti perusteltuja. Komissio julkaisee päätöksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6. Komissio antaa 4 päivään elokuuta 2008 mennessä arviointikertomuksen tämän artiklan soveltamisesta saaduista kokemuksista, jotta Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat aikanaan harkita, onko tätä artiklaa tarpeen mukauttaa.

49 artikla

Uudet tai eristyneet markkinat

1. Ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole suoraan liittyneet minkään muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn verkkoon ja joilla on vain yksi pääasiallinen ulkopuolinen maakaasun toimittaja, voivat poiketa 4, 9, 37 ja/tai 38 artiklan säännöksistä. Toimittajan, jonka markkinaosuus on yli 75 prosenttia, katsotaan olevan pääasiallinen toimittaja. Näiden poikkeuksien voimassaolo lakkaa ilman eri toimenpiteitä siitä hetkestä, kun vähintään yksi tässä alakohdassa tarkoitetuista edellytyksistä ei enää täyty. Poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

Kypros voi poiketa 4, 9, 37 ja/tai 38 artiklan säännöksistä. Sellaisen poikkeuksen voimassaolo lakkaa, kun Kyprosta ei enää voida pitää eristyneenä markkina-alueena.

Edellä olevaa 4, 9, 37 ja/tai 38 artiklaa ei sovelleta Viroon, Latvian ja/tai Suomeen ennen kuin jokin tahansa näistä jäsenvaltioista liittyy suoraan jonkin muun jäsenvaltion kuin Viron, Latvian, Liettuan ja Suomen yhteenliitettyyn verkkoon. Tämä alakohta ei rajoita tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisten poikkeusten soveltamista.

2. Jäsenvaltio, joka voidaan määritellä uudeksi markkina-alueeksi ja jossa tämän direktiivin täytäntöönpano aiheuttaisi merkittäviä ongelmia, voi poiketa 4 ja 9 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan, 14 ja 24 artiklan, 25 artiklan 5 kohdan, 26, 31 ja 32 artiklan, 37 artiklan 1 kohdan ja/tai 38 artiklan säännöksistä. Sellaisen poikkeuksen voimassaolo lakkaa ilman eri toimenpiteitä, kun jäsenvaltiota ei enää voida pitää uutena markkina-alueena. Poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

Kypros voi poiketa 4 ja 9 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan, 14 ja 24 artiklan, 25 artiklan 5 kohdan, 26, 31 ja 32 artiklan, 37 artiklan 1 kohdan ja/tai 38 artiklan säännöksistä. Tämän poikkeuksen voimassaolo lakkaa, kun Kyprosta ei enää voida pitää uutena markkina-alueena.

3. Edellä 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen poikkeuksen voimassaolon päättymisajankohtana vaatimukset täyttävien asiakkaiden määritelmän on johdettava markkinoiden avautumiseen, joka vastaa vähintään 33:a prosenttia maakaasun vuosikulutuksesta kansallisilla kaasumarkkinoilla. Kahden vuoden kuluttua siitä sovelletaan 37 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja kolmen vuoden kuluttua siitä 37 artiklan 1 kohdan c alakohtaa. Siihen saakka kun 37 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan, tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 32 artiklaa lisäpalveluihin ja tilapäiseen varastointiin, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon.

4. Jos tämän direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuisi merkittäviä ongelmia jonkin jäsenvaltion jollakin maantieteellisesti rajatulla alueella, erityisesti siirtoverkkoinfrastruktuurin tai merkittävän jakeluverkkoinfrastruktuurin kehittämisessä, jäsenvaltio voi investointien edistämiseksi hakea komissiolta väliaikaista poikkeusta 4 ja 9 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan, 14 ja 24 artiklan, 25 artiklan 5 kohdan, 26, 31 ja 32 artiklan, 37 artiklan 1 kohdan ja/tai 38 artiklan säännöksistä kyseisen alueen kehittämiseksi.

5. Komissio voi myöntää 4 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten ottaen huomioon erityisesti seuraavat kriteerit:

- sellaisen infrastruktuurin luomiseen tarvittavat investoinnit, jonka käyttö ei olisi taloudellista kilpailullisissa markkinaolosuhteissa,
- tarvittavien investointien määrä ja tuottavuusnäköymät,
- kyseisellä alueella olevan kaasuverkon koko ja kehitysaste,
- kyseisten maakaasumarkkinoiden tulevaisuudennäköymät,
- kyseisen alueen tai seudun maantieteellinen koko ja erityispiirteet sekä sosioekonomiset ja demografiset tekijät.

Muulle kaasuinfrastruktuurille paitsi jakeluinfrastruktuurille poikkeus voidaan myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että alueella ei ole minkäänlaista kaasuinfrastruktuuria tai että kaasuinfrastruktuuri on ollut olemassa alle kymmenen vuotta. Väliaikainen poikkeus voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta sen jälkeen, kun alueella aletaan ensimmäisen kerran toimittaa kaasua.

Jakeluinfrastruktuurin osalta poikkeus voidaan myöntää enintään 20 vuodeksi siitä ajankohdasta lukien, kun kaasua on alettu toimittaa mainitun infrastruktuurin kautta kyseisellä alueella.

6. Kyprokseen, Luxemburgiin ja/tai Maltaan ei sovelleta 9 artiklaa.

7. Komissio antaa jäsenvaltioille tiedon 4 kohdan mukaisesti tehdyistä hakemuksista ennen päätöksen tekemistä 5 kohdan nojalla, ottaen huomioon luottamuksellisuuden. Kyseinen päätös sekä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut poikkeukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

8. Kreikka voi poiketa tämän direktiivin 4, 24, 25, 26, 32, 37 ja/tai 38 artiklasta sellaisissa toimituissa määritettyjen maantieteellisten alueiden ja ajanjaksojen osalta, jotka se on myöntänyt ennen 15 päivää maaliskuuta 2002 direktiivin 98/30/EY mukaisesti jakeluverkkojen kehittämistä ja yksinoikeudella tapahtuvaa käyttöä varten tietyillä maantieteellisillä alueilla.

50 artikla

Uudelleentarkastelumenettely

Siinä tapauksessa, että komissio päätyy 52 artiklan 6 kohdassa tarkoitettussa kertomuksessa toteamaan, että jossakin jäsenvaltiossa, jossa verkkoon pääsy on järjestetty tehokkaasti siten, että se mahdollistaa täysin tehokkaan, syrjimättömän ja esteettömän verkkoon pääsyn, tietyt tässä direktiivissä yrityksille asetetut velvoitteet (esimerkiksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen osalta) eivät ole oikeasuhteisia tavoiteltuun tavoitteeseen nähden, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiolta vapautusta kyseisestä vaatimuksesta.

Jäsenvaltion on esitettävä pyyntönsä viipymättä komissiolle kaikkien sellaisten asiaa koskevien tietojen kanssa, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kertomuksessa todettu tehokas verkkoon pääsy ylläpidetään myös vastedes.

Komissio antaa jäsenvaltion esittämää pyyntöä koskevan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin asianomaisten säännösten muuttamisesta. Komissio voi tämän direktiivin muuttamista koskevilla ehdotuksissa ehdottaa jäsenvaltion vapauttamista tietyistä vaatimuksista, jos jäsenvaltio toteuttaa asianmukaisesti yhtä tehokkaita toimenpiteitä.

51 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

3. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

52 artikla

Kertomukset

1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yleisestä edistymisestä ensimmäisen kerran 31 päivään joulukuuta 2004 mennessä ja sen jälkeen vuosittain. Edistymiskertomuksessa käsitellään ainakin seuraavia näkökohtia:

- saatu kokemus ja edistyminen täydellisten ja täysin toimivien maakaasun sisämarkkinoiden luomisessa sekä tähän liittyvät jäljellä olevat esteet, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen, markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat;
- tämän direktiivin mukaisesti myönnetty poikkeukset, mukaan lukien 26 artiklan 4 kohdassa säädetyn poikkeuksen täytäntöönpano kynnysarvon mahdollista tarkistamista varten;
- missä määrin tässä direktiivissä asetettujen, toimintojen eriyttämistä ja tariffeja koskevien vaatimusten avulla on onnistuttu varmistamaan tasapuolinen ja syrjimätön pääsy yhteisön kaasuverkkoon ja yhtäläinen kilpailun taso, sekä maakaasumarkkinoiden avautumisen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seuraukset asiakkaille;
- sellaisten kysymysten käsittely, jotka liittyvät maakaasuverkon kapasiteettiin ja maakaasun toimitusvarmuuteen yhteisössä ja erityisesti kysynnän ja tarjonnan vallitsevaan ja ennakoituun tasapainoon, ottaen huomioon eri alueiden välinen fyysinen siirtokapasiteetti ja varastoinnin kehittyminen (mukaan lukien kysymys markkinoiden sääntelyn oikeasuhteisuudesta tällä alalla);
- erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman kaasun toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi;
- yleinen arvio edistymisestä kahdenvälisissä suhteissa kolmansien maihin, jotka tuottavat ja vievät tai kuljettavat maakaasua, mukaan luettuina edistymisen markkinoiden yhdentymisessä, kaupassa ja tällaisten kolmansien maiden verkkoon pääsyssä;
- mahdollisesti tarvittavat yhdenmukaistamisvaatimukset, jotka eivät liity tämän direktiivin säännöksiin.

Edistymiskertomuksessa voidaan tarvittaessa antaa suosituksia ja esittää toimenpiteitä määräävän markkina-aseman ja markkinoiden keskittymisen kielteisten vaikutusten torjumiseksi.

Kertomuksessa komissio voi myös Kaasu-ENTSOa kuullen harkita, onko siirtoverkonhaltijoiden mahdollista perustaa yhtenäinen eurooppalainen siirtoverkonhaltija.

2. Lisäksi 1 kohdassa tarkoitetussa edistymiskertomuksessa analysoidaan joka toinen vuosi erilaisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, sekä tarkastellaan näiden toimenpiteiden tehokkuutta ja erityisesti niiden vaikutuksia kaasumarkkinoilla käytävään kilpailuun. Kertomuksessa voidaan tarvittaessa suosittaa toimenpiteitä, joita olisi toteutettava kansallisella tasolla korkeiden julkisen palvelun vaatimusten täyttämiseksi tai joilla pyritään estämään markkinoiden sulkeutuminen.

3. Komissio toimittaa 3 päivään maaliskuuta 2013 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle yleisarvioinnin osana yksityiskohtaisen erityiskertomuksen, jossa esitetään pääpiirteet siitä, missä määrin IV luvun mukaisilla eriyttämisaatuksilla on onnistuttu varmistamaan siirtoverkonhaltijoiden täysi ja tehokas riippumattomuus, käyttämällä vertailuperustana vaikuttavaa ja tehokasta eriyttämistä.

4. Edellä olevan 3 kohdan mukaisen arvioinnin tekemiseksi komissio ottaa huomioon erityisesti seuraavat arviointiperusteet: oikeudenmukainen ja syrjimätön pääsy verkkoon, tehokas sääntely, verkon kehittyminen markkinoiden tarpeita vastaavasti, vääristymättömät kannustimet investoinneille, verkkojen yhteenliittämisen edellyttämän infrastruktuurin kehittäminen, tehokas kilpailu yhteisön energiamarkkinoilla ja toimitusvarmuuden tilanne yhteisössä.

5. Soveltuvien osin ja erityisesti siinä tapauksessa, että 3 kohdassa tarkoitetussa yksityiskohtaisessa kertomuksessa todetaan, että 4 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttymistä ei ole käytännössä varmistettu, komissio toimittaa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle varmistaakseen siirtoverkonhaltijoiden kaikilta osin tehokkaan riippumattomuuden 3 päivään maaliskuuta 2014 mennessä.

6. Komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2006 yksityiskohtaisen kertomuksen edistymisestä maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisesta. Kertomuksessa käsitellään erityisesti seuraavia asioita:

- syrjimättömän verkkoon pääsyn toteutuminen,
- tehokas sääntely,
- verkkojen yhteenliittämisen infrastruktuurin kehitys, kauttakulkuedellytykset ja toimitusvarmuustilanne yhteisössä,
- missä määrin pienyritykset ja kotitalousasiakkaat hyötyvät markkinoiden avautumisen kaikista eduista erityisesti julkisen palvelun vaatimusten osalta,
- missä määrin markkinat ovat käytännössä avoimet tosiasialliselle kilpailulle, mukaan luettuna näkökohdat, jotka liittyvät määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan,
- missä määrin asiakkaat todellisuudessa vaihtavat toimittajia ja neuvottelevat tariffeja uudelleen,
- hintakehitys, myös toimitushinnat, suhteessa markkinoiden avautumisen asteeseen,
- onko kolmansilla osapuolilla tosiasiallinen ja syrjimätön maakaasuvarastojen käyttöoikeus silloin, kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeen tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi,
- tämän direktiivin soveltamisesta saadut kokemukset verkonhaltijoiden tosiasiallisesta riippumattomuudesta vertikaalisesti integroituneissa yrityksissä, ja onko muita, vaikutukseltaan oikeudellista eriyttämistä vastaavia toimenpiteitä kehitetty toiminnallisen riippumattomuuden ja kirjanpidollisen eriyttämisen lisäksi.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin taatakseen julkisen palvelun korkean tason.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin varmistaakseen jakeluverkonhaltijoiden täydellisen ja tosiasiallisen riippumattomuuden ennen 1 päivää heinäkuuta 2007. Tarvittaessa nämä ehdotukset koskevat kilpailulainsäädännön mukaisesti myös toimenpiteitä, joilla voidaan puuttua määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan.

53 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 2003/55/EY 3 päivästä maaliskuuta 2011, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden velvoitteita noudattaa määräaikoja mainitun direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamiseksi. Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

54 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 3 päivään maaliskuuta 2011 mennessä. Niiden on viipymättä ilmoitettava siitä komissiolle.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 3 päivästä maaliskuuta 2011, lukuun ottamatta 11 artiklaa, jota niiden on sovellettava 3 päivästä maaliskuuta 2013.

Näissä jäsenvaltioiden toteuttamissa toimitissa on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

55 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

56 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 2009.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

H.-G. PÖTTERING

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. ERLANDSSON

LIITE I

KULUTTAJANSUOJATOIMENPITEET

1. Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien yhteisön sääntöjen ja erityisesti kuluttajansuojasta etäsopimuksissa 20. toukokuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY ⁽¹⁾ ja kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY ⁽²⁾ soveltamista, 3 artiklassa tarkoitettuilla toimenpiteillä on määrä varmistaa, että:

- a) asiakkailla on oikeus tehdä kaasun palveluntarjoajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:
- palveluntarjoajan nimi ja osoite,
 - tarjotut palvelut, tarjottujen palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika,
 - tarjotut ylläpitopalvelutyypit,
 - menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista,
 - sopimuksen kesto sekä palvelujen ja sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot, mahdollinen irtisanomisoikeus sekä se, voidaanko sopimus irtisanoa maksutta,
 - mahdolliset korvausmenettelyt ja ne hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos palvelun laatu ei ole sovittun tasoinen, mukaan lukien virheellinen tai viivästynyt laskutus,
 - menetelmä, jonka avulla aloitetaan f kohdan mukainen riitojenratkaisumenettely, ja
 - tiedot kuluttajien oikeuksista, mukaan lukien valitusten käsittely ja kaikki tässä alakohdassa tarkoitettut tiedot, jotka esitetään selvästi laskuissa tai maakaasualan yritysten verkkosivustoilla.

Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot olisi joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityksellä, tiedot tässä kohdassa säädettyistä asioista on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä;

- b) asiakkaille annetaan ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja heille tiedotetaan heidän oikeudestaan sanoutua irti sopimuksesta saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. Palveluntarjoajien on ilmoitettava maksujen korotukset avoimella ja helposti ymmärrettävällä tavalla tilaajilleen suoraan asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään yhden tavanomaisen laskutuskauden kuluessa siitä, kun korotukset tulevat voimaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaat voivat vapaasti sanoutua irti sopimuksista, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja, joista kaasun palveluntarjoaja on niille ilmoittanut;
- c) asiakkaat saavat selkeät tiedot liittymiin sekä kaasupalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista;
- d) asiakkaat voivat valita useista eri maksumenetelmistä, jotka eivät ole perusteettomasti syrjiviä eri asiakkaiden välillä. Ennakkomaksujärjestelmien on oltava oikeudenmukaisia ja heijastettava asianmukaisesti todennäköistä kulutusta. Ehtojen ja edellytysten mahdollisten erojen on heijastettava erilaisista maksumenetelmistä toimittajalle johtuvia kuluja. Yleisten ehtojen ja edellytysten on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia. Ne on esitettävä selvällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimuksen ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiselle, kuten kohtuuttoman laajaa sopimusaineistoa. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohtavilta myyntimenetelmiltä;
- e) asiakkaita ei veloiteta toimittajan vaihtamisesta;
- f) asiakkaiden käytettävissä on avoimia, yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia menettelyjä heidän valitustensa käsittelyä varten. Kaikilla kuluttajilla on erityisesti oltava oikeus maakaasualan palveluntarjoajaltaan saamansa palvelun ja valitusten käsittelyn korkeaan tasoon. Kyseisten tuomioistuinten ulkopuolisten riitojenratkaisumenettelyjen avulla on mahdollista ratkaista riidat oikeudenmukaisesti ja nopeasti, mieluiten kolmen kuukauden kuluessa, ja tarvittaessa voidaan soveltaa korvaus- ja/tai hyvitysjärjestelmää. Riitojenratkaisumenettelyissä olisi noudatettava mahdollisuuksien mukaan tuomioistuinten ulkopuolisiin kuluttajariitoja ratkaiseviin elimiin sovellettavista periaatteista 30 päivänä maaliskuuta 1998 annetun komission suosituksen 98/257/EY ⁽³⁾ periaatteita;

⁽¹⁾ EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

- g) asiakkaille, jotka on liitetty kaasuverkkoon, ilmoitetaan heidän oikeudestaan saada sovellettavan kansallisen lainsäädännön perusteella käyttöönsä määrätynlaatuista maakaasua kohtuullisilla hinnoilla;
 - h) asiakkailla on käytettävissään omat kulutustietonsa ja he voivat, nimenomaisesta sopimuksesta ja kuluitta, antaa mille tahansa rekisteröidylle kaasuntoimittajalle oikeuden saada mittaritietonsa. Tiedonhallinnasta vastaava osapuoli on velvollinen antamaan nämä tiedot kyseiselle yritykselle. Jäsenvaltioiden on määriteltävä tietojen muoto sekä menettely, jonka mukaisesti toimittajat ja kuluttajat voivat saada tietoja. Kuluttajalta ei saa periä lisämaksua tästä palvelusta;
 - i) asiakkaille tiedotetaan asianmukaisesti todellisesta kaasunkulutuksesta ja kustannuksista riittävän usein, jotta he voivat säännellä omaa kaasunkulutustaan. Nämä tiedot on annettava sopivin väliajoin ottaen huomioon asiakkaan mitauslaitteiston ominaisuudet. Tällaisten toimenpiteiden kustannustehokkuus on otettava asianmukaisesti huomioon. Kuluttajalta ei saa periä lisämaksua tästä palvelusta;
 - j) asiakkaat saavat tasotusloppulaskun kaasuntoimittajan vaihduttua viimeistään kuuden viikon kuluttua toimittajan vaihtumisesta.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että otetaan käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä, jotka edistävät kuluttajien aktiivista osallistumista kaasutoimitusten markkinoille. Tällaisten mittausjärjestelmien käyttöönoton edellytyksenä voi olla markkinoille ja yksittäisille kuluttajille aiheutuvien pitkän aikavälin kustannusten ja hyötyjen taloudellinen arviointi tai sen arviointi, mikä älykäs mittautapa on taloudellisesti järkevä ja kustannustehokas ja missä määräajassa jakelu voidaan toteuttaa.

Arviointi on tehtävä 3 päivään syyskuuta 2012 mennessä.

Arvioinnin nojalla jäsenvaltioiden tai niiden nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on laadittava älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton aikataulu.

Jäsenvaltioiden tai niiden nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava alueellaan käyttöön otettavien mitausjärjestelmien yhteentoimivuus ja otettava asianmukaisesti huomioon sovellettavat standardit ja parhaat käytännöt sekä maakaasun sisämarkkinoiden kehittämisen tarkeys.

LIITE II

VASTAAVUUSTAULUKKO

Direktiivi 2003/55/EY	Tämä direktiivi
1 artikla	1 artikla
2 artikla	2 artikla
3 artikla	3 artikla
4 artikla	4 artikla
5 artikla	5 artikla
—	6 artikla
—	7 artikla
6 artikla	8 artikla
9 artikla	9 artikla
7 artikla	10 artikla
—	11 artikla
7 artikla	12 artikla
8 artikla	13 artikla
—	14 artikla
—	15 artikla
10 artikla	16 artikla
—	17 artikla
—	18 artikla
—	19 artikla
—	20 artikla
—	21 artikla
—	22 artikla
—	23 artikla
11 artikla	24 artikla
12 artikla	25 artikla
13 artikla	26 artikla
14 artikla	27 artikla
15 artikla	29 artikla
16 artikla	30 artikla
17 artikla	31 artikla
18 artikla	32 artikla
19 artikla	33 artikla
20 artikla	34 artikla
21 artikla	35 artikla
22 artikla	36 artikla
23 artikla	37 artikla
24 artikla	38 artikla
25 artiklan 1 alakohta (ensimmäinen ja toinen virke)	39 artikla
—	40 artikla

Direktiivi 2003/55/EY	Tämä direktiivi
25 artikla (loppuosa)	41 artikla
—	42 artikla
—	43 artikla
—	44 artikla
—	45 artikla
26 artikla	46 artikla
—	47 artikla
27 artikla	48 artikla
28 artikla	49 artikla
29 artikla	50 artikla
30 artikla	51 artikla
31 artikla	52 artikla
32 artikla	53 artikla
33 artikla	54 artikla
34 artikla	55 artikla
35 artikla	56 artikla
Liite A	Liite I

TLAUSHINNAT 2005 (Hinnan ALV: sisältää normaalit toimituskulut)

Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	1 000 euroa/vuosi (*)
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	1 000 euroa/kk (*)
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, paperipainos, euro-lehden CD-ROM	22 EU:n virallista kieltä	1 200 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	700 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	70 euroa/kk
Euroopan unionin virallinen lehti, C-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	400 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, C-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	40 euroa/kk
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, kaksipuolittainen (kumulaivum) CD-ROM	22 EU:n virallista kieltä	500 euroa/vuosi
Virallisen lehden täydennysosa (S-sarja), tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat, CD-ROM ilmestyy kahdesti vuodessa	Monikielinen: 23 EU:n virallista kieltä	360 euroa/vuosi : 30 euroa/kk
Euroopan unionin virallinen lehti, C-sarja, kilpailut	Kilpailua koskevilla kielillä	50 euroa/vuosi

(*) normaalien hintojen:

- sisältää 32 sivua: 5 euroa
- 32-37 sivua: 12 euroa
- yli 37 sivua: hinta määritellään lauseke-yhtälöllä

Euroopan unionin virallista kieltä ilmestyvästä Euroopan unionin virallisesta lehdestä on saatavissa 22 eri kieliversiota. Tilaus käsittää L-sarjan (Lainsäädäntö) ja C-sarjan (Tiedonantot ja ilmoitukset)

Jokainen kieliversio tilataan erikseen.

Virallisessa lehdessä – 156-18. kesäkuuta 2005 julkaistun neuvoston asetuksen (EY) N:o 920/2005 mukaan velvollisuus antaa kaikki säädökset niin kielellä ja julkaista ne tässä kielellä ei väliaikaisesti sido Euroopan unionin toimielimiä, joten ilmi kielillä julkaistavat viralliset lehdet ovat myynnissä erikseen.

Virallisen lehden täydennysosan (S-sarja – tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat) tilaukseen sisältyvät kaikki 23 virallista kieliversiota yhdellä monikielisellä CD-ROM-levyllä.

Euroopan unionin virallisen lehden tilaajat voivat pyynnöstä saada virallisen lehden liitteitä. Tilaisille ilmoitetaan liitteiden ilmestymisestä Euroopan unionin virallisessa lehdessä sisältyvässä kohdassa "Hiljennys lukijalle".

Myynti ja tilaukset

Julkaisutoimiston toimittamat maksulliset julkaisu- ja saatavilla jälleenmyyjiltämme. Luettelo jälleenmyyjistä löytyy seuraavasta internet-osoitteesta:

http://publications.europa.eu/other/agen.s/index_1.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) on suora ja maksuton portti Euroopan unionin lainsäädäntöön. Sivustolla voi tarkastella Euroopan unionin virallista lehteä ja siellä ovat nähtävillä myös sopimukset, lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja lainsäädännön valmisteluasiakirjat.

Lisätietoja Euroopan unionista löytyy osoitteesta: <http://europa.eu>

